

«Діни лидерлер қауіпсіз әлем үшін»

«Религиозные лидеры за безопасный мир»

«Religious leaders for a safe world»

Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің Съезі рухани иерархтар мен саясаткерлер ынтымақтастығының түбегейлі жаңа жүйесін білдіреді.

Өткен бесінші Съезден бері үш жыл ішінде Қазақстан астанасында жаһандық деңгейдегі маңызды шаралар өтті.

Халықаралық саммите қабылданған шешімдер халықаралық ауқымда зор серпіліс туғызды, өйткені бітімгершілік, әріптестік, төзімділік және жасампаздық идеялары кеңінен қанат жайды.

**Қазақстан Республикасының Президенті – Нұрсұлтан Назарбаевтың
Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері VI съезінің
ашылуында сөйлеген сөзінен**

Съезд лидеров мировых и традиционных религий являет собой принципиально новую систему сотрудничества духовных иерархов и политиков.

За три года, прошедшие с момента пятого Съезда, в столице Казахстана были проведены важные мероприятия глобального уровня.

Принятые на межрелигиозном саммите решения имели широкий международный резонанс, поскольку были пронизаны идеей миротворчества, партнерства, толерантности и созидания.

**Из выступления Президента Республики Казахстан –
Нурсултана Назарбаева на открытии VI Съезда
лидеров мировых и традиционных религий**

The Congress of the Leaders of World and Traditional Religions is a fundamentally new system of cooperation between spiritual figures and politicians.

Significant global events have been held in the capital of Kazakhstan since the last fifth Congress.

The decisions taken at the interfaith summit had a broad international importance as they were embedded with the idea of peace, partnership, tolerance and reconciliation.

**From the speech of the President of the Republic of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev
at the opening ceremony of the VI Congress of the Leaders of World and Traditional
Religions**

Бүгінде Съездің шынайы алаңы Астана ғана емес, барша әлем қауымдас-
тығы, өйткені бүкіл әлемде әрауан дінді ұстанатын адамдар Қазақстанның
елордасындағы кездесуге зор үмітпен көз тігуде.

Ұрыс-жанжал мен үрейден қажыған миллиондаған адамдар бейбітшілікті,
тыныштықты, тұрақтылықты қалайды. Халықтар шын мәнінде бітімгершілікке
зәру екені анық.

Діни лидерлер, белгілі саясаткерлер мен халықаралық ұйымдардың
басшылары өз мемлекеттері мен халқына VI Съездің қорытындыларын
жеткізеді деп үміттенемін.

**Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Төрағасы,
Съез Хатшылығының Басшысы
Касым-Жомарт Тоқаевтың сөйлеген сөзінен**

Сегодня истинной платформой Съезда является не только Астана, но и
само мировое сообщество, так как люди разных религий по всему миру с
надеждой следят за встречей в столице Казахстана.

Миллионы людей, переживших конфликты и борьбу, хотят мира, спокой-
ствия и стабильности. Становится очевидно, что страны нуждаются в мире.

Я надеюсь, что религиозные лидеры, видные политики и лидеры междуна-
родных организаций донесут до своих государств и народов ключевое посла-
ние VI Съезда.

**Из выступления Председателя Сената Парламента РК,
Руководителя Секретариата Съезда
Касым-Жомарта Токаева**

Today, the true platform of the Congress is not only Astana, but also the entire
world community, since people of different religions around the world are
following with hope the meeting in the capital of Kazakhstan.

Millions of people, who survived the conflicts and struggles, want peace, tran-
quility and stability. It is obvious that nations need peace-building.

I hope that the religious leaders, prominent politicians and leaders of interna-
tional organizations will communicate the key message of the VI Congress to their
states and people.

**From the speech of the Chairman of the Senate of the Parliament
of the Republic of Kazakhstan, the Head of the Secretariat of the Congress,
Kassym-Jomart Tokayev**

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІ НҰРСҰЛТАН НАЗАРБАЕВТЫҢ ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІ VI СЪЕЗІНІҢ АШЫЛУЫНДА СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Құрметті Серб Республикасының Президенті!
Жоғары мәртебелілер, құрметті Съезге қатысушылар мен
қонақтар, ханымдар мен мырзалар!**

Сіздерді қонақжай Қазақстан жерінде қарсы алғанымға шын жүректен қуаныштымын. Діни көшбасшыларға, халықаралық ұйымдардың өкілдеріне, саясаткерлер мен сарапшыларға Съезді шақыру жөніндегі біздің бастамамызға қолдау көрсетіп, оның жұмысына қатысқандарыңыз үшін ризашылығымды білдіруге рұқсат етіңіздер.

Бұл жерде алғашқы тарихи Съез өткеннен бері 15 жыл өтті.

Бүгін біз алтыншы рет жиналып отырмыз. Бұрынғы отырыстарға қатысқан біздің достарымызды қайта көргеніме қуаныштымын.

Астанаға алғаш рет келгендерге ризашылығымды білдіремін.

Биыл біздің елордамыз өзінің 20 жылдығын

атап өтті. Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің Съезін біздің қаламыздың бейнесі деп атауға болады, өйткені біз бұл қаланы – Астананы жер жүзіндегі мәдениеттерді жатсынбайтын әрі болашақтағы еуразиялық қала ретінде салдық. Жалпыға белгілі «алуан түрдегі тұтастық» қағидасы Қазақстан астанасының шынайы философиясы болып табылады.

Астана бастамаларды біріктіретін әрі бітімгершілік үдерістердің тартылыс нүктесі ретінде күллі халықаралық қоғамдастыққа танымал болды.

Біздің елордамызға ынтымақтастық, өзара құрмет пен толеранттылықтың ерекше рухы тән болып отыр.

Соңғы съезден бері өткен үш жыл ішінде Қазақстан астанасында жаһандық деңгейдегі маңызды шаралар болып өтті. Астанада қабылданған шешімдер халықаралық деңгейде зор серпіліс туғызды, өйткені бітімгершілік, әріптестік, төзімділік және жасампаздық идеяларын алға тартылды. Өкінішке орай, дүрбелеңге тап болған әлемде, осының бәрінің құндылығы ерекше маңызға ие болуда. Санкциялық қарсы тұру, діндер арасындағы және діндер ішіндегі қайшылықтар, сауда-саттық шиеленістері, қоршаған ортаның ластануы біздің бәрімізді, саясаткерлер мен діни қайраткерлерді алаңдатпауы мүмкін емес.

Ғылыми-технологиялық өркендеу аясында өркениетаралық қақтығыстардың мән-мағынасы қалмады. Алайда, болашақтағы адамзаттың бейнесі дәл қазір қалыптасуда. Біз ортақ планетамызды алдағы ұрпаққа қандай жағдайда табыстаймыз – бұл өркениеттің басты мәселесі.

Біз 18 жыл бойы үшінші мыңжылдықта өмір сүріп келеміз, бірақ бейбітшілік, игілік, молшылық адамзат дамуының негізгі көріністеріне айнала алмады. Әлемдік қоғамдастық өзара

сенімсіздік, жек көру мен жанжалдар аясынан шыға алмады.

Біз жағдайдың жақсаруының орнына, нашарлағанына куә болып отырмыз. Елдер, геосаяси топтасулар арасында жаңа қабырғалар мен жаңа «темір перделер» салынууда.

Бірақ ең қауіптісі – адамдардың ақыл-ойы мен жүрегінде жатсыну мен жатырқау күшейе түсуде.

Ынтымақтастыққа емес, бәсекелестік үшін себептер іздеуге, халықтардың өркендеуіне арналған бірлескен жобалар емес, бір-бірін жою құралдарын жасауға ауқымды күш жұмсалып отыр. Бұл ең қате, тығырыққа апаратын жол екенін ашық айтамыз. Сондықтан прогрестің даңғыл жолына оралуға жәрдемдесу – біздің ортақ борышымыз болып табылады. Кешеуілдеуге жол беруге болмайды.

Жүздеген мың, миллиондаған адамдар туған жерін тастап кетуге мәжбүр, көптеген адамдар хабар-ошарсыз кетуде. Жер шарындағы босқындар саны 65 миллион адамнан асты. Тек қақтығыстар ғана өлім-жітімнің тікелей себебі емес. Күш-қуаты мен қаржысын қақтығыстарға жұмсаған адамзат, табиғи апаттардан қорғануға оны таппай отыр.

Жыл сайын орта есеппен 24 миллион адам табиғи апаттар салдарынан кедейлік деңгейіне түсіп отыр. Миллиондаған адамдар амалсыздан өз үйлерін тастап кетуде.

Технологиялық қарқынды даму мен жалпы әлемдік байлықтың арта түсуіне қарамастан әлеуметтік апаттардың ауқымы кеңейе түсуде. Біріккен Ұлттар Ұйымының мәліметтері бойынша, жер жүзіндегі халықтың 14 пайызы аштыққа ұшыраған. Жұмыссыздардың жалпы саны 190 миллион адамнан асты. Бұл әлеуметтік теңсіздікті күшейтіп, радикализмге нәр беріп отыр. Сондықтан қауіпсіз әрі әділ әлем басты мәселе болып табылады.

БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінің жұмыстарына тұрақты емес мүше ретінде белсенді қатыса отырып, Қазақстан адамзаттың ілгерілеуіне кедергі келтіретін жаһандық проблемаларды шешу жөнінде шұғыл шаралар қабылдау туралы анық әрі түсінікті пікірлерін білдіріп отыр. Алайда, тек қана БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінің күшімен қауіпсіз әлемге қол жеткізу мүмкін емес.

Бүгін біз, оның ішінде осы залдағы діни, қоғам қайраткерлері, саясаткерлер жаһандық сенім дағдарысын еңсеруге өз үлесімізді қосуымыз керек. Әрине, салмақты, дәлелді сөзді рухани көшбасшылар айтуы тиіс. Сіздер жеке дара ерекше діннің өкілісіздер. Бірақ олардың әрқайсысы жалпы адамзаттық құндылықтарды, адамгершілік қағидаларының бірлігін толық мойындайды.

Көптеген наным-сенімдерден, илану мен сыйынудан алынған рухани бастаулар серпінді күштерді біріктіретін процесс болуға тиіс екеніне сенімдімін.

Бітімгерлікке шын ниетпен ұмтылу Алланың ізгі істеріне деген сенімге негізделеді. Санасына жанжал ұялаған адам ешқашан шынайы діндар болмақ емес.

Астанада өткен бес Съезде түрлі мәдениеттер, діндер мен қоғамдар көшбасшыларының өзара сыйластығы, сындарлы ынтымақтастығы идеялары өміршең екендігін айқын дәлелденді. Ол Қазақстанда іс жүзінде дәлелденіп отыр.

Біздің азаматтарымыздың көпшілігі өздерін мұсылман деп есептейді, дегенмен ол барлық басқа діндердің еркіндігіне кедергі келтірмейді. Біздің елордамызды араласаңыздар түрлі діндердің ғибадатханалары қатар тұрғанын, адамдардың оларға еркін барып, сыйынып жүргенін көре аласыздар.

Қазақстанда 18 түрлі конфессияның 3,5 мыңнан астам діни субъектісі тіркел-

ген. Мұндай әр алуандық аясында біз ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мен діни бостандықтарды қорғау арасындағы тепе-теңдікті таба алдық. Бүгінгі күні көпшіліктің мойындауынша, біздің елімізде конфессияаралық бейбітшілік пен келісімнің ерекше қазақстандық үлгісі қалыптасқан.

Қазақстанның іс жүзіндегі тәжірибесін Дүниежүзінің ауқымында да қолдануға болатынына сенімдімін.

Біздің бірлескен жұмыстарымыз бейбітшілікті, прогресті, көптеген елдер азаматтарының әл-ауқатын қамтамасыз ету ісінде көрінетін нәтижелерді туындата алады.

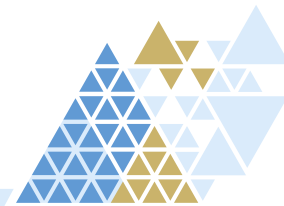
Құрметті Съезге қатысушылар мен қонақтар!

Біз назар аударып, бірге жұмыс істей алатын бағыт-бағдар туралы өз ойларымызмен бөлісуге рұқсат етіңіздер.

Бірінші. Ақпараттық қоғам дәуірінде біз бейбітшілік пен келісім идеяларын жаһандық деңгейде бірге ілгерілету үшін жаңа технологиялардың барлық артықшылықтарын пайдалануға тиіспіз. Бұл үшін біздің Съезіміз базасында Ақпараттық портал құру ұсынылады. Порталдың міндеті діни радикализмнің және жалпы зорлық-зомбылықтың кез келген көріністеріне төзімділікті нығайту әдістерін зерделеу мен қолдануға көмектесу.

Ол діндар адамдардың жаһандық ауқымдағы аудиториясымен жұмыс істеу алаңына айналуы мүмкін. Әрбір діндар жан діни ұйымдардың, конфессиялық ағымдардың көшбасшыларына сұрақ беріп немесе ұсыныс жасап, кері байланысқа шыға алады.

Екінші. Біз жер бетіндегі бейбітшілікті қамтамасыз ету жөніндегі біздің ниет-мақсатымызға негізделген орасан зор әлеуетті жеткілікті пайдаланбаймыз. Өзара іс-қимылдың

жаңа деңгейіне шығу қажет. Бұл жерде қақтығысушы тараптар арасында сындарлы үнқатысу орнату үшін рухани көшбасшылар мен діни ұйымдардың орасан мүмкіндіктерін қолдану туралы сөз болып отыр.

Барлық рухани көшбасшыларға әлем қоғамдастығына, адамдарға, мемлекеттерге бейбітшілік пен қауіпсіздік туралы үндеу жасауды ұсынамын. Ол әрбір діннің тәжірибесіне сәйкес фетва, энциклика немесе басқа да жолдаулар мен үндеулер түрінде болуы мүмкін.

Үшінші. Қазіргі заманғы жаһандық проблемалардың бірі болып қолжетімді білімнің болмауы. Бүгін әлемде 750 миллион адам жазуды да, оқуды да білмейді. Жаппай білім мен ғылымды игермей кедейлікті, мұқтаждықты жеңу мүмкін емес. Тек білім ғана кез келген түрдегі радикализм идеяларына орнықты иммунитеттің негізі болып табылады.

Бұл жерде діни білімнің маңызы зор. Қазір түрлі жалған діни ұйымдар оның тұғырнамасын белсенді пайдаланып жүр. Сондықтан әлемдік және дәстүрлі діндер діни құндылықтарды саяси идеологемадан бөлу жұмыстарын жүргізе алар еді.

Төртінші. Әлемдік қоғамдастықтың милитаристік ойлар мен оған байланысты қауіпті анахронизмдерді еңсеруі жаһандық қауіпсіздік жүйесін жаңғырту қабілетіне байланысты.

Елдерді әскери блоктарға бөлуді өткенге қалдыру керек, олар арандату мен мағынасыздыққа сеп болып отыр.

Соғысқа қарсы жалпы әлемдік шаралар туралы менің ойларым «Әлем. XXI ғасыр» манифесімде көрініс тапты, онда Біріккен Ұлттар Ұйымының 100 жылдық мерейтойына арнап ядролық қарусыз әлем құру ұсынылды. Оған біздің моральдық құқымыз бар.

Қазақстан әлемдегі қуатты ядролық полигонды жауып, әлемдегі қуаттылығы жағынан

төртінші орын алатын ядролық-зымыран арсеналынан бас тартты.

Егер халықаралық қоғамдастық, діни көшбасшыларды қоса алғанда, біз ұсынатын іс-қимылдарға қолдау көрсетсе, менің ойымша, бұл мақсатқа қол жеткізуге болады.

Қазақстан мемлекеттер арасындағы сенімді қалпына келтіру және нығайту бойынша дәстүрлі түрде жұмыс істейді. Біздің сириялық қақтығысты реттеуге қомақты үлес қосып келе жатқанымыз баршаға аян, оның ішінде келіссөздер жүргізуге мүмкіндік тудырып отырмыз.

Біз Шығыс Украинадағы өзекті мәселелерді шешу үшін тұрақты түрде жұмыс жүргізіп келеміз. Ресей мен Түркия арасындағы қақтығыс кезінде олардың қарым-қатынасын ретке келтіруге Қазақстан араласты. Біз осы бағытта әрі қарай да жұмыс істеуге дайынбыз.

Қазақстан алдағы уақытта да өңірлік және жаһандық қауіпсіздікке байланысты мәселелерді шешу бағытында барынша күш-жігер жұмсайтын болады.

Айтылған бастамаларды бірлесіп жүзеге асыру үшін мен өз тарапымнан Конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі орталық құруға дайынмын.

Біз халықаралық құқық үстемдігіне негізделген неғұрлым қауіпсіз әлемге, әлемдік әділ тәртіпке бірлесіп қол жеткізуіміз керек.

Құрметті достар!

Біздің бірлескен күш-жігерімізді шешуді талап ететін басты міндетке тағы да назар аударғым келеді:

- жаһандық ойлау парадигмасын конфронтациядан кооперацияға ауыстыру;

- күштік эгоизмнен, әлеуметтік нигилизмнен және экономикалық ұлтшылдықтан парасатты мәмілені іздестіруге жауапты түрде көшу;

- жаппай бытырау үдерістерін кері бұрып, олардың қайтарылмау нүктесіне жетуіне жол бермеу.

Осы мақсаттың ауқымын жақсы білемін. Сонымен қатар, әлемдегі рухани саланың әлеуеті қаншалықты қуатты екенін түсінемін.

Дін әрқашан мәдениет пен қоғамдық қатынастарды қалыптастыратын іргелі күш болды. Қазір әлемде сапалық тұрғыда жаңа өлшемдер дүниеге келді, онда діндер мен оның баршаға мойындалған көшбасшылары айқындаушы рөлге ие болады.

Өркениеттердің қақтығысы адамзаттың пешенесіне жазылған таңдауы емес, оны өзгерту біздің қолымыздан келеді. Біз бар ниетімізді әлемдік үйлесімді тәртіпті іздестіруге тоғыстыруымыз қажет.

XXI ғасырда орын алған діндер арасындағы көпірлер салынуына ұқсас шара бұған дейін адамзат тарихында болған жоқ. Біздің форум рухани иерархтар мен саясаткерлер ынтымақтастығының түбегейлі жаңа жүйесінің көрінісі.

Бүгін бізге үйлесімді дамудың жаһандық тұрғыдағы келешегі туралы өз ойларымызбен бөлісудің тамаша мүмкіндігі тағы да беріліп отыр.

Осы кездесу халықаралық және діни өзара іс-қимыл тәжірибесін инновациялық идеялармен және жаңа ұсыныстармен байытады деп үміттенемін.

Әлемдік өркениеттің өзекті мәселелері бойынша жиналатын әрі талқылайтын сарайдың құрылысы мені көптен ойландырған еді. Бұған біз, қазақстандықтар, қалай

қарайтынымызды жаңа айттым. Біз пирамида түріндегі ғимарат құрылысының идеясына тоқтадық, біз қазір сол ғимараттамыз. Оның төрт қыры әлемнің төрт жағына қарайды, оған әркім өз ойымен, өз пікірімен кіріп, пікір алмасқаннан кейін ортақ оймен – біздің планетамыздағы бейбітшілік пен игілік туралы қасиетті ойлармен шығуына арналып отыр.

Міне, біз көпшіліктің батасы сіңген осы залда алтыншы рет жиналып отырмыз.

Біздің Съезімізге қолдау көрсеткендеріңіз үшін Сіздерге тағы да алғысымды білдіргім келеді және баршаңызға денсаулық, адамзатқа адал қызмет ету жолында табыстар тілеймін. Бәріңізге жемісті жұмыс, ашық және пайдалы диалог пен оң шешімдер тілеймін.

Сөзімді қорытындылай келіп Ватиканның Папа Кеңесіне дінаралық диалогқа қосқан үлесі үшін Съездің бірінші сыйлығын тапсыру туралы қабылданған шешім туралы Сіздерге хабарлағым келеді.

Біз форумымызды қолдау жөніндегі ауқымды және пайдалы жұмыстары үшін Қасиетті таққа шын мәнінде ризамыз.

Енді осы сыйлықты баршаңыздың алдарыңызда табыс етеміз.

Сонымен қатар, бірқатар діни лидерлер мемлекеттік марапаттар мен Съездің естелік медальдарына ие болды. Менің тапсырмам бойынша оны Сіздерге Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Төрағасы, Съез Хатшылығының Басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев тапсырады.

Назар аударып, тыңдағандарыңызға рақмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН НУРСУЛТАНА НАЗАРБАЕВА НА ОТКРЫТИИ VI СЪЕЗДА ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ

**Уважаемый Президент Республики Сербия! Ваши Преосвященства,
уважаемые участники и гости Съезда, дамы и господа!**

Искренне рад приветствовать вас на гостеприимной казахстанской земле. Позвольте выразить глубокую признательность духовным лидерам, представителям международных организаций, политикам и экспертам за поддержку нашей инициативы по созыву Съезда и личное участие в его работе.

Минуло 15 лет с того времени, как здесь был проведен исторический первый Съезд.

Сегодня мы собираемся уже в шестой раз. Мне очень приятно вновь увидеть наших старых друзей – участников прошлых заседаний.

Рад приветствовать тех, кто впервые приехал в Астану.

Наша столица в этом году отметила свое 20-летие. Съезд лидеров мировых и традиционных религий можно назвать ее визитной карточкой, потому что мы строили этот город – нашу столицу Астану как евразийский город будущего, открытый всем культурам. Общеизвестный принцип «единство в разнообразии» является подлинной философией казахстанской столицы.

Астана стала известна всему международному сообществу как точка притяжения миротворческих процессов, объединяющих инициатив.

Для нашей столицы характерен особый дух солидарности, взаимоуважения и толерантности.

За три года, прошедшие с момента прошлого Съезда, в столице Казахстана были проведены важные мероприятия глобального уровня. Принятые в Астане решения имели широкий международный резонанс, поскольку были пронизаны идеей миротворчества, партнерства, толерантности и созидания. Все это тем более важно, поскольку мир, к большому нашему сожалению, вошел в турбулентное состояние. Всех нас, и политиков, и религиозных деятелей не могут не беспокоить санкционное противостояние, межрелигиозные и внутрирелигиозные противоречия, торговые войны, загрязнение окружающей среды.

Межцивилизационные конфликты выглядят абсурдно на фоне научно-технологического прогресса. Однако именно сейчас формируется облик будущего человечества. В каком состоянии мы сможем передать нашу общую планету грядущим поколениям – это главная цивилизационная проблема.

Мы уже 18 лет живем в третьем тысячелетии, но мир, благополучие, достаток так и

не стали основной тенденцией развития человечества. Мировое сообщество не смогло выбраться из зловещего круга взаимного недоверия, неприязни и конфликтности.

Мы видим, что положение не только не выправилось, оно ухудшилось. Между странами, геополитическими блоками возводятся новые стены, новые «железные занавесы».

Но самое опасное – в умах и сердцах людей усиливается взаимная отчужденность.

Огромные усилия брошены на то, чтобы искать поводы для соперничества, а не основы для сотрудничества, создавать средства уничтожения друг друга, а не совместные проекты для процветания народов. Скажем прямо, это глубоко ошибочный, тупиковый путь. Поэтому наш общий долг в том, чтобы содействовать возвращению на магистраль прогресса. Промедление здесь недопустимо.

Сотни тысяч, миллионы людей вынуждены оставлять родные места, бесчисленное множество других пропадает без вести. Количество беженцев на планете превысило 65 миллионов человек. Потери растут не только из-за прямых конфликтов. Расходуя силы и средства на столкновения, человечество не находит их для защиты от природных катастроф.

Каждый год в результате стихийных бедствий за чертой бедности оказываются в среднем 24 миллиона человек. Миллионы людей вынужденно покидают свои дома.

Несмотря на бурное технологическое развитие и рост общемирового богатства, масштаб социальных бедствий продолжает расширяться. По данным Организации Объединенных Наций, 14 процентов населения планеты хронически голодает. Общее число безработных превысило 190 миллионов человек. Это усиливает социальное неравенство, как питательную почву для радикализма.

Поэтому центральным вопросом является безопасный, справедливый мир.

Принимая активное участие в работе Совета Безопасности ООН в качестве непостоянного члена, Казахстан ясно и недвусмысленно высказывается за принятие срочных мер для решения глобальных проблем, препятствующих прогрессу человечества. Однако безопасный мир нельзя достичь лишь усилиями Совета Безопасности ООН.

Сегодня мы все, в том числе присутствующие в этом зале религиозные, общественные деятели, политики должны внести свою лепту в преодоление глобального кризиса доверия. Естественно, веское слово должны высказать духовные лидеры. Вы представляете религии, каждая из которых уникальна. Но каждая из них полностью признает общечеловеческие ценности, единство нравственных принципов.

Уверен в том, что именно духовное начало, сотканное из множества убеждений, верований и идеалов, должно стать импульсом, объединительным процессом.

Вера в благодеяния Всевышнего зиждется на искреннем стремлении к миротворчеству. Человек, обладающий конфликтным менталитетом, никогда не станет истинно верующим.

Проведенные в Астане пять Съездов убедительно подтвердили жизненность идеи взаимного уважения, конструктивного сотрудничества лидеров различных культур, религий и обществ. Это доказано и опытом Казахстана.

Несмотря на то, что большинство наших граждан считает себя мусульманами, это не мешает свободе всех других религий. Вы это можете увидеть, пройдя по нашей столице, где рядом стоят храмы различных религий, люди спокойно ходят туда и молятся.

В Казахстане зарегистрировано более 3,5 тысяч религиозных субъектов 18 различных конфессий. При таком многообразии мы смогли найти баланс между обеспечением национальной безопасности и защитой религиозных свобод. В нашей стране, по всеобщему признанию, удалось сформировать особую казахстанскую модель межконфессионального мира и согласия.

Уверен, что опыт и практика Казахстана вполне применимы и в масштабах планеты.

Наша совместная работа сможет принести осязаемые результаты в деле обеспечения мира, прогресса, благополучия граждан многих стран.

Уважаемые участники и гости Съезда!

Позвольте поделиться видением тех направлений, на которых мы вместе могли бы сосредоточиться и работать.

Первое. В эру информационного общества мы должны использовать все преимущества новых технологий, чтобы вместе продвигать идеи мира и согласия на глобальном уровне. Для этого предлагается создать на базе нашего Съезда Информационный портал.

Задача Портала в том, чтобы помогать изучению и применению методов укрепления устойчивости к любым проявлениям религиозного радикализма и насилия в целом. Он может стать площадкой для работы с аудиторией верующих людей в глобальном формате. Каждый верующий сможет обратиться с вопросом или предложением к лидерам религиозных организаций, конфессиональных течений и получить обратную связь.

Второе. Мы недостаточно используем огромный потенциал, который заложен в наших с вами устремлениях по обеспечению мира на земле. Необходимо выходить на

новый уровень взаимодействия. Речь идет о применении огромных возможностей духовных лидеров и религиозных организаций для налаживания конструктивного диалога между конфликтующими сторонами.

Предлагаю всем духовным лидерам обратиться к мировому сообществу, людям, государствам с призывом о мире и безопасности. Его можно было бы облечь в форму фетвы, энциклики или других посланий и обращений, согласно практике каждой религии.

Третье. До сих пор одной из глобальных проблем современности остается отсутствие доступного образования. В мире 750 миллионов человек сегодня не умеют ни писать, ни читать. Нельзя преодолеть бедность, нищету без массового приобщения к знаниям и наукам. Именно образование является основой устойчивого иммунитета к идеям радикализма в любых его проявлениях.

Здесь чрезвычайно важное значение имеет и религиозное образование. Сейчас его платформой активно пользуются различные псевдорелигиозные организации. Поэтому мировые и традиционные религии могли бы проводить работу по разделению религиозных ценностей от политических идеологем.

Четвертое. Успех модернизации системы глобальной безопасности зависит от способности мирового сообщества преодолеть милитаристское мышление и связанные с ним опасные анахронизмы.

Надо оставить в прошлом деление стран на военные блоки, существование которых становится провоцирующим и бессмысленным.

Свое видение общемировых антивоенных мер я изложил в своем Манифесте «Мир. XXI век», который предлагает построение к 100-летию юбилею Организации

Объединенных Наций мира без ядерного оружия. Мы имеем на это моральное право.

Казахстан закрыл мощнейший в мире ядерный полигон, отказался от четвертого по мощности в мире ядерно-ракетного арсенала.

Если международное сообщество, включая религиозных лидеров, поддержит предлагаемые нами действия, эта цель, я думаю, может быть достижима.

Казахстан традиционно работает над восстановлением и укреплением доверия между государствами. Как известно, мы вносим свой посильный вклад в регулирование сирийского конфликта, в том числе предоставляя площадку для переговоров.

Мы постоянно работаем над решением проблем Восточной Украины. При конфликте России и Турции Казахстан вмешался, чтобы наладить их отношения. Мы готовы и дальше работать в этом направлении.

Казахстан будет и впредь прилагать максимальные усилия по решению вопросов, связанных с региональной и глобальной безопасностью.

Для совместной реализации озвученных инициатив со своей стороны я готов учредить Центр по развитию межконфессионального и межкультурного диалога.

Мы должны совместно добиваться более безопасного мира, более справедливого мирового порядка, основанного на верховенстве международного права.

Дорогие друзья!

Хотелось бы еще раз обратить ваше внимание на генеральную задачу, требующую решения нашими совместными усилиями:

- переключить парадигму глобального мышления с конфронтации на кооперацию;

- перейти от силового эгоизма, социально-го нигилизма и экономического национализма к ответственному поиску разумных компромиссов;

- обратить вспять процессы тотального разобщения, не дать им перейти точку невозврата.

Прекрасно понимаю масштаб этой цели. Вместе с тем осознаю, насколько мощным потенциалом обладает духовная сфера в целом в мире.

Религия всегда была фундаментальной силой, формирующей культуру и общественные отношения. И сейчас мир вступил в качественно новое измерение, где роль религий и ее общепризнанных лидеров будет иметь определяющее значение.

Столкновение цивилизаций не является фатальным выбором человечества, в наших силах его изменить. Надо объединить все наши устремления в поисках гармоничного миропорядка.

Ранее в истории человечества не было аналогов наведения мостов между религиями, как это происходит в XXI веке. Наш форум является собой принципиально новую систему сотрудничества духовных иерархов и политиков.

Сегодня нам вновь предоставляется уникальная возможность обменяться видением глобальных перспектив гармоничного развития.

Надеюсь, что нынешняя встреча обогатит практику международного и религиозного взаимодействия инновационными идеями и свежими предложениями.

Я давно думал о сооружении дворца, где могли бы собираться и обсуждать проблемы мировые цивилизации. Как относимся к этому мы сами, казахстанцы, я уже сказал. Мы остановились на идее сооружения здания в виде

пирамиды, где сейчас находимся, стороны которой обращены на все четыре стороны света, чтобы каждый и все входили сюда со своими мыслями и мнениями, а выходили после обмена мнениями с единой мыслью – священной мыслью мира и благополучия на нашей планете.

И вот уже в шестой раз мы собираемся в этом зале, который тоже стал благословенным.

Еще раз хочу искренне поблагодарить вас за поддержку нашего Съезда и пожелать всем доброго здоровья, успехов в благородном служении человечеству. Хочу пожелать всем плодотворной работы, открытого и полезного диалога и позитивных решений.

В заключение хотел бы проинформировать

вас о принятом решении вручить первую премию Съезда за вклад в межрелигиозный диалог Папскому Совету Ватикана.

Мы действительно благодарны Святому Престолу за большую и полезную работу по поддержке нашего форума.

Хотел бы вручить данную премию в вашем присутствии.

Кроме того, целый ряд религиозных лидеров удостоены государственных наград и памятных медалей Съезда. Их по моему поручению вручит вам Председатель Сената Парламента Республики Казахстан, Руководитель Секретариата Съезда Касым-Жомарт Токаев.

Благодарю за внимание, господа.

SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN NURSULTAN NAZARBAYEV AT THE OPENING CEREMONY OF THE VI CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS

Esteemed President of the Republic of Serbia! Your Eminences, dear participants and guests of the Congress, ladies and gentlemen!

I am sincerely pleased to welcome you to the hospitable land of Kazakhstan. Let me express my deep gratitude to spiritual leaders, representatives of international organizations, politicians and experts for supporting our initiative to convene the Congress and your personal participation in it.

15 years have passed since the first historic Congress was held here.

Today we are gathering for the sixth time.

I am very pleased to see our old friends again, who participated in previous meetings.

I am glad to welcome those who visit Astana for the first time.

This year, our capital has celebrated its 20th anniversary. The Congress of the Leaders of World and Traditional Religions can be called its hallmark, because we built this city, our capital Astana, as a Eurasian city of the future open to all cultures. The well-known principle «unity in diversity» is the true philosophy of the Kazakh capital.

Astana has become well known to the entire international community as a point of attraction for peacemaking processes and uniting initiatives.

Our capital city has a special spirit of solidarity, mutual respect and tolerance.

Over the past three years since the last Congress, the Kazakh capital has welcomed important global events. The decisions adopted in Astana gained widespread international interest as they conveyed the message of peacekeeping, partnership, tolerance and creation. All this is all more important since the world, to our great regret, is facing a turbulent period. All of us, both politicians and religious leaders, have every reason to be concerned by the sanction confrontation, inter-religious and intra-religious differences, trade wars, and environmental pollution.

Inter-civilization conflicts look absurd as science and technology progress. However, it is now that the future of humanity is shaping. The main civilizational challenge is in what state we will hand over our common planet to future generations.

We have been living in the third millennium for 18 years now, but peace, well-being and prosperity have not yet become a permanent trend of human development. The world community could not break the vicious circle of mutual distrust, hostility and conflicts.

We see that not only the state of affairs did not get redress, it worsened. New walls, new

«iron curtains» are being built between countries and geopolitical blocks.

However the most dangerous thing is that mutual alienation is growing in people's minds and hearts.

Tremendous strides have been made to look for reasons for rivalry, not frameworks for cooperation, to create means of destroying each other, and not joint projects for the prosperity of nations. Let us face it; this is a deeply wrong path leading to a deadlock. Therefore, our common duty is to help get back on the path of progress. We cannot afford to wait any longer.

Hundreds of thousands, millions of people are forced to leave their homes, many others go missing. The number of refugees on the planet has exceeded 65 million people. Losses grow not only because of direct conflicts. Humankind wastes its energy and resources on collision instead of using them to protect against natural disasters.

Every year, natural disasters force approximately 24 million people below the poverty line. Millions of people are forced to flee their homes.

Despite a rapid technological development and a growing global wealth, the scale of social disasters continues to expand. The United Nations data estimate that 14 percent of the world's population are victims of chronic undernourishment. The total number of unemployed people exceeded 190 million. This exacerbates social inequality as a breeding ground for radicalism. Therefore, a safe, fair world is a crucial issue.

Actively working in the UN Security Council as a non-permanent member, Kazakhstan is clearly and unequivocally in favor of taking urgent measures to solve global problems hindering human progress. However, a safe world cannot be achieved only through the efforts of the UN Security Council.

Today, we all, including religious and politicians present here, must contribute to overcoming

global confidence crisis. Spiritual leaders certainly should speak out. You represent religions, each of which is unique. However, each of them fully recognizes human values, the unity of moral principles.

I am sure that it is spirituality woven from a multitude of convictions, beliefs and ideals that should become a process that unifies impulses.

A belief in the favors of the Almighty rests on a genuine desire for peacemaking. A person prone to conflict will never become a true believer.

The five Congresses held in Astana decisively affirmed the viability of the idea of mutual respect and constructive cooperation of the Leaders of different cultures, religions and societies. This is proved by Kazakhstan's experience.

Although the majority of our citizens consider themselves Muslims, this does not hamper the freedom of all other religions. You can see this by walking around our capital, where different places of worship stand next to each other, and people go there and pray in peace.

Kazakhstan registered more than 3.5 thousand religious entities of 18 different denominations. With such diversity, we were able to strike a balance between ensuring national security and protecting religious freedoms. It is well recognized that we developed a special Kazakh model of interfaith peace and harmony.

I am certain that Kazakhstan's experience and practice is quite applicable on a global scale.

Our joint efforts will bring tangible results in ensuring peace, progress and well-being of citizens of many countries.

Dear participants and guests of the Congress! Let me share my perspective on those areas where we could focus and work together.

First. In the information era, we must take full advantage of new technology in order to promote the ideas of peace and harmony at the global

level. To this end, we propose to create an information portal on the basis of our Congress. The goal of the portal would be to support the research and application of methods to strengthen resistance to any manifestation of religious radicalism and violence in general.

It can become a platform to reach out to believers globally. Every believer will be able to contact the leaders of religious organizations, denominations and receive feedback on a question or suggestion.

Second. We are not using enough the huge potential of our aspirations to ensure peace on the Earth. It is necessary to upgrade our level of interaction. What is meant here is to use the enormous potential of spiritual leaders and religious organizations to establish a constructive dialogue between conflicting parties.

I suggest all spiritual leaders to appeal to the world community, people, states for peace and security. It could be made in the form of a fatwa, encyclical, or other message and appeal, according to the practice of each religion.

Third. One of the global problems of our time remains to be the lack of affordable education. Today, 750 million people can neither read nor write. It is impossible to overcome poverty without mass involvement in knowledge and sciences. Education is the basis of sustainable immunity to the ideas of radicalism in all its manifestations.

And religious education plays extremely important role in this regard. Now its platform is actively used by various pseudo-religious organizations. Therefore, world and traditional religions could take actions to separate religious values from political ideologies.

Fourth. Modernization of the global security system depends on the ability of the world community to overcome militaristic thinking and associated dangerous anachronisms.

It is necessary to leave in the past the division of countries into military blocs, their existence becomes provocative and meaningless.

I set forth my vision of global anti-war measures in my Manifesto «The World. The 21st Century», which suggests building a nuclear weapons free world by the centenary of the United Nations. We have a moral right to this.

Kazakhstan closed the world's most powerful nuclear test site, renounced the world's fourth-largest nuclear missile arsenal.

If the international community, including religious leaders, supports our suggested actions, this goal, I think, can be achieved.

Kazakhstan traditionally works to restore and strengthen trust between states. As you know, we make our own contribution to the settlement of the Syrian conflict, including by providing a platform for negotiations.

We are constantly working on resolving the problems of Eastern Ukraine. Kazakhstan mediated in the conflict between Russia and Turkey to improve their relations. We are ready to continue working in this direction.

Kazakhstan will continue to make maximum efforts to address issues related to regional and global security.

For the joint implementation of these initiatives, for my part, I am ready to establish the Center for the Development of Inter-Regional and Inter-Civilizational Dialogue.

We must work together to achieve a safer world, a fairer world order based on the supremacy of international law.

Dear friends! I would like to once again draw your attention to the general task that needs to be solved by our joint efforts to:

- to change the paradigm of global thinking from confrontation to cooperation;

- to move from forceful egoism, social nihilism and economic nationalism to a responsible search for reasonable compromises;

- to reverse the processes of total dissociation, not to let them pass the point of no return.

I perfectly understand the scale of this goal. At the same time, I realize how powerful the spiritual capacity is in the whole world.

Religion has always been a fundamental force shaping the culture and social relations. Now the world has entered a new dimension, where the role of religions and its generally recognized leaders will be crucial.

The clash of civilizations is not a fatal choice of mankind, it is in our hands to change it. We must unite all our aspirations in search of a harmonious world order.

Earlier in the history of mankind there were no analogues of building bridges between religions, as it happens in the 21st century. Our forum is a fundamentally new system of cooperation between spiritual hierarchs and politicians.

Today once again, we are given a unique opportunity to share our vision of global prospects for harmonious development.

I hope that this meeting will enrich the practice of international and religious communication with innovative ideas and fresh proposals.

I have long thought about building a palace where world civilizations could gather and discuss the problems. I have already said how we, Kazakh

citizens, treat this. We decided to build a pyramid where we are now, the sides of which are turned to all four corners of the world, so that everyone and all could come here with their own thoughts and opinions, and leave after exchanging views with a single thought – the sacred thought of peace and well-being on our planet.

And now, for the sixth time, we gather in this hall, which has also become a blessed one.

Once again I would like to sincerely thank you for the support to our Congress and wish you all good health and success in your noble service to humanity. I want to wish everyone fruitful work, open and beneficial dialogue and positive decisions.

In conclusion, I would like to inform you about the decision made to present the first award of the Congress for the contribution to the interreligious dialogue to the Pontifical Council of Vatican.

We are, indeed, grateful to the Holy See for the great and valuable work in supporting our forum.

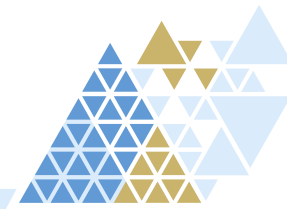
I would like to present this award in your presence.

Moreover, a number of religious leaders have been awarded state awards and commemorative medals of the Congress. On my behalf, they will be handed over to you by Chairman of the Senate of the Parliament of the Republic of Kazakhstan, the Head of the Secretariat of the Congress, Kassym-Jomart Tokayev.

Thank you for your attention.

СЕРБИЯ РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІ АЛЕКСАНДР ВУЧИЧТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Жоғары мәртебелі Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев!
Құрметті діни лидерлер мен Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің
VI Съезіне қатысушылар!**

Жоғары деңгейдегі кездесуге арналған қауіпсіз әлем құру, – бұл, сөзсіз біздің ғасырдағы ең маңызды тақырып.

Бейбітшілік пен қауіпсіздік ажырамас құндылықтар саналады, әрі баршамыздың өзіндік тағдырымызды, ортақ жауапкершілігімізді және де алға қойған мақсаттарға қол жеткізу үшін

интерактивті мүмкіндіктеріміздің бар екендігін көрсетеді.

Руханилық – адамзаттың ең құдыретті күші. Бұл жер бетіндегі бардың бәрін біріктіруге ықпал етеді. Соның арқасында біз сабақ аламыз, өткенімізді, жетістіктеріміз бен олқылықтарымызды саралаймыз. Руханилықсыз біз

өзіміз өмір сүріп жатқан әлемді түсінбес едік, болашағымызды болжай алмас едік, өмірімізді жақсы ете алмас едік. Сондықтан, Жоғары мәртебелі Президент Назарбаев, 2003 жылы көтерген, діни көзқарас тұрғысынан әлемді сақтап қалу мен оның болашағын талқылайтын тұрақты Съез өткізу жөніндегі бастамаңыз өте орынды, ең жоғары бағаға лайық, Сіз көрегендік таныттыңыз!

Сербия орналасқан өңір тарихи жағдайларға байланысты әлемдік үш дін – православтық христиан, католицизм және ислам діндері тоғысқан әрі жиі бетпе бет келетін ерекше сипаттағы аймақ. Балқан – біздің кездесудің негізгі тақырыбы болып табылатын процестерді зерделеу мен мониторинг жүргізу үшін таптырмас үлгі деуге де болады. Бұлай айтуға себеп, менің өзім позитивті қадам жасап, тұрақты да өнімді діни ахуалға жағдай жасау үшін мүдделімін.

Осы кезге дейін өркениеттер плюрализмі бар деген ортақ пікір болды. Олардың өзара қарсылығы да назарға алынды. Қазіргі дәуірде бізге ұсынылған тәжірибеден соң білімнің, мәдениеттің, ғылым мен техниканың жалпыға қолжетімділігі мен бұқаралық ақпарат құралдарының кеңеюі, ғаламшарлық байлықтың ұлғаюы және барлық меридиандағы адамдар мен елдер арасындағы жеке таныстықтың мүмкін болуының арқасында біз бүгін тек бір ғана өркениет бар деп нық сеніммен айта аламыз!

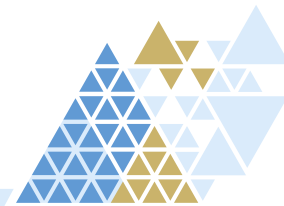
Өркениет адамзаттың және діндердің өзгешелігінен тұрады. Өркениет – бәріміз үшін ортақ құндылық, сондықтан оны сақтап қалу мен дамыту жолындағы міндетіміз де ортақ әрі бірдей!

Адамзат өзінің апогейіне – «мәңгілік бейбітшілікке» қол жеткізбей келе жатқандығының басты себебі, Иммануил Кант айтқандай, дінде емес, діни бірлестіктерде жатыр. Дін өзінің түпкі негізінде екі маңызды рөл атқарады. Оның

бірі ашық, әрбір адамға өзінің құтқарылуы жолын көрсету мен уағыз айту. Екіншісі – қандай моралдық, рухани құндылықтар әлеуметтік қоғамды байланыстыру қажеттігін көрсету, біздің ортақ Жаратушымыздың сипаты мен қалауымен ұштастыру. Діннің мақсаты мен мәні кімнің күшті – әлсіздігін көрсету емес, осы жиналыста көшбасшылары отырған барлық діндер сүйіспеншілікті, бейбітшілікті, ынтымақты және бірлікті дәріптейді. Діни бірлестіктер оны зерттей отырып жариялайды, зайырлы тарихтағы Сцилла мен Харибда арасында Жаратушы ойының ашылуын қадағалайды.

Дін беделге ие және ең үлкен қозғаушы күш екені мәлім. Жердегі күштерге ие болуға бағытталған қазіргі зайырлы институттар бар екенін біле отыра, олардың жетістіктерін өз мақсаттарында пайдаланғысы келеді. Осылайша, діни идеалдар, өнегелік қағидалар мен кодекстер өздеріне тән емес мақсаттар үшін пайдаланылып жатады. Көбіне олар саяси және геосаяси мақсаттарды жақтап шығу үшін қолданылады, ал екінші жағынан, кейде керісінше толығымен ескерілмей қалатын кездері де болады. Мен осы Съездің жолдауларының бірі діннің басқа жағынан ықпалын көрсетсе деймін: діни ілім-білім жолында қалыптасқан жаңа әлемнің жолдаулары мен болжамдары, ең алдымен, халықаралық құқықтық тәртіп негізіне бейбітшілікке шақыратын үндеулер енгізілсе!

Біздің ғаламшарда өмір сүріп жатқан әрбір азаматқа құрмет көрсетілмесе, ешбір құндылық пен негізділіктің мәні жоқ. Дін біздердің тек материалдық жаратылыс қана емес екендігіміз жайлы, сонымен қатар ешкімнің де бізді материалдық құндылықтарды жасаушылар мен пайдаланушылар қатарына түсіре алмайтынын, көнімпаз әрі төзімді құлдар болуға мәжбүрлей алмайтындығы турасында хабар береді. Әрбір адам рухани жаратылыс, сондықтан ол азат,

құрықтап ұстауға көнбейді, өз тағдыры өз қолында, осы әлемдегі барлық адамға өзін тең көре алады, қымсынбай өзін өзі тәрбиелейді, өзін ерекшелейтін айырмашылықтардан қорықпай, өз дінін ұстана алады; өз ұлтының бірегейлігі мен мәдениетін мақтанышпен ұрпағына бере алады, әлемдік өркениет мұрасына өз үлесін қоса алады. Осындай адам Құдайдың сипатына сай кемел адам саналады, және тек осы түрде ғана ол әлемдегі бейбітшілікті қамтамасыз ететін құқықтық тәртіпті ұстанып оған тіреу бола алады!

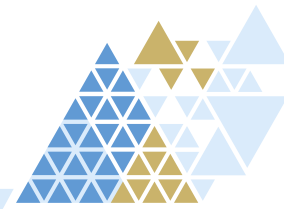
Егер әлемнің қауіпсіздігі күштер теңдігіне негізделген болса, бұл тепе-теңдік ол бұзылғанға дейін ғана сақталады. Егер ол адамзаттың санасына негізделсе, қауіпсіздік мәңгілік болады! Әлемдік және дәстүрлі діндердің әсері күшті және осы тұрғыда маңызды рөл атқарады.

Сербия өзінің әлеуметтік құрылымы жағынан ғана емес, сонымен қатар мәдени ерекшелігімен де демократиялық ел болып та-

былады. Барлық діни бірлестіктер, барлық конфессиялар бірдей еркін әрі тең. Біз көптеген ұлттық азшылықтар мен олардың мәдени мұрасын еліміздің байлығы деп санаймыз. Достық мекені – Қазақстанда, осындай салиқалы жиында серб мемлекетінің осы алуантүрлі ерекшелікке деген қарым-қатынасы әрбір азамат пен жалпы қоғам үшін діни, этникалық қайшылықсыз бейбіт әрі қолайлы жағдай туғызғанын айта аламыз. Сонымен қатар, біз баршаңызды өркениет пен діни қазынаға сенбейтіндердің ұдайы қауіп-қатерінен Косово мен Метохиядағы Серб Православ Шіркеуінің монастырын қорғауға көмектесуге шақырамыз.

Президент мырза, адамзаттың негізгі проблемасы – бейбітшілік проблемасы туралы ой бөлісуге, діни, мәдени және әлеуметтік тәжірибеге сүйене отырып, бірге талқылауға мүмкіндік бергеніңіз үшін алғыс білдіремін.

Назарларыңызға рахмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ СЕРБИИ АЛЕКСАНДРА ВУЧИЧА

**Ваше Превосходительство
Президент Республики Казахстан Нурсултан Назарбаев!
Уважаемые религиозные деятели и участники
VI Съезда лидеров мировых и традиционных религий!**

Построение безопасного мира, которому посвящена эта встреча на высоком уровне, – это, безусловно, самая важная тема нашего века.

Мир и безопасность являются неотъемлемыми ценностями, и они демонстрируют, что у всех нас есть уникальная судьба, общая ответственность и интерактивные возможности для содействия достижению целей, которые мы ставим перед собой.

Духовность – самая высшая сила человека. Это позволяет объединить все существующее. Благодаря этому мы учимся и критически оцениваем наше прошлое, все наши взлеты и падения, достижения и ошибки. Без духовности мы не смогли бы понять мир, в котором мы живем, мы не смогли бы представить и определить направления его будущего, и мы не смогли бы сделать его лучше. Поэтому, Ваше Превосходительство Президент Назарбаев, ваша инициатива 2003 года по организации постоянного Съезда, на котором можно было бы подумать о существовании и перспективах нашего мира с религиозной точки зрения, абсолютно обоснована, дальновидна и достойна самой высокой оценки!

Регион, к которому относится Сербия, является одним из характерных точек, где

в силу исторических обстоятельств три великие мировые религии – православное христианство, католицизм и ислам встречаются и часто сталкиваются. Можно сказать, что Балканы – это идеальный образец для изучения и мониторинга процессов, которые являются предметом внимания нашей встречи. Я подчеркиваю это, чтобы объяснить, насколько лично я заинтересован в ожиданиях сделать позитивные шаги и создать условия для постоянного и продуктивного религиозного сосуществования.

До недавнего времени существовало общее убеждение, что существует плюрализм цивилизаций. Было упоминание об их взаимном противостоянии. После опыта, предоставленного нам в современную эпоху благодаря всеобщей доступности образования, культуры, науки и техники, расширению средств массовой информации, увеличению планетарного богатства и доступности личного знакомства между людьми и странами со всех меридианов – сегодня мы можем утверждать, что существует одна цивилизация!

Она состоит из различий человечества, а также религии. Цивилизация является общей ценностью для всех нас, и поэтому наши

обязательства по ее сохранению и прогрессу являются общими и абсолютно одинаковыми!

Главная причина, по которой человечество еще не достигло своего апогея – «вечно-го мира», как его определил Иммануил Кант, заключается не в религии религиозных сообществах. В своей глубочайшей сущности религия играет две важные роли. Одной из них является раскрытие, указание и проповедь пути личного спасения для каждого человека. Другой – показать, какие моральные, духовные и ценностные узы должны связывать социальную общность, чтобы привести ее в соответствие с характером и желанием нашего общего Создателя. Смысл и цель религии не в том, чтобы обрести земные силы или превосходство, так как все религиозные учения, которые через своих лидеров представлены на этом собрании, направлены на высшие принципы любви, мира, солидарности и единства. Религиозные сообщества объявляют их через их изучение, и они следят за раскрытием мыслей Создателя между Сциллой и Харибдой светской истории.

Ясно, что религия обладает авторитетом и самой большой движущей силой. Зная о соответствующих светских институтах, которые направлены на обретение земных сил, стремятся использовать их для достижения собственных целей. Таким образом, случается, что религиозные идеалы, моральные кодексы и каноны высших добродетелей иногда используются для целей, не свойственных им. Еще чаще они формально и лицемерно используются в качестве оправдания политических и геополитических целей, или, с другой стороны, они полностью игнорируются. Мое предложение состоит в том, чтобы одно из посланий этого Съезда указывало на важность обратного направления влияния: чтобы послания и видения нового мира, сформированные

на пути религиозного обучения, прежде всего, призывы к миру, были включены в основы международного правопорядка!

Ни одна ценность и ее обоснованность невозможны без уважения к каждому отдельному жителю нашей планеты в целом. Религия передает сообщение, что мы не только материальные существа; что никто не может опускать нас до производителей и потребителей материальных благ; заставить нас быть послушными и терпимыми слугами. Каждый человек также является духовным существом, и поэтому свободен, и неукротим, чтобы строить свою судьбу; видеть себя равным всем людям этого мира; воспитываться без комплексов и не бояться собственной разницы и соблюдать свою религию; гордо передать идентичность и культуру своей нации потомкам и вносить свой вклад в мировое цивилизационное наследие. Такой человек является полноценным, в соответствии с характером Бога, и только в таком виде он может быть держателем и опорой правопорядка, который обеспечит постоянный мир во всем мире!

Если безопасность нашего мира основана на балансе сил, он будет продолжаться только до тех пор, пока этот баланс не будет нарушен. Если оно основано на сознании человечества, безопасность будет обеспечена навсегда! Мировые и традиционные религии оказывают наибольшее влияние и играют важнейшую роль в этом отношении.

Сербия является демократической страной не только по форме своей социальной организации, но прежде всего по своей культурной составляющей. Все религиозные общины, все конфессии одинаково свободны и равны. Мы считаем, что многие национальные меньшинства и их культурное наследие – это богатство нашей страны. В духе наших современных дискуссий в дружественной стране Казахстана

мы можем сказать, что заботливое отношение сербского государства к этому разнообразию способствовало созданию мирной и процветающей обстановки без религиозной и этнической напряженности и на благо каждого гражданина и общества в целом. В то же время мы просим всех вас помочь нам защитить монастыри Сербской Православной Церкви в Косово и Метохии, которые находятся под постоянной угрозой тех, кто не верит в цивилизацию и религиозную сокровищницу.

Спасибо, господин Президент, за то, что предоставили возможность подумать о ключевой проблеме человечества – проблеме мира, без рассмотрения которой невозможно рассматривать наиболее важные мировые проблемы, и сделать это вместе в самом широком спектре с точки зрения религиозного, культурного и социального опыта!

Благодарю за внимание.

SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA ALEKSANDAR VUČIĆ

**Your Excellency Honorable President of the Republic of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev,
distinguished religious leaders and participants of the
VI Congress of the Leaders of World and Traditional Religions!**

Building a safe world, to which this high-level gathering is committed, is the most important topic of our century. Peace and security are inseparable values and they demonstrate that we all have a unique destiny, common responsibility and interactive possibilities to contribute to achieving goals we set before ourselves. Spirituality is the most supreme power of a human being. It enables it to comprise the whole of everything existing. Thanks to it, we learn and critically evaluate our own past, all our ups and downs, achievements and mistakes. Without the spirituality, we would not be able to understand the world we live in, we would not be able to imagine and set directions for its future and we would not be able to make it better. Therefore, Your Excellency President Nazarbayev, your initiative from 2003 to establish a permanent forum where one would think of presence and perspective of our world from the religious point of view, is absolutely well grounded, farsighted and worthy of highest appreciation!

A Region, to which Serbia belongs to, is one of the characteristic points where, due to historical circumstances, three great world religions – Orthodox Christianity, Roman Catholicism and

Islam meet and often confront. One might say that the Balkans is an ideal sample for studying and monitoring processes that are the subject of attention of our conference. I emphasize this in order to explain how I am interested personally in expectations to make positive steps and create conditions for permanent and productive religious coexistence.

Until recently, there was a common belief that there was a pluralism of civilizations. There was a mention of their mutual confrontation. After the experiences that are provided to us in modern age by universal availability of education, culture, science and technique, media expansion, increased planetary wealth and availability of personal acquaintance between people and countries from all meridians – today we can claim that there is one civilization!

It is made of differences of humankind and of religion. Civilization is a common value of all of us and therefore our obligations for its preservation and its progress are common and the same!

The main reason for which humanity has not yet reached its climax – «the perpetual peace», as Immanuel Kant defined it, is not in the religion and religious communities. In its deepest essence,

religion plays two important roles. One is to reveal point and preach the path of personal salvation for each individual. The other is to show what moral, spiritual and value bonds must connect social community in order to make it in accordance with the character and desire of our common Creator. The point and objective of religion is not in acquiring earthly powers or supremacy, because all religious learnings, which through their shepherds and leaders are represented at this gathering, are pointed towards supreme principles of love, peace, solidarity and unity. Religious communities announce them through their learning and they watch over revelation of Creator's thoughts between Scylla and Charybdis of a profane history.

It is clear that religion has the biggest authority and the biggest driving power. Being aware of the respective, secular institutions, which are directed towards acquiring earthly powers, strive to instrumentalize them for reaching their own goals. In that way, it happens that religious ideals, moral codes and canons of the supreme virtues are sometimes used for aims not characteristic for them. It is even more often that they are formalistically and hypocritically used as an excuse for political and geopolitical goals, or, on the other hand, they are completely ignored. My proposal is that one of the messages of this Congress points to the significance of a reverse direction of influence: that messages and visions of the new world, formed in the way of religious learning, first of all messages of peace, should be incorporated into the foundations of the international legal order!

Not a single value and its validity are possible without respecting each individual inhabitant of

our planet in its entirety. Religion conveys a message that we are not only material beings; that no one can reduce us to manufacturers and consumers of material goods; to obedient and tolerant servants. Each person is also a spiritual being, and therefore free and unrestrained to build its destiny; to see itself as equal to all the people of this world; to nurture without complexes and fears its own difference and observe its religion; to proudly transfer identity and culture of its nation to the posterity and give it as its contribution to the world civilization heritage. Such a person is a complete one, in accordance with the character of the God, and only as such, it can be a holder and a pillar of legal order that will enable permanent peace in the world!

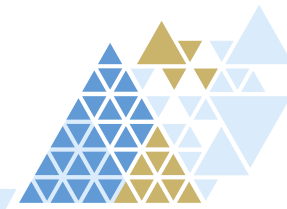
If the safety of our world is based on the balance of power, it will last only until that balance is disturbed. If it is based on the consciousness of humanity, the safety will be provided forever! World and traditional religions have the biggest impact and the most important role in the respective.

Serbia is a democratic country not only according to the form of its social organization, but first of all culture wise. All religious communities, all confessions are free in their preaching and equal. We believe that, with numerous national minorities and their cultural heritage, it is a wealth of our country. In the spirit of our today's discussions in a hospitable country of Kazakhstan, we may say that caring relationship of the Serbian State towards that variety contributed to peaceful and prosperous environment, without religious and ethnical tensions, and to the benefit of each citizen and society as a whole.

At the same time, we plea all of you helping us in protecting Serbia's orthodox church monasteries in Kosovo and Metohija, which are under constant threat of those who do not believe in civilization and religious treasury.

Thank you Mr. President for giving us the opportunity to think about the crown issue of humanity – the issue of peace, from the angle which is not present enough in considering the most important world issues and also to do it together in the broadest spectrum of religious, cultural and social experiences!

ӘЛ-АЗХАРДЫҢ ЖОҒАРҒЫ ИМАМЫ ШЕЙХ АХМАД МУХАММАД АТ-ТАЙЕБТІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Рахымды әрі Мейірімді Алланың атымен бастаймын!
Жоғары мәртебелі Қазақстан Республикасының
Президенті Нұрсұлтан Назарбаев!
Құрметті қатысушылар!**

Қазақстан Республикасының Президентіне, Үкіметіне және халқына барша адамзаттың игілігіне қол жеткізу үшін бейбітшілік, келісім мәселелерін алға тарта отырып сындарлы ынтымақтастық орнату мақсатында

жылы жүректі халқы бар елдің астанасында өтіп жатқан Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VI Съезіне шақыру жолдағаны үшін шын ниетпен алғысымды білдіруге рұқсат етіңіздер.

Жоғары мәртебелі Президент мырза!

Бәлкім, дінаралық диалог және терроризмді талқылауға арналған көптеген форумдарға қатысып жүрген мен сияқты адамдарға Съез қатысушыларының қарастыруына жаңа идеялар ұсыну қиын болар. Осыған орай, мен баяндамада форумның негізгі тақырыбы қазіргі біздің әлемнің дағдарысы мәселесінің маңыздылығы мен өзектілігіне назар аударғым келеді.

Бұл дағдарысты дінге, оның құндылықтарды және оны анықтаушы өлшемшартты сақтаудағы рөліне, сондай-ақ біздің қазіргі өркениетімізді және оның жетістіктерін оны күтіп тұрған тағдырындан сақтаудағы өркениеттер, ұлттар мен халықтар тарихы жолында құдайлық заңдармен жазылып дәйектелген рөліне жүгінбей шешілмейді.

Құрметті ханымдар мен мырзалар!

Осы орайда, қазіргі таңда әлем азапқа, қысымға, қауіп-қатер үрейге толы күндерді қорқынышпен күту әдетке айналғаны соншалық, бір-біріне қарсы күш қолдану халықаралық қатынастардың нормасына және Шығыс пен Батыстың арасындағы диалог тіліне айналған ең күрделі дағдарысты кезеңді басынан кешіп отырғанын атап өту қажет.

Бұл дағдарыс туралы ойланған адамға біздің өркениетімізді ежелгі дәуірден қазіргі күндерге дейін адамзат тарихында орын алған өркениеттерден ерекшелендіретін жалғыз сипат «бақытсыздық» екенін білу үшін жан-жағына қараса жеткілікті. Басқаша қалай болу керек? Өйткені даму дәуірі және ғылыми, философиялық ағымдардың пайда болған кезеңі – XIX ғасырдың өзі адами емес азғындық экспансиясы, ұлттар мен халықтарды отарлау, олардың байлықтарын басып алу, құқықтарынан жұрдай ету, қазбалы байлықтарын пайдалану заманына айналды. Бұның бәрі, отаршылдық теориясын

құрушылар адамдардың шығу тегі және ұлты бойынша тең емес екенін, ақ нәсіл немесе арий нәсілі үстем нәсіл, оның аспанмен белгіленген миссиясы адамдық, ақыл-ой даму деңгейі бойынша төмен тұратын басқа нәсілдерді құл қылу деп алға тартуынан басталды.

Одан кейін XX ғасыр келді. Бұл ғасырды ұлтшылдыққа уағыздап, дискриминацияға итермеленген әлемдік саясатты жасаушыларға дұрыс сана оралатын әділет ғасыры болады деп үміттендік. Дегенмен, XX ғасыр келгенімен, бұл ғасырда екі рет дүниежүзілік соғыс орын алып, оның құрбандарының саны 70 миллион адамнан асып түсті. Олардың арасында жастар, ерлер, әйелдер және балалар, түрлі діндер, сенімдер мен ағымдардың өкілдері болды. Бұл екі соғыс ғылыми, философиялық және техникалық прогреске ұмтылысқа масқара қара дақ болып тиді.

Одан кейін әлемді билеушілер сабаларына түсіп, соғыс ұшқынына ұйытқы болған себептердің қаншалықты ақымақтық болғанын және төленген бағаның өте жоғары болғанын түсінді. Олар адамзат тыныштық пен бейбітшілікте өмір сүру қажеттілігі туралы уағдаластыққа қол жеткізді. Осы ізгі мақсат үшін олар халықаралық ұйымдар құрып, бүкіл әлемде, Шығыста және Батыста халықтардың қауіпсіздікке, даму және өркендеу құқықтарын қамтамасыз ететін БҰҰ Декларациясын немесе Жарғысын таратты.

Бұл Декларацияның бірінші бабы халықаралық бейбітшілік пен қауіпсіздікті сақтауға, мемлекеттер мен мүшелер арасында теңдік қағидатын қорғауға, халықаралық қатынастарда күш қолдану немесе қатер төндіруді болдырмау, елдердің ішкі істеріне араласуға жол бермеуге арналған. Елдердің ішкі істеріне араласуға тыйым салынғандығын тағы бір қайталап айтқым келеді.

Әлсізді қорғауға және үстемдікке бөгет болуға уәде берген халықаралық Жарғының дамушы елдер, Таяу Шығыс елдері, сондай-ақ егемендігін жоғалтқан әлсіз мемлекеттерге келгенде құр қағаздағы сия болып қалатыны өзін сияқты сол кездегі буынға жататындардың ойына кіріп шықпаған еді. Бұл жарғыларды қорғап, іске асыратын тараптар халықтарға қатысты қос стандарт қолданып, қызығушылықтары мен мақсаттарына байланысты өз қалауларына сәйкес, кейбір елдерге бейбіт өмір сыйлап, қаламағандарын одан мақрұм қалдырып отырды. «Мақсат жолды ақтайды» деп айтылатын үстемдік логикасы мен күшіне сәйкес әрекет етті.

Кейін ХХІ ғасыр келді. Бұл ғасыр соғыстың басқа түрі – террористік соғыспен жалғасын тапты. Сол сәтте терроризм басқа діндердің арасында исламмен, дінге сенушілер арасында мұсылмандармен ғана теңестірілді.

Ханымдар мен мырзалар, бұл сандыраққа сене жаздағанымызды өкінішпен айтамын, исламды терроризм айыптарынан ақтау үшін көп қайрат жұмсадық, мұнда исламды қорғау емес, қарқынды әрі сәтті іске асырылған ақпараттық үгіттердің арам пиғылдарын ашумен айналыстық. Иә, сәтті жүргізілген үгіт.

Мен бұны үлкен күйінішпен айтамын. Олар Батыстағы бұқара халықтың көкейіне ислам мен терроризмді байланыстырып, мұсылмандарды жабайылықпен және варварлықпен теңестіре алды. Олар жастарды, балаларды, әйелдерді және ерлерді исламға үреймен қарауға үйретіп, әлемге мейірім ретінде жіберілген Пайғамбардың атымен қорқытатын болды (Пайғамбар және оның басқа елші және пайғамбар бауырларына Алланың сәлемі және салауаты жаусын!).

Терроризм проблемасы туралы әңгіме өте мұңды. Бұл жерде мен аз ғана түйгендеріммен

шектелгім келеді: мұқият зер салсақ, бұл терроризмнің орасан зор күшпен кенеттен пайда болуын, оның емін еркін қозғалуға, шекаралардан еркін өтіп, бейқам түрде кедергісіз шабуыл жасап немесе шегінулері аймақтың техникалық мүмкіндіктері және оның дайындалып, қарулануға арналған ресурстары жеткіліксіз екендігін аңғартады, сонымен қатар, бұл «азу мен тырнақтан» құрылған терроризмнің таза ислам және араб туындысы екеніне үлкен күмән келтіреді. Біз осылай дей тұра, әрекеттердің сахнасы – ислам және араб әлемі, ойыншылары – мұсылмандар мен арабтар екендігін де мойындаймыз. Бірақ біз қандай да бір қойылымдар немесе олардың сценарийлердің мәтіндері арабтық немесе исламдық екеніне қатты күмән келтіреміз.

Исламның атын жамылып жан түршігерлік қылмыстар жасаған терроризм өзінің нысаны ретінде мұсылман ерлерді, әйелдерді және балаларды көздеді, басқараларға қарсы бағытталған жоқ. Бұл қағидадан тыс әрекеттер болмаса, терроризм басынан соңына дейін бүкіл араб әлемін шошытты.

Бұл терроризм мұсылмандардың ақыл ойларын жаулап алып, өліммен қосақтап, бұл әрекеттерін ислам деп атады. Осылайша, басқалардың зейіндерінде мұсылман дініне сенушілерге төзімділік көрсету мүмкін емес деген халге жетті, бұл жағдайды өзгерту үшін жаңа әлемдік саясат қажет деген пікір қалыптастырды.

Ханымдар мен мырзалар!

Терроризмге қатысты бәріміздің пікіріміз айқын. Мүмкін бұған қатысты менің пікірім қате болар, дегенмен терроризм Пайғамбар және Алланың уәкілдері Мұса, Иса және Мұхаммед (Алланың жарылқауы мен сәлемі болсын!) арқылы жіберілген құдайлық жолдаулардың ешбірімен, аспандық діндердің не ис-

лам, не христиан, не иудаизм діндерінің ешқайсысымен жасалмаған.

Терроризм өзгелерді алдай алмайтын, дұрыс жолды білмейтін кедей және әлсіз топтардан (еркек, әйел, бала) құрылған өзге адамдардың дертіне суыққанды әділетсіз, адасқан халықаралық саясаттың тумасы саналады.

Бұл түсініктеме террористік топтардың өздері және отбасылары ешқандай діндар болып, шарияттың нормаларын сақтамаған Еуропадағы жастардың кейбір өкілдерін өз қатарларына тартудың құпиясын ашады...

Еуропадағы «экстремистік ислаимзм» деп аталатын құбылыс туралы зерттеулерді оқығанымда, Сирияда, Иракта тартылған еуропалық жастардың діни емес отбасылардан шыққаны анықталған екен. Балалары мен қыздары Сирия мен Ирактағы «джихадқа» қосылған 400 отбасының 40 пайызы атеист, 40 пайызы католик, 19 пайызы мұсылман және 1 пайызы иудей болған. Осылайша, проблема ислам жастарында немесе ислам джихадында емес. Бұл проблеманы – әділетсіздік пен кемсіту, өзінің ешкім емес екенін сезініп, қорлану, құқықтардың қамтамасыз етілмеуі, кейбір жастардың психологиялық алшақтаудың ауыр формасы ретінде қарастыру қажет. Бұл – қазіргі өркениетте діни құндылықтардың, діни адамгершіліктің және діни нормалардың болмауының нәтижесі. Бұл – көктің әмірімен және пайғамбардың нұрымен толтырылатын вакуум болып табылады.

Баяндаманың соңында, құрметті қатысушылар, биыл 13 қыркүйекте газет беттерінде жарияланған ақпаратпен бөліскім келеді. Халықаралық саясатқа жауаптылар 2001 жылғы 11 қыркүйек пен 2018 жылғы 31 наурыз аралығында Ауғанстан, Ирак және Сириядағы соғыстарға 1,5 триллион доллар көлемінде қаражат жұмсаған. Бұл қаржы Германия сияқты ірі мемлекеттің 5 жылдық бюджетіне тең келеді екен.

Өзіме сұрақ қоямын: «Не үшін? Кімдердің мүдделері үшін?» Осы қаражаттың жүзден бірін кедейшілікпен, аурулармен және сауатсыздықпен күресу үшін нәубет кешіп жатқан халықтар қажеттілігіне жұмсауға болар ма еді?! Мьянма, Иерусалим, Палестина және т.б. әлемнің түпкір түпкірінде аш, баспанасыз қалған, үйлерінен зорлықпен қуылғандарға жаратуға болар ма еді?!

Құрметті қатысушылар!

Мен бұл Съездің жұмысына тән ризамын. Өйткені, ол 1936 жылғы 13 шілдеде Лондон қаласында өткен бүкіләлемдік діни форумға «әл-Азһардың» қатысқанын есіме түсіреді. Сол кездегі шейх Мұхаммед Мұстафа әл-Марағи «Гуманитарлық ынтымақтастық» деген тақырыпта баяндама жасап, адамзаттың барлығы ортақ ата-анадан шыққанын, сондықтан бір-бірімізді танып, ынтымақтасуға қажеттілігін баса айтқан еді. Ол Алла Тағаланың «Ей адамдар, біз сендерді ер мен әйелден жараттық, бір-біріңмен танысу үшін сендерді халықтар, тайпалар етіп жараттық» деген сөздерін және Пайғамбардың (Оған Алланың салауаты және сәлемі болсын!) «Адамдар тарақтың тістеріндей тең» деген сөзін, қоштау қажылығы барысында айтқан «Барлығың Адамның ұрпақтарысыңдар, ал Адам топырақтан жаратылған» деген сөзін келтіре отырып, адамдар арасындағы теңдік қағидатын баса айтты.

Өзінің сөзінде «әл-Азһар» шейіхі Құран мұсылмандардан басқа дін мен наным өкілдерімен қайырымды болуға бұйыратынын жеткізді. Дұшпандық көрсетілген жағдайда ғана бұл қағида жүрмейді. Пайғамбардың (Оған Алланың салауаты және сәлемі болсын!) және одан кейін келген әділ халифтер бұл қағидаларды ислам мемлекетінде іс жүзіне айналдырды.

Тіптен мұсылмандарға «кітап иелері» – иудей және христиан әйелдерге діндерін сақтап қалу мүмкіндігімен үйленуге рұқсат берді. Мұндай әйелдердің күйеулеріне әйелдерінің діни әдет-ғұрыптарын іске асыруға тосқауыл болуға қатаң тыйым салынды. Сонымен қатар, шейх форумға қатысушылардың назарларын діни лидерлер арасында жаһандық серіктестік орнатып, олардың өз ізбасарларын жаһандық ынтымақтастыққа және адамзат бауырластығына шақыру маңыздылығына аударды. Діни көшбасшылар өзара келісімге келмей, әлемде бейбітшілік ешқашан орнамайды.

Діни лидер мен дінбасылары жалпы адамзаттық құндылықтар болып табылатын жалпы діни мазмұнға көңіл бөліп, жұмыс жаса-са, олар көптеген сұрапыл соғыстардың отын

өшіре алар еді. Басқалар емес, олар ғана діни бұйрықтардың дұрыс түсіндірмесін тарата алады.

«Әл-Азһардың» бірінші бүкіләлемдік діни форумға қатысқанына 82 жыл өткен болса, бүгінгі Қазақстан Республикасының Президенті Жоғары мәртебелі Нұрсұлтан Назарбаевтың жетекшілігімен өтіп жатқан VI Съезге «әл-Азһардың» қатысуы оның барлық адамзат арасында жаһандық бейбітшілік орнату қағидатын қорғауды жалғастырып жатқанын білдіреді. Исламның да миссиясы осында жатыр. Оның үстіне, бұл – барлық діндердің миссиясы болып табылады.

Назарларыңызға рахмет.

Сізге бейбітшілік, Алланың мейірімі мен берекесін тілеймін!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ВЕРХОВНОГО ИМАМА АЛЬ-АЗХАРА ШЕЙХА МУХАММАДА АХМАДА АТ-ТАЙЕБА

Во имя Аллаха Милостивого и Милосердного!

**Ваше Превосходительство уважаемый господин Президент Республики Казахстан
Нурсултан Назарбаев! Уважаемые участники!**

Позвольте выразить искреннюю благодарность Республике Казахстан в лице ее Президента, Правительства и народа за приглашение принять участие в VI Съезде лидеров мировых и традиционных религий, который проходит в столице этой страны с добрым населением, с целью продолжения обсуждения и акцентирования внимания на вопросы установления мира, согласия и конструктивного сотрудничества ради достижения благоденствия всего человечества.

Уважаемый господин Президент!

Возможно, для таких людей, как я, которые принимали участие в многочисленных форумах, посвященных межрелигиозному диалогу и обсуждению терроризма, сложно вынести новые идеи на рассмотрение участников данного большого Съезда. Вместе с тем в своей речи я хотел бы привлечь внимание к важности основной темы форума и его весьма большой актуальности в рассмотрении кризиса нашего нынешнего мира.

Этот кризис невозможно решить без обращения к религии и ее роли в сохранении нравственности и определяющих критериев, а также в спасении нашей современной цивилизации и ее достижений от ожидающей ее

судьбы, которую подтверждают божеские законы на пути цивилизаций, истории наций и народов.

Уважаемые дамы и господа!

В этой связи нужно подчеркнуть, что сегодняшний мир переживает очень сложный кризис, наполненный болью, напряжением, опасениями, беспокойством и ожиданием от каждого дня самого худшего до такой степени, что взаимное насилие стало почти нормой международных отношений или языком диалога между Западом и Востоком.

Тому, кто глубоко задумывается о данном кризисе, достаточно посмотреть вокруг, чтобы понять, что это несчастье стало практически той единственной чертой, которая отличает нашу современную цивилизацию от других цивилизаций, которые имели место в истории человечества с древнейших времен до наших дней. А как же быть иначе? XIX век, который считается эпохой развития, проявления научных и философских течений, стал временем нечеловеческой алчной экспансии, колонизации наций и народов, захвата их богатств, использования их источников и ценностей. Это после того, как теоретики колониализма утверждали, что люди не являются равными ни по происхождению,

ни по своей принадлежности, что белая раса или арийская раса является высшей, а ее миссия, которая была определена ей небесами, заключается в окультуривании других рас, находящихся ниже ее по уровню человечности, умственному развитию и мышлению.

Затем наступил XX век. И мы полагали, что это время справедливости, возвращения правильного сознания к тем, кто создает мировую политику, страстно подталкиваемые дискриминацией, призывами к национализму. Но с наступлением XX века оказалось, что это век двух мировых войн, жертвами которых стали более 70 миллионов человек. Среди них молодежь, мужчины, женщины и дети – представители различных религий, верований и толков. Эти две войны стали позорным пятном на лбу призывов к научному, философскому и техническому прогрессу.

После этого правители мира пришли в себя и осознали, насколько огромной была цена и насколько безрассудными были мотивы, которые разожгли пламя войны. Они договорились о необходимости того, чтобы человечество жило в спокойствии и мире. Ради этой благородной цели они создали международные организации, распространили по всему миру так называемую Декларацию ООН или Устав, который гарантировал народам их право на безопасность, прогресс и процветание.

Первая статья данной Декларации посвящена сохранению международного мира и безопасности, претворению принципа равенства между государствами и членами, недопущение использования силы или ее угрозы в международных отношениях, запрещение вмешательства во внутренние дела стран. Я повторяю, непозволительно вмешательство во внутренние дела других стран.

Никому из числа поколений, к которому принадлежу и я, не пришло в голову, что этот

международный устав, который обязался защищать слабых и сдерживать тех, кто проявляет господство, станет всего лишь чернилами на бумаге, когда речь пойдет о развивающихся странах, странах Ближнего Востока, а также слабых, лишенных самостоятельности государствах. И что те, кто стоят на страже этих уставов и их применения, будут использовать двойные стандарты в отношении народов и даровать мир тем, кому пожелают, и лишать его других, делая это по своему желанию, исходя из того, как этого потребуют интересы и цели. Согласно логике и силе гегемонии, которые гласят, что сила оправдывает средства.

Затем пришел XXI век, который стал продолжением иного вида войн – террористических войн. И тотчас же терроризм был привязан только к исламу среди других религий, только к мусульманам среди остальных верующих.

Я с грустью должен сказать, дамы и господа, что мы почти поверили в этот ужасный вздор и затратили много сил и энергии в так называемую защиту ислама и в оправдания от обвинений в терроризме, притом, что ситуация не сколько связана с необходимостью защиты, сколько с необходимостью раскрыть плохие намерения и успешные, коварные информационные компании.

Да, именно успешные. И я это говорю со всей горечью. Они добились успеха в том, чтобы связать в сознании масс на западе ислам и терроризм, связать мусульман с дикостью и варварством. Им удалось навести в мире страх на молодежь, детей, женщин и мужчин этой ценной религии, напугать благородным Пророком этой религии, который был ниспослан Аллахом в качестве милости всем мирам (Да благословит его Аллах и приветствует, а также его братьев из числа пророков и посланников!).

Разговор о проблеме терроризма весьма грустный. Здесь я хотел бы ограничиться лишь

небольшим наблюдением. При внимательном рассмотрении выясняется, что технические возможности региона, а также его ресурсы для подготовки и вооружения представляются недостаточным для объяснения внезапного появления этого терроризма с такой колоссальной силой, которая позволяет ему перемещаться, пересекать границы, нападать и отступать при полном спокойствии, что заставляет нас максимально сомневаться в том, что этот терроризм, который был порожден с зубами, клыками и когтями, является чисто исламским, арабским созданием. Мы говорим это и при этом осознаем, что сценой действия выступает исламская, арабская площадка, и что игроки – это мусульмане и арабы. Но мы сильно сомневаемся в том, что какой-либо из текстов постановки или ее режиссура являются чисто арабскими или чисто исламскими.

Этот терроризм, который совершал свои гнусные преступления, прикрываясь исламом, использовал в качестве цели мусульман (мужчин, женщин и детей) и не был направлен на других, кроме исключений из этого правила, которым он страшил весь арабский регион от начала до конца.

Этот терроризм сносил головы только мусульманам, сопровождая убийствами и говоря, что это и есть ислам, чтобы в сознании других укрепилось понимание, что это и есть мусульманская религия и что терпеть ислам и исповедующих его людей стало невозможно, и что на земле должна появиться новая мировая политика с целью изменить эту дикую ситуацию.

Дамы и господа!

Мы убеждены касательно темы терроризма. Возможно, я буду неправ в этом отношении, что терроризм не сотворен ни исламом, ни христианством, ни иудаизмом, как небесных религий, как божественных посланий, которые донесены Пророком и посланниками Аллаха

Моисеем, Иисусом и Мухаммедом (Да благословит их Аллах и приветствует!).

Терроризм является детищем несправедливой, заблудшей международной политики, которая потеряла чувствительность к боли других людей из числа бедных и слабых (мужчин, женщин и детей), которые не умеют обманывать и не знают правильного пути.

Это объяснение открывает нам секрет привлечения террористическими группировками в свои ряды некоторых представителей молодежи в Европе, которые ни сами, ни их семьи не имели никакого отношения к религиозности и не соблюдали нормы шариата. Я читал в исследовании, касающегося так называемого экстремистского исламизма в Европе, что большинство завербованной европейской молодежи в Сирии и Ираке не являются религиозными. Из статистических данных, которые коснулись 400 европейских семей, чьи сыновья или дочери присоединились к джихаду в Сирии и Ираке, выяснилось, что 40 процентов этих семей атеисты, 40 процентов придерживаются католицизма, 19 процентов мусульмане и 1 процент иудеи. Таким образом, проблема не заключается в исламской молодежи и не в исламском джихаде, а это проблема несправедливости и маргинализации, ощущение своей ничтожности и ущемления прав либо проявление тяжелой психологической отчужденности у некоторых представителей молодежи, что является результатом того, что в современной цивилизации наблюдается отсутствие религиозной нравственности и норм. Это вакуум, который может быть восполнен лишь небесными наставлениями и пророческим светом.

В конце своей речи, уважаемые присутствующие, я хотел бы привести информацию, которая была представлена в газетах 13 сентября этого года, где говорится, что ответственные лица за международную политику

потратили 1,5 триллиона долларов на войны в Афганистане, Ираке, Сирии в период с 11 сентября 2001 года до 31 марта 2018 года, и что эта сумма приравнивается пятилетнему бюджету такого крупнейшего государства, как Германия. Я задался вопросом: зачем, в чьих это интересах? Можно ли было потратить хотя бы сотую долю этой суммы на благо нуждающихся, бедствующих народов, потратить на борьбу с бедностью, болезнью и невежеством, ради голодающих, не имеющих крова, насильственно выселенных из своих домов, как в Мьянме, Иерусалиме, Палестине и других местах?

Уважаемые присутствующие!

Я очень удовлетворен деятельностью данного Съезда, потому что он заставляет меня вспомнить участие благородного аль-Азхара во всемирном религиозном форуме, прошедшем в Лондоне 13 июля 1936 г., когда шейх Мухаммад Мустафа аль-Мараги, который тогда возглавлял аль-Азхар, выступил с докладом на тему «Гуманитарное партнерство», напомнив в нем о происхождении всего человечества от общих родителей, что налагает на нас обязательства узнавать друг друга и сотрудничать. Он также напомнил о принципе равенства между людьми, опираясь на слова Всевышнего Аллаха: «О люди, мы создали вас из мужчины и женщины, сделали вас народами и племенами, чтобы вы узнавали друг друга», а также изречение Пророка (Да благословит его Аллах и приветствует!): «Люди равны, как зубья расчески» и его слова, с которыми он обратился к людям во время прощального паломничества: «Вы все потомки Адама, а Адам сотворен из глины». В своей речи шейх аль-Азхара пояснил, что Коран требует от мусульман доброго обращения с представителями других религий и толков. Исключение составляет лишь состояние вражды. Пророк

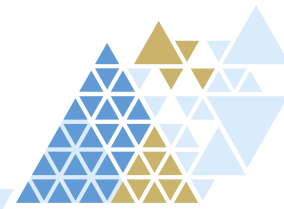
(Да благословит его Аллах и приветствует!) и после него праведные халифы претворяли данные постулаты на практике в исламском государстве, настолько, что позволялось заключать брак с представительницами «людей писания» – иудейками или христианками, при этом последние могли сохранять свою веру. Мужьям таких жен не позволялось запрещать им исполнять свои религиозные обряды. Также шейх тогда привлек внимание участников форума к необходимости установления глобального партнерства между религиозными лидерами до того, как собственно требовать от них призыва к этому глобальному партнерству или, иначе говоря, к человеческому братству. И до тех пор, пока религиозные лидеры не придут к согласию между собой, не будет и мира на всей земле.

Когда религиозные лидеры и религиозное руководство работают над общерелигиозными составляющими, которые являются, в первую очередь, общечеловеческими ценностями, они в состоянии погасить многие войны, уничтожающие все на своем пути. И они же, как никто другой, способны распространить верное понимание религиозных предписаний.

И если с момента участия аль-Азхара в первом всемирном религиозном форуме прошло 82 года, то его участие сегодня в VI Съезде лидеров мировых и традиционных религий, который проходит под патронажем Его Превосходительства уважаемого господина Президента Республики Казахстан Нурсултана Назарбаева, является подтверждением миссии аль-Азхара по последовательной защите принципа глобального мира между всеми людьми. В этом заключается и миссия ислама. Более того, это – миссия всех божественных религий.

Благодарю за внимание.

Мир вам, милость Аллаха и его благоденствия!

SPEECH OF THE GRAND IMAM OF AL-AZHAR SHEIKH AHMAD MUHAMMAD AL-TAYEB

**In the Name of Allah, the Merciful, the Beneficent.
Your Excellency Nursultan Nazarbayev,
President of the Republic of Kazakhstan!
Dear participants!**

Let me present sincere compliments to the Republic of Kazakhstan represented in the person of its President, government and people for the invitation to participate in the VI Congress of the Leaders of World and Traditional Religions, which is taking place in the capital of this country with a kind people in order to continue the discussion and focus on the issue of establishing peace, harmony and constructive cooperation to achieve the welfare of all mankind.

I also express my gratitude to His Excellency President Nursultan Nazarbayev for initiating the idea and his efforts to hold this Congress on a regular basis every three years with the participation of prominent religious, political and scientific figures representing various directions and preferences.

Your Excellency, dear Mr. President!

Perhaps, for people like me who have participated in numerous forums devoted to inter-religious dialogue and discussion of terrorism, it is difficult to bring new ideas to be considered by the participants of this large Congress. At the same time, in my speech I would like to draw attention to the importance and very significant relevance of the main topic of the forum in considering the «crisis of our present world». This crisis cannot

be resolved without resorting to religion and understanding of its role in preserving morality and its determining criteria, as well as in saving our modern civilization and its achievements from the fate determined by divine laws on the path of civilizations, the history of nations and peoples.

Ladies and Gentlemen!

In this regard, it must be emphasized that today's world is experiencing a very difficult crisis, filled with pain, tension, fears, anxiety, expectations from the worst of every day to such an extent that mutual violence has almost become the norm of international relations or the language of dialogue between the West and the East. Anyone who thinks deeply about this crisis is enough to look around to understand that «unhappiness» has become almost the only feature that distinguishes our modern civilization from other civilizations that have taken place in the history of mankind from ancient times to the present day.

Moreover, how could it be otherwise? After all, even the XIX century, which is considered the era of development, the emergence of scientific and philosophical schools, was a time of inhuman greedy expansion, the colonization of nations and peoples, the seizure of their wealth, the confiscation of their rights, the exploitation of their sources.

es and values, after the theorists of colonialism argued that people they are not equal in origin or affiliation, and that the white race, or the Aryan race, is superior, and its mission, which was determined by the heaven, is to cultivate other races that are below its level of humanity, mental development and thinking.

Then the 20th century came, and we believed that this was a time of justice, the return of the right consciousness to those who create world politics, passionately promoted by discrimination, calls for nationalism even within the Aryan European element itself. The 20th century has come, and it turned out that this is the century of two world wars, the victims of which more than 70 million people fell, among them young people, men, women and children, representatives of various religions, beliefs and interpretations. These two wars became a shameful stain on calls for scientific, philosophical and technical progress.

After that, the rulers of the world came to their senses and realized how great the price was, and how reckless were the motives that kindled the flames of war. They agreed on the need for humanity to live in peace and tranquility. For the sake of this noble goal, they created international organizations, spread throughout the world in the East and the West, the so-called UN Declaration, or Charter, which guarantees peoples the right to security, progress and prosperity. The first article of this Declaration is devoted to preserving international peace and security, implementing the principle of equality between states and members, preventing the use or threat of force in international relations, prohibiting interference in the internal affairs of countries... None of the representatives of the generation, to which I belong, thought that this international charter, which has committed itself to protecting the weak and restraining those who dominate, will only be ink on paper when it

comes to developing countries, the Middle East, as well as weak states deprived of independence. And that those who guard these charters and implement it will use double standards in relation to nations and give peace to those whom they wish, and deprive others of it, doing it at their discretion, as the interests and goals require, according to logic power and hegemony, the immoral rule that states that «the end justifies the means».

Then came the 21st century, which was a continuation of a different kind of wars – terrorist... And immediately terrorism was identified only with Islam among other religions, and only with Muslims among other believers.

I have to say with sadness, ladies and gentlemen, that we almost believed in this terrible nonsense, and spent a lot of strength and energy in the so-called defense of Islam and its justification from charges of terrorism, despite the fact that the situation is not so much about the need for protection as with the need to uncover bad intentions of the successful insidious information campaigns. Yes, it is successful, and I say this with all the bitterness. They succeeded in tying Islam and terrorism in the minds of the masses in the West, identifying Muslims with savagery and barbarism... They managed to instill in the world the fear of this valuable religion on the youth, children, women and men, to frighten with the name of the Prophet sent by Allah as a mercy to all the worlds (May Allah bless him and welcomes, as well as his fellow prophets and messengers!).

Talking about the problem of terrorism is very sad. Here I would like to confine myself to only a small observation: on close examination, it turns out that the technical capabilities of the region, as well as its resources for training and armament, do not seem sufficient to explain the sudden appearance of this terrorism with such tremendous power that allows it to move, cross borders, attack and

to retreat in complete peace of mind, which makes us strongly doubt that this terrorism, which was born «with teeth, fangs and claws», is a purely Islamic or Arabic creation. We say this and at the same time recognize that the scene of action is the Islamic Arab world, and that the players are Muslims and Arabs. But we strongly doubt that any of the texts of the production and its direction are purely Arabic or purely Islamic.

Terrorism, which committed its heinous crimes under the guise of Islam, targeted only Muslims – men, women and children, and was not aimed at others, except for exceptions to this rule, which he intimidated the entire Arab region, from beginning to end. This terrorism only demolished Muslims in the most disgusting forms, accompanying their murders with a shout «Allah akbar» («Allah is great»), so that created on the minds of others an idea that they no longer can tolerate followers of Islam and that a new world policy should emerge on earth in order to change this glaring situation...

Ladies and Gentlemen!

My belief regarding the topic of terrorism, and perhaps I will be right or wrong in this, is that terrorism is not created by either Islam or Christianity or Judaism as celestial religions and as divine messages that were conveyed by the prophets and messengers of Allah – Moses, Jesus and Muhammad (May Allah bless them all and welcomes you!). Terrorism is the creation of an unjust, misguided international policy that has lost its sensitivity to the pain of other people from among the poor, weak men, women, and children who cannot fool and do not know the right way...

This explanation reveals to us the secret of attracting into the ranks of some representatives of young people in Europe who, neither themselves

nor their families, been not related to religiosity and did not observe Sharia norms.

I read in a study on the so-called «extremist Islamism» in Europe that the majority of recruited youth are not religious. According to statistics, out 400 European families, whose sons or daughters joined the jihad in Syria and Iraq, 40 percent of these families are atheists, 40 percent adhere to Catholicism, 19 percent are Muslims and 1 percent are Jews. Thus, the problem is not Islamic youth and not Islamic Jihad. This is a problem of injustice and marginalization, a sense of insignificance and infringement of the rights or manifestations of a severe form of psychological alienation among some representatives of the youth, which is a result of the lack of religious values, religious morality and religious norms in modern civilization. This vacuum can be filled only by heavenly instruction and prophetic light.

At the end of my speech, dear attendees, I would like to bring the information that was presented in the newspapers on September 13 this year, which says that those responsible for international politics spent \$1.5 trillion from September 11, 2001 to March 31, 2018 for the wars in Afghanistan, Iraq and Syria, and that this amount equals the five-year budget of such a large state like Germany.

I wondered: «Why? For whose interests?». And was it possible to spend at least a hundredth of this amount for the benefit of the needy peoples, to fight poverty, disease and ignorance? And spend for starving, homeless, forcibly evicted from their homes and countries, as is the case in Myanmar, Palestine and other parts of the world?

Dear guests!

I am very satisfied with the activities of this Congress because it makes me remember the participation of noble Al-Azhar in the World

Religious Forum held in London on July 13, 1936, when Sheikh Muhammad Mustafa al-Maragi, who was then head of Al-Azhar, delivered a report on the theme «Humanitarian partnership», recalling in it about the origin of all mankind from common parents, which imposes obligations on us to get to know each other and cooperate.

He also recalled the principle of equality between people, relying on the words of Almighty Allah: «Oh people, we created you from a man and a woman, made you nations and tribes, so that you would know each other», as well as the Prophet's saying (May Allah and welcomes!): «People are equal, like the teeth of a comb» and his words which he addressed people during a farewell pilgrimage: «You are all descendants of Adam, and Adam is made of clay». In his speech, Sheikh al-Azhar explained that the Quran demands good treatment by Muslims towards representatives of other religions and beliefs. The only exception is the state of hostility. The Prophet (peace and blessings of Allah be upon him) and the righteous caliphs put these principles into practice in an Islamic state, so that it was allowed to marry with representatives of the «People of the Book» – the Jews or Christians, while the latter could maintain their faith. Husbands of such wives were not allowed to forbid them to perform their religious

rites. Sheikh also then drew the attention of the forum participants to the need to establish a global partnership between religious leaders before actually requiring them to call for this global partnership or, in other words, for human fraternity. And as long as religious leaders do not agree among themselves, there will be no peace in the whole world.

When religious leaders work on common religious components, which are, first and foremost, human values, they are able to stop many wars that destroy everything in their path. And they, like no other, are able to spread the right understanding of religious precepts.

And if 82 years have passed since the participation of al-Azhar in the first world religious forum, its participation today in the VI Congress of the Leaders of World and Traditional Religions, which is held under the patronage of His Excellency Mr. Nursultan Nazarbayev, President of the Republic of Kazakhstan, is a confirmation of the mission that Al-Azhar on the consistent protection of the principle of global peace among all people. This is the mission of Islam. Moreover, it is the mission of all divine religions.

Thank you for attention.

Peace be upon you, the mercy of Allah and his welfare!

ИЕРУСАЛИМ ПАТРИАРХЫ ФЕОФИЛ III-НІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Жоғары Мәртебелі Қазақстан Республикасының Президенті,
Нұрсұлтан Назарбаев мырза,
Съез Хатшылығының басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев мырза,
қымбатты әріптестер – әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары,
ханымдар мен мырзалар!**

Бейбітшілік қаласы және үш авраамдық дінді қадірлейтін, бүкіл әлемдегі ізгі ықыласты адамдар тарапынан үлкен құрметке ие Қасиетті Иерусалим қаласынан сәлем жолдаймын.

Жоғары мәртебелі Президент мырза, осы

Съезді ұйымдастырудағы даналығыңызға тәнті болғанымды білдіруге рұқсат етіңіз. Мұны жасай отырып, Сіз бүкіл халықтар арасындағы бейбітшілік пен келісімді орнатып, ұстап тұру үшін дін негізін қалаушы рөлді ойнайтынын

әлемге көрсеттіңіз. Бейбітшілікке талпына отырып, біз діни және рухани сезімдерді елемей тұра алмаймыз, себебі бұл адам жаратылсында терең орныққан. Сонымен қатар, діни наным күшін дұрыс түсіну адамзат қоғамын дұрыс реттеу үшін қажет; бұл жерде діни көшбасшылардың елемеуге немесе өзгелерге өкілеттік беруге болмайтын шүбәсіз рөл ойнайтын жағдай. Біз Сіздің бастамаңызды және осы міндеттемелерді мақұлдаймыз.

Бізге Ұлы Мәртебелі Иордания Хашимиттік Корольдігінің Королі Абдалла II үлгісін еске салады. Көптеген басқа да іс-шаралармен және жобалармен қатар Ұлы Мәртебелі әлемдердің дінаралық үндестік Аптасын құрды және 2010 жылы бұл бастама БҰҰ-мен бірауыздан қабылданды. Жыл сайын ақпан айында бүкіләлемдік конфессияаралық ынтымақтастық көшбасшыларының өзара түсіністігі тойланды, сондай-ақ бүкіл әлемнен конфессияаралық ынтымақтастық көшбасшыларының көрнекті күштері марапатталады.

Тіпті әлеміміз адамдық қатігездіктің сұмдық жағдайларын бастан өткеріп жатқанда, қудалау мен зорлық-зомбылық артып жатқан заманда, діндер арасында аса үйлесімді қатынасқа деген қозғалыс нығайтылып келеді. Діни көшбасшылар ретіндегі біздің міндетіміз – мұндай күштерді барлық мүмкін болатын тәсілдермен қолдау. Мұндай құралдардың аса ірілерінің бірі осы Конгресстің тақырыбы болып табылады: тәрбие және рухани көшбасшылық.

Көшбасшылықтың адамзат қоғамының барлық аспектілеріндегі үлкен маңыздылығы туралы білеміз, саяси немесе азаматтық салада болсын, білім беру саласында болсын, бизнесте немесе біздің діни институттар мен қауымдарда болсын. Нақты күштер артып жатқан жерде, біз ойлампаз, мүдделі, адал және дана басшылықты көреміз. Тоқырау бар жерде, ешнәрсе

жұмыс жасамайтын секілді, үміт жоқ жерде басшылықтың ілеспелі құлдырауы орын алады. Біз мұндайды барлық жерден көреміз, Таяу Шығыста шынайы көшбасшының рөлі туралы жақсы білеміз, әсіресе үш авраамдық діндерге қатысты. Өз аумағымызда көптеген ұрпақтар бойы, өзара сыйластық пен қатар тұрушылықта өскендіктен, біздің ортақ мұрамыз бен ортақ тағдырымыз халықтар мен қоғамдардың жүректері мен жандарына ықпал ететінін білеміз.

Бұл жерде біз барлығы үшін қауіпсіз әлем құруға көмек беретін діни көшбасшылықтың үш негізгі элементін белгілеп кеткіміз келеді.

Киелі Кітаптағы әйгілі өлеңдерден бастаймыз:

Иса Шіркеудің басшылары етіп тағайындаған шәкірттеріне былай деді:

«Сендер – жердің тұзсыңдар. Ал тұз күшінен айырылса, оның қасиетін қалай қалпына келтіруге болады? Еш нәрсеге жарамсыз болып қалғандықтан, оны лақтырып, аяқ астына тастау ғана қалады.

Сендер дүниенің жарығысыңдар. Тау басында орналасқан қала көзден таса қала алмайды. Шам жаққан адам оны ыдыспен бүркеп қоймайды, қайта, көрінетін жерге қояды. Сонда оның жарығы үйдегілердің бәріне түседі. Сол сияқты, сендердегі жарық адамдар алдында жарқырап тұрсын, осылайша олар игі істеріңді көріп, көктегі Әкелеріңді мадақтасын» (Матвейден Інжіл 5: 13-16).

Осындай қысқа өлеңдерде діни басшылық үшін даналық көп және күмәнсіз «Даналықтың басы – Құдайдан қорқу» (Діни өлеңдер 111: 10).

Біріншіден, біз кейде ұмытатын шындық бар екендігін есімізге салайық, ойға алатын ең маңызды мәселе негізгі болып табылады. Құдіретті Құдайдың өзі барлық діндердің негізінде жатыр және мұнда діни көшбасшылықтың бірінші элементі бар. Яғни, діни басшылық біздің жарияла-

уымыздың негізінде Құдай жатқанын есте ұстауы тиіс. Құдай біздің «ортақ бөліміміз» болып табылады, бұл деген Құдай махаббат, аяушылық және қайырымдылықтың діни құндылықтарының іске асуы болып табылады. Құдай өзінің бейнесі мен ұқсастығы бойынша пайда болған жаратылыспен және адамдармен тілдеседі. Бұл құндылықтар «барлық түсініктен асып түсетін» осы таңғажайып әлемде өзін табады.

Белгілеп кеткім келетіні, діни көшбасшылықтың екінші аспектісі мынадай. Діни ізденістің негізінде тұрған Құдай берген тамаша Табиғаттың салдарынан, діни көшбасшылар Құдайдың таза табиғатына қайшы ешнәрсе айта алмайды немесе әрекет ете алмайды. Диогнетке Жолдаудан оқығанымыздай, «Құдайда зорлық жоқ», егер Құдайда зорлық жоқ болса, әлбетте оның құлдарында, яғни діни көшбасшыларында, олардың жалғасында, яғни ізбасарларында зорлық бола алмайды. Сондықтан діни көшбасшылар әрдайым Бөлінген Рухтан білім алып, басшылыққа алулары тиіс және әрдайым осындай таңғажайып құндылықтардан нұр шашып тұрулары тиіс.

Қасиетті Иоанн мұны «Мен Құдайды сүйемін дей тұра, өз бауырлары мен қарындастарын жек көремін» дейтіндер өтірікшілер болып табылады деп мәлімдейді; көз алдындағы бауырын не қарындасын сүймейтін адам, көзге көрінбейтін Құдайды сүйе алмайды. Одан қалған өсиет мынандай: «Құдайды сүйетіндер өз бауырлары мен қарындастарын да сүйелері тиіс» (Иоанның Жолдауы 4: 20-21).

Үшіншіден, соңғысы, діни көшбасшылар бейбітшілікті таратушы, бейбітшіліктің жаршысы, әлем қызметкерлері болулары тиіс, өз араларында және көршілері арасында бейбіт өмір

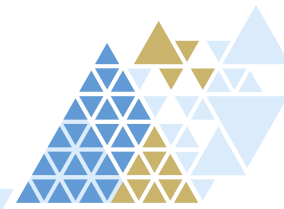
сүрулері тиіс. Қасиетті Жазу бұл туралы да айқын түрде айтады. Исаяя Пайғамбардың айтып кеткенін тыңдап көрейік: «Бейбітшілік туралы ізгі хабарды жеткізуші таудан асып келген елшінің сезімі қандай тамаша (Исаяя 52: 7), себебі алдында айтылғандай, бейбітшілік барлық діни дәстүрлер негізінде жатыр, өйткені бейбітшілік Құдайдың жүрегінде. Зорлық-зомбылық немесе фанатизм емес, бейбітшілік – Құдайдың рухани бақташылар мен олардың отарына арналған жолдауы.

Осы үш аспекті барлығына қауіпсіз әлем құруға көмек көрсетуге өнегелік міндеттеме алып жүретін діни көшбасшылық негізінде жатыр. Біздің әлем мінсіз емес екенін жасырмаймыз. Діни көшбасшылықтың міндеті қазіргі уақытта өте қиын, өйткені біз өз міндетімізге сай, барлығына айқын көрінетін теріс күштер мен қаталдықтың ықпалына ұшырайтын әлемде өз қауымдарымызды басқаруға шақырылғанбыз.

Осы Съездің өзекті мәселені шешуге арналғаны үшін алғыс айтуға рұқсат етіңіз және Жоғары мәртебелі Қасым-Жомарт Тоқаев мырзаға және Хатшылық қызметкерлеріне осы Конгресстің өз дәрежесінде өтуі үшін жасаған қауырт еңбектеріңіз үшін алғыс айтамын.

Бейбітшілік пен шапағат Құдайы әлемдік діндерді басқаруды тапсырған барлығымызға күш-қуат, даналық пен жігер берсін, барлық жаратылыс және барлық елдер Құдайдың құтымен және көмегімен, Құдай көздегендей – өзара сыйластық пен бейбітшілікте, сүйікті Жаратушымыздың балалары ретіндегі ортақ адамдығымызды, ортақ тағдырымызды және ортақ ұқсастығымызды толығымен ұғынып өмір сүрейік!

Рахмет.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПАТРИАРХА ИЕРУСАЛИМА ФЕОФИЛА III

**Ваше Превосходительство, г-н Нурсултан Назарбаев Президент Республики Казахстан,
г-н Касым-Жомарт Токаев, глава Секретариата Съезда,
дорогие коллеги-лидеры мировых и традиционных религий, дамы и господа!**

Я передаю вам привет из Священного города Иерусалима, города мира и города, который глубоко дорожит тремя авраамическими верованиями и пользуется большим уважением со стороны людей доброй воли во всем мире.

Позвольте нам выразить глубокое восхищение Вашему Превосходительству г-н Президент, за вашу мудрость в организации Съездов. Делая это, Ваше Превосходительство, вы показали миру, что религия играет основополагающую роль в установлении и поддержании мира и согласия между всеми народами. Стремясь к миру, мы не можем игнорировать религиозные и духовные чувства, поскольку это глубоко заложено в человеческой природе. Мало того, правильное понимание силы религиозной веры необходимо для правильного упорядочения человеческого сообщества; но это также тот случай, когда религиозные лидеры играют несомненную роль, которую нельзя игнорировать или делегировать другим. Мы приветствуем вашу инициативу и эти обязательства.

Нам напоминают о примере Его Величества Короля Иорданского Хашимитского Королевства Абдаллы II. Наряду со многими другими мероприятиями и проектами Его Величество учредил Неделю межрелигиозной гармонии миров, и в 2010 году эта инициатива была единогласно принята ООН. Ежегодно в феврале отмечается всемирное межконфессиональное

сотрудничество и взаимопонимание, а также награждаются выдающиеся усилия лидеров межконфессионального сотрудничества со всего мира.

Даже когда наш мир переживает ужасные случаи человеческой жестокости, перемещения преследования и насилия, усиливается движение к более глубокому гармоничному сосуществованию между разделением религии. Наша миссия, как религиозных лидеров состоит в том, чтобы поддерживать такие усилия всеми возможными способами. И одним из величайших из этих средств является тема этого Конгресса: воспитание и духовное лидерство.

Мы знаем о величайшей важности лидерства во всех аспектах человеческого общества, будь то в политической или гражданской сфере, в сфере образования, в бизнесе или в наших религиозных институтах и общинах. Там, где процветают конкретные усилия, мы видим вдумчивое, заинтересованное, преданное и мудрое руководство. Там, где есть застой, где, кажется, ничего не работает и где нет надежды, почти всегда есть сопутствующий провал руководства.

Мы видим это повсюду, и на Ближнем Востоке мы не понаслышке знаем о роли истинного лидера, особенно в том, что касается трех авраамических религий. Поскольку мы выросли в нашем регионе во взаимном уважении и

сосуществованию на протяжении многих поколений, мы знаем о влиянии, которое наше общее наследие и наша общая судьба оказывают на сердца и души наших соответствующих народов и обществ.

Здесь мы хотели бы подчеркнуть три основных элемента религиозного лидерства, которые способствуют созданию безопасного мира для всех.

Мы начнем с этих известных стихов из Библии:

Иисус сказал своим ученикам, которых он назначил руководителями Церкви: «Вы – соль земли. Но если соль теряет свою соленость, как она снова может стать соленой? Она больше не годится ни для чего, кроме как быть выброшенной и растоптанной под ногами.

Вы – свет мира. Город, построенный на холме, не может быть скрыт. Люди не зажигают лампу и не ставят ее под миску. Вместо этого они помещают ее на видное место, и это дает свет каждому в доме. Точно так же, пусть ваш свет сияет перед другими, чтобы они могли видеть ваши добрые дела и прославлять вашего Отца на небесах» (Евангелие от Матвея 5:13-16).

В этих коротких стихах так много мудрости для религиозного руководства, и несомненно, что «страх Божий есть начало мудрости» (Псалмы 111:10).

Во-первых, давайте напомним себе, что мы знаем, что есть правда, которую мы иногда забываем, что самый важный вопрос, который нужно иметь в виду, является самым основным. Сам Всемогущий Бог лежит в основе всех религий, и здесь находится первый элемент религиозного лидерства. То есть религиозное руководство всегда должно помнить, что именно Божество лежит в основе нашего провозглашения. Бог является нашим «общим знаме-

нате́лем», что означает, что Бог является воплощением божественных ценностей любви, сострадания и благотворительности. Бог существует в общении, с его творением и с людьми, которые были созданы по его образу и подобию. Эти ценности находят свое воплощение в этом божественном мире, «который превосходит все понимание».

Второй аспект религиозного лидерства, который я бы хотел подчеркнуть, заключается в следующем. Из-за Божественной Природы, которая лежит в основе религиозного поиска, религиозные лидеры не могут говорить или действовать каким-либо образом, противоречащим чистой природе Бога. Как мы читаем в Послании Диогнету, «нет насилия в Боге», и если нет насилия в Боге, не может быть насилия в его слугах, то есть в религиозных лидерах, и, конечно же, в их продолжении, т.е. последователях. Поэтому религиозные лидеры должны просвещаться и руководствоваться Разделенным Духом и всегда должны излучать эти божественные ценности.

Святой Иоанн разъясняет это, заявляя, что «те, кто говорят: «Я люблю Бога» и ненавижу своих братьев и сестер, являются лжецами; те, кто не любит брата или сестру, которых они видели, не могут любить Бога, которого они не видели. Заповедь, которую мы имеем от него, такова: любящие Бога должны любить и своих братьев, и сестер» (Послание Иоанна 4:20-21).

В-третьих, наконец, религиозные лидеры должны быть проводниками мира, проповедниками мира, работниками мира, вести мирную жизнь между собой и среди своих соседей. И снова Священное Писание красноречиво говорит об этом. Давайте послушаем Пророка Исайю: «Как прекрасно в горах чувство посланника, который объявляет мир (Исайя 52:7),

поскольку, как уже было сказано, мир лежит в основе всех религиозных традиций, потому что мир в сердце самого Бога. Мир, а не насилие или фанатизм, – это послание Господа духовным пастырям и их стаду.

Эти три аспекта лежат в основе религиозного лидерства, которое несет моральное обязательство содействовать построению мира, безопасного для всех. Мы не упускаем из виду тот факт, что наш мир не идеален. Задача религиозного лидерства в настоящее время чрезвычайно трудна, потому что по определению мы были призваны руководить нашими общинами в мире, который подвержен влиянию злых сил и злобы, свидетельства которых слишком очевидны для всех.

Позвольте нам поблагодарить этот Съезд за решение этого насущного вопроса, и мы

выражаем нашу благодарность Вашему Превосходительству г-ну Касым-Жомарту Токаеву и сотрудникам Секретариата за всю вашу напряженную работу, чтобы сделать этот Конгресс возможным.

Пусть Бог дарует мира и милосердия всем нам, кому поручено руководство мировыми религиями, силу, мудрость и волю сделать все, что в наших силах, с Божьей благодатью и помощью, чтобы все творение и все наши народы, чтобы жить так, как Бог намеревался жить своим творением – во взаимности, уважении и мире, полностью осознавая нашу общую человечность, нашу общую судьбу и нашу общую идентичность как детей нашего любящего Создателя.

Спасибо.

SPEECH OF THE PATRIARCH OF JERUSALEM THEOPHILOS III

**Your Excellency Mr. Nursultan Nazarbayev,
President of the Republic of Kazakhstan,
Mr. Kassym-Jomart Tokayev, Head of the Secretariat of this Congress, Beloved Fellow
Leaders of World and Traditional Religions, Ladies and Gentlemen!**

We bring you greetings from the Holy City of Jerusalem, the City of Peace, and a city that is deeply cherished by the three Abrahamic faiths, and highly respected by people of good will all over the world.

Please allow us to express our deep admiration to Your Excellency, Mr. President, for your wisdom in establishing this Congress. In doing this, Your Excellency, you have shown to the world the truth that religion has a fundamental role in the establishment and sustaining of peace and harmony among all peoples. As we strive for peace, we cannot ignore the religious and spiritual sensibility, for this is deep in human nature. Not only is a proper understanding of the power of religious faith essential to the right ordering of the human community; but it is also the case that religious leaders have an undoubted role to play that cannot be ignored or delegated to others. We applaud this initiative and the commitment that you have shown.

We are reminded of the example of His Majesty King Abdullah II of the Hashemite Kingdom of Jordan along many other activities and projects, His Majesty has established The Worlds Interfaith Harmony Week and the UN adopted this effort unanimously in 2010. Since that time, every february, the world interfaith cooperation and understanding, and awards are made to

outstanding efforts of leadership in interfaith collaboration from around the world.

Even as our world experiences terrible incidences of human cruelty, persecution displacement, and violence, the movement to deeper harmonious co-existence across the divisions of religion gains strength. As religious leaders, it is our mission to support such endeavors with every possible means. And one of the greatest of these means is the subject of this Congress: the fostering and spiritual leadership.

We know the crucial importance of leadership in every aspect of human society, whether it is in political or civic sphere, or in education, or in business, or in our religious institutions and communities. Where particular endeavors flourish, it is because there is thoughtful, engaged, committed, and wise leadership. Where this are stagnant, where nothing seems to be working and where there is the absence of hope, there is almost always a concomitant failure of leadership.

We experience this everywhere, and in the Middle East we know first-hand the role of true leadership, especially as it pertains to three Abrahamic faiths. As we have grown in our region in mutual respect and co-existence over many generations, we know of the impact that our common heritage and our common destiny have on the hearts and souls of our respective peoples and societies.

Here, we would like to emphasize three essential elements of religious leadership that contribute to a safe world for everyone.

We begin with these famous verses from Bible:

Jesus said to his disciples, whom he appointed as the leaders of the Church: «You are the salt of the earth. But if the salt loses its saltiness, how can it be made salty again? It is no longer good for anything, except to be thrown out and trampled underfoot.

«You are the light of the world. A town built on a hill cannot be hidden. Neither do people light a lamp and put it under a bowl. Instead they put it on its stand, and it gives light to everyone in the house. In the same way, let your light shine before others, that they may see your good deeds and glorify your Father in heaven» (Matthew 5:13-16).

There is so much wisdom for religious leadership in these few verses, and it is certain that «the fear of God is the beginning of wisdom» (Ps 111:10).

First, let us remind ourselves what we know to be true, but which we sometimes forget, that the most important matter to keep in mind is the most basic. The Almighty God himself is at the heart of all religions, and here is the first element of religious leadership. That is to say, religious leadership must always bear in mind that it is the Divine who is at the heart of our proclamation. God is our «common denominator», which means that God is the embodiment of the divine values of love, compassion, and philanthropy. God exists in communion, with his creation and with human beings who have been created in his image and likeness. These values find their consummation of that divine peace «which surpasses all understanding».

The second aspect of religious leadership that we wish to emphasize is this. Because of the Divine Nature that is at the heart of the religious quest, it is not possible for religious leaders to speak or act

in any way that is contrary to God's pure nature. As we read in the Epistle to Diognetus, «there is no violence in God», and if there is no violence in God, there can be no violence in his servants, that is the religious leaders, and of course, by extension, their followers. Therefore, religious leaders are to be enlightened and guided by the Divided Spirit, and must always radiate these divine values.

Saint John makes this clear by stating, «those who say, «I love God' and hate their brothers of sisters, are liars; for those who do not love a brother or sister whom they have seen, cannot love God whom they have not seen. The commandment we have from him is this: those who love God must love their brothers and sisters also» (1 John 4:20-21).

Thirdly, and finally religious leaders must be guides of peace, preachers of peace, and workers of peace, leading peaceful lives among themselves and among their neighbors. Once again, the Holy Scriptures are eloquent on this matter. Let us listen to the Prophet Isaiah, «How beautiful upon the mountains are the feet of the messenger who announces peace (Isaiah 52:7), for as it has been mentioned, peace is at the heart of all religious traditions because peace is at the heart of God himself. Peace, not violence nor bigotry, is the message of the Lord to the spiritual shepherds and to their flocks.

These three aspects lie at the heart of religious leadership that has the moral obligation of contributing to building a world that is safe for all. We do not dismiss the fact that our world is not perfect. The task of religious leadership is extremely difficult now, because by definition we have been called to lead our communities in a world that is subject to the influence of evil powers and wickedness, the evidence of which is all too plain for all to see.

Allow us to commend this Congress for addressing this urgent subject, and we express our

gratitude to Your Excellency Mr.Kassym-Jomart Tokayev and to the staff of the Secretariat for all your hard work to make this Congress possible.

May the God of peace and mercy give to all of us to whom the leadership of the world's religions has been entrusted, the strength, the wisdom, and the will to do all in our power, with God's grace

and help, to enable the whole creation and all our peoples to live as God intended his creation to live – in mutuality, respect, and peace, fully aware of our common humanity, our common destiny, and our common identity as children of our loving Creator.

Thank you.

ИЗРАИЛЬДІҢ БАС СЕФАРД РАВВИНІ ИЦХАК ЙОСЕФТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Құрметті іс-шара басшысы, Израильдің досы,
Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев мырза!
Бүкіл әлемнен келген барлық діндер көшбасшылары!**

Мен бұл жерге Иерусалимнен, қасиетті қаладан, барлық діндер үшін үлкен мәнге ие қаладан барлығына бейбітшілік тілеп бата беруге, барлық діндер арасында бейбітшілікті орнату үшін жұмыс жасайтындарды және қауіпсіз әлем құру атты Съездің атауында айтылған

идеяны іске асыру үшін келгендерді біріктіріп, қолдау үшін келдім.

Біздің данышпандар айтады: бейбітшілік сақтағандай, батаны сақтаған бірде бір сауыт жоқ. Бейбітшілік – бұл яһуди дінінің негіздерінің бірі, бейбітшілік – бұл бүкіл адамзаттың негіздерінің бірі, бейбітшілік – бұл Тәңірдің есімдерінің бірі.

Раввиндік сот бола отырып, жұптар айырылысып, өз жолымен кетуді қалайтын неке айыру процестеріне жиі қатысамын. Яһудилік заңнамаға сәйкес, біздің жұмысымыз әр тараптың техникалық наразылықтарын қарастырудан басталмайды, бірінші кезеңде біз жұптарды татуластырып, некенің бұзылуы мен ерлі-зайыптылардың ажырасуының алдын алуға талпынуға міндеттіміз.

Өз тәжірибемнен білгенім, шиеленістердің көбісі ести алмаушылықтан туындайды. Бақталасушы тараптар көбіне екінші тараптың наразылығын тыңдау үшін жәй ғана тыңдауға да келіспейді. Олар құлақтарын жабады. Нәтижесінде қатты таңғалдыратыны, тараптарды құлақтарын ашып, жәй ғана естуді өтінген кезде, барлығы басқаша көрінеді. Бұл жеке кеңістікте де және қоғамдық кеңістікте де дұрыс. Екінші тараптың қажеттіліктеріне көңіл аудара алмаушылық — бұл барлық замандарда әлемдік соғыстарды тудырған. Тек сөздер ғана емес, ести алмаушылық та Құдай басқа салмасын, өлтіре алатын күшке ие.

Адамның ең маңызды дене мүшесі қандай? Яһудилік заңға сәйкес, құлақ аса маңызды болып табылады. Тіпті төбелес болған жағдайда, бір адам екінші адамның аяқ-қолына, аузына, көзіне зақым келтіріп, пайдалануға жарамсыз қылса, яһудилік заңнамада төлеуді қажет ететін белгіленген баға бар. Ал ең жоғары баға ол біреудің құлағына келтірілген зақым үшін төленеді.

Бір адам екіншісін өлтіргенімен бірдей жоғары баға төленуі тиіс.

Киелі Кітап бізге адамды есту қабілетінен айырсақ, ол адам өлік болып саналады дейді.

Алайда, құлақтарымызбен жәй ғана есту жеткіліксіз. Басты құлақ – жүректе. Тыңдайтын жүрек. Өзгелердің сөздері туралы ойланыңыз, мүмкін олардың сөзінде шындықтың үлесі бар болар.

Қатігездік орын алған жағдайларда, өлтірушіден: «Сен мұны жасауға өзіңді қалай мәжбүрледің?» деп сұрағанда, олардың көбіне жауап беретіні: «Мен көрмедім және естімедім». Бұл дегеніміз, олар соқыр немесе мылақау болғаны емес. Олар өздерінің ішкі құлақтарын бұғаттап, өзінің ақылына немесе жүрегіне осы қылмысқа қатысуға мүмкіндік бермеген.

Міне сондықтан, Президент Назарбаевтың бастамасы барлық көшбасшыларды бір үстелге жинап, барлығы бір бірін естулері үшін маңызды. Біз өз қауымыз үшін жеке үлгі болуымыз қажет, біздің есту қабілетімізде де үлкен жауапкершілік жатыр. Біз әрдайым келісе бермеуіміз де мүмкін, бірақ біз құлақтарымызды қалай ашып, есту керектігін білуіміз қажет.

Сөзімді үш жыл бұрын өткен конференцияда Жаратушымызға оқыған дұғамызбен аяқтаймын: «Өз періштелерін татуластыратын Ол, Өзінің шарапатымен бізге және бүкіл Израиль ұлтына бейбітшілік сыйласын және Әмин (Аминь) десін».

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЛАВНОГО СЕФАРДСКОГО РАВВИНА ИЗРАИЛЯ ИЦХАКА ЙОСЕФА

Уважаемый глава мероприятия, друг Израиля,
Президент Республики Казахстан, господин Нурсултан Назарбаев!
Лидеры всех религий со всего мира.

Я приехал сюда из Иерусалима, священного города, города, имеющего большое значение для всех религий, чтобы благословить всех благословением мира, укрепить и поддержать тех, кто работает над установлением мира между всеми религиями, и тех, кто приехал сюда реализовать идею, озвученную в названии Съезда: создание безопасного мира.

Наши мудрецы говорят: нет ни одного сосуда, который сохранил бы столько же благословения, сколько мир. Мир – это одна из основ еврейской религии, мир – это одна из основ всего человечества, мир – это одно из имен Всевышнего.

Будучи раввинским судьей, я часто участвую в бракоразводных процессах, когда пары хотят разойтись и идти своим путем. Согласно еврейскому законодательству, наша работа начинается не с рассмотрения технических претензий каждой стороны, а на первом этапе мы обязаны попытаться восстановить мир между парой и предотвратить разрушение дома и развода мужа и жены.

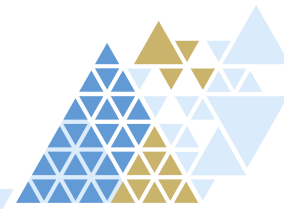
Из своего опыта я узнал, что почти все конфликты проистекают из неспособности слышать. Часто соперничающие стороны даже не соглашаются слышать, просто слышать, чтобы выслушать претензии другой стороны. Они закрывают уши. И вот, к великому удивлению,

когда вы умоляете вовлеченных открыть уши и просто слушать, все выглядит иначе. Это верно в личном и общественном пространстве. Неспособность прислушиваться к потребностям другой стороны – это то, что зажигало мировые войны на протяжении всех поколений. Кажется, что не только слова могут, не дай Бог, убить, но и неспособность услышать.

Какая самая важная часть человека? Согласно еврейскому закону, нет никаких сомнений: ухо является наиболее важным. Настолько, что, если произошла драка, и один человек повредил конечность другого и сделал ее непригодной для использования, в еврейском законодательстве есть фиксированная цена, которую нужно заплатить. Существует определенная цена за ущерб, нанесенный рту, глазам, причем самая высокая цена, которую нужно заплатить, – это ущерб, нанесенный чьему-то уху. Высокая цена должна быть заплачена, как если бы этот человек убил другого.

Библия учит нас тому, что, если мы лишаем человека способности слушать, этот человек считается мертвым.

Однако недостаточно просто слушать нашими ушами. Основной слух – в сердце. Слушающее сердце. Подумайте о словах других, возможно, в их словах есть доля правды.

В случаях жестокости, когда убийцу спрашивают: «Как ты мог заставить себя это сделать?». Они часто отвечают: «Я не видел и не слышал». Это не значит, что они были слепыми или глухими. Они просто блокировали свои внутренние уши и не позволяли своему уму или сердцу участвовать в этом акте.

Вот почему инициатива президента Назарбаева так важна, чтобы собрать лидеров за одним столом и чтобы все услышали друг друга. На нас лежит ответственность быть

личным примером для наших людей, по крайней мере, в нашей способности слушать. Нам не всегда нужно соглашаться, но мы должны знать, как открыть наши уши и слушать.

Я завершу речь молитвой нашему Создателю той же молитвой, которой мы молились на предыдущей конференции три года назад: «Тот, кто примиряет Своих ангелов, пусть Он по Своей милости сокрушит мир на нас и на всей своей нации Израиль и скажет: Аминь».

SPEECH OF THE SEPHARDI CHIEF RABBI OF ISRAEL YITZHAK YOSEF

**Respected host, friend of Israel, President of Republic of Kazakhstan
Mr. Nursultan Nazarbayev!
Leaders of all religions from around the world!**

I have come here from Jerusalem, the holy city, a city of great importance for all the religions to bless everyone with the blessing of peace, to strengthen and support those who are working to establish peace between all the religions, and those who have come here with the vision of actualizing the title of this year's conference – creating a safe world.

Our sages say: There is no vessel that retains blessing as much as peace. Peace is one of the foundations of the Jewish religion, peace is one of the foundations for all of humanity, Peace is one of God's names.

In my position as a rabbinical judge, I am often involved in divorce cases where couples want to separate and go their different ways. According to Jewish law, our job does not start by hearing the technical claims of each side, rather we are obligated at the first stage to try and re-establish peace between the couple and to prevent the break down of a home and the separation of a man and wife.

From my experiences I have learnt that almost all conflicts stem from the inability to hear. Many times, the rival sides don not even agree to hear, just hear, to listen to the claims of the other side. They block their ears. Lo and behold, to utmost surprise, when you implore to the involved

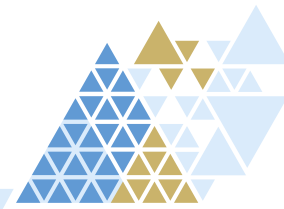
to open their ears and just listen, everything looks different. This is true in the personal world and the public world. The inability to listen to the needs of the other side is what ignited the world wars throughout all generations. It seems that it's not only words that can kill, but also the inability to hear the words can also – Heaven forbid – kill.

What is the most important limb of man? According to Jewish law, there is absolutely no doubt: the ear is the most important. So much so, that if there has been a fight and one person harmed another's limb and renders it unusable, in Jewish law there is a fixed price to be paid. There is a certain price for damage that was caused to the mouth, eyes, both the highest price to be paid is for damaged caused to someone's ear. A high price is to be paid as if that person has killed the other.

The Bible comes to teach us that if we remove a person's ability to listen, that person is considered dead.

However, it is not enough just to listen with our ears. The main hearing is in the heart. A listening heart. Think about the words of others perhaps there's truth to their words.

In cases of cruelty, when a murderer is asked, «how could you bring yourself to do it?» they often answer, «I didn't see and I didn't hear». That's

not to say they were blind or deaf. They simply blocked their internal ears and didn't allow their minds or hearts to be involved in the act.

This is why President Nazarbayev's initiative is so important, to reconvene the leaders around one table and for everyone to hear each other. The responsibility is on us to be a personal example to our people, at least, in our ability to listen. We

don't always need to agree, but we need to know how to open our ears and listen.

I will conclude in a prayer to our Creator, the same prayer that we prayed in the previous conference three years ago: «He who makes peace among His angels, may He in His mercy bring peace upon us and upon His entire nation Israel and say Amen».

ЗАҢНАМАЛЫҚ МӘТІНДЕР ЖӨНІНДЕГІ ПАПА КЕҢЕСІНІҢ АРДАҚТЫ ТӨРАҒАСЫ, ҰЛЫ МӘРТЕБЕЛІ КАРДИНАЛ ФРАНЧЕСКО КОККОПАЛЬМЕРИОНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Жоғары Мәртебелі Президент Назарбаев!
Жоғары Мәртебелілер!
Құрметті бауырлар мен қарындастар!

Қауіп-қатерсіз әлем – адамзаттың тұрақты қажеттілігі. Өкінішке орай, біз қауіпсіздік жеткіліксіз әлемде өмір сүрудеміз: адам өзін үйде, сапарда, ұшақта, тіпті киелі кеңістік саналатын, осы тұрғыдан алғанда кез-келген зорлық тарапынан қол сұғылмайтын сипаттағы ғибадат ететін орындарда өзін қауіпсіз сезіне

алмайды. Сол себепті де, қауіпсіздікті қолдау және сақтау – әр адамның, қауымның, мемлекеттің тіпті бүкіл әлемнің бірінші дәрежелі тілегі саналады.

Біз бәріміз білетіндей, қауіпсіз әлем үшін үкімет пен қарулы күштер, полиция, барлау, отбасы, діни лидерлер, білім қызметкерлері және

азаматтық қоғам сынды әрқилы мекемелер жауапты.

Біздің жаһанданған ғаламда бұл жауапкершілік ұлттық, аймақтық, халықаралық деңгейде жүзеге асырылады.

Біздің Съез, әлем бойынша дін саласындағы озықтардың бірі бола тұра, қоғамды қалыптастырып, оны қорғау үшін қолайлы жағдай тудыру бойынша оның рөлі мен міндеттерін тоғыстыруда.

Діни лидерлер әлем қауіпсіздігі мен оны сақтауды қамтамасыз ету үшін қосатын үлестері, оладың әсіресе өздері өмір сүретін және өз миссияларын жүзеге асырып жүрген жерлерде – өнегелі, шынайы, сенімге лайықты, сонымен қатар кесімді болуы. Сенім білдіруге лайықты діни лидер – оның қауымының, өзге діни жамағаттың және жалпы тұрғындардың кепілі.

Діни лидерлер, дінге үгіттеп, үйретіп, өз қоғамдастығының ішінде және одан тыс ортада баршыға бауырластық таныта жүріп қауіпсіз әлемді қалыптастырушылар саналады. Сондықтан да, барлық діндерде орны бар бейбітшілік жайлы үндеуге толығымен қарсы келетін өшпенділік институты барлық энергия мен күш-жігерді жұмылдыра тойтарылуы керек, себебі ол тыныштық пен қауіпсіздікке қатер тудырады.

Діни лидерлер – зорлық әділеттілік сынды игі мақсаттарға қол жеткізу жолындағы құрал

болып табылмайтындығына өз қауымы мүшелерін үйреткен жағдайда қауіпсіз әлемді қалыптастырушылары саналмақ. Зорлықтың барлық түрі оның мақсатына қарамастан, айыпталуы тиіс. Құдай немесе дін атымен жасалатын зорлық-зомбылық, Құдайдың Өзіне жасалған қылмыс саналады, дінге айтарлықтай нұқсан келтіреді.

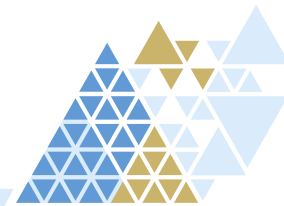
Діни лидерлер – үйсіздерге, жарлыларға, мигранттарға, қысым көргендерге, жетімдерге, қарттарға, тұтқындарға, кемтарлар мен кембағалдарға және өзгелерге рақымдық танытып, қайырымдылық көрсеткен жағдайда қауіпсіз әлемді қалыптастырушылары саналмақ.

Діни лидерлер – өз қауымдары мүшелерінің толыққанды дамуына, жоқшылықтан, дүбэраланудан запа шегіп, лайықты өмірге ұмтылғандардың барлығының азаттығы мен дамуына үлес қосқан жағдайда қауіпсіз әлемді қалыптастырушылары саналмақ.

Діни лидерлер – жастарға қаржылай демеу көрсетіп, оларға теориялық және тәжірибелік тұрғыдан тірі тағылым болған жағдайда қауіпсіз әлемді қалыптастырушылары саналмақ.

Бұл съездегі менің үмітім мен дұғамның мәнісі, біздің сүйіспеншілік пен үміт жайлы үндеуіміз әлемнің түкпір-түкпіріне, әсіресе біздің жылылығымыз бен қамқорлығымызға мұқтаж жандарға жетсе екен, ол адамдар үміттер мен өздеріне және өзгелерге деген сенімдерін жоғалтып алмаса екен деп тілеймін.

Назарларыңыз үшін көп рахмет.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ПАПСКОГО СОВЕТА ПО ИНТЕРПРЕТАЦИИ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫХ ТЕКСТОВ КАРДИНАЛА ФРАНЧЕСКО КОККОПАЛЬМЕРИО

Ваше Превосходительство Президент Назарбаев!
Ваши Преосвященства!
Дорогие братья и сестры!

Безопасный мир – это постоянная потребность человечества. К сожалению, мы живем в мире, которой не хватает безопасности: человек чувствует себя небезопасно дома, в пути, в самолете и даже в местах совершения молитвы, которые считаются священным пространством и потому неприкосновенным со стороны любых форм насилия. Вот почему поощрение и сохранение безопасности – первостепенные желания каждого человека, сообщества, государства и даже всего мира.

Как мы все знаем, за безопасный мир несут ответственность правительства и различные учреждения, такие как вооруженные силы, полиция, разведка, семьи, религиозные лидеры, работники образования и гражданское общество. В нашем глобализованном мире эта ответственность осуществляется на национальном, региональном и международном уровнях.

Наш Съезд, являясь одним из лидирующих в области религии всего мира, фокусируется на их роли и обязанностях по созданию благоприятных условий для создания и защиты общества.

Первый и главный вклад, который религиозные лидеры могут внести в обеспечение безопасности и защиты мира, особенно в тех местах, где они живут и осуществляют свою миссию – быть праведными, прозрачными и достойными доверия, а также недвусмысленными. Доверяемый религиозный лидер – гарантия для его общины, других религиозных общин и всего населения.

Религиозные лидеры, проповедуя, уча и проявляя братство ко всем, как внутри, так и вне своего сообщества, являются строителями безопасного мира. Вот почему институт ненависти, который полностью противоречит посланию о мире, присутствующему во всех религиях, должен быть отвергнут со всей энергией и силой, поскольку он представляет собой угрозу миру и безопасности.

Религиозные лидеры – строители безопасного мира, когда они учат членов своего сообщества тому, что насилие никогда не является средством достижения таких благих целей, как справедливость. Насилие должно быть осуждено во всех его формах, независимо от его це-

лей. Насилие, совершаемое во имя Бога или религии, является преступлением против Самого Бога и наносит серьезный ущерб религии.

Религиозные лидеры являются строителями безопасного мира, когда они учат и проявляют сострадание и милосердие к бездомным, бедным, мигрантам, ущемленным, сиротам, престарелым, больным, заключенным, умственно или физически неполноценным и т.д.

Религиозные лидеры являются строителями безопасного мира, когда они вносят вклад в целостное развитие членов своих общин, а также в свободу и развитие всех тех, кто страдает

от нищеты, маргинализации и стремится к достойной жизни.

Религиозные лидеры – строители безопасного мира, когда они инвестируют в молодежь, становясь для них живым примером теоретически и на практике.

Моя надежда и мольба на этом Съезде заключается в том, чтобы наше послание о любви и надежде достигло всего мира, особенно тех, кто нуждается в нашей любви и заботе, чтобы они не потеряли надежду и уверенность в себе и в других.

Благодарю вас за внимание.

SPEECH OF THE PRESIDENT EMERITUS OF THE PONTIFICAL COUNCIL FOR LEGISLATIVE TEXTS CARDINAL FRANCESCO COCCOPALMERIO

Your Excellency President Nazarbayev!
Your Eminences!
Ladies and Gentlemen!

A safe world is a permanent need for humanity. Unfortunately, we live in a world that lacks safety: one feels unsafe and insecure at home, on the road, on the plane and even in places of worship, considered sacred spaces and therefore immune to any form of violence. This is why promoting and preserving safety and security are the profound desires of every person, community, and nation and indeed of the entire world.

A safe world, as we all know, is the responsibility of governments and of the diverse institutions like armed forces, police, intelligence, families, religious leaders, educators, civil society. In our globalized world, this responsibility is exercised at the national, regional and international levels.

Our Congress, being one of religious leaders from around the world, focusses on their role and responsibilities for creating conducive conditions for the establishment and the safeguarding of the society.

The first and foremost contribution that religious leaders can make for the security and the safety of the world, in particular in the places where they live and exercise their mission, is to be persons of righteousness, transparency and worthy of trust and without any kind of ambiguity. A trustworthy religious leader is a guarantee for

his community, for other religious communities and for the entire population.

Religious leaders are builders of a safe world when they preach, teach and exercise fraternity with all, inside and outside their own community. This is why the hate discourse, which is in complete contrast to the message of peace present in all religions, is to be rejected with all energy and force because it constitutes a threat to peace and security.

Religious leaders are builders of a safe world when they teach the members of their community that violence is never a means to reach right goals, like justice. Violence is to be condemned in all its forms, regardless of its objectives. Violence perpetrated in the name of God or a religion is an offense against God Himself and causes serious harm to religion.

Religious leaders are builders of a safe world when they teach and exercise compassion and mercy for the homeless, the poor, the migrant, the marginalized, the orphan, the elderly, the sick, the prisoner, the mentally or physically handicapped etc.

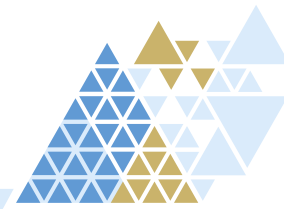
Religious leaders are builders of a safe world when they contribute to the integral development of the members of their communities and towards

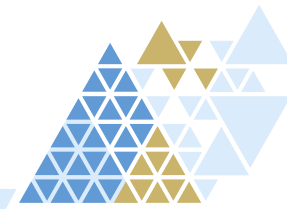
the liberation and development of all those who suffer poverty, marginalization and yearn for a dignified living.

Religious leaders are builders of a safe world when they invest in the youth, becoming living examples for them, through words and deeds and walking the talk.

My hope from and prayer for this Congress is that we send a message of love and hope to all the world, especially to those who are in need of our loving care, so that they do not lose hope and confidence in themselves and in others.

I thank you for your kind attention.

МӘСКЕУ ПАТРИАРХАТЫ СЫРТҚЫ ШІРКЕУ БАЙЛАНЫСТАРЫ БӨЛІМІНІҢ ТӨРАҒАСЫ ВОЛОКОЛАМ МИТРОПОЛИТІ ИЛАРИОННЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Құрметті Нұрсұлтан Әбішұлы, Жоғары мәртебелілер,
құрметті Съезді ұйымдастырушылар мен қатысушылар!**

Дінаралық тілдесудің бірегей алаңы болып табылатын Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының Съезі Қазақстанның астанасы – Астана қаласында алтыншы рет өткізіліп отыр, бүгін осында жиналып отырған барша қатысушыларға сәлемімді жолдаймын.

2003 жылдан бері Съез отырысы тұрақты түрде өткізіліп, бүкіл жер шарынан көрнекті дін қайраткерлерін жинап келеді. Осындай маңызды бастаманы көтергені үшін Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевқа алғыс айтқым келеді. Осы кісінің жігерлі бастамасының арқасында, Әлемдік

және дәстүрлі діндер көшбасшыларының Съезі Астана қаласындағы қазіргі заманғы өзекті мәселелерді талқылау бойынша ірі халықаралық форум мәртебесіне ие болды.

Діндер, мемлекеттер мен адамдар арасындағы бейбітшілікті нығайту форумның басты тақырыбы болды. Қазіргі уақытта бұл тақырып «соғыс жайлы және әскери қауесеттер жайлы» (Мф. 24. 1) алаңдаулы жаңалықтарға ойысып, барынша өзекті болып келеді. Інжілде Иисус Христос былай дейді: «Татуластырушылар бақытты, өйткені олар Құдайдың ұлдары деп аталады» (Мф. 5. 9). Осыдан діндарлар дүниедегі проблемалардан шеттеп қалмауы, керісінше белсенділік танытып, әлемді қалыптастырып көмектесуі, жанжалдарды тоқтатуға қатысуы, жанашырлықты, мейірімділікті және жақындарыңызға деген сүйіспеншілікті насихаттау қажеттілігі туындайды.

Орыс православие шіркеуі үшін бітімгершілік басқа діндердің өкілдерімен ынтымақтастықтың негізгі бағыттарының бірі болып табылады. Қазіргі әлемде дінаралық диалог, әсіресе, аймақтық дәрежемен қатар, халықаралық деңгейлерде де сұранысқа ие.

Дәстүрлі діндер диалогының тәжірибесі көрсеткендей, біздің ұстанымымыз қоғамдық өмірдің көптеген мәселелеріне жақын, бұл әртүрлі бағыттар бойынша ынтымақтасуға мүмкіндік береді. Соңғы онжылдықтарда діни ұрандармен экстремизм мен терроризмнің таралу мәселесі дінаралық қатынастардың күн тәртібіне мықтап енгізілді. Бұл проблема бүкіл әлемдік қауымдастық үшін басты проблемалардың бірі болып табылады. Өйткені бүгінгі таңда терроризмнен қалай болғанда да зардап шекпеген елді табу қиынға соғады.

Терроризм түрлі көріністе, түрде, әртүрлі жерлерде көрінуі мүмкін, бірақ оның негізі бірдей: лаңкестердің әрекеттерінен жазықсыз

жандар жан тапсырып, зардап шегеді. Тапсырыс берушілер мен лаңкестік актілерді орындаушылардың арсыздығы – олардың негізгі адам құқықтарын сақтауға – өмір сүруге, діни бостандыққа және жеке басының қадір-қасиетін құрметтеуге дайын емес екендігін көрсетеді. Сондықтан мемлекеттер өз азаматтарын қорғау үшін терроризмге қарсы ымырасыз күрес ұйымдастыруға мәжбүр.

Терроризм мен экстремизмнің таралуына қоғамның немесе барлық елдердің белгілі бір жіктерінің экономикалық және саяси жағынан азуы сияқты факторлар ықпал ететіні жайлы жиі естуге болады. Бұл білімнің жетіспеушілігіне және, демек, экстремистік жасақшылар ұсынған идеяларды бағалау критерийлерінің болмауына әкеледі. Дегенмен, осы мәселеге біршама мұқият зер салса, жауапкершіліктің көп бөлігін саяси қайраткерлер көтеретіні, ал көбінесе – тұтас мемлекеттер көтеретіні айқындала түседі.

Кейбір елдер түрлі сылтаулармен басқалардың ішкі істеріне араласа бастаған кезде, бұл тәртіпсіздік пен соғыс тудырады. Барлық мемлекеттердің экономикалық, әлеуметтік және академиялық инфрақұрылымы құлдырайды, бұл жұмыссыздық пен білімнің сауатсыздыққа әкеледі. Сайып келгенде, мұндай қоғам болашақ террористерді «табыстаушы» болады, өйткені, адам экстремистік идеяларды насихаттау немесе тез арада табысқа кеңелу мақсатында оңай алданады.

Экстремизм мен терроризмнің пайда болуы туралы қазіргі пікірталастарда «діни лаңкестік» немесе «ислам терроризмі» сияқты терминдерді жиі естуге болады. Біз шын мәнінде, лаңкестердің аузынан діни ұрандарды немесе қасиетті Құраннан алынған мәтіннің үзінділерін естиміз. Орыс православие шіркеуі терроризм мен дінді теңестіруге дәйекті түрде қарсы тұрады.

Зорлық-зомбылық құбылыс ретінде діни ілімге қарама-қайшы келеді. Дін сүйіспеншілікті, адалдықты, ізгілікті, бейбітшілікті, мейірімділікті, мейірбандықты, кешірімшіл болуды үйретеді, сондықтан зорлық-зомбылыққа, адам өлтіруге және қатыгездікке шақыруы мүмкін емес. Террористер діни киімдер киюі мүмкін, бірақ бұл шайтанның итаршысы болуын тоқтатпайды.

Діни қауымдастықтың алдында өте маңызды міндет тұр, бұл – діншілдерді, әсіресе жастарды радикалдардың жойқын ықпалынан қорғау. Экстремизм мен терроризмнің алдын алудың пәрменді құралы болып дін саласында діни білім беруді діни мәселелер бойынша ағарту ісін жүргізу саналады. Ресейде біз терроризм құбылысын зерттеу саласында діни білім мен ғылымды белсенді түрде дамытып жатырмыз. Біз осы мәселеге немқұрайлы қарамайтын адамдардың барлығын ынтымақтастық жасауға шақырамыз.

Осы трибунада тұрып, мен Сирия мен Иракты соғыстан кейін қалпына келтіруге бір-

лесіп жұмылу үшін осы жағдайға жаны ашитын жандарды шақырамын. Бұл елдер, ең көне діни және мәдени мұраны сақтаушылар, лаңкестердің әрекеттерінен орасан зор зардап шекті: жүздеген ғибадатханалар мен мешіттер бұзылды, мыңдаған адам баспанадан және азықтан айырылды, ауруханалар мен мектептер жойылды. Миллиондаған бейбіт тұрғындар көршілес Ливанға, Иорданияға және Түркияға қашып кетті. Олар өз елдеріне қайтып оралу үшін қауіпсіздік кепілдігі, жұмыс орындары және әлеуметтік инфрақұрылым қажет.

Қорыта келе, дін көшбасшыларының, саяси және ғылыми қауымдастықтардың күштерін уақыттың зиянды құбылыстарына бірлесіп қарсы тұру үшін біріктіруге тағы шақырым келеді. Біздің біздің конструктивті диалогымыз «бір рухта және бір ойда» жүзеге асырылатын болса, бұл террористерге қарсы ең тиімді жауап болатынына сенімдімін (1 Кор. 1.10).

Назарларыңызға рахмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ОТДЕЛА ВНЕШНИХ ЦЕРКОВНЫХ СВЯЗЕЙ МОСКОВСКОГО ПАТРИАРХАТА МИТРОПОЛИТА ВОЛОКОЛАМСКОГО ИЛЛАРИОНА

**Уважаемый Нурсултан Абишевич,
Ваши Преосвященства, уважаемые организаторы и участники Съезда!**

Сердечно приветствую всех вас, собравшихся сегодня в столице Казахстана Астане, где уже в шестой раз проходит Съезд лидеров мировых и традиционных религий, являющийся уникальной площадкой для межрелигиозного диалога.

Начиная с 2003 года, заседания Съезда проходят на регулярной основе и собирают видных религиозных деятелей со всего мира. Хотел бы выразить благодарность за эту важную инициативу Президенту Республики Казахстан Нурсултану Абишевичу Назарбаеву. Благодаря его активной позиции Съезд лидеров мировых и традиционных религий в Астане приобрел статус одного из крупнейших международных форумов для обсуждения актуальных проблем современности.

Укрепление мира между религиями, государствами и людьми стало главной темой форума. В наши дни эта тема на фоне тревожных вестей «о войнах и о военных слухах» (Мф. 24. 1) становится все более актуальной. Господь Иисус Христос в Евангелии говорит: «Блаженны миротворцы, ибо они будут наречены сынами Божиими» (Мф. 5. 9). Из этого следует, что верующие должны не отстраняться от существующих в мире проблем, а занимать деятельную позицию, помогать созиданию мира,

участвовать во врачевании конфликтов, проповедовать такие добродетели, как сострадание, милосердие и любовь к ближним.

Для Русской Православной Церкви миротворчество является одним из основных направлений сотрудничества с представителями других религий. В современном мире межрелигиозный диалог особенно востребован как на региональном, так и на международном уровнях.

Как показывает практика диалога традиционных религий, наши позиции близки по многим вопросам общественной жизни, что позволяет нам сотрудничать по разным направлениям. В последние десятилетия в повестку межрелигиозных отношений прочно вошла проблема распространения экстремизма и терроризма под религиозными лозунгами. Эта проблема является одним из основных вызовов для всего мирового сообщества. Ведь сегодня уже трудно найти страну, которая бы так или иначе не пострадала от терроризма.

Терроризм может представать в разных обликах, видах, проявляться в различных местах, но суть его остается неизменной: от действий террористов гибнут и страдают невинные люди. Цинизм заказчиков и исполнителей террористических актов говорит о том, что они

не готовы соблюдать фундаментальные права человека – право на жизнь, права на свободу вероисповедания и достоинство личности. Поэтому государства вынуждены организовывать бескомпромиссную борьбу с терроризмом, чтобы обезопасить своих граждан.

Нередко можно услышать мнение, что распространению терроризма и экстремизма способствуют такие факторы, как экономическая и политическая маргинализация отдельных слоев общества или целых стран. Это ведет к недостатку образования и, следовательно, к отсутствию критериев оценки идей, предлагаемых экстремистскими вербовщиками. Однако при более пристальном взгляде на эту проблему становится очевидно, что большую долю ответственности за это несут политические деятели, а нередко – и целые государства.

Когда одни страны начинают вмешиваться под разными предлогами во внутренние дела других, это порождает беспорядок и войны. Рушится экономическая, социальная и академическая инфраструктура целых государств, что влечет за собой безработицу, отсутствие образования. В конечном итоге такое общество становится поставщиком будущих террористов, ибо человека очень легко прельстить посулами быстрого заработка или пропагандой экстремистских идей.

В современных дебатах об истоках экстремизма и терроризма часто можно услышать такие термины, как «религиозный терроризм» или «исламский терроризм». Мы действительно слышим из уст террористов религиозные лозунги или вырванные из контекста отрывки священных писаний. Русская Православная Церковь последовательно выступает против отождествления терроризма и религии.

Насилие как явление противоречит рели-

гиозному учению. Религия учит любви, добру, миру, милосердию, состраданию, прощению и не может призывать к насилию, убийству и жестокости. Террористы могут облекаться в религиозные одежды, но от этого не перестанут быть слугами сатаны.

Перед религиозными общинами стоит чрезвычайно важная задача – оградить верующих, особенно молодежь, от деструктивного влияния радикалов. Действенным средством профилактики экстремизма и терроризма может стать развитие религиозного образования, просвещение в вопросах религии. В России мы активно развиваем теологическое образование и науку, в том числе в области изучения феномена терроризма. Приглашаем к сотрудничеству всех неравнодушных.

С этой трибуны я хотел бы призвать всех неравнодушных к сплочению усилий для послевоенного восстановления Сирии и Ирака. Эти страны, хранительницы древнейшего религиозного и культурного наследия, сильнее всего пострадали от действий террористов: разрушены сотни храмов и мечетей, тысячи людей лишены крова и пропитания, уничтожены больницы и школы. Миллионы мирных жителей бежали в соседние Ливан, Иорданию и Турцию. И для того, чтобы они смогли вернуться в свои родные страны, им нужны гарантии безопасности, рабочие места, социальная инфраструктура.

В завершение своего выступления я хотел бы вновь призвать к объединению сил религиозных лидеров, политического и научного сообществ в совместном противостоянии пагубным явлениям современности. Уверен, наш конструктивный диалог станет лучшим ответом на брошенный террористами вызов, если будет осуществляться «в одном духе и в одних мыслях» (1 Кор. 1.10).

SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE DEPARTMENT OF EXTERNAL CHURCH RELATIONS OF THE PATRIARCHATE OF MOSCOW METROPOLITAN OF VOLOKOLAMSK HILARION

**Esteemed Nursultan Nazarbayev,
Your Eminence, esteemed organizers and participants of the Congress!**

I greet cordially, everyone who gathered today in Astana, the capital of Kazakhstan, where the unique platform for interreligious dialogue as Congress of the Leaders of World and Traditional Religions takes place for the sixth time.

Sessions of the Congress are now held on regular basis and bring notable religious leaders from all over the world from 2003. I would like to express my gratitude for this opportunity to the President of Republic of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev. Thanks to his active stance, the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions in Astana has gained status as one of the largest international forums for discussion of topical problems of modernity.

Reinforcement of the peace among religions, states and people has become the important issue of this forum. These days, with distressing news of «wars and rumors of wars» (Matt. 24. 1) at the background, this topic becomes increasingly relevant. In Gospel, Lord Jesus Christ says that «Blessed are the peacemakers for they will be called children of God» (Matt. 5. 9). Therefore, believers should not distance themselves from problems that exist in the world, they need to take an active stance, contribute to build peace, participate in healing of conflicts, preach virtues such as compassion, mercy and love for one's neighbor.

For Russian Orthodox Church, peacekeeping is one of the main directions for cooperation with representatives of other religions. In the modern world, interreligious dialogue is in particular demand both on regional and international levels.

As experience of the dialogue of traditional religions shows, our positions on many issues of public life are similar, and this enables us to cooperate in different fields. Over the last decades, the issue of extremism and terrorism spread under cover of religious slogans has firmly entered the agenda of interreligious relations. This issue is one of the main challenges for the entirety of world community. It is impossible to find a country that did not suffer from terrorism in one way or another.

Terrorism may appear in different guises, forms, show up in various places, but its gist stays the same: innocent people die and suffer due to terrorists' actions. Cynicism of makers and executors of terrorism acts tells us that they are not willing to respect fundamental human rights, such as the right to life, right to freedom of religion and human dignity. This is why states have to organize uncompromising fight against terrorism, to protect their citizens.

You can often hear the opinion that spread of terrorism and extremism are furthered by such

factors as economic and political marginalization of particular segments of the population or even entire countries. This leads to lack of education and, consequently, to the lack of assessment criteria for ideas proposed by extremist recruiters. However, upon closer inspection, it becomes clear that larger share of responsibility falls upon political leaders, and, often, entire states.

When certain countries start interfering with internal affairs of other countries, they engender anarchy and wars. Economic, social and academic infrastructures of entire countries become brought down, which entails unemployment, lack of education. In the end, such a society becomes a provider of future terrorists, since it is very easy to lure a man with promises of quick income or propaganda of extremist ideas.

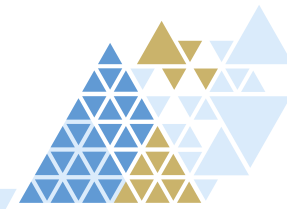
In modern debates on origins of extremism and terrorism, you can often hear such terms as «religious terrorism» or «Islamic terrorism». We indeed hear religious slogans or fragments of Holy Scriptures taken out of context coming from their mouths. The Russian Orthodox Church is a systematic opponent of equalizing terrorism and religion.

Violence as a phenomenon contradicts religious teaching. Religion teaches love, peace, mercy, compassion, forgiveness and cannot call for violence, murder and cruelty. Terrorists may put on religious clothes but will not stop being Satan's servants because of this.

Religious communities face a challenge of utmost importance – to protect believers, especially young people, from destructive influence of radicals. Development of religious education, enlightenment in religious issues may become an efficient way of preventing extremism and terrorism. In Russia, we actively develop theological education and science, including the field of study of terrorism phenomenon. We invite everyone concerned to cooperate.

From this rostrum I would like to call all the concerned for joining our efforts in post-war restoration of Syria and Iraq. These countries, keepers of an ancient religious and cultural heritage, have suffered from terrorists' actions the most: hundreds of churches and mosques were destroyed, thousands of people were left without shelter and sustenance, hospitals and schools were brought down. Millions of peaceful people escaped to neighboring Libya, Jordan, and Turkey. And in order them to go back to their home countries, they need guarantees of security, job opportunities, and social infrastructure.

In conclusion, of my speech I once again would like to call for joining forces of religious leaders, political and scientific communities to combat pernicious phenomena of modernity together. I am certain that our constructive dialogue will be the best answer to challenge from terrorists, if we carry it out «perfectly united in mind and thought». (1 Cor. 1.10)

БҰҰ ӨРКЕНИЕТТЕР АЛЪЯНСЫНЫҢ ЖОҒАРЫ ӨКІЛ, НАСЕР АБДЕЛ АЗИЗ АН-НАСЕРДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Жоғары мәртебелі Қазақстан Республикасының
Президенті Нұрсұлтан Назарбаев!
Белгілі дін басшылары! Құрметті қонақтар!
Ханымдар мен мырзалар!**

Сіздермен қайта қауышып отырғанымен қуаныштымын! Әңгімемнің басында, рухани, дәстүрлі және діни көшбасшылар арасындағы конфессияаралық диалогты насихаттауда тұрақтылық танытып отырған және осының арқасында әлемдік мәдениеттің дамуы мен

ғаламдық бірліктің нығаюына елеулі үлес қосып отырған Қазақстан елінің Президенті мен Үкіметіне алғысымды білдіргім келеді.

Мен бұл басқосуға Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас хатшысы Антониу Гутерриштің атынан да қатысып отырғанымды жеткізгім келеді.

Себебі өте маңызды міндеттерін орындауға тиісті болғандықтан ол кісі бұл отырысқа келе алмады. Дегенмен, мен ол кісінің осы басқосудың сәтті өтуіне шын жүректен тілектес екенін хабардар етемін.

Бүгін Съездің тұрақты өткізілу орны болған осынау «Бейбітшілік пен Келісім сарайында» біз конфессияаралық ұйымдар өкілдеріне қош келдіңіздер дейміз. Бүгінгі әңгіме достық пейілге негізделген әлемді құрудағы діни көшбасшылардың рөлі мен бетпе-бет келетін қиындықтар туралы айтатын боламыз.

Алтыншы Съездің басты міндеті – әлемдегі бейбітшілік пен тұрақты диалогты насихаттау. Оның мақсаты – адам қауіпсіздігі, тұрақты қоғамды нығайту, көзқарасты айқындау, түрлі қауымдастықтар арасындағы диалогты ілгерілету арқылы қоғамның тұрақтылығын нығайту мәселелерін шешуге айырықша маңыз беру.

Өздеріңізге белгілі, адам қауіпсіздігіне тек тұрақты дамудың арқасында қол жетеді. Ал, тұрақты даму азаматтық қоғам мен әлеуметтік ұйымдардың рөліне де байланысты. Бұл жерде көбіне діни көшбасшылар басты рөл атқарады және олардың ықпалы да жағымды.

Бүгінгі күні әлемде тұлғаның жеке басына әсері бар зорлық-зомбылық пен қақтығыстар белең алып барады. Одан ешбір ел иә болмаса аймақ қорғалмаған. Біз әр жерден бір тұтанып жатқан зорлық пен террористік шабуылдардан, террористтер мен экстремисттердің дінмен қалай айла-шарғы жасап жатқанын және оны өздерінің қорқынышты іс-әрекеттерін ақтап алуда дінді қалай пайдаланып отырғанын көріп отырмыз. Олардың идеологиясы діни, мәдени және әлеуметтік құндылықтардың жалған нұсқасы және оларды бұрмалау негізінде алауыздықты қоздыруға бағытталған.

Қазақстанның бейбітшілікті пен қауіпсіздік сақтаудағы іс-әрекеті айырықша құрметке

лайық. Таяуда Өркениеттер альянсы Қазақстанның Тұрақты өкілдігімен БҰҰ-ында бүгінгі отырысқа дайындыққа арнап кездесу өткізді. Атап айтқанда, осы кездесу үшін мен Қазақстан Республикасы Парламент Сенатының Төрағасы Қасым-Жомарт Тоқаев мырзаға алғыс білдіргім келеді. Әрі осы мүмкіндікті пайдалана отырып, Қазақстанға БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесіне 2017-2018 жылдарда мүше болған кезде зорлық экстремизмге және төзімсіздіктің барлық түрлеріне қарсы тұруға бағытталған нәтижелі жұмысы үшін алғысымды жеткізгім келеді.

Терроризм, зорлық-зомбылық, экстремизм дінге иә болмаса белгілі-бір ұлт, өркениет, этникалық топқа байланысы бар деген тұжырым дұрыс емес. Біз зорлық-зорлық экстремизмге алып келетін кез-келген діни алдарқауға дайын болуға тиіспіз.

Бұл орайда 2018-2022 жылдарға арналған діни экстремизм мен терроризмге қарсы тұруға арналған мемлекеттік бағдарлама оң нәтиже беретініне сенімдімін.

2016 жылдың қантарында БҰҰ Бас хатшысы «Зорлық-зомбылық экстремизмнің алдын алу жөніндегі іс-қимыл жоспары» туралы баяндаған болатын. Бұл жоспар діни көшбасшыларға конфессияаралық диалогты ілгерілету, бейбітшілік үшін өңірлік байланыстарды нығайту және жастар, әйелдер және азаматтық қоғамдық ұйымдарды қолдауда өзгерістерді жүргізетін беделді «агенттер» ретінде әрекет етуде мол мүмкіндік береді.

Ханымдар мен мырзалар,

Діни көшбасшылар мен конфессиялық ұйымдардың жұмысы Жер жүзіндегі бейбітшілік үшін неліктен маңызды?

Діни көшбасшылар адам құқықтарын ілгерілетуде және қақтығыстарға алып келетін мәдени және діни шиеленістерді жоюда және

бейбіт әлемді құруда маңызды рөл атқарады және ең алдымен, зорлық-зомбылықтың пайда болуына жол бермейтін жағдайларды жасауға көмегін тигізе алады. Бұл алдын-алу процессінде ең бастысы, менің ойымша, олардың әрқайсысының құқықтары қорғалатынына сендіру. Басқаша айтқанда, діни лидерлер адам құқықтарын құрметтеуді қорғау арқылы жанжалдарды болдырмауда маңызда рөл атқарады.

Діни көшбасшылардың медиация жөніндегі келешегі өте зор, сенім, түсіністік пен кешірім жолымен салауатты қарым-қатынасты орнатуға және қалпына келтіруге сеп бола алады. Олар өңірлік қауымдастықтарға оң әсер ету үшін моральдік беделге ие.

Олар араз тараптар арасындағы ынтымақтастықты қалпына келтіруге және жанжалдың күшін азайтуға көмектесе алады.

Қоғамдағы әртүрлі діни, мәдени және этникалық топтар арасында өзара түсіністікті қалпына келтіру және сауықтыру арқылы осы процестің бір бөлігі болу бұл мәселеге жанашыр жандар үшін жетістік болып табылады.

Түпкілікті мақсат тұрақты әлем мен қауіпсіздік, күшті, әлеуметтік, тұрақты, күшті әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуға негіз бола алатын мықты іргетас қалау.

Нәтижесінде діни көшбасшылықтың қуаты – сенім, адалдық, құрмет және заңның үстемдігінде. Ал, бұл өз кезегінде сәтті келіссөздерге кепіл бола алады.

Біз экстремизм мен зорлық-зомбылықтың алдын алу жоспарының жан-жақты жүзеге асуы үшін азаматтық қоғамның, мүдделі тұлғалардың, отбасылардың, әйелдердің, бұқаралық ақпарат құралдарының, жеке сектордың, мәдениет және білім беру көшбасшыларының қатысуын ынталандыруды жалғастыруымыз керек.

Қоғамдық бірлікке бағытталған конфессияралық үнатысу 2030-шы жылға дейінгі

«Ешкім артта қалмайды» атты тұрақты даму жоспарының негізгі уәделерін орындауды көздейтін инклюзивтік қоғамдарды да дамыта алады.

Ханымдар мен мырзалар!

Мен дінаралық және мәдениетаралық диалог бір-бірімен тығыз байланысты деп санаймын. Кез-келген діннің, сенімнің және кез-келген пікірдің моральдік заңы бейбітшілік, сыйластық пен өзара түсініске шақырады.

Мен осы рухта, жанжалдарды жоюға және бейбітшілікті нығайтуға бағыттылаған Біріккен Ұлтар Ұйымындағы діни және конфессиялық ұйымдар арасындағы диалогты кеңейтуге шақырамын. Мен бірнеше жылдардан бері діни және мәдени өзара түсіністікті ілгерілету үшін жұмыс жасап келемін. 2011-2012 жылдары БҰҰ Бас Ассамблеясының төрағасы ретінде мен діни көшбасшылардың медиация, татуластыру, кешірімге келуде қаншалықты оң нәтиже беретінін жете түсіндім.

Мен 2013 жылдан бастап БҰҰ Өркениеттер альянсының Жоғары өкілі ретінде діни және өңірлік көшбасшылар және институттармен, атап айтқанда, қазақстандық Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің Съезі, Эзербайджанның Діни ұйымдармен жұмыс жасау жөніндегі мемлекеттік комитеті және тағы басқалармен әріптестік қарым-қатынастарды орнаттым.

Өткен жылдың желтоқсан айында біз Германияның Федералдық Сыртқы істер министрлігінің Бейбітшілік үшін діндердің жауапкершілігі жөніндегі мақсаттық топпен бірлесе отырып, «Түліктерге арналған стипендиялар» бағдарламасының екі кездесуін ұйымдастырдық.

Ханымдар мен мырзалар!

Біз өңірлік деңгейде бейбітшілікті, инклюзивтілікті, әділеттілікті және қауіпсіздікті қамта-

масыз етуге бағытталған бірнеше іс-шараларды жүзеге асырып жатырмыз.

Соғысқа жол бермей және қауіпсіз әлемді құру үшін біз адам құқықтарын құрметтеуге негізделген мәдениетаралық және өңіраралық диалогты кеңейтуге көптеп күш салуымыз керек.

Биылғы жылғы «Діни лидерлер қауіпсіз әлем үшін» тақырыбы Адам құқықтарының жалпыға ортақ декларациясының 70-жылдығы мерейтойымен сәйкес келіп отырғанын да айта кету керек.

БҰҰ Өркениеттер альянсы өшпенділік пен діни төзбеушілікке риторикаға қарсы күресте ұдайы ерекше алаңдаушылық білдіріп келеді. Біз осы процесстерде қарсы әрекет ететін көптеген бастамаларды жүзеге асырдық. Өркениеттер альянсының принциптері халықаралық құқықта бекітілген. Мен саяси көшбасшыларды арандату мен саяси бөлінуден аулақ болуға шақырамын. Себебі бұл біздің құндылықтарымыз бен ұстанымдарға нұқсан келтіргісі келетін экстремистер үшін қолайлы болуы мүмкін.

Осы мақсатта 2015 жылы біз #SpreadNoHate (Өшпенділікке жол бермеу) бастамасын іске қостық. Бұл жаһандық БАҚ үшін интерактивті тұғырнама. Ол әлемдік БАҚ үшін өшпенділік мазмұндағы басылымдар, осыған жауап ретіндегі дәстүрлі және жаңа медиада үздік материалдарды талқылауға бағытталған.

Сонымен қатар, біз құрамында босқындарға қатысты теріс көзқарас қалыптастыратын баяндамалардың себеп-салдарын талқылауға арналған бірнеше халықаралық симпозиумдар ұйымдастырдық.

Біз «Сиренаның ұлтшылдық туралы әнін» қабылдамауымыз керек. Біз әртүрлі мәдениеттер мен адамдардан тұратын біртұтас әрі бір-бірімен байланысы бар әлемде өмір сүріп

жатырмыз. Біз, сондай-ақ, көптеген қауымдастықтар мен діни дәстүрлерде маргиналды рөлдерді жалғастыратын әйелдердің құқықтарын қарқынды түрде қорғауымыз керек. Әйелдердің қатысуынсыз инклюзивті және орнықты қоғамдар болмайды.

Сонымен қатар, қазіргі жас ұрпақ саны жағынан адамзат тарихында ерекшеленіп тұр. Яғни, бүгінгі таңда әлемде жастар көп. Өркениеттер альянсы үшін татуласуға серпін беруші әрі ішкі қақтығыстарды шешуде негізгі күш – жастар болып саналады.

Біздің жобаларымыз түрлі мәдениет пен діндегі жастарды біріктіреді. Олар бір-бірін естуге айырмашылықтарын қабылдауға, түсінуге және бір-бірін сыйлау, бірлесе жұмыс жасау арқылы көптеген жетістіктерге қол жеткізе алатындарын түйсінеді.

Ханымдар мен мырзалар!

Сөзімді қорытындылай келе, мен Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерін бүгін олардың бірлескен іс-әрекеттерінің нәтижесі ретіндегі 6-шы Декларацияның қабылдануымен құттықтаймын.

Мен сіздерді осы маңызды уәделеріңізді орындауға шақырамын және сіздерге бейбітшілік пен қауіпсіздік жолындағы осы жалпыға бірдей күресте біздің тарапымыздан қолдау таба алатындарыңызға сендіргім келеді.

Сіздердің де тараптарыңыздан осындай қолдау табатынымызға үміттіміз әрі баршаңызды Өркениеттер альянсының 19-20 қарашада Нью-Йоркте өтетін 8-ші Жаһандық форумына шақырамын. Біз Альянста көпірлер салуды жалғастырамыз және сіздерді осы форумда көру үлкен қуаныш!

Рахмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ВЫСОКОГО ПРЕДСТАВИТЕЛЯ АЛЬЯНСА ЦИВИЛИЗАЦИЙ ООН НАСИРА АБД АЛЬ-АЗИЗ АН-НАСЕРА

Ваше Превосходительство, Президент Казахстана Нурсултан Назарбаев!
Достопочтенные религиозные деятели!
Уважаемые гости! Дамы и господа!

Это большое удовольствие находиться снова с вами. Я хочу поблагодарить Правительство и Президента Казахстана за их постоянство в продвижении межконфессионального диалога, объединении духовных, традиционных и религиозных лидеров для содействия глобальному единству и укреплении культуры мира.

Я также представляю здесь господина Антониу Гутерриша, Генерального секретаря Организации Объединенных Наций, который не смог участвовать в Съезде лично в силу исполнения своих обязательств. Я хотел бы передать его наилучшие пожелания, а также успешного проведения этой встречи.

Сегодня в этом красивом «Дворце Мира и Согласия», который стал постоянным местом проведения Съезда, мы приветствуем представителей различных конфессиональных организаций. Мы поговорим о роли религиозных лидеров и вызовах, с которыми мы сталкиваемся, на пути создания более миролюбивого мира.

Главная задача 6-го Съезда – это продвижение устойчивого диалога и спокойствия в мире. Его цель – это придание особого значения концепции безопасности человека, укрепление устойчивого общества, включая укрепление роли диалога в разнообразных сообществах.

Мы все знаем, что безопасность человека не может быть достигнута без устойчивого развития, которое широко зависит от роли участников гражданского общества и общественных организаций, в которых религиозные лидеры часто играют главную роль и имеют позитивное влияние.

В наши дни наблюдается рост фактов насилия и конфликтов на почве этнической идентичности. Ни одна страна или регион не защищены от них. В мире, где повсеместно происходят насилие и террористические атаки, мы видим, как террористы и насильственные экстремисты манипулируют религией и используют это как оправдание своим ужасающим актам насилия. Их идеологии нетерпимости стремятся разобщить человечество на основе ложных версий и искажений религиозных, культурных и социальных ценностей.

Усилия Казахстана по поддержанию мира и безопасности заслуживают особого признания. Альянс цивилизаций недавно совместно с Постоянным представительством Казахстана провел встречу в ООН, направленную на подготовку к сегодняшнему Съезду.

Я хотел бы особенно поблагодарить Председателя Сената Парламента Республики Казахстан, господина Касым-Жомарта Токаева,

за созыв этой встречи в Нью Йорке. Я также хочу воспользоваться возможностью и выразить признательность Казахстану за усилия в противодействии насильственному экстремизму и всем формам нетерпения во время его членства в Совете Безопасности ООН в 2017-2018 годы.

Насильственный экстремизм приобретает различные формы и не должен ассоциироваться ни с одной из религий, определенной национальностью, цивилизацией или этнической группой. Мы должны быть готовы к любым проявлениям манипуляции религией, что ведет к насильственному экстремизму.

И здесь государственная программа по противодействию религиозному экстремизму и терроризму на 2018-2022 годы окажет позитивное влияние.

В январе 2016 года Генеральный секретарь ООН выступил с «Планом действий по предотвращению насильственного экстремизма». Этот план действий дает прекрасную возможность религиозным лидерам действовать в качестве авторитетных агентов, несущих перемены, особенно, когда это касается продвижения межконфессионального диалога, укрепления региональных связей ради мира и для поддержки молодежи, женщин и гражданских общественных организаций.

В поддержку этого плана 21 сентября 2018 года Целевая группа ООН по религии провела Стратегическое выездное совещание с Партнерами по конфессиональному гражданскому обществу, чтобы рассмотреть вопрос о создании Консультативного совета ООН по вере.

Дамы и господа!

Почему работа религиозных лидеров и конфессиональных организаций важна для мира на Земле?

Религиозные лидеры могут играть особую и продуктивную роль в продвижении прав человека и устранении культурной и религиозной напряженности, которая ведет к конфликтам. Они играют важную роль в построении мира, и, вероятно, лучшее, что можно сделать – это сфокусироваться на создании условий, которые помогают предотвратить зарождение насилия.

Самое основное в этом процессе предотвращения насилия, по моему мнению, это заверить каждого, что их права защищены. Другими словами, религиозные лидеры играют жизненно важную роль в предотвращении конфликтов через продвижение и защиту уважения прав человека.

Религиозные лидеры имеют уникальное преимущество в медиации, налаживании и восстановлении здоровых отношений через доверие, понимание и прощение. Они часто обладают моральным правом, чтобы позитивно влиять на их сообщества.

Они могут помочь установить или восстановить сотрудничество между враждующими сторонами и смягчить силу конфликта.

Быть частью процесса восстановления, оздоровления и установления взаимопонимания среди различных религиозных, культурных и этнических групп общества считается лучшим достижением для тех, кто обеспокоен решением этих вопросов. Конечная цель состоит в проектировании крепкого фундамента для прочного мира и безопасности, что является основным фактором стабильного, крепкого, устойчивого социально-экономического и политического развития.

В итоге сила религиозного лидерства заключается в доверии, честности, уважении и законности, действующим в пределах соответствующих религиозных сообществ, что, в свою

очередь, выступает залогом успешной процедуры медиации.

Мы должны продолжать поощрять вовлечение гражданского общества, конфессиональных организаций, заинтересованных лиц, семей, женщин, СМИ, частного сектора, лидеров сферы культуры для обеспечения всеобъемлющей реализации планов по предотвращению экстремизма и насилия.

Межрелигиозный диалог, направленный на социальное сплочение, может также продвигать инклюзивные общества, которые придерживаются выполнения основного обещания Плана 2030 по устойчивому развитию: «Никто не будет оставлен позади».

Дамы и господа!

Я верю, что межконфессиональный и межкультурный диалог тесно связаны друг с другом. Моральный закон любой религии, веры и любого убеждения призывает к миру, уважению и взаимопониманию. И в этом духе я продолжаю призывать к расширенному диалогу в пределах и между религиозными и конфессиональными организациями в ООН, с целью искоренить конфликты и укрепить мир.

Я работаю над продвижением религиозного и культурного понимания на протяжении нескольких лет. В качестве председателя Генеральной Ассамблеи ООН в 2011-2012 годы я признавал ту позитивную роль, которую играют религиозные лидеры в медиации, примирении и прощении.

С 2013 года в качестве Высокого представителя Альянса цивилизаций ООН я установил ряд партнерских отношений с религиозными и региональными лидерами и институтами, такими как ваш казахстанский Съезд лидеров мировых и традиционных религий, азербайджанский Государственный комитет по работе с рели-

гиозными организациями и многими другими! В декабре прошлого года мы организовали две встречи по Стипендиальной программе выпускников совместно с Целевой группой по ответственности религий за мир Федерального Министерства иностранных дел Германии.

Дамы и господа!

Мы реализуем несколько текущих мероприятий на региональном уровне, которые нацелены на построение мира, инклюзивности, справедливости и безопасного общества вместе с защитой и продвижением прав человека. В целях предотвращения войны и построения более безопасного мира мы должны делать больше в расширении межкультурного и межрегионального диалога, основанного на уважении неотъемлемых прав человека.

Следует отметить, что тема этого года «Безопасный мир» совпала с празднованием в этом году 70-летия Всеобщей декларации прав человека.

Альянс цивилизаций ООН всегда выражал свою особую обеспокоенность в борьбе против ненависти и религиозной нетерпимости. Мы приняли много инициатив, призванных противостоять этим тенденциям. Принципы Альянса цивилизаций закреплены в международном праве. Я призываю политических лидеров избегать подстрекательств и политического раскола, которыми пользуются экстремисты, пытающиеся подорвать наши ценности и устои.

С этой целью мы запустили инициативу #SpreadNoHate (#НетНенависти) в 2015 году, диалоговую платформу для мировых СМИ по обсуждению проблемы риторики ненависти и обмена лучшими практиками в продвижении ответных публикаций в традиционных и новых медиа. Мы организовали несколько международных симпозиумов для обсуждения причин,

вызвавших выступления и речи, содержащие ненависть в отношении мигрантов и беженцев.

Мы должны отвергать «песнь Сирены о национализме». Мы живем в едином взаимосвязанном мире с разнообразием культур и людей, поэтому мы нуждаемся в сильном Альянсе цивилизаций, крепком альянсе людей, чтобы постоянно напоминать нашим международным и национальным лидерам не только о беспрецедентных вызовах, с которыми мы сталкиваемся, но и о необходимости проанализировать и внедрять положения международного законодательства о правах человека.

Мы также должны настойчиво защищать права женщин, которые продолжают занимать маргинальные роли во многих сообществах и религиозных традициях. Не может быть инклюзивного и устойчивого общества без участия женщин.

В дополнение хотел бы сказать, что нынешнее молодое поколение признано самым многочисленным в истории. Для Альянса цивилизаций молодежь выступает вдохновителями примирений и основополагающими участниками в решении внутренних конфликтов. Вместе с нашими партнерами мы работаем над вовлечением молодежи по всему миру в работу по

поддержке разнообразия и предотвращению ненависти и нетерпимости. Наши проекты сплавляют молодых людей разных культур и религий. Они учатся принимать различия друг друга и понимать, как многого они могут достигнуть, сотрудничая и уважая индивидуальность друг друга.

Дамы и господа!

В завершение я поздравляю лидеров мировых и традиционных религий с принятием сегодня 6-й Декларации и предпринятых для этого совместных усилиях. Эта Декларация отражает коллективные обязательства.

Я призываю вас обеспечить выполнение этих важных обещаний и заверяю вас в поддержке Альянсом цивилизаций вашей победы в этой универсальной битве за мир и безопасность.

И я хотел бы заручиться такой же поддержкой от всех вас и пригласить вас на наш 8-й Глобальный форум Альянса цивилизаций 19-20 ноября в Нью-Йорке. Альянс цивилизаций продолжает строить мосты, и мы с большим удовольствием приветствуем всех вас на нашем форуме!

Спасибо!

SPEESH OF THE UN ALLIANCE OF CIVILIZATIONS HIGH RESPRESENTITIVE NASSIR ABDULAZIZ AL-NASSER

Excellency, Mr. Nursultan Nazarbayev, President of Kazakhstan!
Eminent Religious Leaders, Distinguished Guests!
Ladies and Gentlemen!

It is a great pleasure to be with you again. I would like to thank the Government of Kazakhstan and its President, for their persistent commitment to interfaith dialogue by bringing together spiritual, traditional and religious leaders to advance global unity and contribute to a culture of peace.

I am also here representing the United Nations Secretary General, Mr. Antonio Guterres, who was unable to attend in person due to prior commitments. I would like to convey on his behalf his best wishes for a successful meeting.

Today, in this beautiful «Palace of Peace and Reconciliation,» conceived as a permanent venue for the Congress, we are welcoming representatives from faith-based organizations. We will have a conversation on the role of religious leaders and the challenges we all face in constructing a more peaceful world.

The main objective of this 6th Congress is to promote sustainable dialogue and peace in the world. Its goal is to emphasize the Human Security approach, to strengthen community resilience enable dialogue across diverse communities in a highly visible way.

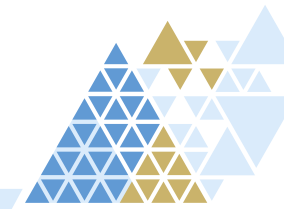
We all know that human security cannot be achieved without sustainable development, which depends broadly on the role of civil society actors and grassroots organizations in which religious leaders often have a direct role and positive influence.

Today's, identity-based violence and conflict are on the rise. No country or region is immune. In a world marked by scattered violence and terrorist attacks, we are witnessing how terrorists and violent extremists are manipulating religion and using it as a cloak to disguise their herrendous acts. Their intolerant ideologies seek to divide humanity based on false versions and misrepresentations of religious, cultural and social values.

The efforts of Kazakhstan to sustain peace and security deserve special recognition. My Office recently held a meeting at the United Nations, co-organized by the mission of Kazakhstan, to help us prepare for today's Congress. I would like to particularly thank H.E. Mr. Tokayev, Chairman of the Senate of the Parliament of the Republic of Kazakhstan for having convened this New York meeting. I also take this opportunity to commend Kazakhstan for their efforts in countering violent extremism and all other forms of intolerance during their membership on the UN Security Council for the period 2017-2018.

Violent extremism takes different shapes and forms and cannot be associated with any particular religion, nationality, civilization or ethnic group. We have to stay alert to any manipulation of religion that leads to violent extremism.

This is where the State programme for Countering Religious Extremism and Terrorism for the period 2018-2022 will make a positive impact.

In January 2016 the UN Secretary-General, made public his «Plan of Action to Prevent Violent Extremism». This plan of action gives an amazing opportunity for religious leaders to act as powerful agents of change, particularly when it comes to promoting interfaith dialogue, reinforcing regional networks for peace and for providing guidance to youth, women, and civil society organizations.

In support of that plan, on 21st September 2018, the UN Inter-Agency Task Force on Religion – convened a Strategic Retreat with Faith-Based Civil Society Partners, to review the establishment of an UN Faith Advisory Council.

Ladies and Gentlemen!

Why is the work of religious leaders and faith-based organizations important for a peaceful world?

Faith leaders can play a special and productive role in promoting human rights and in eliminating cultural and religious tensions that lead to conflict. They have a critical role to play in peace building, and perhaps this role would be best focused on creating conditions that help prevent the onset of violence.

A large part of the prevention process, in my view, is assuring everyone that his or her rights are protected. In other words, religious leaders have a vital role to play in the prevention of conflicts by promoting and protecting respect for human rights.

Religious Leaders hold a unique vantage point for mediation, reconciliation and the reconstruction of healthy relations through trust building, understanding and forgiveness. They often have a moral authority that brings a positive influence to their communities.

They can help to establish or re-establish communication between hostile parties and reduce conflicts.

There is no greater achievement for all concerned than to be part of a process that promotes

reconciliation, healing and understanding among diverse religious, cultural or ethnic communities in a society. The ultimate goal is to layout solid foundations for lasting peace and security as it is a major factor to achieving stable, robust sustainable socio-economic and political development.

In summary, the strength of religious leadership lies in the credibility, trust, respect and legitimacy it enjoys within the respective faith communities, which reinforces the ability to mediate.

We should continue to encourage the involvement of civil society, faith-based organizations, stakeholders, families, women, the media, the private sector, and cultural and educational leaders to ensure broad and inclusive ownership of plans to prevent extremism and violence.

Interreligious dialogue for social cohesion can also promote inclusive societies that «leave no one behind, a key pledge of the 2030 Agenda for Sustainable Development.

Ladies and Gentlemen!

I believe that interfaith and cross-cultural dialogue are interlinked. The moral imperatives of all religions, convictions and beliefs call for peace, respect and mutual understanding. It is in this spirit that I continue to encourage enhanced dialogue within and between religious and interfaith organizations at the United Nations with the goal to eliminate conflict and sustain peace.

I have been working for the promotion of religious and cultural understanding for several years now. As President of the UN General Assembly for the period 2011 – 2012, I had already recognized the positive role of religious leaders in mediation, reconciliation and forgiveness.

As High Representative of UNAOC since 2013, I have developed several partnerships with religious and community leaders and institutions such as yours: the Kazakhstan «Congress of the Leaders of World and Traditional Religions,» and the Azerbaijan «State Committee for Work with

Religious Organizations,» and many more! Last December, with Germany we also organized two alumni Fellowship Programme events in partnership with the Task Force on the responsibility of religions for peace of the Federal Foreign office of Germany.

Ladies and Gentlemen!

We are implementing several ongoing activities at the community level which seek to build peaceful, inclusive, just and safe societies while protecting and promoting human rights. To prevent war and build a safer world, we must do more to enhance intercultural and interreligious dialogue based on respect for basic human rights.

It should be noted that, this year's theme: «safe world» comes along with the celebration of the 70th anniversary of the Universal Declaration of the Human Rights.

UNAOC has always expressed its special concern in countering hatred and religious intolerance. We have pursued many initiatives to fight these tendencies. The principles of the Alliance of Civilizations are enshrined in International Law. I urge political leaders to avoid incitement and political divisiveness that ultimately plays into the hands of those extremists who seek to undermine our values and the fabric of our societies.

To this end, we launched the #SpreadNoHate initiative in 2015, a platform engaging global media in a dialogue on hate speech and the sharing of best practices to promote counter narratives in traditional and new media. We organized several symposia worldwide, each one is aimed at understanding the triggers of hate speech against migrants and refugees.

We must reject «the siren's song of nationalism». We are one inter-dependent world with a diversity of cultures and peoples.

Therefore we need a strong Alliance of Civilizations, a strong alliance of peoples, to constantly

remind our international and national leaders, not only of the unprecedented challenges we face, but of the need to observe and implement the provisions of international human rights law.

We must also forcefully defend the rights of women, who continue to occupy marginalized roles within many communities and religious traditions.

There cannot be inclusive and resilient societies without the participation of women.

Additionally, the current youth generation is acknowledged as the largest in history. For UNAOC, Youth inspire reconciliation and are fundamental actors in solving internal conflicts. Together, with our network of partners, we are working to engage youth all over the world to foster diversity and to prevent hatred and intolerance. Our portfolio of projects brings together young men and women from diverse cultures and religions to meet, discuss, and work together. They learn to accept their differences and understand how much they can gain from cooperating with one another through their individuality.

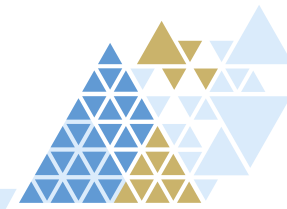
Ladies and Gentlemen!

Concluding, I congratulate the world and tradition religious leaders on their unified efforts leading to the 6th Declaration to be adopted later today. The Declaration reflects their collective commitments.

I call on you to ensure that these important pledges are fulfilled and I ensure you every support in winning this universal combat for peace and security from UNAOC.

And I would like to call for the same support from you all and see you at our UNAOC 8th Global Forum in 19 and 20 November, in New York. At the Alliance we continue to build bridges and it is with great pleasure that we welcome you all to our Forum!

Thank you.

МОНҒОЛИЯ «ДАШЫЧОЙЛИН» МОНАСТІРІНІҢ ҚҰРМЕТТІ ХАМБА ЛАМАСЫ, ДҮНИЕЖҮЗІЛІК БУДДИСТЕР ФЕДЕРАЦИЯСЫНЫҢ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТІ ЧОЙЧИЛЖАВЫН ДАМБАЖАВТЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Құрметті Қазақстан Республикасының Парламенті Сенат Төрағасы –
Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары Съезінің Хатшылық Басшысы
Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев мырза!
Құрметті ханымдар мен мырзалар!**

Сөз басында аталған үлкен маңызы бар іс шараға қатысуға шақырғандарыңыз үшін, алғыс білдіруге рұқсат етіңіздер.

Дінаралық қайшылықтар негізінде орын алған қарулы қақтығыстар санының жоғарлауы

халықаралық деңгейдегі басты мәселелердің бірі болуда.

Осы орайда, қайшылық, қақтығыстарды бейбіт жолмен шешу – бейбіт келіссөздер арқылы және нақты оң шешімдерге қол жеткізудегі

халықаралық ұйымдардың рөлі ерекше. БҰҰ және мемлекеттер осы сұраққа ерекше мән беруде. Осының бір айқын мысалы Қазақстан елордасы – Астана қаласында өтетін Әлемдік және дәстүрлі дін көшбасшылары съезі болып табылады. Осы жолғы съез «Діни лидерлер қауіпсіз әлем үшін» девизи аясында өтуде.

Біз барлығымыз білетіндей, кез келген дін адамзаттың бейбіт, теңқұқылы болуына және гүлденуіне шақырады.

Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары алғаш рет 2003 жылы бас қосып, бүкіл әлемдегі бейбітшілік орнату ісі жөнінде өз дауыстарын біріктірді. Қазақстан Республикасы Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың бастамасы БҰҰ және әлем мемлекет басшыларының қолдауына ие болды.

Әр үш жыл сайын, біз осында жиналып, бейбітшілік үшін ынтымақтастық жөнінде декларациялар қабылдаймыз. Осы мақсатта біздер бір жағадан бас шығарып, бір дауыспен жұмыс жасаймыз. Әр форум, кездесу сайын біздің қатарымыз молайып, бекіп келе жатқандығына қуанышым зор.

Моңғолия Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары съезінің тұрақты қатысушы болып табылады.

Біз Қазақстанды әлемдегі бейбітшілікті нығайту жолында әртүрлі діндер, конфессиялар

арасындағы қайшылықтарды арылту үшін ең қолайлы алаң деп санаймыз. Ислам, Христиан және Буддизм мәдениеттерінің «түйісінде» тұрмыз деп те айтуға болады.

20-шы ғасырдың соңынан бастап, Қазақстан барлық адамзаттың ең басты қалауы болған, бейбіт бастама көтеріп келеді. Осы бастаманың бір айқын көрінісі – ядролық қарудан ерікті түрде бас тарту және Семейдегі ядролық қарудың сынақ полигонын жабу болып табылады.

Қазақстан әлем бойынша осында бейбіт бастамаларды көтерді. Сонымен қатар, дін негізіндегі қайшылықтардың алдын алу үшін Қазақстан үлкен күш жұмсауда.

Сондықтан әлем бойынша тұрақтылық және бейбітшілікті қалпына келтіру үшін келіссөздер жүргізуде діннің басты құрал екендігін көріп отырмыз. Дін әлемдік деңгейде саясатты жоғарлату және әлеуметтік диалог прогрессіне әсер етеді.

Астана іс шарасы қарама-қайшылық пен өшпенділікті жұмсарту платформасы болып табылады және де бірін бірі түсіну үшін серпін береді. Біз бәріміз бірге саяси дағдарысты тоқтатып, ұлтаралық және дінаралық келісім және ынтымақтастықты орната аламыз дегенге кәміл сенемін.

Назарларыңызға рахмет.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА ВСЕМИРНОГО ФЕДЕРАЦИИ БУДДИСТОВ, ГЛАВЫ МОНАСТЫРЯ «ДАШИЧОЙЛИН» МОНГОЛИИ ХАМБА ЛАМА ЧОЙЖИЛЖАВЫН ДАМБАЖАВА

Уважаемый Председатель Сената Парламента Республики Казахстан –
Руководитель Секретариата Съезда лидеров мировых и традиционных религий
г-н Токаев Касым-Жомарт Кемелевич,
Уважаемые дамы и господа!

Прежде всего хотелось бы выразить искреннюю признательность за приглашение участвовать в столь важном мероприятии.

Увеличение числа вооруженных столкновений на почве межрелигиозных разногласий становится острой проблемой на международном уровне.

В таких условиях, роль международных организаций в деле разрешения конфликтов мирным путем – путем мирных переговоров и достижения положительных результатов становится еще более значительной. Организация Объединенных Наций и страны обращают особое внимание на этот вопрос. Одним из ярких примеров этого является традиционный Съезд лидеров мировых и традиционных религий, который проводится в столице Казахстана – Астана. Нынешний Съезд проходит под девизом «Религиозные лидеры за безопасный мир».

Мы все хорошо знаем, что любая религия призывает к миру, равноправенству и процветанию всего человечества.

Лидеры мировых и традиционных религий впервые собрались в 2003 году и объединили

свои голоса в деле восстановления мира во всем мире. ООН и лидеры стран поддерживают инициативу Президента Республики Казахстан Нурсултана Назарбаева.

Каждые три года, мы собираемся здесь и выступаем с декларацией для сотрудничества ради мира. Для этой цели мы выступаем одним фронтом и одним голосом. Я рад что с каждым форумом наши ряды расширяются и укрепляются.

Монголия является постоянным участником Съезда лидеров мировых и традиционных религий.

Мы считаем, что Казахстан является самым подходящим местом для проведения встреч и переговоров для устранения разногласий между различными религиями и конфессиями ради укрепления мира во всем мире. Можно сказать, что мы находимся на «перекрестке» культуры Ислама, Христианства и Буддизма.

Начиная с конца 20-го века, Казахстан выдвигает мирную инициативу, что является самой главной идеей всего человечества. Одним проявлением этой инициативы является

добровольный отказ от ядерного оружия и закрытие полигона для испытаний ядерного оружия в Семипалатинске.

Казахстан декларировал такие мирные инициативы во всем мире. А также Казахстан предлагает большие усилия для предотвращения конфликтов на религиозной основе.

И поэтому, мы видим, что религия является одним из главных инструментов для диалога ради восстановления мира и стабильности во всем мире. Религия позволяет прогрессу вы-

движения политики и социального диалога на мировом уровне.

Конференция Астаны является платформой для смягчения антагонизма и ненависти и дает толчок для взаимопонимания друг друга. И я уверен, что мы все вместе можем остановить политический кризис и наладить межнациональный и межрелигиозный диалог и сотрудничество.

Благодарю за внимание.

SPEECH OF THE VICE PRESIDENT OF THE WORLD FELLOWSHIP BUDDHIST MOST VENERABLE KHAMBA LAMA OF «DASHICHOILING» MONASTERY CHOYZHILZHAVYN DAMBAJAV

**H.E. Kassym-Jomart Tokayev,
Chairman of the Senate of the Parliament of the Republic of Kazakhstan –
Head of the Secretariat of the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions.
Dear Ladies and Gentlemen!**

First of all, let me express my gratitude for inviting me to take part in the event of the great importance.

Increasing number of armed conflict issues have been key international problem that based on inter-religious conflicts.

In this context, international organizations have a crucial role for ensuring peaceful conflict resolutions and peaceful negotiations. Both UN and States pay special attention on this issue. Congress of the Leaders of World and Traditional Religions which held in Astana, capital of Kazakhstan can be mentioned as one of the clear example. This year Congress held under the motto «Religious Leaders Support the Peaceful World».

As we know, all religions call for peace, equality and prosperity of mankind.

In 2003, for the first time, leaders of world and traditional religions gathered to unite their voices on peace-building around the world. The initiative of the President of the Republic of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev was supported by the UN and the world leaders.

Every three years, we gather here and make declarations for peace. In this purpose, we work together in common voice. I am delighted that our relations getting stronger at each forum.

Mongolia is a permanent participant of the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions.

We consider that Kazakhstan is the most suitable platform for settlement of conflicts between different religions and confessions for strengthening peace. In the other words, we are in «knot point» of Islamic, Christian, and Buddhist cultures.

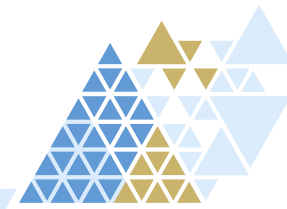
Since the end of the 20th century, Kazakhstan has been raising peaceful initiatives for world people.

One of clear demonstration of this initiative is the prohibition of nuclear weapons and the closure of a nuclear test site in Semipalatinsk. Kazakhstan has raised such peaceful initiatives around the world.

At the same time, Kazakhstan is making great efforts to prevent religious conflicts. Therefore, we see that religion is a key tool in negotiating peace and stability in the world. Religion affects the global political and social dialogues.

As well as, Astana event is a platform for antagonism and gives inspiration to understanding. We all hope that we can end the political crisis, establish inter-ethnic and inter-religious dialogue and cooperation.

Thank you for pay attention!

БҮКІЛӘЛЕМДІК ИСЛАМ МАЗХАБТАРЫН ЖАҚЫНДАСТЫРУ АССАМБЛЕЯСЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫ АЯТОЛЛА МОХСЕН МОХМАДИ АРАКИДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Алланың мейірімі мен игілігі болсын!

Осы мәртебелі Съезді ұйымдастырушыларға алғысымды білдіре отырып, дін мен қауіпсіздіктің арасын біріктіріп отырған мына басқосудың тақырыбын өте жоғары бағалаймын. Себебі, әлем сахнасында діннің әлеуметтік бейбітшілікке қарсы болуын тілеген алуан түрлі арандатушылық өте көп кездеседі. Ал діндердің барлығы дерлік ауызбіршілік пен қауіпсіздікке, қоғам мүшелері арасында

бауырмалдық рухы орнап, халықтар бірін-бірі танып-білуіне және білім алмасуына үндейтіні ақиқат.

Біздің әлеміміз қазіргі таңда, халықтарды қорлап, оның байлығын тонап, ресурстарын талан-таражға түсіретін үстемдік жасаушылар салдарынан қауіп-қатер алдында отыр. Сондықтан да бұл мәселе бейбіт сүйгіш елдердің әлемнің түпкір-түпкірінде қауіпсіздік орнату

үшін тиісті жоба-жоспарлар құру мақсатында ынтымақтасуын талап етеді. Саналы әрі еркін ойлайтын діни ғұламалардың аталған жоба мен жоспарларға мейлінше үлес қосатынына шүбә жоқ.

Қазір, әлеміміз өзара тығыз байланыста және олардың тағдыры да ортақ әрі үміті мен қасіреті де бір. Сол үшін де, егер қауіпсіздікті қаласа, онда ол қауіпсіздік ұжымдық болуы тиіс. Өйткені, әлемнің қай бұрышында болмасын орын алған дұрдараздық азаматтық қоғамның барлығына дерлік әсерін тигізетіні анық.

Мына дәуіріміздегі тәжірибелер көрсеткендей, әлемнің қай елі болмасын тәкаппарлардың зұлымдығына ұшырағаннан бастап адамзат табиғатына кері әсерін тигізіп тұрады. Әлемнің қай халқына болмасын жасалған жамандық, ол барша адамзатқа жасалып отырған жамандық саналады.

Кімге болмасын істелген жамандық, ол барша адамзат баласына жасалып отырған жамандық (Құран сүресінің 32-аяты).

Мен бұл жерде ұжымдық қауіпсіздік ұғымына діни көзқарас тұрғысынан қарап, оны қалай жүзеге асыруға болатындығына тоқталғым келіп отыр.

Дін – әлем Раббысының адамзатқа берген рухани ізгілік тартуы. Адамды Алла Тағалла жаратты және географиялық, діни және ұлттық ерекшеліктеріне қарамастан олар Алла Тағалла үшін бірдей болып саналады.

Адамзат баласының арасындағы осынау ортақ байланыс өзара ынтымақтастықтың түпкі мақсатындағы маңызды қағида болып табылады, оны барша адамзат бағдар етуге мүмкіндігі бар.

Егер, қауіпсіздік – адамзат болмысы талаптарының бірі болса, онда әлемдік сахна діни көзқарас тұрғысынан алғанда жер бетінде ұжымдық қауіпсіздік жолдарын жүзеге асыру мақсатында

олардың арасында өзара түсіністік орнату үшін құрылған.

Олай болса, бұған апаратын жол, адамзаттық мақсат-мүддені жүзеге асыруға әрдайым кедергі болатын менмендік пен өзімшіліктен арылу.

Менмендік, өзімшілдік, ол – өзара түсіністік пен екі жақты сұхбатты болдырмайтын, құлақ астырмайтын, ізгі ниетті ұстануға кедергі болатын ібіліс. Бұл жөнінде Құран Кәрім былай дейді:

Не қылған қуанышты хабар ол? (Әз-Зумар сүресінің 18-аяты). Жер бетіндегі ібіліс-сайтаннан өздерінің менмендігі мен өзімшілдігінен бас тартуды сұрау мүмкін шаруа емес. Әйткенімен, қауіпсіздік пен бейбітшілікті жақтаушылардың болмысында бұл орын алуы тиіс. Бұл әлемнің түкпір-түкпірінде ұжымдық қауіпсіздікті жүзеге асыруға бет алу үшін керек.

Ислам төңкерісінен кейін ирандықтардың аузында кең тараған терминдер, ол әлсіздік пен тәкаппар болу, екеуі де Құран кәрімде келтірілген діни терминдер.

Екі сөздің бір-бірімен қарама-қарсы келуі сонау жаратылыс атауынан бастау алып, адамзат табиғатының бір бөлшегі саналатын жерге бейімділік арасындағы күрес болғандықтан осы күнге дейін жалғасын табуда. (Сад сүресінің 71-аяты); Бұл адамзаттық болмыстың әлемдердің Раббысының рухынан пайда болғандығы арасындағы әлсіз тұстарын ұқтырады (Әл-Хижр сүресінің 29-аяты). Осы күрес адамзаттың ұжымдық қауіпсіздік мәселесіне ден қойып жүргендерден топыраққа, жерге бейімділік, құштарлық мәселесін ұлғайтпауға әрекет етуді талап етеді.

Біздің дәуірімізде адамзаттық арақатынаста жерге, топыраққа деген құштарлық мәселесін бірінші орынға қоюға итермелейтін көптеген факторлар бар. Олардың ішінде:

Нысапсыздықты, азғындықты, жыныстыққа пайдалануды қоздыру, тарату сияқты әрекеттер

әрине адамзаттық қасиеттерді жоғалтады, адамды хайуанға айналдырады. Ал, белгілі болғандай хайуандар әлемінде бейбітшілік жоқ, бірімен-бірі күрес және тартыс әлемінде өмір сүреді.

Оның ішінде арды сатып алу, өзімшілдердің мүдесін жүзеге асыру жолында адамдарды ақшамен құл ету факторларын атауға болады.

Жоғарыда аталған екі фактор ол адамзаттық қасиетті түсіріп, оның мәртебесін жойып, әлемді үстем етуші күштердің қолындағы құлдық құралына айналдырады. Адамзаттық қасиет құмарлықтың артына еріп, құл болмауды талап етеді. Мүміндердің әмірі Имам Әли (Алла жүзін жарық қылсын) былай дейді: Кімде кім жанына кеңшілік берсе, онда нәпсісінің құлы болғаны.

Бұл факторлар адамзат жанының махаббатын жояды. Ал, махаббат – ол адамзатты ізгілікке, бауырмалдыққа әрі өзінің қара бас мүддесін ары қойып, қоғамдық мүдде жолында жанын пиде етуге итермелейді.

Егерде, нәпсі мен хайуандық түйсік жоғары тұратын болса, онда махаббат құрдымға кетіп, адамзаттық қоғам пәктіктен, өсіп-өнуден, сұлулықтан махрұм болады. Бөрісі ұлыған құрғақ шөлге немесе жыртқыш аңдары өлтірілетін орманға айналады.

Біздің мына ғасыр адамзаттың, табиғаттың алғашқы жаратылыс дауысына зәру. Пәк діни үнге мұқтаж. Сондықтан адамзат бейбітшілік пен қауіпсіздік жолындағы мақсат-мүддесіне қол жеткізу керек. Алла қаласа бұл жақын аралықта жүзеге асады деген үміттеміз!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ВСЕМИРНОЙ АССАМБЛЕИ СБЛИЖЕНИЯ ИСЛАМСКИХ МАЗХАБОВ АЯТОЛЛЫ МОХСЕН МОХАММАДИ АРАКИ

Мир вам, милость Аллаха и Его благоденствие!

Выражая благодарность организаторам этой знаменательной конференции, отмечаю особую значимость ее темы, объединяющей религию и безопасность. Потому, что в мире множество провокаторов, которые диктуют, что религия противоречит социальному миру. Но, истина в том, что все религии призывают к единству и безопасности, духу братства среди членов сообщества, а также поощряют познание народами друг друга и обмен знаниями.

В настоящее время наш мир находится в опасности из-за раздробленности между нациями, хищений их природных богатств и уничтожения ресурсов. Вот почему этот важный вопрос требует сотрудничества между мирными нациями для совместной работы по созданию соответствующих планов безопасности в мире. Без сомнений, добросовестные и свободолюбивые религиозные деятели имеют большое влияние в этом плане.

В настоящее время мир находится в тесном взаимодействии, где сплетены судьбы надежд и трагедии. Поэтому, ради достижения безопасности во всем мире, она должны быть коллективные меры. Дело в том, что натянутые отношения в любом уголке мира оказывают влияние на гражданское общество.

Результаты этой эпохи показывают, что проявления зла и высокомерия в любой стране мира оказывает негативное влияние на природу всего человечества. Каким бы народом не было совершенно данное зло, оно считается злом для всего человечества.

«Зло, причиненное одному человеку – это зло, причиненное всему человечеству». (Коран, аят 32)

Здесь я хотел бы рассмотреть концепцию коллективной безопасности с религиозной точки зрения и как ее использовать.

Религия – душевный дар, данный Всевышнему этого мира человеку. Человек – это существо, созданное Всевышним, и все его дети равны для него, несмотря на географические, религиозные и национальные принадлежности.

Эта общая связь создает важный принцип для конечной цели взаимодействия друг с другом, позволяя ей направлять человечество.

Если безопасность является одним из критериев человеческого существования, то должна быть создана мировая площадка для построения взаимопонимания между религиозными взглядами всех стран на основе коллективной безопасности.

Таким образом, путь к этому лежит через ограничение гордости и эгоизма, всегда являю-

щихся препятствием для достижения человеческих интересов.

Высокомерие и эгоизм – это барьер для взаимопонимания и диалога, возможности прислушиваться к другим, а также помеха для добрых намерений. На этот счет в Коране говорится:

«Кто прислушивается к словам и следует наилучшим из них. Это те, кого Аллах наставил на прямой путь. Они и есть обладающие разумом. (Аз-Зумар, аят 18)».

Возможно, человечество на этой земле не сможет отказаться от своих эгоистичных амбиций. Однако, эти амбиции должны реализовываться в сфере безопасности и мира. Это необходимо для обеспечения коллективной безопасности во всех частях света.

Широко распространенные понятия, используемые иранским народом после великой исламской революции, как считать кого-то слабым или быть высокомерным, являются религиозными понятиями, используемыми в Коране.

Противоречия между этими двумя понятиями начинаются с началом создания человека, которого Всевышний создал из глины, и его человеческая натура обречена на это противоборство, которое продолжается по сей день (Сура Сад, аят 71).

Несмотря на то, что Всевышний при создании человека вдохнул в него свою душу, человек продолжает показывать слабости (Сура Аль-Хижр, аят 29). Это противостояние требует попыток человечества сосредоточиться на коллективной безопасности, чтобы сдерживать отрицательную сторону человеческой натуры.

В нашу эпоху есть много факторов, побуж-

дающих человечество сосредоточиться преимущественно на своей бедной человеческой натуре.

Среди них такие действия как безнравственность, эгоизм, бесцельность, сексуальное влечение, приводящие к утрате человеческой нравственности, и превращает человека в животное. В мире животных нет мира, лишь конфликты и сражения.

Кроме того, погоня за корыстными желаниями эгоистичных людей приводит к денежному рабству.

Оба вышеупомянутых фактора делают человека рабом в руках доминирующих мировых держав, разрушая его человечность. Человеческая природа устроена так, чтобы мы следовали за нашими инстинктами. Имам Али (да смилостивится над ним Аллах) говорит: «Тот, кто дает волю своим желаниям, становится их рабом».

Эти факторы уничтожают любовь человеческой души. Смысл любви, однако, заключается в том, что он побуждает человечество стремиться к добру, братству и самопожертвованию и преследует интересы общества.

Если похоть и животные инстинкты выше ваших человеческих нравов, то любовь исчезнет, и человеческое общество будет лишено целомудрия, процветания и красоты. Человек станет подобно зверю, который обитает в бескрайних пустынях или джунглях. Наша эпоха нуждается в первозданном голосе человека и природы и в голосе чистой религии. Только тогда человечество сможет достичь своих целей в мире и безопасности. Мы надеемся, что по воле Всевышнего мы достигнем этого в ближайшем будущем!

SPEECH OF THE SECRETARY GENERAL OF THE WORLD FORUM FOR PROXIMITY OF ISLAMIC SCHOOLS OF THOUGHT AYATOLLAH MOHSEN MOHAMMADI ARAGHI

May the Peace, Mercy, and Blessings of The Almighty be Upon You.

Expressing gratitude to the organizers of this significant conference, I highly appreciate the theme of this meeting, which combines religion and security. The reason is that there are many provocateurs in the world who dictate that religion is contrary to social peace. But the truth is that all religions call for unity and security, a spirit of fraternity among members of the community, and also encourage people to get to know each other and share knowledge.

At present, our world is in danger because of fragmentation between nations, the plundering of their natural wealth and the destruction of their resources. That is why this important issue requires cooperation among peaceful nations to work together to create appropriate security plans for the world. There is no doubt that conscientious and freedom-loving religious figures have a great influence in these plans.

Currently, the world is in close contact, where the fate of hope and tragedy is woven. Therefore, in order to achieve security around the world, it must be collective. The fact is that strained relationships anywhere in the world have almost all the impact on civil society.

The results of this era show that the occurrence of evil and arrogance in any country in the world has a negative impact on the nature of all humanity. Whatever people of any country are doing evil; it is considered evil for all mankind.

«The evil caused to one person is the evil that is done to all mankind». (Quran, ayat 32)

Here I would like to look at the concept of collective security from a religious point of view and how to use this concept.

Religion is a spiritual gift given by the Lord of this world to man. Man is a creature of the Lord, and all his children are equal to him, despite the geographical, religious and national affiliation.

This common connection creates an important principle towards the ultimate goal of interaction with each other, allowing it to guide humanity.

If security is one of the criteria for human existence, then a world scene should be created to build mutual understanding between the religious views of all countries on the basis of collective security.

Thus, the path to this is to refrain from pride and selfishness, which is always an obstacle to the achievement of human interests.

Arrogance and egoism are the barriers to mutual understanding and dialogue, listening to others, and also an obstacle to good intentions. On this score, the Quran states:

«Who listen to the words and follow the best of them. These are those whom Allah has set on the straight path. They are intelligent». (Az-Zumar, ayat 18)

Perhaps humanity on this earth will not be able to abandon its selfish ambitions. However, these

ambitions must move in the area of security and peace. This is necessary to ensure collective security in all parts of the world.

The widespread terms used by the Iranian people after the great Islamic revolution, such as considering someone weak or being arrogant, are both religious terms used in the Qur'an.

The contradiction between these two terms begins with the beginning of the creation of a man whom the Lord created from clay, and his human nature is doomed to this struggle, which continues to this day (Sura Sad, ayat 71).

In spite of the fact that the Lord, while creating man, breathed his soul into him, man continues to show weaknesses (Sura al-Khizr, ayat 29). This struggle requires the attempts of mankind to focus on collective security in order to restrain a bad part of human nature.

In our era there are many factors that motivate humanity to focus primarily on its poor human nature. Among them such actions as immorality, selfishness, purposelessness, sexual attraction which leads to the loss of human morality, and turns a person into an animal. In the animal world there is no peace, only conflicts and battles.

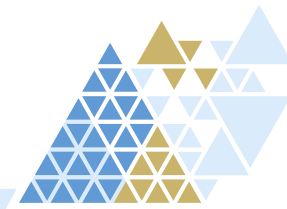
In addition, in pursuit of the selfish desires of selfish people leads to monetary slavery.

The two factors mentioned above make man a slave in the hands of the dominant world powers, destroying his humanity. Human nature is designed so that we follow our instincts. Imam Ali (may Allah have mercy on him) says: He who gives vent to his desires becomes their slave.

These factors eliminate the love of the human soul. The meaning of love, however, lies in the fact that it encourages humanity to strive for good, brotherhood and self-sacrifice and pursues the interests of society.

If lust and animal instincts are above your human mores, then love will disappear, and human society will be deprived of chastity, prosperity and beauty. Man will become like a beast that dwells in endless deserts or jungles.

Our epoch needs the original voice of man and nature and the voice of pure religion. Only then can humanity achieve its goals in peace and security. We hope that by the will of the Most High we will achieve this in the near future!

ИЗРАИЛЬДІҢ БАС АШКЕНАЗДЫҚ РАВВИНІ ДАВИД ЛАУДЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Жоғары Мәртебелі Президент мырза, бірінші кезекте осы Съезге шақырғаныңыз үшін рахмет айтамын. Осы жердегі дін көшбасшыларына, заң шығарушыларға және барлық қатысушыларға алғыс айтамын.

Үш күн бұрын, жексенбілік таңда, мен Иерусалимдегі Батыс дуалына келіп, Құдайыма дұға еттім. Жанымда қоңыр киімді адам тұрды. Оның қолында кітап болды, ол меніңкіне ұқсамайды, бірақ ол да дұға етіп тұрды. Біз бірге тұрып дұға еттік. Содан соң оның қолын алып, иудей екенімді айттым, ал ол Нигериядан

келгенін айтты. Ол дұға жасауға келгенін айтты, біз бір-бірімізге жақын тұрып, дұға жасай алатынымыз қандай тамаша.

Содан соң мен өз көлігіме бардым. Автокөлігімнің есігін ашқанда радиодағы жаңалықтан мүлдем қарама-қарсы жағдайды естідім. Жаңалықтан естігенім, 35 жыл бойы иудейлер,

христиандар, мұсылмандар жұмыс жасаған жерде бір 23 жастағы ер адам бірнеше айлық сәбиі бар жас әйелді өлтіріп кеткен. Сонымен бірге өзінің досын, үш баланың әкесі 35 жастағы еркекті өлтірген. Олар оның әріптестері еді. Оған өмірде, сыйластықтың қаншалықты маңызды екенін түсіне білуді үйретуді ұмытқан.

Мен дұға жасаған Батыс жақ дуалынан келдім және сол жерде аталған адаммен бір бірімізге деген сыйластығымызды көрсеттік. Ал радиодан естіген адамыма сыйластықты үйретпеген. Ол не істеді? Ол өлтірді.

Мен мұны дінге бола дегенді түсінбеймін. Бұл адам өшпенділікке толы болды, оның білімі жетпеді. Біз барлығымыз біліммен айналысуымыз керек, бір бірімізді сыйлау қаншалықты маңызды екенін жастарға үйретуіміз тиіс, өмірдің маңыздылығына, оның баға жетпестігіне үйретуіміз тиіс.

Киелі Кітапта Миха Пайғамбар барлық ұлттар өз Құдайына сәйкес өмір сүретінін айтқан, біз бір бірімізді сыйлауымыз тиіс. Яғни, оны Миха Пайғамбардың сөздеріне үйретуді ұмытқан.

Израильдегі және бүкіл яһуди әлемінде барлық синагогалар сенбі күні, шабатта Кеме жасаған Нұх тасқыны туралы оқитын болады.

Исайя Пайғамбар қасқыр мен қойды бірге, арыстан мен қозыны бірге, және де кішкентай баланы бірге отырғызуға болады деген. Исайя Пайғамбар мұны болашақта болады деген, бірақ біз мұндай Нұх кемесінде болғанын оқып отырмыз. Ол кезде оларда таңдау болмады. Кеменің сыртында тұруға мүмкін емес еді, кеменің сыртында топан су болған, ол қауіпті болған еді. Ол жер өздерін біртұтас екендігін

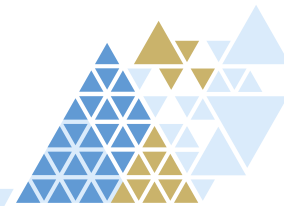
сезінетін жер, олардың барлығы кемеді бола алар еді. Исайя Пайғамбар болашақ туралы, мұсылман, иудей, христиан немесе басқа дін өкілі болсаң да, біз адамдарға үйретуіміз тиіс екенімізді, бірге жүруімізді түсіндіруіміз тиіс екенімізді, біртұтас болуымызды айтқан. Біз барлығымыз діни көшбасшылар болып табыламыз, өз ізбасарларымызға осыны үйретуіміз тиіс.

Сондықтан осы жерде бірге отырып, бір біріміздің көзімізге қарап, бір бірімізбен сөйлесіп, тыңдауға және өмірді құрметтеуге тиіс екенімізді түсінуге, өзгелерге сенім арту мүмкіндігін бергеніңіз үшін Президент Назарбаев мырзаға бірге ризашылығымды білдіремін.

Президент мырза, түрлі діндегі адамдармен конференцияда болғаным мен үшін бірінші рет емес. Осы үстелде басқа жерлерде кездескен бірнеше достарымды көріп отырмын.

Барлығымызды бір жерге жинай алғаныңыз мен үшін алғаш рет. Исайя Пайғамбардың арманының орындалғанын сезіп отырмын. Бұл Сіздің арқаңызда мүмкін болды, Сіз бізге бірге отырып, біртұтас болуымыз үшін, бейбітшілікте өмір сүріп, бір бірімізге сыйластықпен қарауымыз үшін бірлесіп ойлану мүмкіндігін бердіңіз. Сол үшін Сізге алғысымды білдіремін. Мен барлығымен бірге өз үйімізге, өз елімізге, өз қаламызға, өз адамдарымызға қайта алуымыз үшін жалбарынамын, әрқайсымыз бейбітшілікті үйретуіміз тиіс.

Бізді жинаған ел бар екенін білеміз, біз татулықта өмір сүре алатын күн үшін бірге дұға жасаймыз. Осы жерден әрбіріміз өз үйімізге қайта алуымыз үшін, бейбіт өмірді құрметтеуге үйрете алуымыз үшін дұға жасаймын.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЛАВНОГО АШКЕНАЗИЙСКОГО РАВВИНА ИЗРАИЛЯ ДАВИДА ЛАУ

**Ваше Превосходительство господин Президент,
в первую очередь спасибо Вам за приглашение на этот Съезд.
Благодарю всех лидеров, законодателей, находящихся здесь и всех участников.**

Три дня назад, это было воскресным утром, я приехал к Западной стене в Иерусалиме и молился своему Богу. Рядом стоял человек в темной одежде, я не знал, откуда он. В его руках была книга, она не была похожа на мою, но он тоже молился. Мы стояли и молились вместе. Затем я пожал его руку, сказал, что я иудей, а он сказал, что приехал из Нигерии. Он приехал сюда, чтобы помолиться, замечательно, что мы можем стоять рядом друг с другом и молиться каждый своему Господу.

Затем я пошел к своей машине. А когда открыл дверь автомобиля, то услышал новости по радио, ситуация была абсолютно противоположная. Я услышал, что в том месте, где на протяжении 35 лет иудеи, христиане, мусульмане работали вместе, один 23-летний мужчина пришел и убил молодую женщину, мать ребенка, которому было всего несколько месяцев. А также убил своего друга, 35-летнего мужчину, отца троих детей. Это были его коллеги. Его забыли научить уважению и пониманию, насколько важна жизнь, уважение.

Я приехал с Западной стены, где я стоял и молился, и мы с тем человеком показали уважение друг к другу. А того, о котором я слышал по радио, не научили этому уважению. Что он сделал? Он убил.

Я не могу понять, когда говорят, что это из-за веры. Этот человек был полон ненависти, у него не хватало образования. Мы должны все заниматься образованием, обучать молодых людей тому, как важно уважать друг друга, обучать важности жизни, ее бесценности.

В Библии Пророк Михей говорил, что все нации будут жить согласно своему Господу, мы должны при этом уважать друг друга. То есть его забыли обучить словам Пророка Михея.

Все синагоги в Израиле и во всем еврейском мире в субботу, шабат, будут читать о наводнении Ноя. Того самого Ноя, который построил ковчег.

Пророк Исаия говорил, что можно посадить вместе волка и овцу, а можно посадить вместе льва и ягненка, также можно посадить вместе маленького ребенка. Пророк Исаия говорил, что это будет в будущем, но мы читаем, что в ковчеге Ноя так и было. У них тогда не было выбора. Нельзя было находиться вне ковчега вне его был потоп, опасность. Место, где они могли чувствовать едиными, было в ковчеге. Пророк Исаия говорил о будущем, что мы должны обучать людей, должны объяснять им, что мы должны идти, чтобы быть вместе, будь ты мусульманин, иудей, христианин или представитель любого другого вероисповедания,

мы должны быть едины. Все мы являемся религиозными лидерами, мы должны обучать своих последователей.

Именно поэтому я очень признателен господину Президенту Назарбаеву за предоставленную возможность здесь вместе нам вместе сидеть, говорить и слышать друг друга, глядя в глаза, и понимать, что мы все должны уважать жизнь, доверять друг другу.

Господин Президент, для меня это не впервые, когда я нахожусь на конференции с людьми разных религий. У меня есть несколько друзей, которых я вижу за этим столом, с которыми встречался в других местах.

Для меня впервые, что вы смогли собрать нас вместе. Я чувствую, это воплощение меч-

ты Пророка Исаия. Это стало возможным из-за Вас, Вы дали нам возможность сесть вместе и думать совместно о том, как привести нашу жизнь к тому, чтобы мы были едины, жили в мире, относились с уважением друг к другу. Хочу Вас за это поблагодарить. Я молюсь со всеми, чтобы мы могли вернуться к себе домой, в свою страну, в свой город, к своим людям, каждый из нас должен обучать важности мира.

Мы знаем, что сейчас есть страна, которая собрала нас мирно, мы молимся вместе за тот день, чтобы мы могли жить. Я молюсь за то, чтобы мы отсюда могли каждый вернуться к себе домой, обучать уважению к жизни в мире.

SPEECH OF THE CHIEF ASHKENAZI RABBI OF ISRAEL DAVID LAU

**Your Excellency Mr. President, first of all,
I would like to thank you for inviting me to this congress.
I thank all the leaders, legislators who are here and all the participants.**

Three days ago, it was Sunday morning, I came to the Western Wall in Jerusalem and prayed to my God. Nearby stood a man in dark clothes, I did not know where he came from. In his hands was a book, it was not like mine, but he also prayed. We stood and prayed together. Then I shook his hand, said that I was a Jew, and he said that he came from Nigeria. He came here to pray, it was wonderful that we could stand next to each other and pray to each one of our Lord.

Then I went to my car. And when I opened the door of the car, I heard the news on the radio, the situation was completely opposite. I heard that in the place where for 35 years Jews, Christians, Muslims worked together, one 23-year-old man came and killed a young woman, the mother of a child who was only a few months old. He also killed his friend, a 35-year-old man, father of three children. These were his colleagues. They forgot to teach him respect and understand of how important life is.

I came from the Western Wall, where I stood and prayed, and we showed respect to each other. And the one about who I heard on the radio, did not learn to respect. What did he do? He killed.

I cannot understand when they say that it is because of faith. This man was full of hatred, he lacked education. We should all be engaged in education, teach young people how important it is to respect each other, to teach the importance of life, its pricelessness.

In the Bible, the Prophet Micah said that all nations would live according to their Lord, while we should respect each other. That is, they forgot to teach him the words of the Prophet Micah.

All synagogues in Israel and throughout the Jewish world on Saturday, the Shabbat, will read about the flood of Noah. The same Noah who built the ark.

The Prophet Isaiah said that you can put a wolf and a sheep together, or you can put a lion and a lamb together, you can also put a small child together. The prophet Isaiah said that it would be in the future, but we read that it was so in Noah's ark. They had no choice then. It was impossible to be behind the ark; behind the ark there was a flood, this is a danger. This is the place where they can feel united, they could all be in the ark. The Prophet Isaiah spoke about the future, that we should educate people, we must explain to them that we must go to be together, whether you are a Muslim, a Jew, a Christian or a representative of any other religion, we must be united. We are all religious leaders, we must train our followers.

That is why I am very grateful to Mr. Nazarbayev for giving us the opportunity to sit here together, talk and hear each other, looking into the eyes, and understand that we all must respect life, trust others.

Mr. President, for me it is not the first time when I am at a conference with people of different

religions. I have a few friends I see around this table, whom I met in other places.

For me for the first time that you were able to bring us together. I feel this is the embodiment of the dream of the Prophet Isaiah. It became possible because of you, you gave us the opportunity to sit down together and think together about how to lead our lives to being united, living in peace, and respecting each other. I want to thank

you for this. I pray with all that we may return to our home, to our country, to our city, to our people, each of us must teach the importance of the world.

We know that now there is a country that has gathered us peacefully, we pray together for that day so that we can live. I pray that from here we can each return to our home, teach respect for life in the world.

ҚЫТАЙ ДАОСИСТЕРІ ҚАУЫМДАСТЫҒЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ ЛИ ГУАНФУНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Аса құрметті Президент мырза,
құрметті діни қауымдастықтардың өкілдері және құрметті достар!**

Қайырлы таң! Қазіргі салқын самалды және жемісті кезеңде біз Астанада жиналып, Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының VI-шы Съезіне қатысып отырмыз. Бұл діндердің болашақ дамуына терең салдарлары бар әлемдік діни оқиға. Біз мұнда түрлі діндер арасында диалог өткізу және діннің адам қоғамдағы бейбітшілік пен тұрақтылықты нығайтуға қосқан үлесін талқылау үшін жиналып отырмыз. Қытай даосизмінің өкілі ретінде мен түрлі діндер өкіл-

дерімен кездесуге және диалог арқылы әлем мен аймақ үшін үйлесімді және достық атмосфераны құруға қуаныштымын. Маған осы жерде сіздермен сөйлесіп, ойлармен бөлісуге мүмкіндік бергеніңіз үшін рахмет. Мен Қазақстан Республикасының Президенті Н.Назарбаевқа, Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Төрағасы Қ.Тоқаевқа және осы Съезді әрдайым қолдап отырған іс-шараны ұйымдастырған қызметкерлерге зор ризашылығымды білдіргім келеді.

Жаһандану қазіргі әлемдегі сөзсіз үрдіс болып табылады және жаһанданудың салыстырмалы тұрақты жағдайын қалыптастырды. Жаһанданудың бұл толқыны әлемнің барлық елдерінің саясатына, экономикасына, идеологиясына және мәдениетіне теңдесі жоқ және алысқа жетелейтін ықпал әкеледі. Жаһандану үдерісінде діннің маңызы мен рөлі өте зор. Жаһандану дін проблемасын анағұрлым айқын және сезімтал етті және негізгі әлемдік діндер осындай мүмкіндіктер мен сын-қатерлердің алдында үлкен өзгерістерге ұшырауда.

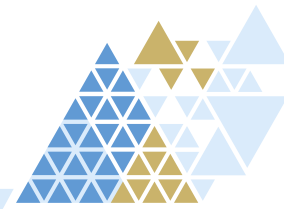
Жаһандану әлемдегі әртүрлі мәдениеттердің жинақталуына сөзсіз ықпал етеді. Тұтас мәдениет аясында бұл түрлі өзара іс-қимылдарға әкеледі. Әртүрлілік – бұл тұтастық, және тұтастықта әртүрлілікте бар. Тұтастық – бұл қауымдастық, ал әртүрлілік қақтығыс емес, интерактивті және өзара толықтырушы болып табылады. Әртүрлілік жаңа өмірлік күш пен жаңа себебтерді білдіреді, осылайша жаңа ойлар мен жаңа ынтаны туындатады. Дінді жаһандандыру әртүрлі өңірлер мен халықтарға әртүрлі мәдениеттерді әкелуі тиіс, ал мәдениеттердің бірігуі жаңа ұшқындар туғызады және жаңа инновацияларға әкеледі.

Даосизм алуан түрліліктің болуын қолдайды. Тарихтан даосизм – бұл мәдени санаға мән беретін және діни сананы көмескі ететін дін. Даосизм адамдарды дінге сендіруге тырыспайды. Ол адамдарды мәдениетті түсінуге және оны күнделікті өмірде қолдануға шақырады. Идеологияға басты назар аудармайтыны да бұл қытай мәдениетінің маңызды ерекшелігі. Осы себепті Қытай тарихында діни соғыс ешқашан болған емес. Даосизм бейбітшілік пен үндестікті уағыздайды. Сондықтан да мәдени дамуды алаңдатады, ал діни өмір сүрудің ұтымдылығы жекелеген діндерге тиесілі аумақты басып алу үшін емес, халықтардың мәдениетін құру және дамыту болып табылады.

Қытай үкіметі «бақытсыздықта күшті болу

және сен табысты болған кезде әлемге қызмет ету» дәстүрлі қытайлық құндылықтарды мұра етіп отырған тұрақты дамуды орнату үшін «адамзаттың бірыңғай тағдыры» қауымдастығын құруды қолдайды. «Адамзаттың бірыңғай тағдыры» қауымдастығы нәсілдік, мәдениет, дін, ел және идеология шекарасынан тыс шығады. Ол адамзаттың болашағын ойлауға жаңа перспективалар ашады. Сонымен қатар, онда бүкіл әлемде бейбітшілікті дамытуға жәрдемдесудің ұтымды әрі жүзеге асырылатын жоспары ұсынылады. Қытай халқы әрқашан адамдар арасындағы достық пен барлық халықтар арасындағы достық қарым-қатынас үшін сөз сөйледі. Өркениеттің мыңдаған жылдарын даосизмнің бірегей мәдениетін қалыптастырды. Ол адам мен табиғат арасындағы үйлесімділікке ғарыштық көзқарасты, барлық ұлттар арасындағы үйлесімділікке халықаралық көзқарасты, алуан түрліліктегі үйлесімділікке қоғамдық көзқарасты, адамдардың моральдық құндылығы мен қайырымдылықты қамтиды. Ол қытай мәдениетіне тамырымен кетеді. Бұл жүйе дәстүрлі Қытай мәдениетінен тұрады.

Жаһандану дәуірінде түрлі діндер мүмкіндіктермен де, қиыншылықтармен де кездеседі. Адамдар осы дәуірде үйлесімді өмір сүрудің жақсы қарым-қатынасын орнату керек. Біз әр түрлі діндер қоғамның дамуына үлкен үлес қосатынына үміттенеміз және осы Съез шеңберінде қазіргі қоғамда әлі де көптеген қиыншылықтар бар екенін түсінеміз. Біз діни адамдар бейбітшілікке жәрдемдесу және бүкіл әлемде тұрақтылықты қамтамасыз ету, сондай-ақ қоршаған ортаны қорғау үшін жауапкершілікті өз мойнына алу үшін бірлесіп жұмыс істейтін болады деп үміттенеміз. Біз бір-бірімізді құрметтейміз, тең құқықты келіссөздер жүргіземіз, ашық және көпжақты боламыз, даулар мен келіспеушіліктерді шешеміз. Біз әлемдік өркениеттердің алуан түрлілігін құрметтейміз, Отанымызды – яғни адамзат тұратын жер планетасын қорғаймыз.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ АССОЦИАЦИИ ДАОСИСТОВ КИТАЯ ЛИ ГУАНФУ

Ваше Превосходительство уважаемый господин Президент!
Уважаемые друзья! Уважаемые гости!

В этот прекрасный сезон легких ветерков и богатого урожая мы собрались в Астане для участия в VI-м Съезде лидеров мировых и традиционных религий. Это мировое религиозное событие с глубоким смыслом для будущего развития религий. Мы собрались здесь для того, чтобы провести диалог между различными религиями и обсудить вклад религий в укрепление мира и стабильности в человеческом обществе. Как представитель китайского даосизма я рад встретиться с представителями различных религий и создать посредством диалога гармоничную и дружественную атмосферу мира в регионе. Спасибо, что дали мне такую возможность поделиться и пообщаться с вами здесь. Я хотел бы выразить глубокую признательность Президенту Республики Казахстан Н. Назарбаеву, Председателю Сената Парламента Республики Казахстан К. Токаеву и организаторам мероприятия, которые всегда решительно поддерживают этот Съезд.

Глобализация является неизбежной тенденцией в современном мире и сформировала относительно стабильную ситуацию ее расширения. Эта волна глобализации оказала беспрецедентное и далеко идущее воздействие на политику, экономику, идеологию и культуру всех стран мира. В процессе глобализации роль религии занимает чрезвычайно важное место. Глобализация сделала проблему религии

более заметной и чувствительной, и основные мировые религии претерпевают огромные изменения перед лицом таких возможностей и вызовов.

Глобализация неизбежно будет способствовать накоплению различных культур в мире. В рамках целостной культуры это приведет к разнообразным взаимодействиям. Многообразие – это и есть целостность, и целостность заключается в многообразии. Целостность – это сообщество, а многообразие является интерактивным и взаимодополняющим, а не конфликтным. Многообразие означает новую жизненную силу и новую пищу, порождая тем самым новые идеи и новую мотивацию. Глобализация религии должна привнести различные культуры в различные регионы и народы, а слияние культур вызовет новые «искры» и создаст новые инновации.

Даосизм выступает за существование многообразия. Исторически даосизм – это религия, которая придает значение культурному сознанию и размывает религиозное сознание. Даосизм не пытается активно убедить людей обратиться в религию. Он просто пытается заставить людей понять культуру и пользоваться ею в повседневной жизни. Это тоже важная особенность китайской культуры, которая не делает упор на идеологию. Именно по этой причине в китайской истории никогда не было

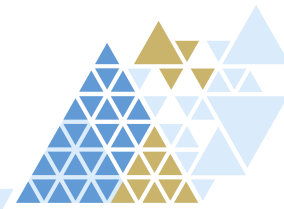

религиозных войн. Даосизм проповедует мир и гармонию. Потому больше озабочен культурным развитием, рациональностью религиозного существования, заключающейся в создании и развитии культуры народов, а не захватом территории, принадлежащих другим религиям.

Правительство Китая выступает за создание сообщества «единой судьбы человечества», чтобы установить устойчивое развитие, которое наследует традиционные китайские ценности «быть сильным в несчастье и служить миру, когда ты успешен». Сообщество «единой судьбы человечества» выходит за рамки расы, культуры, религии, страны и идеологии. Она открывает новые перспективы для размышления о будущем человечества. Одновременно в нем предлагается рациональный и осуществимый план содействия миру и развития мира во всем мире. Китайский народ всегда выступал за дружбу между людьми и дружественные обмены между всеми народами. Тысячи лет назад цивилизации создали уникальную культуру даосизма. Она содержит космический взгляд на гармонию между человеком и природой, международный взгляд на гармонию между

всеми нациями, общественный взгляд на гармонию в многообразии, моральную ценность людей и доброту. Она уходит корнями в китайскую культуру. Эта система состоит из традиционной китайской культуры.

В мире эпохи глобализации различные религии сталкиваются как с возможностями, так и с проблемами. Люди должны установить хорошие отношения гармоничного сосуществования в эту эпоху. Мы надеемся, что различные религии могли бы внести больший вклад в развитие общества, и понимаем, что в рамках этого Съезда в современном обществе по-прежнему существует много проблем. Мы надеемся, что религиозные люди будут работать сообща, чтобы взять на себя ответственность за содействие миру и обеспечение стабильности во всем мире, а также защиту окружающей среды. Мы надеемся, что мы будем уважать друг друга, вести равноправные переговоры, будем открытыми и многосторонними, достигнем совместного процветания, разрешим споры и разногласия. Мы будем уважать многообразие мировых цивилизаций, защищать Родину – планету земля, где живет человечество.

SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE TAOIST ASSOCIATION OF CHINA LI GUANGFU

**Your Excellency the President,
Distinguished guests from religious circles, and distinguished friends,**

We get together in Astana attending the 6th Congress of the Leaders of World and Traditional Religions at such a beautiful season of breeze wind and fruitful harvest. It is a world religious event with deep implications for the future development of religions. We are here to hold dialogues between different religions and discuss religions' contribution to promoting peace and stability for human society. As a representative of Chinese Taoism, I am pleased to gather with representatives of different religions and create a harmonious and friendly atmosphere for the world and region through dialogue. Thanks for giving me such an opportunity to share and communicate with you here. I would like to express my gratitude to President Nazarbayev, Prime Minister K. Tokayev and conference staff who have always strongly supported this conference.

Globalization is an inevitable trend in today's world, and has formed a relatively stable globalization situation. This wave of globalization has exerted an unprecedented and far-reaching impact on politics, economy, ideology and culture of all countries in the world. In the process of globalization, the significance and role of religion is extremely prominent. Globalization has made the issue of religion more noticeable and sensitive, and the world's major religions are undergoing tremendous changes in the face of such opportunities and challenges.

Globalization will inevitably promote the accumulation of diverse cultures in the world. Under the framework of culture entirety, it will bring forth diversified interactions. Diversity is in the entirety, and there is entirety in the diversity. The entirety is a community, and diversity is interactive and complementary, rather than conflicting. Diversity means new vitality and new nourishment, thus generating new ideas and new motivation. The globalization of religion is to inject different cultures into different regions and people, and the confluence of cultures will impact new sparks and create new innovations.

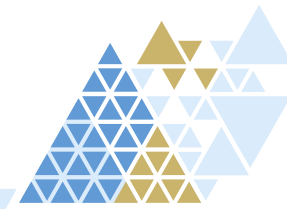
Taoism advocates multi existence. Historically, Taoism is a religion that attaches importance to cultural consciousness and dilutes religious consciousness. Taoism does not actively try to persuade people convert to religion. It just tries to get people to understand the culture and enjoy it in our daily life. This is also an important feature of Chinese culture which does not emphasize ideology. Precisely for this reason, there has never been a religious war in Chinese history. Taoism advocates peace and harmony. Because it has a great cultural concern that the rationality of religious existence lies in the establishment and development of culture for their nation, rather than get hold of religious territory.

The Chinese government advocates building a community of shared future for mankind, to

establishes a sustainable development view, which inherits the traditional Chinese values of «improve yourself in the adversity, serve the world when you success». The community of shared future for mankind is transcend the boundaries of race, culture, religion, country and ideology. It provides a new perspective for thinking about the future of mankind. Meanwhile it proposes a rational and feasible plan for promoting world peace and development. The Chinese nation has always advocates amity among people and friendly exchanges among all nations. Thousands of years ago civilizations created a unique Taoist culture. It contains the cosmic view of harmony between man and nature, the international view of harmony among all nations, the social view of harmony in diversity, and the moral value of people and kindness. It is rooted in Chinese culture. This system consists of the traditional Chinese culture.

In this globalized world, various religions are facing both opportunities and challenges. People need to establish a good relationship of harmonious coexistence in this era. We hope that the various religions could make more contributions to the society, and realize that there are still many problems in today's society through this conference. We hope that people of religions will work together to shoulder the responsibility of promoting world peace and stability and protecting the ecological environment. We hope that we will respect each other, negotiate on an equal footing, be open and inclusive, achieve co-prosperity, resolve disputes and resolve differences. We will respect the diversity of world civilizations and defend earth as our home where mankind is living.

ОРТАЛЫҚ ЖӘНЕ ШЫҒЫС ЕУРОПА ЖӨНІНДЕГІ ДҮНИЕЖҮЗІЛІК ЛЮТЕРАНДЫҚ ФЕДЕРАЦИЯ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТІ, АРХИЕПИСКОП УРМАС ВИЛЬМАНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Ұлы Мәртебелі Президент Назарбаев!
Құрметті қатысушылар!**

Әлемдік және дәстүрлі дін көшбасшыларының алтыншы Съезі діни көшбасшыларға кездесіп, біздің әділетті және бейбіт өмірге деген ұстанымызды өзара нығайтуға бірегей мүмкіндік береді. Мен Қазақстан Президентіне Дүниежүзілік лютерандық федерацияны (ДЛФ) осы маңызды саммитке шақырғандығына шексіз алғыс білдіремін.

Сізді бүкіл әлем бойынша 148 шіркеудің мүдесін білдіретін Орталық және Шығыс Еуропа бойынша ДЛФ Вице-президенті ретінде қошаметтеймін. Лютерандық шіркеудің атынан Архиепископ ретінде Эстония елінен сәлем жолдаймын.

Аталған Съездің «Діни лидерлер қауіпсіз әлем үшін» атты тақырыбы қауіпсіздік пен

әділеттілік жоқ дүниеде діни көшбасшылардың өздеріне жауапкершілікті алып, барлық адамдардың амандығына бірлесе көмектесу қажеттігі туралы ескертеді.

Қауіпсіздік мәселелері саяси және әскери салаларға ғана қатысты емес, сонымен қоса біртұтас ретінде қарастырылу қажет. 1990-жылдары БҰҰ Даму бағдарламасы «адам қауіпсіздігі» концепциясын енгізіп, адам және қауіпсіздіктің пәнаралық ыңғайына бейімделген бағытты алға жылжытты.

Осындай кешендік әдіс 2030 жылға дейін тұрақты даму бойынша БҰҰ күнтізбесінің 16-шы мақсатында көрсетілген, ол өз кезегінде «Тұрақты даму үшін бейбіт және инклюзивтік қоғамды алғы жылжыту, барлық адамдардың сот төрелігіне қол жетімділігін қамтамасыз ету және барлық деңгейлерде тиімді, есепті мен инклюзивті институттарды құру» білдіреді.

ДЛФ басқару органы тұрақты даму бойынша 2030 жылға дейінгі БҰҰ Күнтізбесіне белсенді қатысуға тұрақты қолдау етуде. Біздің гуманитариялық, дамушы және насихаттаушы қызметте әділеттілік пен бейбіт өмірді қамтамасыз ету ыңғайы бар адамдар үшін жүзеге асыралатын көптеген жобалар мен бағдарламалар бар. Біз БҰҰ бірнеше мекемелерімен бірге қызмет етеміз, өйткені поляризация және қорытындылар күнінде БҰҰ азаматтық қоғамның ұйымдары мен үкімет үшін баға жетпес платформа болып табылады. Бүгінгі таңда оқшаулау емес, біріге жұмыс істеу қажет.

Қоғамдағы осал, әсіресе үнемі көңіл аударылмайтын мұқтаж жандар үшін діни қауымдар мен діни көшбасшылардың рөлі маңызды. Біз назарымызды осыларға аударуымыз қажет. Мысалға, соғыс пен шиеленіс салдарынан үйсіз қалған отбасы, мектеп бітіріп, жұмыс таба алмай жүрген жас адам, күйеуінен жәбірленген келіншек, базалық медициналық қызметке қол

жеткізе алмайтын бала, отбасысы жасыратын мүмкіндігі шектеулі адам.

Біз діни көш басшылар, осы міндетке шындап кірісу және қажетті шаралар қолдану үшін үкіметтермен өзара жұмыс істеуіміз қажет. Негізінде, біздер, діни қауым ретінде қолдау көрсету және қызмет ету, сонымен қатар оқыту және насихаттау жобалары арқылы тұрақты даму саласындағы күнтізбеге өзіміздің үлесімізді қосып жатырмыз.

Сонымен қатар, біздер риясыз шыншыл болуымыз қажет, өйткені діни қауымдардың адамдарға зиян тиген кездердің болғандығын мойындаған жөн. Діни көш басшылардың қасиетті мәтіндегі фундаменталшы және экстремистік интерпретацияларына нақты қарсы келе алмаған кездері де болды. Аталған халықаралық және дін аралық Конгресс біздердің барлық адамдардың аман-саулығы үшін қатысуға толықтай бағытталуымыздың қажеттігі жөнінде ескертеді. Жек көрушілік пен зорлық-зомбылыққа мүмкіндік беретін діни талқылауларды жою қажет. Біздер барлық адамдардың адамгершілігін алға жылжытуымыз керек.

Барлық адамдардың аман болуына құрылымдық қатысуға деген ұстамдылық жақындағы қамқорлық емес, ол біздің қасиетті жазулар мен діни салт-дәстүрлеріміздің негізі болып табылады. Киелі Кітаптан үзіндіні келтіргім келеді. Апостол Павел Римдағы христиандық қауымға:

«Бір-біріңмен гармонияда өмір сүріңдер, тәкаппар болмаңдар, бой ұсынғандармен араласыңдар; өзіңнен де ақылдырақ боламын деп үміттенбе. Ешкімге жамандыққа қастық тілемендер, барлығына игі болатын істі ойла.

Егер мүмкін болса, барлығымен бейбіт өмір сүру тек сіге ғана байланысты». (Romans 12:16-18).

Апостол Павел бұл сөйлемдерді билік тұрғысынан емес, Христостың адал шәкірті ретінде

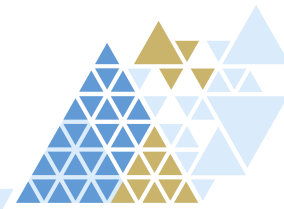

жазды, өйткені оған көптеген өмірлік қиындықтармен күресуге тура келді. Сонымен бірге, ол Римдағы аз ғана адамдардан тұратын христиан қауымына өлең жазды. Павел әркімге оқшауланбай, қол ұшын созып, басқа адамдармен араласып, олармен тату өмір сүруге шақырды.

Бүгінгі таңда діни қауымдардың алдында тұрған міндеттердің бірі жас адамдардың өмірінің осы жолымен жүру мүмкіндігін кеңейту және ынталандыруға түйінделген. Бейбіт өмір деген тек біздің қасиетті күндердегі уағыз бен құлшылығымызда ғана емес, сонымен қатар бейбіт өмірді қалыптастыру бұл қызмет болуы қажет, себебі біз осыған өміріміздің барлық күндерін еліктіреміз. Мысал ретінде, ДЛФ жас адамдар үшін оқу құралын әзірлегендігін

ескерткім келеді. Аталған оқулық әртүрлі мәдениет, этникалық және діни топтардағы жастардың потенциалын күшейтетін, алуан түрлілікті құрметтеп, диалогқа қатысу, ерекшеліктерді қабылдап, бірге сенімділік пен ынтымақтастықты дамыту құралы болып табылады.

Әділетті және бейбіт өмір үшін діни қауымдардың рөлі туралы аталған диалогке қатысуға ДЛФ шақырғандығыңыз үшін тағы да алғысымды білдіргім келеді. Осы сияқты конференция жергілікті, ұлттық және халықаралық деңгейде біздің ұсынымдылығымызды нығайтатындығына сенемін, өйткені сол сәтте сенім әділеттілік пен бейбітшілікті қамтамасыз ету ісінде ортақ қатысудың көзі болады.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА ВСЕМИРНОЙ ЛЮТЕРАНСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ ПО ЦЕНТРАЛЬНОЙ И ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЕ, АРХИЕПИСКОПА УРМАСА ВИЛЬМА

**Ваше Превосходительство Президент Республики Казахстан!
Уважаемые участники!**

Шестой Съезд лидеров мировых и традиционных религий предоставляет религиозным лидерам уникальную возможность встретиться и совместно укрепить нашу приверженность к справедливому и мирному обществу. Я очень благодарен Президенту Казахстана за приглашение Всемирной лютеранской федерации (ВЛФ) на этот важный саммит.

Я приветствую вас в качестве Вице-президента ВЛФ по Центральной и Восточной Европе, представляющей 148 церквей по всему миру. Я также передаю вам привет из Эстонии, где я служу Архиепископом лютеранской церкви.

Тема данного Съезда «Религиозные лидеры за безопасный мир» напоминает нам о том, что в мире, который характеризуется отсутствием безопасности и справедливости, религиозные лидеры должны взять на себя ответственность и совместно способствовать благополучию всех людей.

Вопрос безопасности касается не только политической и военной сфер, но и должен рассматриваться единым образом. В 1990-х годах Программа развития ООН внедрила концепцию «безопасности человека» и продвигала направление, ориентированное на

человека и междисциплинарный подход к безопасности. Такой комплексный подход отражен в 16-й цели повестки дня ООН по устойчивому развитию на период до 2030 года, которая гласит: «Продвигать мирные и инклюзивные общества для устойчивого развития, обеспечивать доступ к правосудию для всех и создавать эффективные, подотчетные и инклюзивные институты на всех уровнях».

Руководящие органы ВЛФ решительно привержены активному участию в Повестке дня ООН до 2030 года по устойчивому развитию. В нашей гуманитарной, развивающейся и пропагандистской работе имеются многочисленные проекты и программы, которые реализуются для людей с подходом на обеспечение справедливости и мира. Мы сотрудничаем с несколькими учреждениями ООН, поскольку считаем, что ООН является незаменимой платформой для правительств и организаций гражданского общества в эти дни поляризации и выводов. Сегодня необходимо сотрудничество, а не изоляция.

Религиозные общины и религиозные лидеры играют очень важную роль, в частности, для наиболее уязвимых общин, а также нуждающихся людей, о которых часто забывают. Мы должны обратить наше внимание на них.

Например: семья, которая стала бездомной из-за войны и конфликта; выпускник, который закончил школу, но не имеет возможности устроиться на работу; женщина, у которой муж-абьюзер; ребенок, без доступа к элементарной медицинской помощи; человек с ограниченными возможностями, который скрывается собственной семьей.

Мы, религиозные лидеры, должны работать с нашими правительствами, чтобы серьезно относиться к этому обязательству и принимать необходимые меры. В действительности, мы, как религиозные общины, уже вносим вклад в эту повестку дня в области устойчивого развития посредством проектов служения и поддержки, а также обучения и проповеди.

Вместе с тем, мы также должны быть достаточно честными, чтобы признать, что были ситуации, когда религиозные общины наносили вред людям. Были моменты, когда религиозные лидеры недостаточно четко противостояли фундаменталистской и экстремистской интерпретации священных текстов. Данный международный и межрелигиозный Съезд напоминает нам о том, что мы должны быть полностью настроены на наше участие во благо всех людей. Нам необходимо твердо стоять и положить конец религиозному рассуждению, которое способствует ненависти и насилию. Мы должны продвигать человеческое достоинство всех людей.

Эта приверженность конструктивного участия во благо всех людей является не просто недавней заботой, но и основой наших священных писаний и религиозных традиций. Я хотел бы процитировать отрывок из Библии. Апостол Павел пишет христианской общине в Риме:

«Живите в гармонии друг с другом; не будьте надменными, а общайся со смиренными; не

претендуй на то, чтобы быть мудрее, чем ты. Не желайте никому зла за зло, подумай о том, что благородно для всех. Если это возможно, поскольку это зависит от вас, жить мирно со всеми». (Romans 12:16-18).

Апостол Павел написал эти предложения не из положения власти, а как верный ученик Христа, которому пришлось столкнуться с рядом жизненных трудностей. Кроме того, он написал стихи для общины христиан в Риме, которая была довольно небольшим меньшинством. Павел призывал не уходить в свой маленький уголок, но протягивать руку, общаться с другими людьми и жить с ними мирно.

Одна из задач, стоящая сегодня перед религиозными общинами, заключается в поощрении и расширении возможностей молодых людей идти по этому пути мира. Мир должен быть не только словом в наших проповедях и в наших богослужениях в святые дни, а миростроительство должно быть деятельностью, в которую мы вовлечены во все дни нашей жизни. В качестве примера, я хочу отметить, что ВЛФ разработала учебное пособие для молодых людей. Данное пособие является инструментом для наращивания потенциала молодежи из разных культур, этнических и религиозных групп, уважать разнообразие, участвовать в диалоге, принимать различия и вместе развивать взаимное доверие и сотрудничество.

Хотел бы еще раз поблагодарить за приглашение ВЛФ принимать участие в данном диалоге о роли религиозных общин для справедливого и мирного мира. Я надеюсь, что такого рода конференции укрепят нашу приверженность на местном, национальном и международном уровнях, и, только тогда вера будет и впредь источником совместного участия в деле обеспечения справедливости и мира.

SPEECH OF THE LUTHERAN WORLD FEDERATION VICE PRESIDENT FOR CENTRAL EASTERN EUROPE ARCHBISHOP URMAS VIILMA

Your Excellency President Nazarbayev!
Dear participants!

This Sixth Congress of the Leaders of World and Traditional Religions provides a unique opportunity for religious leaders to meet and to jointly strengthen our commitment for a just and peaceful world. I am very thankful to the President of Kazakhstan for inviting the Lutheran World Federation to this important summit.

I bring you greetings as the LWF Vice-President for Central Eastern Europe from our 148 member churches around the world. I also bring you greetings from Estonia where I serve as Archbishop of the Lutheran church.

The topic of this Congress «Religious Leaders for a Secure World» reminds us that in a world that is marked by insecurity and injustice, religious leaders need to take responsibility and jointly contribute to the wellbeing of all.

The question of security does not just concern the political and military spheres, but needs to be seen in a more holistic way. In the 1990s, the United Nations Development Program introduced the concept of «human security» and thus promoted a people-centered und multi-disciplinary approach to security. Such an integrated approach is reflected in goal number 16 of the United Nations Agenda 2030 for Sustainable Development that states: «Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels».

The governing bodies of the Lutheran World Federation have strongly committed to actively contribute to the UN Agenda 2030 for Sustainable Development. In our humanitarian, development and advocacy work we have numerous projects and programs that implement a people-centered approach to promote justice and peace. We collaborate with several UN agencies, as we believe that the United Nations are an indispensable platform for governments and civil society organizations in these days of polarization and withdrawal. Cooperation is needed today, not isolation.

Religious communities and religious leaders do have an important role to play, especially in focusing the attention on the most vulnerable communities, the people most in need and who are often forgotten. We need to turn our attention to them. For example: the family that has become homeless because of war and conflict; the young person who has finished school, but is not able to find a job; the woman who is abused by her husband; the child who does not have access to basic health care; the person with disability who is hidden by the family.

We as religious leaders need to work with our governments to take this commitment seriously and take action. Indeed, we as religious communities already contribute to this sustainable development agenda through projects of service and support, but also through our teaching and preaching.

However, we also should be honest enough to admit there have been situations where religious communities have done harm to people. There have been moments where religious leaders have not clearly enough withstood fundamentalist and extremist interpretation of sacred texts. At this international and interreligious Congress, we are reminded that we need to be fully determined in our engagement for the well-being of all people. We need to stand firm and end religious discourse that promotes hatred and violence. We need to promote the human dignity of all people.

This commitment to engage constructively for the well-being of all is not just a recent concern, but we find it at the heart of our sacred scriptures and religious traditions. I would like to quote a passage from the Bible. The Apostle Paul writes to the Christian community in Rome:

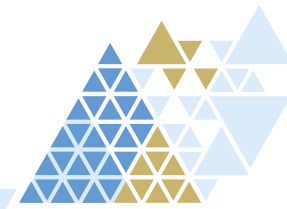
«Live in harmony with one another; do not be haughty, but associate with the lowly; do not claim to be wiser than you are. Do not repay anyone evil for evil, but take thought for what is noble in the sight of all. If it is possible, so far as it depends on you, live peaceably with all» (Romans 12:16-18).

The Apostle Paul wrote these sentences not out of the position of power, but as a faithful disciple of Christ who had to struggle with a number of

difficulties in life. Furthermore, he wrote the verses to a community of Christians in Rome who were a rather small minority. Paul encouraged them not to withdraw into their own little corner, but to reach out and connect with other people and live peaceably with them.

One challenge for religious communities today is to encourage and empower young people to follow that path of peace. Peace should not only be a word in our sermons and in our worship services on holy days, but peace-building should be an activity in which we are involved on all days of our life. As one concrete example, I want to mention that the LWF has developed a Peace Messenger Training Manual for young people. This is a tool for capacity building of youth who come from different cultural, ethnic and religious backgrounds to respect diversity, engage in dialogue, accept difference and together develop mutual trust and collaboration.

Again, I thank you for inviting the Lutheran World Federation to participate in this conversation about the role of religious communities for a just and peaceful world. It is my hope that such conferences will strengthen our commitment locally, nationally and internationally so that faith will continue to be the source for joint engagement for justice and peace.

РЕСЕЙ ФЕДЕРАЦИЯСЫ МҰСЫЛМАНДАР РУХАНИ
БАСҚАРМАСЫ РЕСЕЙ МҰФТИЛЕР КЕҢЕСІНІҢ
ТӨРАғАСЫ МҰФТИ ШЕЙХ
РАВИЛЬ ГАЙНУТДИННИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Ұлы мәртебелі Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы!
Жоғары мәртебелі Александр Вучич!
Құрметті Қасым-Жомарт Кемелұлы!**

Құрметті съезге қатысушылар және қонақтар, дәстүрлі мұсылман салтымен Ас-салям алейкум ва рахматуллахи ва баракату-ху деп сәлем бердім баршаңызға, Алланың нұры жаусын!

Мен өз сөзімді, бүгінгі іс-шараны ұйымдастырушыларға, атап айтқанда, оның баста-

машысы және идеологы, аса құрметті Президент Нұрсұлтан Әбішұлы мырзаға алғыс білдіре отырып, бастағым келеді. Барлық діндерде діттелген бейбітшілік пен келісімнің шынайылығына Сіз назар аудармағанда, осы іс-шараның өткізілуі екіталай еді. Сіздің әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының өзара

қарым-қатынас жасауы үшін еркін платформа беруге дайын екеніңіз – әлемдегі қарабайыр әңгімелерге бой алдырмай, проблеманың байыбын түсінуге тырысатыныңыздың дәлелі болып отыр. Дінаралық диалог – бұл оның қатысушыларының моральдық жетістіктерін талап ететін әлемнің шынайы тәжірибесі. Мұнда қатысып отырған дін көшбасшыларының әрқайсысы өздерінің сенімдерінің айрықша дұрыстығына және өзгелердің осындай сеніміне айырықша құқығы барына сенеді.

Бұл рухани жетілудің өзі. Бұл туралы Құран кітабында:

تستندتہ ذیل کے پانچوں مسائل کے جوابات دیے گئے۔

«Егер Алла қаласа сендерді бір қауым ел етіп жасайтын еді (ондағы ой, Сізге берген нәсібін көпке бөліп, ол арқылы Сізді сынау. Жақсы істерде бәсекелесіңдер». (Қасиетті Құран, 5:48).

Нұрсұлтан Әбішұлы, Сіздің қамқорлық жауабыңыздың арқасында, бүгін біз өзара тілдесіп, көкейде жүрген мәселелерімізді талқылауға жақсы мүмкіндік алдық.

Дін қайраткерлері қауіпсіз әлемге қалай ықпал ете алады?

Біздің сөзіміз абстрактілі уағыз болып, қарапайым адамгершілік жолында қалмауы қажет. Мәселе қандай да бір проблеманың болуында емес, оның жетер жеріне жетуінде. Қазір мұндай сөздер айтылған жерінде қалып кетіп жатады. Ұшырылған бейбітшілік көгершіндері тек бейбітшілікке ғана емес, соғыстың да символы бола алатындығын түсіну үшін өзімізден батылдық табайық. Осы ащы ақиқатты қабылдамасақ, қауіпсіз әлем туралы барлық әңгімелер маңысыз мәлімдеме болып қалатыны шындық.

Соғыс машинасын үздіксіз жетілдірудің, қару-жарақты көбейтудің, әскери-өнеркәсіптік кешенге көп шығын жұмсаудың (мәдениет пен білімге жұмсалған шығыстардан асып түсетін)

басты себебі соғыс, шабуыл жасау және зорлық-зомбылыққа ұшырау алдындағы үрей болып табылатынын атап өту керек. Үрейдің жасақ кемесі қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы барлық адамның бастамаларымен бірге жүреді. Осы үрей, басқалармен қатар, соғыс түрінде жүйке бұзылуына апарады. Осы жерде терроризм және қылмыстың өсуімен қатар, біздің қауіпсіз әлемге қарсы тағы бір соғысты айтып өткен жөн. Бұл ислам фобиясының толқыны, мигранттардың қаскөйлігі, агрессивті секуляризм, дәстүрлі құндылықтарға жоспарланған шабуыл, отбасы институтын бұзу ниеті. Біздің ғасырымыздың осы қатерінің қауіпті салдарлары қазір көптеген елдерде байқалады.

Қауіпсіздіктің нақты мәні қарусыздандудың теріс идеалы немесе қауіптің жоқтығы арқылы жүзеге аспайды. Бұл қарама-қайшы көрінуі мүмкін, бірақ қауіпсіздікке шынайы ықпал ететін әңгіме тіпті қауіпсіздікті білдірмейді, бұл сенім мен ар-ұжданның позитивті құндылығы туралы айтады. Осы жерде сөз әлемдік дін көшбасшыларына берілуі керек. Олар Құдай және адамдар алдында сенім жайлы сөйлеуге жауапты, өйткені адамзаттың сөзіне деген сенімі кез келген жауапсыз қауіпсіздік рецептеріне қарағанда тиімді болып көрінеді. Бейбітшілікке шақыру тек сенімнің ішкі тәжірибесіне және сенімдегі ілім туындыларына қолдау болған жағдайда ғана тиімді болуы мүмкін екенін түсіну қажет.

Мәжбүрлеудің болмауы – діни сенімнің мәні болмақ. Үреймен сенімге жету мүмкін емес – сіз тек сенімге ие екендігіңізді көрсете аласыз. Бұдан дін үшін жасаған зорлық-зомбылықтың мағынасыздығы шығады. Қасиетті Құран кітабында былай айтылған:

«Дінге мәжбүрлеу жоқ» (Қасиетті Құран, 2: 256).

«Дәуіт патшаның діни жырында «тыныштық іздеп, оны ұстаныңдар» деп бұйырады. Діннің

еркін ғибадаты – өмірдің, ақылдың, отбасының және мүліктің қорғалуымен қатар, шариғаттың бес жоғары мақсаттарының бірі екендігін еске салайын. Осы мақсаттардың әрқайсысына қол жеткізу олардың барлығына қол жеткізбейінше мүмкін болмайды. Адам өз өмірін қорғау үшін асығыс шешім қабылдамай, өміріне төнетін қауіп-қатерлер туралы ойлануы қажет. Бұл дегеніміз, адамдық қадір-қасиетті құрметтеуге кейбір жердегі идеологияға, либерализмге немесе тіпті секулярлық гуманизмге адалдықпен қол жеткізу мүмкін болмайды, керісінше, мәжбүрлеу мен зорлық-зомбылық сеніммен үйлеспейді. Әрине адамның сенімге беріктігін күшпен бұза алмайсың. Алайда, егер барлық өздерін мүмін деп атайтын адамдардың жүрегінде сенім болса, зорлық-зомбылықты шынайы

сеніммен жеңуге болатынына сенімдімін. Бұл туралы XV ғасырда крест жорықтарының шешуші қарсыласы ретінде кардинал Николай Кузанский айтқан. Оның «Сенім әлемі туралы» трактаты өзге діндердің өкілдеріне бейбітшілік пен ашықтық арқылы жеткізілген. Келісімнің болмауы және тіпті діни даудың өзі де халықтардың басты бейбіт бірігуіне кедергі келтіре алмайды.

Сенімнің шарты – қауіпсіз әлем және соған бағытталған құлшыныс, нағыз дін көшбасшылары осыған өздерінің ізбасарларын шақыруға міндетті.

Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VI Съезінің жұмысына сәттілік тілеймін!

Тыныштық болсын, Құдайдың мейірімі мен шапағатына бөленіңіздер!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ДУХОВНОГО УПРАВЛЕНИЯ МУСУЛЬМАН РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ И СОВЕТА МУФТИЕВ РОССИИ МУФТИЯ ШЕЙХА РАВИЛЯ ГАЙНУТДИНА

Ваше превосходительство Президент Республики Казахстан Нурсултан Абишевич!
Ваше превосходительство Александр Вучич!
Уважаемый Касым-Жомарт Кемелевич!

Уважаемые участники и гости съезда, от всего сердца приветствую вас традиционным мусульманским приветствием Ассаляму алейкум ва рахматуллахи ва баракатуху – Мир вам, милость Всевышнего Аллаха и Его благословение!

Свое выступление я хотел бы начать словами признательности организаторам сегодняшнего мероприятия и, в особенности, его инициатору и идеологу – многоуважаемому господину президенту Нурсултану Абишевичу. Данное событие едва ли могло состояться без Вашего внимания к указанной во всех религиях истине мира и согласия. Ваша готовность предоставить свободную площадку для общения лидеров мировых и традиционных религий свидетельствует об умении смотреть в самый корень проблемы и не довольствоваться обычными разговорами о мире. Межрелигиозный диалог – это настоящая практика мира, требующая от его участников нравственного подвига. Каждый из присутствующих здесь религиозных лидеров убежден в исключительной правоте собственной веры и в исключительном праве других на такую же убежденность. В этом и состоит духовная зрелость. О ней сказано в Священном Коране:

تَسْتَبِيحُوا لِلّٰهِ كَمَا تَسْبِيحُوْنَ لِلْغُلَامِ الْمُرْسَلِ

«Если бы Аллах пожелал, то сделал бы вас одной общиной, но (Его замысел в том), чтобы разделить вас и испытать тем, что Он даровал вам. Состязайтесь же в добрых делах» (Св.К.,5: 48).

Нурсултан Абишевич, благодаря Вашей заботе сегодня нам выпадает счастливая возможность послужить преодолению разногласий на пути сохранения неизбежного разнообразия.

Какой вклад в разговор о безопасном мире могут внести религиозные деятели? Наша речь не должна протекать в русле простодушного гуманизма, быть абстрактной проповедью мира во всём мире. И дело не в том, что с идеалом всеобщего мира имеются какие-то проблемы, а в том, что сегодня такие речи мало кого убеждают. Найдём в себе смелость понять, что выпускаемые голуби мира могут служить символами не только мира, но и войны. Без осознания этой горькой правды все разговоры о безопасном мире рискуют остаться необязательными декларациями. Отметим и то, что главной причиной непрестанного совершенствования машины войны, наращивания вооружения, огромных затрат на военно-промышленный комплекс (которые превосходят все траты на культуру и образование) оказывается

страх перед войной, перед вторжением и насилием как таковым. Конвойный корабль страха сопровождает почти все людские начинания в сфере практик обеспечения безопасности. Этот же страх, помимо прочего, провоцирует нервный срыв в виде войны. Здесь следует упомянуть еще и другую войну против нашего небезопасного мира, наряду с терроризмом и ростом преступности. Это волна исламофобии, неприязни мигрантов, агрессивного секуляризма, планомерного наступления на традиционные ценности и мораль, стремление разрушить институт семьи. Опасные последствия этих угроз нашего века заметны уже сейчас во многих странах.

Подлинная значимость безопасности постигается не через отрицательный идеал разоружения или отсутствия угрозы. Может показаться парадоксальным, но речь, действительно способствующая безопасности, говорит вовсе не о безопасности – она говорит о позитивной ценности веры и совести. И здесь своё слово должны взять мировые религиозные лидеры. Перед Богом и людьми они ответственны говорить о вере, поскольку доверие человечества к их словам окажется эффективнее любых безответственных рецептов безопасности. Необходимо понять, что призывы к миру могут стать эффективными только в том случае, если будут подкреплены внутренним опытом веры и сопутствующими этой вере делами.

Сама суть религиозной веры – отсутствие принуждения. Невозможно обрести веру под угрозой – можно лишь сделать вид, что ты обрёл веру. Отсюда следует абсурдность насилия, творимого во имя религии. В Священном Коране сказано:

«И да не будет никакого принуждения в религии» (Св.К, 2: 256).

«Ищи мира и следуй за ним» – повелевают псалмы царя Давида. Напомню, что свободное исповедание религии – одна из пяти высоких целей шариата, наряду с защитой жизни, разума, семьи и собственности. Достижение каждой из этих целей немыслимо без достижения их всех. Человек призван думать об опасностях, подстерегающих его душу, а не отвлекаться на спешное принятие мер для спасения жизни. Это значит, что уважать человеческое достоинство необходимо не в силу верности каким-то земным идеологиям, либерализму или даже секулярному гуманизму, а потому, что принуждение и насилие несовместимы с верой. Конечно, стойкого в вере человека не сломить насилием. Однако, я убеждён, что насилие можно сломить истинным опытом веры, если тот воцарится в сердцах всех людей, которые называют себя верующими. Об этом же говорил в XV веке такой решительный противник крестовых походов, как кардинал Николай Кузанский. Его трактат «О мире веры» пронизан миролюбием и настроением открытости к представителям иных религий. Отсутствие согласия и даже богословский спор могут не препятствовать главному – мирному общежитию народов, без которого свободная и искренняя вера не способна обрести свою полноту.

Безопасный мир является и условием веры, и присущим ей внутренним устремлением – именно этому обязаны учить своих последователей настоящие религиозные лидеры.

Желаю VI Съезду мировых и традиционных религий успешной работы!

Мира Вам, милости и благословения Всевышнего!

SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE SPIRITUAL DIRECTORATE OF MUSLIMS OF EUROPEAN PART OF RUSSIA AND COUNCIL OF MUFTIS OF RUSSIA SHEIKH RAVIL GAINUTDIN

Your Excellency President of the Republic of Kazakhstan, Nursultan Abishevich!
Your Excellency Alexander Vučić! Esteemed Kassym-Jomart Tokayev!

Esteemed participants and guests of the Congress, with all my heart I greet you with a traditional Muslim greeting Assalamu Alaikum Wa Rahmatullahi Wa Barakatuh – May the Peace, Mercy, and Blessings of Allah be Upon You!

I would like to start my speech with words of gratitude to the organizers of today's event, and its initiator and ideologist, revered Mr. President Nursultan Abishevich in particular. This Congress would probably not have happened without Your attention to truth of peace and concord, denoted by all the religions. Your readiness to provide a free platform for communication of the Leaders of world and traditional religions testifies about your ability to see the gist of the problem and not be satisfied with normal talks about peace. Interreligious dialogue is a real practice of peace demanding a moral feat from its participants. Everyone here is convinced of exclusive rectitude of their own faith and exclusive right of others to hold similar conviction. This is the essence of spiritual maturity, mentioned in Holy Quran:

تَسْتَفْتِيهِمْ فَرَأَوْهُ مُتَوَلِّينَ

«Had Allah willed, He would have made you one nation (united in religion), but (He intended) to test you in what He has given you; so race to (all that is) good. To Allah is your return all together, and He will (then) inform you

concerning that over which you used to differ» (Surah 5: 48).

Nursultan Abishevich, thanks to Your care, today we have a fortuitous opportunity to serve the mission of overcome disagreements on the path towards preservation of inevitable diversity.

What contribution to the discussion of secure world can religious leaders make? Our talk should not be the one about artless humanism, the abstract preaching of world peace. And it's not that world peace is wrong, but the fact that such talks convince few people nowadays. Let's find courage to admit, that released pigeons of peace can symbolize war as much as peace. Without this bitter realization, all the talks about secure world risk remaining facultative declarations. Let us also mark that the main reason for ceaseless perfection of war machine, build-up of arms, tremendous spending on MIC (far exceeding all the expenditure on the culture and education) is the fear before the war, the invasion and violence as such. Convoy ship of fear accompanies almost every single beginning in the area of security practices. The same fear, among other things, provokes nervous breakdown in the form of war. Another war against our insecure world merits a mention here, It's the wave of Islamophobia, intolerance towards migrants, aggressive secularism, systematic

attack on traditional values and morals, attempts to destroy the family institution. Hazardous consequences of these dangers of our century can already be observed in many countries.

True significance of security is understood not through negative ideal of disarmament or absence of threat. This may sound paradoxical but discourse that truly helps security doesn't feature talks of security – rather, it speaks of positive value of faith and conscience. And that's where world religious leaders should take the floor. Speaking of faith is their responsibility towards God and people, because humanity's belief in their worlds will be more effective than any irresponsible recipes of security. It needs to be understood, that any calls for peace may only be efficient only if they're reinforced with internal faith experience and deeds that accompany that belief.

The very substance of faith is the lack of coercion. You can't find faith under threats; you can only pretend you did. This is what makes violence committed in the name of religion. As Holy Quran puts it:

«There shall be no compulsion in [acceptance of] the religion» (Surah 2:256).

«Seek peace and pursue it» – King David Psalms command. I'll remind you, that freedom of worship is one of the five high goals of Sharia, along with protection of life, mind, family and

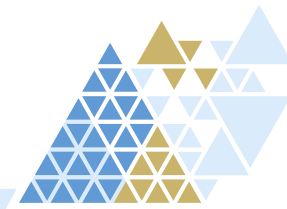
property. Achieving any of those is impossible without achieving all of them. Man must think of dangers waylaying his soul and not of distractions to take hasty measures to save life. This means that respecting human dignity is necessary not because of loyalty to some kind of earthly ideology, liberalism or even secular humanism, but because compulsion and violence are not compatible with faith.

Of course, one steadfast in their faith cannot be broken with violence. However, I am convinced that violence can be broken with true faith experience, if it reigns supreme in hearts of all people who call themselves believers. This is what fierce opponent of crusades Nicolaus Cusanus spoke about in XV century. His treatise On the Peace of Faith is permeated with peacefulness and open disposition towards those of other religions. Absence of consensus and even theological dispute should not necessarily be an obstacle for the most important thing – the peaceful coexistence of nations, without which free and sincere belief can never achieve integrity.

Secure world is both a condition of faith and its inherent internal aspiration, which is exactly what true religious leaders should tell their followers.

I wish VI Congress of the Leaders of World and Traditional Religions successful work!

May the Peace, Mercy, and Blessings of The Almighty be Upon You.

БҮКІЛӘЛЕМДІК ДІНДЕР БЕЙБІТШЛІК ҮШІН КОНФЕРЕНЦИЯСЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫ УИЛЬЯМ ВЕНДЛИДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Аса Жоғары мәртебелі!
Құрметті қатысушылар!**

Осы VI Съезге бізді шақырғаны үшін құрметті ұйымдастырушыларға зор алғысымды білдіремін. Біз осы күндердегі қауіпсіздіктің елеулі қатерін талқылау үшін осында жиналып отырмыз. Пікірсайысқа қатысушылар нақты ұсыныстар мен көптеген ұсынымдарды біздің назарымызға ұсынуда. Біз бүгін қауіпсіздікті қалай елестете аламыз

деген пікірімді айтуға рұқсат етіңіздер. Бүгін бізге «қауіпсіздіктің» қандай түсінігі керек?

Бұл күндерде басқалардан қорғалуы үшін өзін оқшаулауға арналған аса биік қабырғаны ешкімнің салуы мүмкін емес. Өзгелер қорғалмаған әлем – ерте ме, кеш пе – менің де қорғалмағаным болып табылады, өйткені біз бір-бірімізбен өзара байланысқан әлемдеміз. Шындығында,

біз ең әлсіз топтарға қарағанда қауіпсізбіз деп айта алмаймыз.

Ойлана келгенде іс жүзінде біздің бәріміз «ортақ қауіпсіздік» жағдайын енгізуге мәжбүрміз. Оның үстіне, ортақ қауіпсіздікке қарай ілгерілеуге іс жүзіндегі мұқтаждық барлық діндерге ортақ ар-ождан ұстанымдарына – бір-біріне қамқорлық жасау міндеттемесіне сәйкес келеді. Қазіргі таңда қажетті іскерлік ықылас та, ар-ождан қамқорлығы да бізді ортақ сенімді қауіпсіздік жағдайын жасауға итермелейді; ол сіз бен біздің игілігіміз бен өсіп-өркендеуімізді байланыстыратындай.

Ортақ қауіпсіздік заңды, бірақ шектеулі қауіпсіздік сипаттарын құрметтеп, оларға сүйеніп, олардың аясынан шыға да алады. Мысалы, ұлттық қауіпсіздік заңды болып табылады, өйткені мемлекеттер өз шекараларын сырттан төнетін қауіп-қатерден қорғауы тиіс. Бірақ мемлекеттік қауіпсіздік шектеулі, себебі оның «ішке» қарау үрдісі бар, оңай түрде милитаристік сипатқа көше алады және қақтығыстар мемлекеттер арасында емес, мемлекеттер ішінде пайда болған кезде сәтсіздікке ұшырайды.

Адам қауіпсіздігі мемлекет қауіпсіздігіне қосылады және толықтырады, өйткені ол адамдардың шекаралар аясындағы негізгі құқықтары мен игіліктерін қозғайды. «Адам қауіпсіздігі» «мемлекеттік қауіпсіздік» ұғымын әділ түрде кеңейтеді және адамдар мен мемлекеттердегі қауымдастықтардың әлеуметтік, саяси және экономикалық құқықтарын, қа-

жеттіліктері мен мүмкіндіктерін қамтиды. Бұл адам қауіпсіздігі түсінігі болғандықтан, онда бұл қажеттіліктердің неге қанағаттандырылмайтыны және олардың қанағаттандырылмауына кім жауап беретіні туралы айтылмаған. Адам қауіпсіздігіндегі көптеген проблемалардың түпкі себептері ол мемлекеттен де, сондай-ақ оларды шешу мүмкіндіктерінен де сырт жатыр.

Ортақ қауіпсіздік ұлттық қауіпсіздік пен адам қауіпсіздігіндегі жақсы істерді сақтауды және одан әрі ілгерілей беруді бізден өтінер еді. Ортақ қауіпсіздіктің тамаша әзірленген тұжырымдамасы барлық деңгейдегі қауіпсіздік талаптарының өзара байланысын нақты айқындауы тиіс. Сондай-ақ осы қажеттіліктерді өтеудің өзара байланысын, ынтымақтастықтың маңызды екенін және ең алдымен біздің ортақ қауіпсіздігімізді ілгерілетуге барша адамдар мен барлық деңгейдегі мекемелердің ұжымдық жауапкершілігін мойындау қажет. Бұл қиын міндет, бірақ сіз бен біздің қауіпсіздігіміз және біздің балаларымыздың қауіпсіздігі осыған байланысты болып отыр.

Егер біздің ортақ әлсіздігімізге іскерлік жауап ортақ қауіпсіздікке итермелесе, біздің діни қауымдар барлық деңгейде бірге жұмыс істей отырып, алға қарай жол аша да алады, ортақ қауіпсіздікті ілгерілету жөніндегі жұмыстар – ар-ождан жауапкершілігі мен діни тұрғыда риза болуы екенін түсінуге мүмкіндік береді.

Рахмет.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ВСЕМИРНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ РЕЛИГИИ ЗА МИР УИЛЬЯМА ВЕНДЛИ

**Ваше Высокопреосвященства!
Уважаемые участники!**

Выражаю глубокую благодарность почтенным организаторам за то, что созвали нас на этом VI Съезде. Мы здесь, чтобы обсудить серьезный вызов безопасности в наши дни. Участники дискуссии предложат нашему вниманию множество конкретных предложений и рекомендаций. Позвольте мне высказать мнение о том, как мы можем представить себе безопасность сегодня. Словом, какое «понятие» безопасности нам нужно сегодня?

В наши дни никто не может построить стену достаточно высокую, чтобы изолировать себя от незащищенности других. В нашем взаимозависимом мире незащищенность других становится – рано или поздно – моей незащищенностью. В действительности, мы не более безопасны, чем самые уязвимые из нас.

Из чисто практических соображений следует, что мы все вынуждены внедрять состояние «общей безопасности». Более того, эта практическая необходимость продвижения к общей безопасности соответствует моральной необходимости, известной всем нашим религиям, – обязательству заботиться друг о друге. Словом, сегодня, как необходимый прагматический интерес, так и моральная забота подталкивают нас к созданию надежного состояния общей безопасности; такого, который бы связывал ваши благополучие и процветание с моими.

Общая безопасность может уважать законные, но более ограниченные формы безопасности, опираться на них и выходить за их рамки. Например, национальная безопасность является законной, ведь государства должны защищать свои границы от угроз извне. Но государственная безопасность ограничена, поскольку она имеет тенденцию смотреть «внутрь», может слишком легко стать милитаристской и терпит неудачу, когда конфликты возникают не между государствами, а внутри государств.

Безопасность человека добавляет и дополняет государственную безопасность, поскольку она затрагивает основные права и благополучие людей в пределах границ. «Безопасность человека» справедливо расширяет понятие «государственная безопасность» и включает в себя социальные, политические и экономические права, потребности и возможности людей и сообществ в государствах. Похвально, так как это понятие человеческой безопасности, в нем не говорится о том, почему эти потребности не удовлетворяются, и кто отвечает за их удовлетворение. Коренные причины многих проблем безопасности человека лежат за пределами данного государства, так же, как и возможность решить их.

Общая безопасность попросила бы нас не только сохранить то, что хорошо в для

национальной безопасности и безопасности человека, но идти дальше глубже. Хорошо разработанная концепция общей безопасности должна четко определять взаимосвязанный характер всех требований безопасности на всех уровнях. Необходимо также признать взаимосвязанный характер удовлетворения этих потребностей, насущную необходимость сотрудничества и, прежде всего, коллективную ответственность всех людей и учреждений на всех уровнях за продвижение нашей общей безопасности. Это трудная задача, но

от этого зависит ваша безопасность и моя, и безопасность ваших детей.

Если прагматичный ответ на нашу общую уязвимость сегодня подтолкнет нас к общей безопасности, наши религиозные общины – работая вместе на всех уровнях – смогут как смоделировать путь вперед, так и дать понять, что работа по продвижению общей безопасности – это и моральная ответственность, и религиозное удовлетворение.

Спасибо.

SPEECH OF THE SECRETARY GENERAL OF WORLD CONFERENCE RELIGIONS FOR PEACE WILLIAM VENDLEY

Eminences, Excellences – Brothers and Sisters all:

Our Esteemed Host has our deep gratitude for convening us in this VI Congress. We are invited to reflect on the deeply serious challenge of security in our day. Our panelists will offer us a wealth of concrete observations and recommendations. Allow me to make a brief general comment on how we might conceive of security today. In short, what «notion» of security do we need today?

Today no one can build a wall high enough to insulate themselves from the insecurity of others. In our inter-dependent world, the insecurity of the other becomes – sooner than later – my own insecurity. In real terms, we are no safer than the most vulnerable among us.

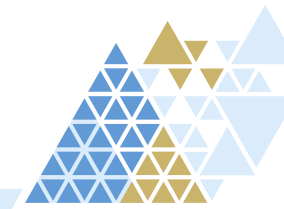
It follows, in purely pragmatic term that we are all being pushed to implement a state of «Shared Security». Moreover, this practical imperative to move toward Shared Security is matched by a moral imperative known to all of our religions—the obligation to care for one another. In short, today both urgent pragmatic interest and moral care align to push us to build a robust state of Shared Security; one that links your well-being and flourishing with mine.

Shared Security can respect, build upon and go beyond legitimate but more limited forms of security. For example, National Security is legitimate insofar as States need to protect their

boarders from threats beyond them. But State Security is limited insofar as it tends to look «inward», can too easily become militaristic, and fails when conflicts are not between States but arise within States.

Human Security adds to and complements State Security insofar as it addresses the fundamental rights and well-being of people within boarders. Human Security rightly broadens the notion of State Security to include the social, political and economic rights, need and potentials of persons and communities within States. Laudable as this notion of Human Security is, it falls short of addressing why these needs aren't being met and who is responsible for meeting them. For the root causes of many of the challenges to Human Security lie beyond a given State, as does the possibility for addressing them.

Shared Security would ask us to preserve what is good in National and Human Security, but to go further. A well-developed concept of Shared Security needs to articulate the interlocking character of all security needs on all levels. It likewise needs to recognize the interlocking character of addressing these needs, the essential need for collaboration and – above all – the collective responsibility of all people and institutions on all levels to advance our

Shared Security. It's a tall order, but your security and mine and your children's security and mine depend upon it.

If a pragmatic response to our shared vulnerability would drives us today toward Shared Security, our religious communities – working

together on every level – can both model the way forward and make clear that working to advance Shared Security is both a moral responsibility and a religious Joy.

Thank you.

ДҮНИЕЖҮЗІЛІК ИСЛАМ ЛИГАСЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫНЫҢ ОРЫНБАСАРЫ АБДРАХМАН БЕН АБДАЛЛА ӘЛ-ЗАИДТЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Жоғары мәртебелі Қазақстан Республикасының Президенті,
Нұрсұлтан Назарбаев мырза!
Аса құрметті діни лидерлер съезінің төрағасы!
Сіздерге арналған ізгі тілектерімді қабыл алыңыздар!**

Президент мырза, Сізге және осы тарихи Съезге қатысушыларға осынау әлемдік ерекше форумға қатысқысы келген жоғары мәртебелі Дүниежүзілік Ислам Лигасының Бас хатшысы, шейх доктор Мұхаммад бин Абдулкарим әл-Исаның құттықтау хатын жеткізгім келеді. Ол

осы Съез күндерімен сәйкес келген басқа халықаралық шараға қатысуға мәжбүр болғандықтан шын жүректен кешірім сұрайды. Ол сонымен қатар Съездегі талқылаулар нәтижелі болатынына және адамзат асыға күтетін биік мақсаттар мен белестерге жететініне үміт артады.

Президент мырза, Сізді осы зияткерлік шерудің тағы бір жетістігімен құттықтаймын. Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің съездері мен отырыстарына бүкіл әлем назар аударып отыр, онда әлемдегі негізгі діндер мен діни ағымдардың көшбасшылары төзімділік, өзара ізгілікті іс-қимыл және бейбіт қатар өмір сүру негізінде жаһандық құндылықтарды қалпына келтіру мүмкіндіктерін қарастырады. Біздің айырмашылығымызды өздерінің экспонистік мақсаттарына қол жеткізу үшін пайдалана отырып, діни түсініспеушіліктеріміз өркениет шиеленісінің теоретиктері мен экстремистердің қолындағы ойыншыққа айналмауы қажет. Іс жүзінде бұндай мақсаттар бейбітшілік пен адамзаттың бейбіт қатар өмір сүруінің негізін қалайтын дінге және оның көріністеріне еш қатысы жоқ.

Алла Тағала адамдар бір-бірінен ерекшеленіп тұрғанын және өздерінің діни таңдауында еркін болуын қалаған болатын. Аса ұлық Алла сонымен қатар адамдардың жасырған немесе өз таңдауына жауапты санайтынын білу үшін жүрегіне ену мүмкіндігін ешкімге берген жоқ. Бұл құқық біздің діни айырмашылықтарымызға байланысты өзгерген жоқ әрі ең ізгі адами ақыл-парасатқа қол жеткізуге әмір еткен Аллаға қиямет күні ғана беріледі. Сонымен қатар Құран аятындағы әл-Мұмтахина сүресінде діни басқа адамдарға ізгілікті қарым-қатынас пен құрмет көрсетуге шақырады.

Біздің діни айырмашылықтарымыз адамдарды және олардың мүліктерін сындыруға, біздің арамыздағы қақтығыстар мен күрес үшін сылтаулар ретінде пайдаланылмауға тиіс. Керісінше, мұндай айырмашылықтар қайырымдылық пен имандылық әрекеттерді жасауда жарыс болып табылады, біз дінімізге келіспегендерге, сондай-ақ біздің елімізге әскери іс-қимыл немесе өзімізге шабуыл жасағандарға әділетті қараға-

нымызды Аллаһ Тағала жақсы көреді. Мұндай адамдар біздің жер бетінде өмір сүретін әріптестеріміз болып табылады; олар бізбен тең; олар мейірімді және ізгілікті іс-әрекеттерді жасауда бізбен жарысады. Мен бұл жерде Алланың қасиетті Құранда адамзат туралы айтқандарын (Шын мәнінде, сіздерді бір ер адам мен бір әйелден жараттық, сіздерді бір-біріңді тану үшін ұлттар мен тайпалар еттік. Расында, Алланың алдындағы ардақтыларың – ең әділ адам. Шәксіз Алла Тағала толық білуші әрі хабар алушы) әл-Хұжрат сүресі, 13 аят.

Президент мырза, құрметті қатысушылар!

Бұл кездесу бізге бір-бірімізді тыңдауға және ерекше шара өткізуге тарихи мүмкіндік берді, оның бүкіл әлемге айтылатын негізгі үндеуі: әлемдегі ең ауыр қақтығыстардың себебі діндер болған емес, бірақ олар адамдардың бәріне ұнайтын әлемге оралуға көмектесетін ең маңызды кілт болып табылады.

Бүкіл адамзаттың қиялына қанат бітіретін арман – бүкіл әлемде бейбітшілік орнату; егер татуласудың мүмкін себептерін шынайы іздестіретін әрі тез өсіп-өнетін адамдар қоғамдастығын қолдайтын болсақ, біз оған қол жеткізе аламыз. Мұның бәрі дауларды еңсеруге және басқалардың құқықтарын мойындайтын әрі олардың діни және мәдени ерекшеліктерін құрметтейтін ізгілікті қоғамды қамтамасыз етуге көмектеседі.

Діни лидерлер арасындағы үнқатысу мұндай жағдайларда оң сипаттағы әрі тұрақты қарым-қатынастарды қалыптастырудың негізі болып табылады, ол бізге экстремистік күштер таңатын қақтығыс жоспарларын күйретуде пайдаланылуы ықтимал бірден-бір себеп. Олар өркениеттер қақтығысына сеніп отыр және өз қайраткерлерінің ойындағы жалған қорқыныш мен

үндеулерді тарату арқылы басқаларға араздық туғызады. Сонымен қатар, бұл күштер әдетте, жаралары жазылған белгілі бір бұрынғы тарихи теріс көзқарастарды қайталау арқылы жағымды сипатқа жылдам ие бола қалады, алайда уақыт өте қайтадан бұрынғы күйіне оралады.

Тарихтағы ең үлкен өркениеттердің бірі – Ислам кезінде пайда болған бейбіт қатар өмір сүрудің оң тәжірибесі серпін беріп, қауіпсіздік, үйлесім және дамуға қол жеткізу нәтижелері өткеннен пайдалы сабақ алуы тиіс. Алайда, ол тек мұсылмандардың дәріптелуі үшін ғана емес, өркениет аясындағы төзімді мұсылман ортасында шығармашылық пен өсіп-өркендеуіне құнарлы топырақтан нәр алған, алуан пікір ұстанған басқа да мұсылман емес отандастарының үлесімен де жасалғанын мойындау керек; мұсылман емес қауымдардың ерекшелігін ескере отырып, бір адамды өлтіру бүкіл адамзат нәсілін өлтірумен тең ауыр қылмыс болып табылады деп саналады.

Осы тұрғыда мен испан тарихшысы Пласкуа Ибаниздің: «Мұсылман өркениетінің ұлдары халықтардың барлық шынайы ұылығы негізделген ар-ождан бостандығының мейірімінен бас тартқан жоқ. Олар қалаларды бақылауға және басқаруға қабылдағанда шіркеулерді христиандар, синагоганы еврейлер пайдалануын қадағалады. Сондай-ақ мешіттер бұрынғы діндердің құлшылық ету орындарын теріске шығарған жоқ, өйткені олардың құқықтарын мойындады және еш қызғанышсыз әрі оларға әмір жүргізуді қаламай бейбіт қатар өмір сүрді».

Президент Мырза!

Дүниежүзілік ислам лигасы 60 жыл бұрын құрылған сәттен бастап бүкіл әлемде бейбітшілік орнату міндетін алға қойды және ол барлық басымдықтарында көрнекті орында

көрініс тапты. Осы жылдар ішінде дағдарыстық құбылыстар теріс әсер еткен халықаралық қатынастарда ізгі ниетті байланыстарды қалпына келтіруге саналы түрде жұмыс істеді. Лига ұлттар мен халықтар арасындағы қақтығыстардан зардап шеккен мұсылмандардың ар-ожданын жеткізіп келеді. Осылайша Лига өз қызметінде және халықаралық конференциялар арқылы әлемдік қоғамдық пікір қалыптастыруға барлық күш-жігерін салуда. Барлық адамзаттың игілігі үшін ынтымақ пен ынтымақтастыққа және бейбіт қатар өмір сүруге сенім артады, адамдар қауымдастықтарын пайдаланады және оларды асыл құндылықтарды тарататын, кемшілікпен күресетін, кедейлікті, надандық пен сырқаттарды жоятын, сондай-ақ ұйымдасқан қылмысқа, есірткі саудасына және жеккөру науқандарына, нәсілдік және діни кемсітушілікке қарсы іс-әрекет жасайтын бағдарламаларды іске асырады.

Біз, дін ізбасарлары, бүгін – онжылдықтан кейін өркениет диалогының жобаларын іске қосуға шақырамыз – біздің үнқатысуды өзгермен және олардың жоспарларымен танысу кезеңінен одақтасу мен ынтымақтастықты қалыптастыру кезеңіне ілгерілетуге, үстемдік етуге құмарлықты жоюға, жаһанданудан туындаған теріс құбылыстарға қарсы күресте күш-жігерімізді үйлестіруге шақырамыз. Егер интернеттегі түрлі сайттарда таралып жатқан атеизм ағымдары мен құнсыздануға қарсы шықпасақ бұл құбылыстар немерелеріміздің болашағын бұлыңғыр етеді. Жоғарыда айтылғандарға біз ядролық және биологиялық қару өндірудегі қажетсіз жылдамдық пен бәсекелестікті, сондай-ақ оны байыту мен жеткілікті мөлшерде жинақтауды қосамыз, ол Жерде және оның төңірегіндегі барлық жасыл желекті күлге айналдырып, күйдіріп жібереді. Жоғарыда айтылғандардың бәрі адам өмірін азайту үшін

жасалған, адамзат жанын жоюға апаратын әулекі саясатты бейнелейді.

Осыған байланысты біз Қазақстан Республикасындағы ядролық қаруды ерікті түрде жоюдың жарқын үлгісін атап өткіміз келеді. Бұл әлемге керемет үлгі болып табылады және біз осы қару апаттарынан әлемнің құтылуына көмектесу үшін оны айтып жүруіміз керек. Оның адамзатқа зиян екенін бәрі біледі. Бұл қаруды иелену ХХІ ғасырда адамдарға пайдалы сот төрелігін жүзеге асыруда және халықара-

лық құқықтың сақталуын өркениетті құралдармен қамтамасыз етуде ерекше қабілетсіздік болып табылады.

Сөзімді қорытындылай келіп, аса мәртебелі Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаевқа осы жаңашыл бастамалар үшін зор алғысымды білдіремін. Құдіретті Алладан бұдан былай бәрі табысты болуын тілеймін. Біздің Пайғамбарымыз Мұхаммедке және барлық Пайғамбарлар мен Алланың Елшілеріне Бейбітшілік оған игілігі болсын.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ЕГО ПРЕВОСХОДИТЕЛЬСТВА ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ВСЕМИРНОЙ ИСЛАМСКОЙ ЛИГИ АБДУЛРАХМАН АБДУЛЛА АЛЬ-ЗЕЙДА

**Ваше Превосходительство г-н Нурсултан Назарбаев,
Президент Республики Казахстан!
Ваше Превосходительства Председатель Съезда религиозных лидеров!
Примите мои наилучшие пожелания всем Вам!**

Я хотел бы передать Вам, господин Президент, и участникам этого исторического Съезда приветствия Его Превосходительства Генерального секретаря Всемирной исламской лиги шейха д-ра Мухаммада бин Абдулкарима Аль-Иссы, который хотел лично принять участие в этом значимом международном форуме. Но он искренне извиняется за отсутствие возможности присутствовать ввиду того, что ему необходимо участвовать в ином международном мероприятии, совпадающем с датами этого Съезда. Кроме того, он надеется, что обсуждения на Съезде будут успешными, и достигнут возвышенных целей и видений, которых с нетерпением ожидает человечество.

Господин Президент, я поздравляю вас с очередной интеллектуальной демонстрацией. Съезды и заседания лидеров мировых и традиционных религий стали центром внимания всего мира, в ходе которых лидеры основных религий и религиозных течений в мире рассматривают возможности восстановить глобальные ценности на основе терпимости, позитивного взаимодействия и сосуществования. Такой подход не позволит нашим религиозным разногласиям стать игрушкой в руках экстре-

мистов и теоретиков конфликта цивилизации, которые могли использовать наши различия в качестве возможности достижения своих экспансионистских целей. Фактически, такие цели не имеют ничего общего с религией и ее представлениями, которые закладывают основу для мира и сосуществования человечества, несмотря на их глубоко укоренившиеся религиозные различия.

Своей великой мудростью Всевышний Аллах пожелал, чтобы люди отличались друг от друга, и предназначил, чтобы они были свободны в своем религиозном выборе. Более того, Аллах Возвышенный, не дал никому возможности проникать в сердца людей, чтобы узнать, что они скрывают или считают ли себя ответственными. Это право дается в Судный день только Аллаху, который велел нам достичь в этом мире высочайшего благородного человеческого смысла, которое не меняется из-за различий наших религий. Кроме того, в Коране, в суре Аль-Мумтахна содержится призыв к общению и высокому уважению других людей, кто не является частью нашей конфессии.

Наши различия в религии не должны использоваться в качестве поводов для разно-

гласий и конфликтов между нами, что уничтожают людей и их имущество. Напротив, такое различие является основой для совершения благотворительных и праведных поступков, которые Аллах любит, к примеру, когда мы справедливо относимся к тем, кто не согласен с нами, а также не ведет военных действий или атак на наши страны или нас самих. Такие люди являются нашими партнерами по существованию на Земле; они равны нам по достоинству; они соревнуются с нами в совершении добрых и доброжелательных поступков. Я вспоминаю здесь о том, что Аллах говорит в Священном Коране (О люди! Мы сотворили вас от (пары): мужа и жены. И создали из вас (семейные) роды и (разные) народы, чтобы вы могли знать друг друга знать, ведь пред Аллахом самый чтимый тот, кто праведней из всех вас станет. По истине, Аллах всезнающ и ведает обо всем и вся) Сура Аль-Худжурат, Стих 13.

Господин Президент, уважаемые участники!

Эта встреча дает нам историческую возможность выслушать друг друга и сделать уникальным мероприятием, основное послание которого говорит всему миру: религии не являются причиной худших конфликтов в мире, но представляют собой наиболее важный ключ, помогающий людям вернуться к миру, который понравится всем.

Установление мира во всем мире – это мечта, которая питает воображение всего человечества; мы можем достичь ее, если будем искренне искать точки для примирения и стараться поддерживать быстрорастущее человеческое сообщество. Это все поможет нам преодолеть споры и обеспечить нам благодарное общество, которое признает право других и уважает их религиозные и культурные особенности.

Диалог между религиозными лидерами в таких случаях является краеугольным камнем построения позитивных и устойчивых отношений. Они являются единственным фактором, который может быть соответствующим образом использован для подрыва террористических планов, навязанных нам экстремистскими силами, которые верят в столкновение цивилизаций и создают враждебность по отношению к другим через призывы, распространение сфабрикованных фобий, что является паразитом не более, чем в представлении только их деятелей. Кроме того, эти силы, как правило, быстро приобретают симпатию к своим усилиям повтором негативных исторических установок, раны от которых уже прошли, однако нарыв еще существует.

Причины достижения безопасности, гармонии и развития призывают нас извлечь уроки из прошлого с должной пользой и черпать вдохновение из позитивного опыта конструктивного сосуществования, созданного при Исламе, одной из величайших цивилизаций истории. Однако, следует признать, что он была создан не только для того, чтобы достичь славы только мусульманами, но и с неоспоримой существенной долей, внесенной их другими немусульманскими соотечественниками, которые нашли в исламской терпимой среде благодатную почву для творчества и блеска в рамках цивилизации, придерживающейся плюрализма; учитывает особенности немусульманских общин; считает, что убийство одного человека является отвратительным преступлением, которое приравнивается к убийству всей человеческой расы.

В данном контексте я вспоминаю слова испанского историка Пласкуа Ибаниза: «Сыновья мусульманской цивилизации не отказались от добродетели свободы совести, на которой

основано все истинное величие народов. Они приняли в городах, которые они контролировали и управляли, чтобы церквями пользовались христиане, синагогами – евреи. Кроме того, мечеть не отвергала мест поклонения предшествующих ей религий, поскольку она признавала их права и сосуществовала рядом с ними, не завидуя и не желая царствовать над ними».

Господин Президент!

С момента своего создания 60 лет назад Всемирная исламская лига (Лига) поставила задачу установления мира во всем мире, которая находится в ее приоритетах. За эти годы она с осознанной серьезностью работала над восстановлением тепла в международных отношениях, на которые негативно повлияли кризисные явления. Лига также выражала совесть мусульман, которые пострадали от непрекращающихся конфликтов между нациями и народами. Таким образом, Лига из всех сил стремится в своей деятельности и через международные конференции к созданию мирового общественного мнения. Это мнение заключается в солидарности, сотрудничестве и сосуществовании на благо всего человечества, использует человеческие сообщества и воплощает их в практические программы, которые распространяют благородные ценности, борются с пороком, устраняют бедность, невежество и болезни, а также противодействуют организованной преступности, торговле наркотиками и ненавистническим кампаниям, расовой и религиозной дискриминации.

Мы, последователи религий, приглашены сегодня – после десятилетий запустить проекты цивилизационного диалога – сдвинуть наш диалог с этапа знакомства с другими и их пла-

нами к этапу формирования союза и сотрудничества, закрыть деление по превосходству, а также координировать усилия по борьбе с негативными явлениями, вызванными глобализацией. Такие явления предсказывают мрачное будущее внукам, если мы не столкнемся вместе с волнами атеизма и ценностной пустоты, распространяющей пороки на различных сайтах Интернета. К вышеперечисленному мы добавляем нежелательную быстроту и конкуренцию в производстве ядерного и биологического оружия, а также его обогащение и накопление до достаточного количества, которое может сжечь до пепла все зеленое на Земле и вокруг нее. Все вышеперечисленное делается для принижения человеческого существования и изображает фатальность политики, ведущей мир к последовательным геноцидам человеческих душ.

В этой связи мы отмечаем в Республике Казахстан прецедент в добровольном уничтожении запасов ядерного оружия. Это хороший пример для подражания, и мы должны подчеркнуть его, чтобы помочь миру избавиться от бедствий этого оружия, которое, как знают все люди, наносит вред человечеству. Ибо владение этим оружием считается неспособностью в обеспечении правосудия и соблюдения международного права цивилизованными средствами, которые будут полезными людям в XXI веке.

В заключение я глубоко благодарю Его Превосходительство Президента Республики Казахстан Нурсултана Назарбаева за эти новаторские инициативы. Я прошу Аллаха Всемогущего, дать всем дальнейших успехов. Пусть мир и благословение Аллаха будет у нашего Пророка Мухаммеда и всех Пророков и Посланников Аллаха.

SPEECH OF THE DEPUTY SECRETARY GENERAL OF THE MUSLIM WORLD LEAGUE ABDULRAHMAN ABDULLAH AL ZAID

Your Excellency Mr. Nursultan Nazarbayev, President of the Republic of Kazakhstan!
Chairman of the Council of Religious Leaders
Your Excellencies! Best compliments to you all!

I would like to convey to you, Mr. President, and to the participants of this historical Congress the greetings of His Excellency the Secretary General of the Muslim World League Sheikh Dr. Mohammad bin Abdulkarim Al-Issa, who was keen to personally attend this significant world Congress, but he sincerely apologizes for his inability to attend due to the fact that he is committed to attend a prior international engagement coinciding with this Congress dates. Furthermore, he hopes that the Congress will be successful and that its deliberations will be crowned with success; and that it achieves the sublime ends and lofty visions to which humankind looks forward.

Mr. President, I congratulate you on the success of this repeated intellectual demonstration. The congresses and councils' meetings of the leaders of World and Traditional Religions have become the focus of the world, which sees the meeting of the religious leaders of the major religions and communities in the world as an opportunity to rebuild global values on the basis of tolerance, positive interaction and coexistence. This attitude won't allow our religious differences to be a play in the hands of extremists, and theorists of the conflict of civilization, who have exploited our difference as an opportunity to achieve their expansionist objectives. In fact, such objectives have nothing

to do with religion and its presentations that lay the foundation for the peace and coexistence of humankind despite their deeply-rooted religious differences.

With His magnified wisdom Allah Almighty willed that people be different, and destined for them to be free in their religious choices. Moreover, Allah, the Exalted, has given no one ability to dig into people's hearts to know what they hide or hold them accountable for their choice. This right is bestowed in the Day of judgment only to Allah, who commanded us to achieve in this world the highest noble human meanings, which are not changed by the difference of our religions. Furthermore, the Qur'anic verse in Surat Al-Mumtahna called for the highest types of dealing and consideration with others who differ with us in religion.

Our difference in religion should not be used as pretexts for fighting and conflict among us which destroy people and their property. On the contrary, such difference is a racing field for doing charitable and righteous deeds, which Allah loves that we observe in dealing equitably with those disagreeing with us in religion, but not launching hostilities or attacks on our countries or ourselves. Such people are our partners on the inhabitation of the earth; and that they are equal to us in dignity;

and that they compete with us in doing good and benevolent deeds. I recall here what Allah says in the Holy Qur'an (O mankind, indeed, We have created you from a single male and female, made you peoples and tribes that you may know one another. Indeed, the most noble of you in the sight of Allah is the most righteous of you. Indeed, Allah is Al-knowing and Well-Acquainted) Surat Al-Hujrat, Verse 13.

Mr. President, Distinguished participants!

This meeting comes as a historic opportunity for us to listen to each other and make a unique event, pivotal message says to the whole world: Religions were not the cause of the worst conflicts of the world, but they constitute the most significant key that helps people to return to peace that pleases everyone.

The establishment of the world peace is a dream that fondles the imagination of all humankind; and that we can achieve it if we sincerely search for resources of reconciliation and seek to uphold the tremendously increasing human communalities. These will help us to surmount the threshold of dispute and will secure us a complimentary society that recognizes the right of others and respect their religious and cultural characteristics.

Dialogue among religious leaders on such occasions is the cornerstone of building a positive, sustainable relationship, which is the only factor that can appropriately be utilized to undermine the plans of conflict that are imposed on us by the extremist forces. These believe in the clash of civilizations, and create animosity with others through adopting the calls for the phobia, disseminating fabricated phobia that parasites on the odds that represent only their doers. Additionally, these forces tend to acquire vigorously the sympathy with their effort through repeating certain

negative historical attitudes, which wounds scab were scraped off and re-produced anew.

The reasons for achieving security, harmony and development call us to retrieve the lessons of the past for due benefit and draw inspiration from the positive experiences of the constructive coexistence that created under Islam, one of the greatest civilizations of history. However, it has to be admitted that such civilizations were not only created to reach their glory by Muslims alone; but with the undeniable substantial share contributed by their other non Muslim compatriots, who found in the Islamic tolerant environment the fertile field for creativity and brilliance under the framework of the civilization that believes in pluralism; takes into account the characteristics of non-Muslim communities; and considers the killing of a single individual is a heinous crime that equates the crime of killing the entire human race.

I recall here the words of the Spanish historian Plascua Ibaniz: «The sons of the Muslim civilization did not abandon the virtue of freedom of conscience, which is the foundation upon which all true greatness of the peoples is based. They accepted in the cities they controlled and ruled the churches used by the Christians, the synagogues used by the Jews. Furthermore, the mosque did not fear the worship sites of the religions that preceded it. Thus, it recognized their rights and settled beside them, neither envying them nor willing to reign sovereign over them».

Mr. President!

Since its inception before 60 years, the Muslim World League (the League), has been giving the establishment of the world peace a prominent place in its priorities. It has worked during these years with conscious seriousness to restore the warmth to the international relations that were affected negatively by crisis features. The League

also expressed the conscience of the Muslims who suffered from the incessant conflict between nations and peoples. Therefore, the said organization strived hard via its activities and international conferences to create a world public opinion. This opinion believes in solidarity, cooperation and coexistence for the benefit of all humankind, exploits the human communalities, and translates them into practical programs that disseminate noble values, fight vice, eliminate poverty, ignorance and disease, as well as combat the scourge of organized crime, drugs trade, and campaigns of hatred, racial and religious discrimination.

We, the followers of religions, are invited today – after decades of launching of civilizational dialogue projects – to move our dialogue from the stage of acquaintance with the others and discover of its plan to the stage of forging alliance and cooperation, closing of ranks and coordination of the efforts to fight the negative phenomena produced by globalization.

Such phenomena predict a bleak future for the grandchildren, if we do not confront together the waves of atheism and value emptiness, spreading of vice in the various sites of the Internet. To the above we add the undesirable rapidness and com-

petition in the production of nuclear and biological weapons, and the storing as well as accumulation of adequate quantity of them that can burn to ashes whatever green and otherwise on the earth and around it. All the above is done within a phenomenon that belittles human existence, and depicts the futility of policies that lead the world to successive genocides of human souls.

In this connection, we register in the Republic of Kazakhstan its precedence in the voluntary disposal of its stockpiles of nuclear weapons. It is a good example to be followed and we must emphasize it so as to help the world get rid of the evils of these weapons, which all people believe in their harmful effect to humankind. For, the possession of these weapons is considered value inability in the realization of justice and the enforcement of international law by civilized means that suit the people of the twenty-first century.

In conclusion, I profoundly thank His Excellency the President of the Republic of Kazakhstan Mr. Nursultan Nazarbayev for these pioneering initiatives. I supplicate Allah Almighty to grant all continued success. May Allah's peace and blessing be upon our Prophet, Muhammad, and all the Prophets and Messengers of Allah.

ИНДУИЗМДІ ЖӘНЕ ДІНАРАЛЫҚ ДИАЛОГТЫ ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІ САМИР ШАНТИЛАЛ СОМАЙЯНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

«**К**ауіпсіз» сөзі латын тілінен шыққан және «se»- жоқ және «cura» уайым, яғни «уайымсыз», «алаңдаусыз», «қорқынышсыз» дегенді білдіреді. Біз өзімізді қорқынышпен қауіп-қатерсіз және еркін армандай алатын, сол армандарымызды жүзеге асыра алатын бейбіт әлемді құруға қалай көмектесе аламыз.

Үндістан парламентінің лоббиінде ойылып жазылған санскрит мәтіні Маха Упанишадтың алтыншы тарауында былай делінген:

«Бұл менікі, бұл сенікі, – дейді күйрек адамдар. Үлкен жүрегі бар адамдар үшін бүкіл әлем отбасы».

Біз әртүрлі әлемдерде өмір сүреміз. Біздің әлемдеріміз ұлттарға, діндерге, тілдерге, этникалық топтарға және одан басқа айырмашылықтарға бөлінуі мүмкін. Біздің киіну үлгіміз, жейтін тағамымыз, теріміздің түсі, бізге тиесілі мәдениет, Құдайға сыйыну жолымыз және т.б. – бұның барлығы айырмашылықтардың айнасы. Бұл әртүрлілікті біз мадақтау керекпіз ба?

Немесе біз әлемнің біздің дүниетанымымызға сәйкес келетіндей үйлесімді көрінуіне ұмтылуымыз керек пе?

Бұл айырмашылық көбінесе өмірімізге кедергі жасайды. Керісінше, олар біздің қоғамы-

мызды және біздің өмірімізді байыту факторы ретінде қарастырылуы керек. Жоғарыда келтірілген өлең бізге әлемді шегі жоқ біртұтас деп қарастырады және отбасындағыдай әр отбасы мүшесінің өз армандары, қабілеттері, сондай-ақ әлемтуралы идеясы бар.

Махатма Гандидің айтуынша: «Әлем кез-келген адамның қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін жеткілікті үлкен, бірақ адамның ашкөздігін қанағаттандыру үшін өте аз». Адам адамзатқа бір отбасы ретінде қарайтын болса, онда ол оған қамқорлық жасауы керек. «Бхагавад-Гитада» былай делінген: «тек өзі үшін тамақ дайындайтын адам күнә жасайды дегенді білдіреді. Тек бәрін тамақтандыра отырып, соңынан өзі тамақтанған адам ғана күнәдан босатылады». Мағынасы іс-әрекетке ұмтылу, жұмысты орындау, бірақ барлық адамдардың мүдделері үшін жұмыс істеу және өз жұмысының жемісіне қалғандарының барлыққа жеттіліктерінің өтелгеніне көз жеткізгеннен кейін ғана қол жеткізу.

Егер әлемде адамдар өзіне ғана қамқорлық жасаса және өздерін қоршайтын адамдарға алаңдамаса және қамқорлық жасамаса, онда бізде «мен үшін ғана қауіпсіз», бірақ «біз үшін қауіпсіз емес» әлем болады. Махатма Ганди бұны «ашкөздік» деп атаған.

Біз басқа адамдардың мұқтаждарына соқыр, олардың көмек көрсету туралы айқайларына саңырау, проблемаларына немқұрайлы қарамауымыз керек. Біз өзіміздің кеңейтілген отбасыларымыздың қажеттіліктерін, маңайымызда өмірсүретіндердің қажеттіліктерін, бізбен бірге жұмыс істейтіндердің қажеттіліктерін, біз «өзге» деп қабылдайтын яғни өзге мемлекеттің, діннің және мәдениеттің өкілдерінің қажеттіліктерін қанағаттандыруға тырысуымыз керек.

Атхарваведта: «жүз қолмен табыс тап және мың қол мен тарат» деп айтылған.

Бұл жұмыс істеу және табыс табу керек дегенді білдіреді. Бірақ қауіпсіз әлемді қамтамасыз ету үшін табыс табу керек.

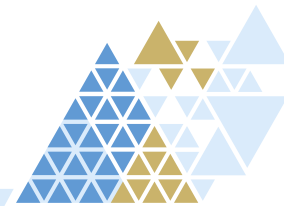
Біз өз жұмыс және қызмет орындарымызда үлгі болуымыз керек. Біз әскери күш немесе экономикалық санкциялар арқылы жүзеге асырылатын «қатаң» емес, сендіру арқылы жүзеге асырылатын «жұмсақ күшті» жүзеге асырамыз. Бұны біз өзіміздің өмір сүру ортамызда көрсете аламыз. Егер мен оқу орнының өкілі болсам, біз барлықтарын қарсы алуымыз керек. Қоғамның түрлі таптар, барлық дін, тіл және мәдениет өкілдерін. Біз әртүрліліктен рахат алуымыз қажет. Біз сондай-ақ әлемде құндылықтардың түрлі жүйелері болуы мүмкін екендігін түсінуіміз керек. Біз түрлі құндылықтарды талқылау үшін платформаны ұсына аламыз ба? Біз бір-бірімізге толерантты немесе шынайы құрмет көрсете аламыз ба?

Әлемде дін, ұлт, тіл, мәдениет және басқа да құндылықтар үшін зорлық-зомбылық көп жасалады.

Бұл дегеніміз, біз адам емес, ең алдымен индуистер, мұсылмандар және христиандар болуға шешім қабылдадық. Біздің алдымен адам болуымыз шарт және мұны барлық әңгімеде есте шығармағанымыз жөн.

Бұл бірлікті көру және оны әрдайым есте сақтау үшін диалог қажет. Диалог – тыңдау, түсіну және бір-бірінен үйрену, шындық пен жақсылықтың белгілі бір діннің ерекшеліктері емес, барлық діндерге ортақ құндылық екенін білу.

Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің осы алтыншы Съезінде құрметті Президент Нұрсұлтан Назарбаевтың шақыруымен бізге-жақсырақ, қауіпсіз, бейбіт және үйлесімді әлем құруға қалай қол жеткізуге болатынын талқылауға мүмкіндігі берілді. Ендеше жалғастыра берейік.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА ИНСТИТУТА ПО ИССЛЕДОВАНИЮ ИНДОЛОГИИ И МЕЖРЕЛИГИОЗНОГО ДИАЛОГА САМИРА СОМАЙЯ

Слово «безопасный» происходит от латыни и означает «se» – без и «cura» заботы, что означает «без заботы», «без беспокойства», «без страха». Как мы можем помочь в создании мира, в котором все мы будем чувствовать себя защищенными, свободными от страха и угроз, и в котором мы можем свободно мечтать, надеяться и реализовывать свои мечты.

В отрывке шестой главы санскритского стиха Маха Упанишады, выгравированного в холле Парламента Индии говорится: «Один из них является родственником, другой незнакомцем, говорят недалекие. Весь мир – семья живет в великодушии» (6.71).

Мы все живем в очень разных мирах. Наши миры могут быть разделены на нации, религии, языки, этнические группы, гендеры и столько различий на которые захотим. То, как мы одеваемся, пища, которую мы едим, цвет нашей кожи, культура к которой мы принадлежим, наш путь поклонения Богу и т.п., – все это выражения этих различий. Следует ли нам восхвалять это разнообразие? Или нам следует стремиться к тому, чтобы мир выглядел гармонично и таким, чтобы соответствовать нашему мировоззрению?

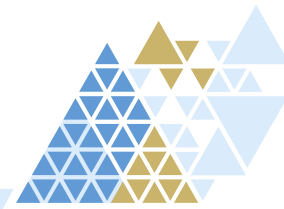
Эти различия часто становятся препятствием для нашей совместной жизни. Вместо этого они должны рассматриваться как обогащающие наше человеческое сообщество и нашу жизнь. Приведенный выше стих заставляет

нас видеть мир как единый без границ, и, как и в семье, у каждого члена семьи свои мечты, способности, а также представление о земном мире.

Как говорил Махатма Ганди: «Мир достаточно велик, чтобы удовлетворить нужды любого человека, но слишком мал, чтобы удовлетворить людскую жадность». Если человек смотрит на человечество как на одну семью, то он должен заботиться о нем. В «Бхагавад-Гите» говорится, что тот, кто готовит пищу только для себя, совершает грех. И только тот, кто ест последним, накормив всех, освобождается от греха. Смысл состоит в том, чтобы стремиться к действиям, выполнять работу, но работать для интересов всех людей и вкушать плоды своей работы, убедившись, что все потребности остальных были удовлетворены.

Если бы люди в мире заботились только о себе и не беспокоились и не заботились о тех, кто их окружает, тогда у нас будет мир, который «безопасен только для меня», но «не для нас». Махатма Ганди обозначал это как «жадность».

Мы не должны быть слепы к нуждам других людей, глухи к их крикам о помощи, безразличны к их проблемам. Мы должны всегда быть живыми, чтобы удовлетворять потребности наших расширенных семей, потребности тех, кто живет по соседству, потребности тех, кто работает с нами, потребности тех, кого мы вос-

принимаем как «другие» чем мы, т.е. представителям другой страны, другой религии и другой культуры.

И мы должны подавать пример на своих местах работы и деятельности. Мы все осуществляем некоторую «мягкую силу», той силы, осуществляемую посредством убеждения, а не «жесткой», которая осуществляется посредством военной силы или экономических санкций. Это может быть продемонстрировано примером или средой, которую мы создаем в наших сферах влияния. Если я представляю учебное заведение, мы должны приветствовать всех. Всех людей из всех слоев общества, представителей всех религий, языков и культуры. Мы должны наслаждаться разнообразием. Мы должны также понимать, что у нас могут быть разные системы ценностей. Предоставляем ли мы платформу для обсуждения различных ценностей? Толерантны ли мы к друг другу или искренне ли уважаем ли друг друга?

В мире совершается много насилия во имя религии, национальностей, языков, культур и других границ. Поэт как-то сказал, что мы все решили быть индуистами, мусульманами и христианами, а не людьми. Мы должны быть прежде всего людьми и помнить об этом во всех разговорах.

Чтобы увидеть это единство, и постоянно помнить об этом, нам нужен диалог. Диалог заключается в том, чтобы слушать, понимать и учиться друг у друга, зная, что истина и добро не являются исключительными чертами какой-либо конкретной религии, а общими ценностями всех религий.

На этом шестом Съезде лидеров мировых и традиционных религий по приглашению distinguished Президента Нурсултана Назарбаева нам предоставлена возможность собраться вместе и обсудить, как мы можем рука об руку создать лучший, безопасный, мирный и гармоничный мир. Давайте продолжим попытки.

SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE INSTITUTE FOR HINDUISM AND INTER-RELIGIOUS DIALOGUE SAMIR SHANTILAL SOMAIYA

The word secure is derived from Latin, and means «se» – without, and «cura», care. Meaning «without care». «Without worry». «Without fear». How do we help to create a world where we all feel secure, free from fear and threats, and one in which we feel free to dream, hope and pursue our dreams.

The Sanskrit verse, taken from the sixth chapter of the *Maha Upanishad*, is engraved at the entrance hall of the Parliament of India. The verse says:

«This is mine, that is yours, say the small minded. The entire world is a family, for the large hearted». (6.71)

We all live in very diverse worlds. Our worlds can be divided into nations, religions, languages, ethnicities, genders, and as many differences we can think about. The way we dress, the food we eat, the color of our skin, the culture to which we belong, our way of worshipping God, etc., are all expressions of these differences. Do we celebrate this diversity? Or do we seek to want the world to look alike and exactly the same, and one that conforms to our world view?

These differences have often become an obstacle to our living together. They must instead be seen as enriching our human community and our lives. The verse quoted above makes us see the world as one without boundaries, and just as in a family we have different members with varied hopes, dreams, ages, and abilities, so also the entire world.

Mahatma Gandhi famously said, «The world has enough for everyone's need, but not enough for everyone's greed». If one is to look at the world as one family, then one must care for the world. The *Bhagavad Gita* also says that one who cooks for himself alone, is committing a sin. And only he who eats last after providing for all, is freed from sin. Here, the meaning is to pursue action, to pursue work, but to work for all, and to partake of the fruit of one's work, only after making sure that all others have been provided for. After we have «secured» for others their well-being.

If people in the world looked out only for themselves, and did not bother or care for those around them, then you have the world that is «secure for me», but «there is no place for you». Mahatma Gandhi was referring to this «greed».

We must not become blind to other people's needs, deaf to their cries of help, indifferent to their problems. We must always be alive to address the needs of our extended families, the needs of those living next door, the needs of those working with us, the needs of those whom we perceive to be «other» than us, i.e., a different country, a different religion, a different culture.

And we must set examples in our own places of work and activity. We all exercise some degree of «soft power», i.e., a power exercised through persuasion, instead of «hard power» that is exercised through military force or economic sanctions. This can be demonstrated by example, or the environment we create in our spheres of influence. If I rep-

resent an educational institution, we must welcome all. All people from all walks of life, demographics, religions, languages, cultures. We must celebrate diversity. We must also understand that we may have different value systems. Do we provide a platform to be able to discuss different values? Can we agree to differ, can we agree to come together? Do we only tolerate one other, or do we truly respect each other.

Much violence is being perpetrated in the world in the name of religion, nationalities, languages, cultures, and other boundaries. A poet famously said we have all decided to be Hindus, Muslims and Christians over being people. We must be people first, and remember that in all conversations.

To see this unity, and to keep reminding us of this, we need dialogue. Dialogue is about listening to, understanding, and learning from each other in the knowledge that truth, and goodness are not exclusive to any religion in particular, but are spoken of in all religions.

In this Sixth Congress of the Leaders of World and Traditional Religions, at the invitation of the Honorable President, Mr. Nursultan Nazarbayev, we are provided the opportunity to come together, and discuss how we can, hand in hand, create a better, secure, peaceful and harmonious world. Let us keep trying.

ЕУРОПАДАҒЫ ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ ҰЙЫМЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫ ТОМАС ГРЕМИНГЕРДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Құрметті Президент Назарбаев, Төраға Тоқаев,
діни лидерлер Кеңесінің мүшелері, құрметті қатысушылар!**

Бұл маңызды іс-шараға қатысум мен үшін үлкен құрмет. Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің Съезі 2003 жылдан бастап бүкіл әлемдегі ең көрнекті дінаралық үнқатысу бастамаларының бірі болып табылады.

Сондықтан, мен Қазақстан Үкіметіне, әсіресе Президент Назарбаевқа, осы жоғары деңгей-

дегі кездесуді ұйымдастырғаны үшін тағы да ризашылығымызды білдіремін.

Қазақстанның дінаралық және конфессияаралық диалогқа деген ұмтылысы халықаралық қоғамдастықтың аса назарын аударғанын атап өтемін және ол өте орынды. Бұл шын мәнінде біздің мойындауымызға лайық.

Ханымдар мен мырзалар!

Халықаралық арена үлкен шиеленістерге ұшырағаны құпия емес. Біз тұрақтылық дағдарысымен ғана емес, сонымен бірге негізгі құндылықтарға қатысты терең келіспеушіліктерді шегіп отырмыз. Бізге жаңа тәсілдер, жаңа идеялар қажет. Бізге бірлескен күш қажет.

Бұл Конгресс және оның тақырыбы «Қауіпсіз әлем үшін діни лидерлер» өте өзекті болып табылады, өйткені діни лидерлер үшін инклюзивті платформалар қазірдің өзінде бұрынғыдан қарағанда аса қажет.

Діни алуан түрлілік әлсіздіктің емес, керісінше күштің көзі деген көзқарасты қолдауымыз қажет деп кәміл сенемін. Оны құрметтеп, қошаметтеу керек. Тіпті атап өту де қажет.

Діни шекаралар арқылы сындарлы үнқатысудың үдей түсуі мен пікір алмасу сенім қарым-қатынастардың кілті болып табылады. Диалог әртүрлі діндер мен нанымдарды ұстанатын адамдар арасында ынтымақтастыққа әкелуі мүмкін. Біз оны жақсы білеміз, өйткені ЕҚЫҰ – дипломатиялық диалог үшін алаң – тұрақты сенімді нығайтудың жалғыз жолы.

Бүгін біз осы жерде де көре аламыз. Дінаралық диалог – діни қауымдастықтар арасында түсіністік пен сенімсіздікті жеңу үшін мықты құрал. 2003 жылы Президент Назарбаевтың бастамасымен қалыптасқан жаһандық бастама стереотиптерді нақты тәжірибемен алмастыруға көмектеседі және барлық адамдардың игілігі үшін ортақ жауапкершілікті сезінуге қолғабыс көрсетеді.

Діни лидерлер наным бостандығын насихаттауда маңызды рөл атқарады. Діни сенім бостандығын қамтамасыз ету үшін ең алдымен мемлекеттер жауапты болып табылады. Дегенмен, діни лидерлер мемлекеттердің осы міндеттерді орындап отырғанын және діни сенім бостандығын қамтамасыз ету керек.

Бүгінде басқа спикерлерден естігеніміздей, көптеген қоғамдарда кемсітушілік пен ксенофобияның өсуі байқалуда.

Көптеген діни айырмашылықтар мен әртүрлілік қоғамды әлсіретуі мүмкін деген негізсіз мәлімдемелер жасалады. Кейбіреулер қолдауға лайықты «ұлттық» діндер мен ұлттық бірлік үшін қауіпті деп санауға болатын «шетелдік» діндер арасында айырмашылықтар жасайды.

Діни лидерлер осындай қате идеяларды күшейтетін ыңғайлы тұзаққа түспеуі керек, өйткені олар белгілі бір елдегі көпшіліктің қауымдастығына ыңғайлы бола алады. Керісінше, бұл хабарламаларды ұлттық шекаралардан тыс төзімділікті жоғарылату үшін кез келген жерде қарсы алуға тура келеді. Діни лидерлер мен білім беру мекемелері өздерінің діни көзқарастарын бөлісіп қана қоймай, дінге немесе нанымға толықтай еркіндік беру үшін ерекше жауапкершілікке ие.

Жоғары мәртебелілер!

ЕҚЫҰ хатшылығы мен институттары, атап айтқанда, Демократиялық институттар мен адам құқықтары жөніндегі бюро – төзімсіздік пен кемсітушілікке қарсы белсенді атсалысады, кейде аса практикалық тәсілдерді де қолданды.

Мәселен, «Діни немесе сенім қоғамдарының құқықтық тұлғалары туралы нұсқаулар» әзірленді, ол біздің веб-сайтымызда бар.

Сізге осы нұсқаулықтарды қалай қолданатынымыз туралы түсінік беру үшін, біздің басты әріптесіміз – Қазақстанға ерекше назар аударғым келеді. Қазақстан мен ЕҚЫҰ жақында дін мен наным бостандығын жоғарылату арқылы қауіпсіздік пен әлеуметтік бірлікті нығайту жөніндегі жобаны аяқтады. Ол мемлекет пен діни бірлестіктер арасындағы әлеуетті күшейтуді, хабардарлықты арттыруды және диалогты қамтиды. Осы жобаны қолдай отырып,

ЕҚЫҰ Дін туралы заңға түзетулер жобасы бойынша кеңес берді.

ЕҚЫҰ Төрағасының үш жеке өкілі еврейлерге, мұсылмандарға және христиандарға қатысты төзімсіздікке, сондай-ақ басқа діндердің мүшелеріне қарсы күреске баса назар аударады. Ең маңыздысы, олардың бірі, соңғы кездері, Қазақстаннан жоғары деңгейдегі беделді тұлға болды. Олардың ЕҚЫҰ кеңістігіндегі бірлескен сапарлары мен елдік есептері ақпараттылықты арттыру, адал және нәтижеге бағытталған пікірталастарды көтермелеу үшін өте құнды болды.

Бұдан басқа, біз қауіпсіздік пен ынтымақтастықты нығайта отырып, адам құқықтары мен негізгі бостандықтарды ілгерілету үшін діни және қоғамдық лидерлерді қоса алғанда, азаматтық қоғам өкілдерімен белсенді жұмыс істейміз. Бұл зорлық-зомбылық экстремизмді діннен ажыратуға және терроризмнің кез-келген нақты діни немесе мәдени топпен сәйкестенуіне жол бермеудің маңызды әдісі болды.

Мысалы, LIVE (Leaders against Intolerance and Violent Extremism) – Төзімсіздікке және зорлық-зомбылыққа қарсы көшбасшыларға негізделген біздің бастамамызды алайық. Жоба қоғамның ықпалын, оның ішінде ерлер мен әйелдер діни лидерлерін күшейтуге, диалогтан бастап, халықтың деңгейінде әрекет етуге мүмкіндік беретін бастамаларды жүзеге асыруға бағытталған.

Біз сондай-ақ діни, қауымдық және жастар көшбасшылары үшін «тренерлер үшін тренингтер» форматтағы бағдарламаны жүзеге асырып келеміз. Бағдарлама зорлық-зомбылық экстремизмге қарсы әрекет ету және білім мен желілерді арттыру үшін тренингтер мен тренерлік қолдау көрсетуді қамтиды.

Жақын арада – 22 қазанда ЕҚЫҰ Іс басыдағы төраға мемлекеті Римде дінге немесе сенімдерге негізделген кемсітушілікке баса назар аудара отырып, төзімсіздік пен кемсітушілікке қарсы күрес бойынша конференцияны өткізеді.

VI Съез декларациясы Римдегі талқылауларды ақпараттандыруға және одан әрі маңызды пікірталастарды ынталандыратынына сенімдімін.

Ханымдар мен мырзалар!

2010 жылы дәл осы қалада ЕҚЫҰ-ға қатысушы мемлекеттердің мемлекет немесе үкімет басшылары еркін, демократиялық, ортақ және бөлінбейтін Еуроатлантикалық және Еуразиялық қауіпсіздік қауымдастығының көрінісін қалыптастырды. Астананың осы көрінісі аясында дін мен наным еркіндігін насихаттауға, төзімсіздік пен кемсітушілікке қарсы тұруға сөз берді.

ЕҚЫҰ және оның қатысушы мемлекеттері осы мақсаттарға ұмтылады, алайда біз жұмыс істеуіміз қажет. Діни лидерлер, мемлекеттік органдар, халықаралық және өңірлік ұйымдар немесе азаматтық қоғам өкілдері бір-бірімен әріптестік қарым-қатынаста болу керек. Біз бәріміз бірігіп, үйлестірілген түрде әрекет етуіміз керек.

Осы ретте, мен бұл маңызды мәселелерді талқылау үшін жиналғанымызды жоғары бағалаймын және осы бірлескен жұмысты жандандыруға шақырылғанымыз үшін тағы Қазақстан Республикасы мен Қазақстан Президенті Назарбаевқа да алғысымды білдіремін. Мен талқылауды жүзеге асыруды асыға күтемін.

Назарыңызға рақмет.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ОРГАНИЗАЦИИ ПО БЕЗОПАСНОСТИ И СОТРУДНИЧЕСТВУ В ЕВРОПЕ ТОМАСА ГРЕМИНГЕРА

Уважаемые Президент Назарбаев, Председатель Токаев,
Члены Совета религиозных лидеров,
Высокие участники!

Для меня большая честь участвовать в этом важном событии. С 2003 года Съезд лидеров мировых и традиционных религий стал одной из самых выдающихся инициатив межконфессионального диалога во всем мире.

Поэтому я хотел бы поблагодарить Правительство Казахстана и, в частности, Президента Назарбаева за организацию встречи высокого уровня. Приверженность Казахстана к межрелигиозному и межконфессиональному диалогу не осталась незамеченной в международном сообществе. И это правильно. И действительно заслуживает нашего признания.

Дамы и господа!

Не секрет, что международный порядок переживает огромные потрясения. Мы сталкиваемся не только с кризисом стабильности, но и с глубокими разногласиями, когда речь идет об основных ценностях. Нам нужны новые подходы, свежие идеи. Для этого нужны совместные усилия.

Нынешний Конгресс и его тема «Религиозные лидеры за безопасный мир» является весьма своевременным, поскольку инклюзивные платформы для религиозных лидеров в настоящее время нужны как никогда.

Я твердо верю, что мы должны поддерживать мнение о том, что религиозное разнообразие является источником силы, а не слабости. Это то, что нужно уважать и поощрять. Даже отмечать

Обмен мнениями и активизация конструктивного диалога через религиозные границы являются ключом к построению и поддержанию доверительных отношений. Диалог может привести к конструктивному сотрудничеству между людьми разных вероисповеданий и убеждений. И мы это хорошо знаем, потому что ОБСЕ является именно той платформой для дипломатического диалога, единственным способом которого является построение устойчивого взаимного доверия.

Сегодня мы можем увидеть это здесь. Межрелигиозный диалог является мощным инструментом формирования взаимопонимания и преодоления недоверия между религиозными общинами. Эта глобальная инициатива, выдвинутая Президентом Назарбаевым в 2003 году, помогает заменить стереотипы реальным опытом и способствует формированию чувства общей ответственности за наше благополучие.

Религиозные лидеры должны сыграть свою роль в продвижении свободы религии или

убеждений. Государства несут основную ответственность за обеспечение свободы религии или убеждений. Но религиозные лидеры должны также обеспечить, чтобы государства выполняли эти обязательства, чтобы свобода вероисповедания эффективно распространялась на всех.

Как мы уже слышали сегодня от других ораторов, во многих наших обществах усиливается дискриминация и ксенофобия.

Зачастую необоснованные заявления о том, что религиозные различия и многообразие могут ослабить общество. Некоторые даже проводят различие между «национальными» религиями, которые заслуживают поддержки, и «иностранными» религиями могут считаться опасными для национального единства.

Религиозные лидеры не должны попадать в удобную ловушку для подкрепления таких ошибочных идей просто потому, что они могут находиться в удобном положении принадлежности к сообществу большинства в конкретной стране. Вместо этого необходимо противостоять этим сообщениям повсеместно, чтобы способствовать терпимости за пределами национальных границ. Религиозные лидеры и образовательные учреждения несут особую ответственность за обеспечение полной свободы религии или убеждений для всех, а не только для тех, кто разделяет их собственные религиозные убеждения.

Ваши превосходительства!

Секретариат и институты ОБСЕ, в частности, Управление по демократическим институтам и правам человека, активно борются с нетерпимостью и дискриминацией, иногда весьма практическим способом.

Например, мы разработали «Руководство по правосубъектности религиозных или рели-

гиозных общин», которое доступно на нашем веб-сайте.

Для того, чтобы дать вам представление о том, как мы применяем эти руководящие принципы, я хотел бы выделить Казахстан в качестве ключевого партнера в наших усилиях. И Казахстан, и ОБСЕ, недавно завершили проект по содействию безопасности и социальной сплоченности посредством продвижения свободы религии или убеждений. Он включал наращивание потенциала, повышение осведомленности и диалог между государством и религиозными общинами. В поддержку этого проекта ОБСЕ также предложила рекомендации по проекту поправок к казахстанскому Закону о религии. Три личных представителя Действующего председателя ОБСЕ сосредоточены на борьбе с нетерпимостью против евреев, мусульман и христиан, а также против представителей других религий. Примечательно, что одним из них в последнее время была выдающаяся личность высокого уровня из Казахстана. Их совместные визиты и страновые отчеты со всего региона ОБСЕ оказались очень ценными для повышения осведомленности и поощрения честных и ориентированных на результаты дебатов.

Кроме того, мы активно работаем с субъектами гражданского общества, включая религиозных и общественных деятелей, в целях поощрения прав человека и основных свобод при одновременном укреплении безопасности и сотрудничества. Это также стало одним из важных способов помочь отделить насильственный экстремизм от религии и предотвратить идентификацию терроризма с какой-либо конкретной религиозной или культурной группой.

Возьмем, к примеру, нашу новаторскую инициативу LIVE – Лидеры против нетерпи-

мости и насильственного экстремизма. Проект направлен на расширение возможностей влиятельных представителей сообщества, в том числе религиозных лидеров мужского и женского пола, предпринимать инициативы, которые позволяют нам перейти от диалога к действиям на местном уровне.

Мы также внедряем программу подготовки инструкторов для религиозных, общественных и молодежных лидеров. Программа включает в себя обучение и тренерскую поддержку, чтобы расширить знания, навыки и сети для того, чтобы безопасно высказаться и принять меры против насильственного экстремизма.

И через несколько дней, 22 октября, председательство ОБСЕ проведет в Риме конференцию по борьбе с нетерпимостью и дискриминацией с акцентом на религиозную или религиозную дискриминацию.

Я уверен, что Декларация VI Съезда послужит основой для дискуссий в Риме и послужит стимулом для содержательных дискуссий.

Дамы и господа!

В 2010 году в этом самом городе главы государств и правительств государств-участников ОБСЕ сформулировали концепцию свободного, демократического, общего и неделимого евроатлантического и евразийского сообщества безопасности. В рамках этого видения Астаны они взяли обязательства продвигать свободу религии или убеждений и бороться с нетерпимостью и дискриминацией.

ОБСЕ и ее государства-участники привержены этим целям, но нам предстоит еще много работы. И важно, чтобы мы работали в партнерстве друг с другом, будь то религиозные лидеры, государственные органы, международные и региональные организации или субъекты гражданского общества. Все мы должны собраться вместе и действовать согласованно.

Поэтому я очень ценю возможность для всех нас встретиться и обсудить эти важные вопросы, и я еще раз благодарю Республику Казахстан и Президента Назарбаева за то, что они собрали нас здесь, чтобы придать новый импульс этим совместным усилиям. Я с нетерпением жду обсуждений.

Спасибо за внимание

SPEECH OF THE SECRETARY GENERAL OF THE ORGANIZATION FOR SECURITY AND CO- OPERATION IN EUROPE THOMAS GREMINGER

**President Nazarbayev, Chairman Tokayev,
Members of the Council of religious leaders, Distinguished participants,**

It is a great honour for me to participate in this important event. Since 2003, the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions has become one of the most prominent inter-faith dialogue initiatives world-wide.

So I would like to thank the Government of Kazakhstan, and in particular President Nazarbayev, for once again hosting this high-level gathering.

Kazakhstan's commitment to inter-religious and inter-faith dialogue has not gone unnoticed in the international community. And rightly so. It indeed deserves all our recognition.

Ladies and gentlemen!

It is no secret that the international order is undergoing huge upheavals. We not only face a stability crisis, but also deep disagreements when it comes to basic values. We need new approaches, fresh ideas. And we need joint efforts.

This Congress, and its theme, «Religious Leaders for a safe world», are extremely timely because inclusive platforms for religious leaders are needed now more than ever.

I firmly believe that we should endorse the view that religious diversity is a source of strength and not of weakness. It is something to be respected and fostered. Even celebrated.

Exchanging views and enhancing meaningful dialogue across religious boundaries are key to

building and maintaining relationships of trust. Dialogue can lead to constructive co-operation between people of different faiths and beliefs. And we know it well, because the OSCE is precisely a platform for diplomatic dialogue, the only way to building sustainable mutual trust.

We can also see it here today. Interreligious dialogue is a powerful tool for building understanding and overcoming mistrust between religious communities. This global initiative, which President Nazarbayev initiated in 2003, helps to replace stereotypes with real experiences, and foster a sense of shared responsibility for the well-being of all.

Religious leaders have a role to play in promoting freedom of religion or belief. States bear primary responsibility for ensuring freedom of religion or belief. But religious leaders should also ensure that States uphold this duty and that freedom of religion effectively applies for all.

As we have already heard from other speakers today, there is an increase in discrimination and xenophobia in many of our societies.

Often, unfounded claims are made that religious differences and diversity can weaken society. Some even draw distinctions between «national» religions, which are worthy of support, and «foreign» religions which can be deemed dangerous to national unity.

Religious leaders should not fall into the convenient trap of reinforcing such erroneous ideas simply because they might be in the comfortable position of belonging to the majority community in a particular country. Instead, there is a need to counter these messages everywhere in order to promote tolerance beyond national boundaries. Religious leaders and educational institutions have a special responsibility to promote full freedom of religion or belief for all, not just for those sharing their own religious beliefs.

Excellencies!

The OSCE Secretariat and Institutions – in particular the Office for Democratic Institutions and Human Rights – actively combats intolerance and discrimination, sometimes in very practical ways.

For instance, we have developed the «Guidelines on the Legal Personality of Religious or Belief Communities», which are available on our website.

To give you an idea of how we apply these guidelines, I would like to highlight Kazakhstan as a key partner in our efforts. Both Kazakhstan and the OSCE have recently completed a project on promoting security and social cohesion through advancing freedom of religion or belief. It included capacity-building, awareness-raising and dialogue between the State and religious communities. In support of this project, the OSCE has also offered advice on the draft amendment to Kazakhstan's Law on Religion.

Three Personal Representatives of OSCE Chairperson-in-Office focus on combating intolerance against Jews, Muslims and Christians, as well as against members of other religions. Significantly, one of them, in recent times, has been a high-level distinguished personality from Kazakhstan. Their joint visits and country reports from across the OSCE area have proved very valuable

to raise awareness and encourage honest and results-oriented debate.

In addition, we actively work with civil society actors, including religious and community leaders, to promote human rights and fundamental freedoms while strengthening security and cooperation. This has also become one important way to help separate violent extremism from religion and prevent the identification of terrorism with any specific religious or cultural group.

Take for instance our ground-breaking initiative LIVE – Leaders against Intolerance and Violent Extremism. The project aims at empowering community influencers, including male and female religious leaders, to undertake initiatives that move us from dialogue to action at the grass roots level.

We are also rolling out a train-the-trainer programme for religious, community and youth leaders. The programme involves training and coaching support to increase knowledge, skills and networks in order to safely speak up and take action against violent extremism.

And in a few days, on 22 October the OSCE Chairmanship will hold a Conference in Rome on Combating intolerance and discrimination with a focus on religion or belief-based discrimination.

I am sure that the VI Congress Declaration will inform the discussions in Rome and further stimulate meaningful discussions.

Ladies and gentlemen!

In 2010, in this very city, the Heads of State or Government of the OSCE participating States formulated a vision of a free, democratic, common and indivisible Euro-Atlantic and Eurasian security community. As part of that Vision of Astana, they specifically vowed to promote freedom of religion or belief and to combat intolerance and discrimination.

The OSCE and its participating States are committed to these goals but much work lies ahead of us. And it is important that we work in partnership with each other, whether as religious leaders, state authorities, international and regional organizations, or civil society actors. We all should come together and act in a co-ordinated manner.

So, I very much appreciate the opportunity for all of us to meet and discuss these important issues and I once again thank the Republic of Kazakhstan and President Nazarbayev for convening us here to give renewed impetus to this joint endeavour. I look forward to the discussions.

Thank you for your attention.

ИНДОНЕЗИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІНІҢ АРНАЙЫ ӨКІЛІ, ИНДОНЕЗИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ СЫРТҚЫ ІСТЕР МИНИСТРІНІҢ ОРЫНБАСАРЫ АБДУРАХМАН МУХАММАД ФАХИРДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Жоғары Мәртебелі Нұрсұлтан Назарбаев, Қазақстан Республикасының Президенті!
Құрметті Съезге қатысушылар, ханымдар мен мырзалар!
Ассаламу ‘алайкум уа рахматуллахи уа баракатуху! Шалом! Намасте!
Баршамыз бейбітшілікте болайық!

Ең алдымен, Президент Нұрсұлтан Назарбаевқа және Қазақстан халқына Сулавеси аралында болған жер сілкінісі мен цунамиге орай айтылған көңіл үшін ризашылығымды білдіруге рұқсат етіңіздер. Сіздердің ізгі қолдау мен тілектестік сөздері

Индонезия халқы үшін жұбаныш болып табылады.

Сонымен қатар, мен басқа да сөз сөйлеушілердің қатарына қосылып, Жоғары Мәртебелі Президент Нұрсұлтан Назарбаевты осы маңызды іс-шараның өткізілуімен

құттықтауды рұқсат етіңіздер. Бұл шара Жоғары Мәртебелінің дін көшбасшылары арасында бейбітшілік, келісім және ынтымақтастықты қамтамасыз ету мақсатында диалог орнату қажеттілігі жөніндегі көзқарасын көрсетеді.

Құрметті делегаттар!

Бұл Съездің өткізілуі өте орынды. Біздің әлеміміз ұлтшылық, зорлық-зомбылық экстремизм мен радикализм секілді күрделі қиындықтарға тап болуда. Дінді көбінесе бұл проблемалармен қате теңдестіреді. Көптеген топтар діндердің атынан әрекет етеді деп сендіреді, бірақ шын мәнінде олар барлық діндер қызмет етуге шақырылған элемент болып табылатын – адамгершілікті бұзады. Мұндай іс-әрекеттер қандай да бір дінге жатпайды, олардың діни және теологиялық негізі жоқ.

Діндер сәйкестік, өзгешелік және өшпенділік саясаты сияқты саясаттың саяздық мақсаттарына қол жеткізу үшін саяси құрал ретінде пайдаланылады. Осыған орай әртүрлі діндер көшбасшыларының қоғамға үндеу жасап, осы мәселені шешу үшін дінаралық диалогқа қатысуы өте маңызды.

Ханымдар мен мырзалар!

Индонезия 6 ресми діні, 300-ден астам этникалық тобы, 1000-нан астам жергілікті тілі бар әлемдегі ең көп этникалық елдердің бірі болып табылады. Сонымен қатар, индонезиялықтар бейбітшілік пен келісімде өмір сүреді деп мақтанышпен айта аламын. Ел құрылтайшыларының мұрагері болып табылатын ұлттық конституциясы діни сенім бостандығына кепілдік береді, елімізде діни әртүрлілік гүлденіп жатыр және төзімділік біздің ДНК-мыздың бір бөлігі болып табылады.

Мысалы, негізінен мұсылман болып табылатын Жокарта қаласында екі түрлі храмдар бар:

«Боробудор» – әлемдегі ең үлкен будда храмы, ал «Прамбанан» – ең әдемі индуизм храм кешендерінің бірі. Бұл әртүрлі діндердің бірімен бейбіт өмір сүре алатынын дәлелдейді.

Ханымдар мен мырзалар!

Индонезия дін негізінде салынған мемлекет болмаса да, діни құндылықтар біздің қоғамымыздың бойына терең сіңіп, олар ұлтымыздың және еліміздің өмір салтына бағыт-бағдар береді.

Келісім мен төзімділік қоғамды қолдаудың қажетті шарттары болып табылады және дін көшбасшылары бұл мәселеде бейбітшілік жаршысы ретінде маңызды рөл атқарады. Олар, әрине, діннің тиісті орын алуына және бастапқы мақсатына қайта оралуына жауапты. Сондықтан Индонезия үкіметі мен дін көшбасшылары, сондай-ақ қоғамның басқа элементтері бірлесіп жұмыс істейді.

Индонезия Дін істері министрлігі барлық индонезиялық улемдерді қамтитын тәуелсіз орган болып табылатын Индонезияның улемдер кеңесімен тығыз ынтымақтастықта болуда. Жергілікті қауымдар жергілікті билік органдарының қолдауымен дін және басқа да беделді көшбасшылар тұрақты диалог жүргізетін діни келісім форумдарын өткізеді. Бейбітшілік үшін диалогты қамтамасыз ету үшін азаматтық қоғам және үкіметтік емес ұйымдар да жұмыс істеуде. Екі ірі мұсылман ұйымы – Нахдлатул Улама және Мухаммадия – үкіметтің диалог бойынша әріптестері болып табылады.

Құрметті қатысушылар!

Индонезия дүниежүзіндегі ең үлкен 220 миллионға жуық мұсылман халқы бар мемлекеті ретінде барлық тіршілік иелеріне рақымы болып табылатын Исламның шынайы жүзін көрсетуде өзінің маңызды рөлін жақсы түсінеді.

Индонезиялық дінтанушылар бұл үндеуді насихаттауға белсене қатысуда. Ағымдағы жылдың мамыр айында Богор мен Жакарта қалаларында өткізілген «Ұстамды Ислам» мәселелері жөніндегі Жоғары деңгейдегі консультациялардың қорытындылары бойынша Индонезия мен әлемнің басқа елдердің 138 улемдері және мұсылман ғалымдары Ислам бейбітшілік, ұстамдылық және бейтараптық діні болып табылады деп көрсетілетін «Богор үндеуін» одан әрі ілгерілетуге уағдаласты.

Ауғанстандағы бауырластарымыздың бейбітшілікке ұмтылуына қосқан зор үлесі мен қолдауы ретінде біз осы жылдың мамыр айында Богор қаласында Ауғанстан мен Пәкістанның улемдері арасындағы диалогты қамтамасыз ету алаңы ретінде Үш жақты улемдер конференциясын өткіздік. Индонезиялық улемдер еліміздің терроризмге қарсы саясатында дерадикаландыру бағдарламасы шеңберінде маңызды рөл атқарады. Олардың қолдауларысыз бұл жұмыс жемісті нәтижелерге әкелмеуші еді. Бұл дін көшбасшыларының бейбітшілікті сақтаудағы маңызды рөлін тағы бір рет атап өтеді.

Құрметті қатысушылар!

Әр түрлі діндер арасындағы диалог проблемаларды шешудің көзі болуы мүмкін. Сондықтан біз басқа елдерде бұл көзқарасты белсенді түрде ілгерілетеміз. Индонезия әлемнің 30 елімен екі жақты конфессияаралық диалогты орнатқан. Мен жақында Үндістанмен дінаралық диалог жүргіздім.

Бейбітшілік, келісім мен төзімділікті сақтау – бұл барлық адамдардың жауапкершілігі. Осылайша, инклюзивтілік экстремизм қатеріне төтеп беруде маңызды рөл атқарады. Осы ізгі мақсаттарға қол жеткізу үшін қоғам, үкімет, дін көшбасшылары, академиктер, азаматтық қоғамның әрбір элементі олардың мүмкіндіктеріне сәйкес өз үлестерін қосулары қажет. Бұл әсіресе цифрлық ғасырда қолдау көрсете алатын жастарға, миллениал ұрпаққа қатысы бар.

Белгілі даналықта айтылғандай, «мың шақырымдық алыс жол алғашқы қадамнан басталады», және менің ойымша, бұл қадам сіздермен осында және қазір жүзеге асырылады.

Назар аударғандарыңызға рақмет.

Вассаламу' алейкум уа рахматуллахи.

ВЫСТУПЛЕНИЕ СПЕЦИАЛЬНОГО ПРЕДСТАВИТЕЛЯ ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ ИНДОНЕЗИЯ, ЗАМЕСТИТЕЛЯ МИНИСТРА ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ РЕСПУБЛИКИ ИНДОНЕЗИЯ АБДУРАХМАНА МУХАММАДА ФАХИРА

**Ваше Превосходительство г-н Нурсултан Назарбаев,
Президент Республики Казахстан!
Уважаемые участники Съезда, дамы и господа!
Ас-аляму алейкум! Шалом! Намасте!
Да прибудет с нами всеми мир!**

Прежде всего позвольте мне поблагодарить Президента Нурсултана Назарбаева и народ Казахстана за соболезнования в связи с землетрясением и цунами, обрушившимися на остров Сулавеси. Ваши добрые слова сочувствия и поддержки являются источником утешения для жителей Индонезии.

Позвольте мне также присоединиться к другим выступающим и поздравить Его Превосходительство Президента Нурсултана Назарбаева с проведением данного очень важного мероприятия, которое демонстрирует видение Его Превосходительства о необходимости налаживания диалога между религиозными лидерами для обеспечения мира, согласия и сотрудничества.

Уважаемые делегаты!

Проведение данного Съезда является весьма своевременным. Наш мир продолжает сталкиваться со сложными проблемами, такими как национализм, насильственный экстремизм

и радикализм. Религию зачастую неверно отождествляют с этими проблемами. Многие группы утверждают, что действуют во имя религий, хотя на самом деле они разрушают тот элемент, которому призваны служить все религии, а именно: гуманизм. Такие действия не принадлежат какой-либо определенной религии, в них нет религии и теологической основы. Религии используются как политический инструмент для достижения недальновидных политических целей, к которым относятся политика идентичности, исключительности и ненависти. Именно поэтому очень важно, чтобы лидеры различных религий, различных вероисповеданий обратились к обществу и участвовали в межрелигиозном диалоге для решения этой проблемы.

Дамы и господа!

Индонезия является одной из самых мультиэтнических стран в мире, в которой имеется 6 официальных религий, более 300 этнических

групп и более 1000 местных языков. Тем не менее, я с гордостью могу сказать, что индонезийцы живут в мире и согласии. Унаследованная от отцов-основателей национальная конституция страны гарантирует свободу вероисповедания, в стране процветает религиозное разнообразие, а толерантность является частью нашего ДНК.

К примеру, в преимущественно мусульманском городе Джокьякарта расположены два совершенно разных храма: «Боробудур» – крупнейший буддийский храм в мире и «Прамбанан» – один из самых красивых индуистских храмовых комплексов. Это является доказательством того, что различные религии могут мирно сосуществовать друг с другом.

Дамы и господа!

Хотя Индонезия не является государством, основанным на религии, религиозные ценности глубоко укоренились в нашем обществе, они направляют наш образ жизни нации и страны.

Согласие и терпимость являются обязательными условиями для поддержания общества, и религиозные лидеры играют решающую роль в этом деле в качестве проповедников мира. Они, безусловно, несут ответственность за то, чтобы религия занимала положенное ей место и служила своему изначальному предназначению. Именно поэтому правительство Индонезии и религиозные лидеры, а также другие элементы общества взаимодействуют друг с другом.

Министерство по делам религий Индонезии тесно сотрудничает с Индонезийским советом улемов – независимым органом, охватывающим всех индонезийских улемов. Местные общины при поддержке местных органов власти проводят форумы религиозного согласия, где религиозные и другие видные лидеры ведут регулярный диалог. Гражданское общество

и неправительственные организации также работают для обеспечения диалога во имя мира. Две крупнейшие мусульманские организации – Нахдлатул Улама и Мухаммадия являются партнерами правительства по диалогу.

Уважаемые участники!

Будучи страной с самым большим населением в мире по количеству мусульман, которое составляет около 220 миллионов человек, Индонезия полностью осознает свою решающую роль в выражении истинного лица Ислама, являющегося милостью для всего сущего. Теологи из Индонезии активно участвуют в продвижении этого послания. По итогам проведенных в мае т.г. в городах Богор и Джакарта Консультаций высокого уровня по вопросам «Умеренного Ислама» 138 улемов и мусульманских ученых из Индонезии и других стран мира согласились продвигать «Богорское послание», в котором подчеркнуто, что Ислам является религией мира, умеренности и беспристрастности.

В качестве весомого вклада и поддержки наших афганских братьев и сестер в их стремлении к миру мы провели Трехстороннюю конференцию улемов в мае текущего года в г.Богор в качестве площадки для обеспечения диалога между улемами Афганистана и Пакистана. Индонезийские улемы также играют центральную роль в программе дерадикализации в рамках нашей контртеррористической политики. Без их поддержки эта работа не привела бы к продуктивным результатам. Это еще раз подчеркивает важную роль религиозных лидеров в поддержании мира.

Уважаемые участники!

Диалог между различными религиями может стать источником решения проблем.

Поэтому мы активно продвигаем эту точку зрения в других странах. Индонезия установила двусторонние межконфессиональные диалоги с 30 странами мира. Недавно я провел межконфессиональный диалог с Индией.

Уважаемые дамы и господа!

Поддержание мира, согласия и терпимости – это ответственность всех. Таким образом, инклюзивность играет ключевую роль в деле противодействия угрозе экстремизма. Для достижения этих благородных целей каждый

элемент общества, правительство, религиозные лидеры, академики и гражданское общество должны вносить свой вклад, исходя из своих возможностей. Особенно это касается молодежи, «поколения миллениалов», которые могут оказать поддержку в цифровую эпоху.

Как гласит общепринятая мудрость, «путешествие в тысячу миль начинается с одного шага», и я верю, что этот шаг осуществляется вами здесь и сейчас.

Благодарю за внимание.

Вассаламу' алейкум уа рахматуллахи.

SPEECH OF THE SPECIAL ENVOY OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF INDONESIA, VICE MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS THE REPUBLIC OF INDONESIA **ABDURAHMAN MUHAMMAD FACHIR**

**Your Excellency Mr. Nursultan Nazarbayev,
President of the Republic of Kazakhstan!**
Distinguished participants of the Congress! Ladies and Gentlemen!
Assalamu'alaikum Wr. Wb.! Shalom! Namaste! Peace be upon us all!

Before I begin, allow me to thank President Nursultan Nazarbayev and the people of Kazakhstan for the condolences in the aftermath of the earthquake and tsunami that struck Sulawesi Island. Your kind words of sympathy and support are indeed a source of comfort for the people of Indonesia.

Let me also join others in congratulating His Excellency President Nursultan Nazarbayev for convening this very important event. It demonstrates His Excellency's vision to forge dialogue between world and religious leader to promote peace, harmony and cooperation.

Distinguished Delegates!

The timing of our discussion today could not be more pressing. Our world continues to face complex challenges. Narrow nationalism, violent extremism, and radicalization are still rampant. Religion has been incorrectly attributed to such problems. Many groups often claimed to act in the name of religions. While in fact, it undermines the element that any religion tries to serve: humanity. Such action does not belong to any certain religion, it has no religion, it has no theologi-

cal foundation. As we look around, religions have been used as a political instrument to advance short-sighted political goals: politics of identity, exclusivism, and hatred. For this reason, it is pivotal to have leaders from different faiths to speak out in their communities and engage in interfaith dialogue to confront this issue.

Ladies and Gentlemen!

Indonesia is one of the most diverse countries in the world. Six official religions; more than 300 ethnic groups; more than one thousand local languages. Yet, I am proud to say that Indonesians relatively live in peace and harmony. As inherited by our founding fathers the national constitution guarantees the freedom of belief, religious diversity is thriving and the value of tolerance is somewhat built in our DNA.

As an example, Yogyakarta, the predominantly Muslim city, is home of two very different temples – «Borobudur», the largest Buddhist temple in the world, and «Prambanan», one of the most beautiful Hindu temple compound around. A living proof that different religions can live amicably side-by-side.

Ladies and Gentlemen!

Though Indonesia is not a state based on religion, religious values are deeply ingrained in the society. Guide our way of living as a nation and a country. Harmony and tolerance are substantial to sustain the society and religious leaders play a crucial role in this matter to preach the message of peace. They surely bear the responsibility to put religion in its rightful place; return it to its core business. For that, the Indonesian government and religious leaders, and all other elements in the society go hand in hand.

The Ministry for Religious Affairs closely collaborate with the Indonesian Ulema Council an independent body that accommodate all Indonesian Ulemas. Local communities, facilitated by local governments, established the Religious Harmony Forum (FKUB), where religious and prominent figures hold dialogue regularly. Civil society organizations have been engaged to promote dialogue for peace. Two biggest Muslim Organizations Nahdlatul Ulama and Muhammadiyah become the dialogue partners for the government.

Distinguished Participants!

As the country with the world's largest Muslim majority population of 220 million Indonesia is fully aware of its crucial role in voicing the true face of Islam as Rahmatan Lil' Alamin.

Indonesian Ulemas and Muslim scholars have been actively engaged to promote this message. Through the convening of the High Level Consultation of World Muslim Scholars on Wasatiyyat al-Islam in Bogor and Jakarta, in May this year. 138 ulemas and Muslim scholars from Indonesia and abroad agreed to send forth «the Bogor Message» to promote Islam as a religion of peace,

moderation and impartiality to achieve Ummatan Wasathan.

As a tangible contribution and support to our Afghan brothers and sisters in their pursuance of peace we held the Trilateral Ulema Conference in May this year in Bogor as an avenue for dialogue between Ulemas from Afghanistan and Pakistan. Indonesian Ulemas also play central role in the de-radicalization program as part of our counter-terrorism policy. Without their full support, the program would not yield positive results. Once again, it is a testament to the role of religious leaders in supporting the peace process.

Distinguished Delegates!

Dialog between faiths could become a source of solution. We have therefore been actively championing this view to other countries. Indonesia has established bilateral interfaith dialogues with 30 countries around the globe. I just concluded the first interfaith dialogue with India this month.

Ladies and Gentlemen!

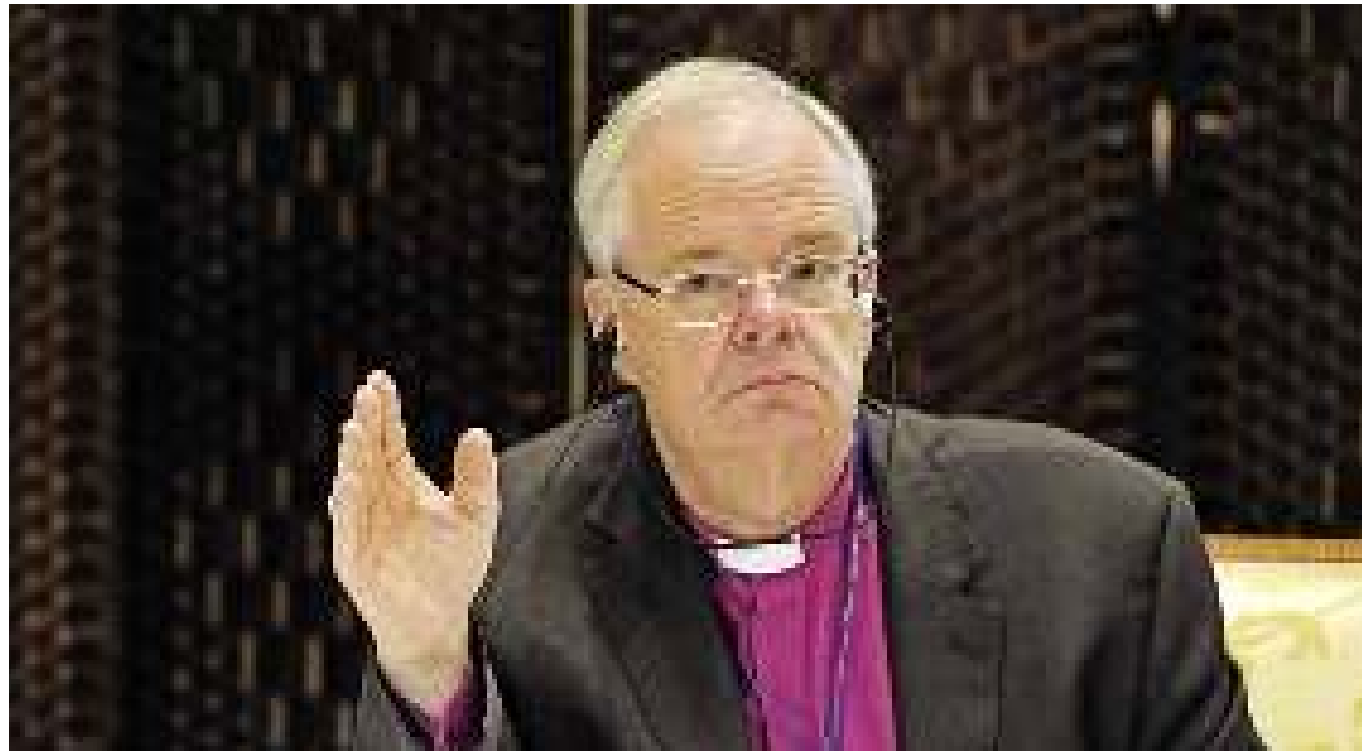
Maintaining peace, harmony, and tolerance is the responsibility of all. Thus, inclusiveness is the key to curb the threat of extremism. To achieve these noble goals each and every element in the society, governments, religious leaders, academician, civil society – should contribute according to their capacities. Especially young generation, the millennials. They could support through their network and ability to cope with the digital era.

As conventional wisdom says «a journey of thousand miles begins with a single step», and I do believe, that single step is here, is now, and is you.

Thank you.

Wassalamu'alaikum warahmatullahi.

БЕДФОРД ЕПИСКОПЫ РИЧАРД АТКИНСОННЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Жоғары мәртебелі Президент Нұрсұлтан Назарбаев, мен Астанадағы Съезде болу құрметіне тағы да төртінші рет бөленіп отырмын. Қауіпсіз әлем үшін бірге жұмыс істеу міндеттері мен мүмкіндіктері діни көшбасшылар үшін маңызды басымдылық болып табылады.

Сізге және осы съезге Кантербери архиепископы, аса құрметті және аса қадірлі Джастин Уэлбидің сәлемін жеткізу мен үшін мәртебе. Әртүрлі діндер мен сенімдердің осыншама ауқымды өкілдерін жинауда Съез жұмысының бейнелік мәні бар, –

дейді Архиепископ. Біздер, дін көшбасшылары үшін, ортақ мәселелерімізді ғана емес, айырмашылықтарымызды да талқылау мақсатында әрдайым бір-бірімізбен қарым-қатынаста болуды сақтап отыру тұрақты мәселелер қатарында болып отыр. Менің христиандық сенімім – біздер бәріміз Құдайдың бейнесінде жаратылдық және біз өзімізбен бірге өмір сүріп жатқандардың барлығының гүлденуіне ұмтылуымыз керек. Мен бұл кездесу бейбіт қоғам құру жолындағы тағы бір қадам болсын деп сыйынамын.

Осы маңызды шараны өткізіп жатқан Сіз үшін де оқылған дұғамды қабыл алыңыз.

Діни көшбасшылар ретінде біздер бәрі гүлдене алатын қауіпсіз әлемді насихаттауға шақыруымыз керек. Жақында Саудагерлер одағы конгресінің 150-жылдық мерейтойында айтқан сөзінде Архиепископ делегаттарға Амос пайғамбардың сөздерін еске салды: Әділдік су секілді төмен қарай ағып, тақуалық ағыны сарқырасын, – деді (Амос 5:24). Көшбасшы болу бұл Құдайдың өз халқына еркі болып табылатын әділдік пен тақуалықты қорғап отыру деген сөз.

Бұл өзімізді діни көшбасшылар ретінде бастайтын көшбасшылық. Қуат пен мәртебе емес, батылдық және жан-тәнімен беріліп жұмыс істеу арқылы белгіленетін көшбасшылық. Христиандық көшбасшы үлгісі – қызмет етуге емес, қызмет ете отырып, өз өмірін көптеген адамдар үшін төлем ретінде жан пиде етуге келген Құдайымыз болып табылады (Марка 10:45). Кімнің ұлы екені туралы пікір таластырып, ұрсысып жатқан шәкірттеріне, Иса қасында тұрған балаға қолмен нұсқап отырып: Сендерге шын айтамын, егер өзгермесеңдер және мына кішкентай бала сияқты болмасаңдар ешқашан Жұмақ патшалығына кіре алмайсыңдар деді. Көшбасшылық – бойсұнушылықтан тұрады, қызмет пен батыл құрбандықтан көрінеді.

Қауіпсіз әлем үшін діни көшбасшылық біздерден бір-бірімізге болысуды талап етеді. Өзім тең-төрағасы болып табылатын Ұлыбританиядағы дінаралық жүйенің жуырдағы кездесуінде мұсылман және еврей өкілдері ұлттық жетекші газеттің мұсылман қауымдастығы тарапына

жасаған әділетсіз және іріктеусіз сын-ескертпелері туралы айтқан болатын. Британдық иудаизм депутаттарының кеңесі өкілінің қоңырау шалып, исламға жасалған шабуылға жауап беруі редакторды қатты таң қалдырған болатын. Өзге сенім қауымдастығына болысатын көшбасшылықтың батыл әрекеті қауіпсіз әлем құрудың бір бөлігі болып табылады.

Қауіпсіз әлем үшін діни көшбасшылық біздерден, яғни сіздерден және менен қуатты және тиімді конфессияаралық келісімді ілгерілетіп, әрі қарай жалғастыруды талап етеді. Англияда біздер оныншы қарашада Ұлттық конфессияаралық аптаны тойлаймыз. Көптеген жылдар бойы діндер, жергілікті билік, мемлекеттік әрі жекеменшік кәсіпорындар мен қоғамдық топтармен қатар, конфессияаралық іс-шараларды ұйымдастырып, жариялап отырады. Осы жылғы дінаралық апта Еске алу жексенбісі мен Бірінші дүниежүзілік соғыстың аяқталғанына 100 жыл толуына байланысты шаралардың өтуімен басталады. Бәрімізге бейбітшілік үшін бірге жұмыс істеудің маңыздылығын ескерту қажет. Басқа ұлттар үшін конфессияаралық аптаның мүмкіндіктерін пайдалану әлеуеті бар.

Қызметінің басында Иса пайғамбар Ишая пайғамбарға былай деген екен:

Мырзаның Рухы менде, өйткені ол мені кейдерге ізгі хабарды жариялау үшін майлады. Ол мені тұтқындарға бас бостандығы берілетінін жариялау үшін жіберді соқырларға көрі мүмкіндігін қалпына келтіріп, қысымға ұшырағандарды босату және Құдайдың жылы болатынын жариялау үшін жіберді.

Біздерді көшбасшылыққа шақырған осы екеуі – міндет пен рух.

ВЫСТУПЛЕНИЕ РИЧАРДА АТКИНСОНА ЕПИСКОПА БЕДФОРДА

Ваше превосходительство, Президент Нурсултан Назарбаев, мне еще раз выпала большая честь быть в Астане на моем четвертом Съезде. Задача и возможность для религиозных лидеров работать вместе ради безопасного мира является жизненно важным приоритетом.

Для меня большая честь передать Вам и Конгрессу приветствия distinguished Джастина Уэлби, архиепископа Кентерберийского. Архиепископ заявляет, «что работа Съезда особенно символична в собрании такого круга представителей разных конфессий и верований. Наша постоянная задача как религиозных лидеров, поддерживать отношения друг с другом, чтобы мы могли обсуждать не только то, что у нас есть общее, но и то, где мы имеем отличие. Моя христианская вера заключается в том, что все мы созданы по образу и подобию божьему и должны стремиться к процветанию всего, с чем мы живем. Я молюсь о том, чтобы эта встреча стала еще одним шагом на пути к созданию мирного общества».

Пожалуйста, примите мои молитвы за Вас, так как Вы организовываете это знаменательное событие.

Как религиозные лидеры мы призваны содействовать безопасному миру, в котором все могут процветать. В недавнем выступлении на съезде профсоюзов по случаю 150-летия архиепископ напомнил делегатам слова пророка Амоса: «Но пусть правосудие течет как река, праведность – как непересыхающий поток!»

(Амос 5:24). Быть лидером-значит отстаивать справедливость и праведность, которые являются божьей волей для своего народа.

Это руководство, которое начинается с самих нас как религиозных лидеров. Руководство, которое характеризуется не столько как властью и статусом, сколько мужеством и самоотдачей. Пример верования христианства, это то, что Ибо и Сын Человеческий не для того пришёл, чтобы Ему служили, но чтобы послужить и отдать душу Свою для искупления многих (Марк 10:45). Это Иисус, столкнувшись с препирающимися учениками, озабоченными тем, кто был самым великим, указал на ребенка и сказал: «истинно говорю Вам, пока Вы не изменитесь и не станете как маленькие дети, вы никогда не попадете в Царство Небесное. Лидерство дает свои корни в гуманности, отмеченном служением и выраженном в отважном героизме».

Религиозное вероисповедание для безопасного мира также требует, чтобы мы стояли друг за друга. На недавнем заседании межконфессиональной сети в Соединенном Королевстве, на котором я выступал в качестве сопредседателя, мусульманские и еврейские представители говорили о времени, когда мусульманская община была в центре несправедливой и избирательной критики со стороны ведущей национальной газеты. К крайнему удивлению редактора, ему позвонил представитель Совета депутатов британского иудаизма и взял на себя ответственность за данную критику в

отношении Ислама. Мужественный акт лидерства, отстаивание другой религиозной общины, которая является частью построения более безопасного мира.

Религиозное руководство в интересах безопасного мира также требует, чтобы мы – то есть вы и я – продолжали поощрять и обеспечивать сильное и эффективное межконфессиональное взаимодействие. В ноябре, в Англии мы отмечаем десятую национальную межконфессиональную неделю. С годами это стало явлением, когда религии наряду с местными органами власти государственными и частными предприятиями, а также общинными группами, организуют и пропагандируют межконфессиональные мероприятия. В этом году межконфессиональная неделя начинается в

воскресенье в честь памяти и 100-летия окончания Первой мировой войны. Какое еще более напоминание нужно любому из нас о важности совместной работы во имя мира. Есть ли потенциал у других наций воспользоваться возможностью проведения межконфессиональных недель?

В начале своего служения Иисус цитировал пророка Исаию, когда он сказал:

Дух Господень на Мне; ибо Он помазал Меня благовествовать нищим, и послал Меня исцелять сокрушенных сердцем, проповедывать пленным освобождение, слепым прозрение, отпустить измученных на свободу.

Это задача и дух лидерства к которому мы призваны.

SPEECH OF THE BISHOP OF BEDFORD RICHARD ATKINSON

Your excellency, President Nursultan Nazarbayev, once again it is a great honour to be in Astana and at my fourth Congress. The challenge and opportunity for religious leaders to work together for a safe world is a vital priority. This Congress offers the possibility of taking significant steps forward as we seek to build greater peace and harmony in our world.

It is my privilege to bring you and this Congress the greetings of the Most Revd and Right Honourable Justin Welby, the Archbishop of Canterbury. In a letter that I will pass onto you, the Archbishop says: The work of the Congress is particularly symbolic in gathering such a range of representatives of different faiths and beliefs. It is our constant challenge as faith leaders to keep pursuing relationships with one another so that we are able to discuss not only what we have in common but also where we differ. My Christian belief is that we are all made in God's image and that we must seek the flourishing of all we live alongside. It is my prayer that this meeting will signal another step towards creating peaceful societies.

Please also accept my prayers for you as you host this significant occasion.

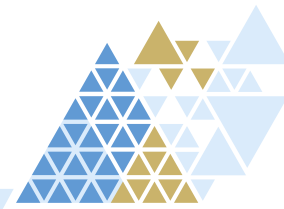
As Religious Leaders we are called to promote a safe world in which all can flourish. In a recent speech to the Trades Union Congress on their 150th Anniversary the Archbishop reminded the delegates of the words of the prophet Amos: But let justice roll down like waters, and righteousness like an ever-flowing stream

(Amos 5:24). To be a leader is to champion that justice and righteousness that is God's will for his people.

It is a leadership that begins with ourselves as religious leaders. A leadership that is marked, not so much by power and status, but by courage and self-giving. The Christian example of leadership is that of our Lord himself who came not to be served but to serve, and to give his life as a ransom for many (Mark 10:45). It is Jesus when faced with squabbling disciples concerned with who was the greatest, points to a child and says: Truly I tell you, unless you change and become like little children, you will never enter the kingdom of heaven. Leadership is rooted in humility, marked by service and expressed in courageous sacrifice.

Religious leadership for a safe world also requires us to stand up for one another. At a recent meeting of the Inter Faith Network in the UK which I co-chair Muslim and Jewish representatives were speaking a time when the Muslim community was the focus of unfair and indiscriminate criticism by a leading national newspaper. To the utter surprise of the Editor, he was phoned by a representative of the Board of Deputies of British Judaism and taken to task for this attack on Islam. A courageous act of leadership, standing up for another faith community that is part of building a safer world.

Religious leadership for a safe world also demands that we – that means you and I – contin-

ue to promote and bring about strong and effective interfaith engagement. In England we celebrate this November the tenth National Interfaith Week. It has grown over the years to be a time when religions, along with local government, public and private enterprises and community groups organise and publicise interfaith events. This year Interfaith Week begins on Remembrance Sunday and the 100th anniversary of the end of the First World War. What greater reminder do any of us need of the importance of working together for peace. The potential is

there for other nations to take up the opportunity of Interfaith Week?

Early on in his ministry Jesus quotes the prophet Isaiah when he says:

The Spirit of the Lord is upon me, because he has anointed me to proclaim good news to the poor. He has sent me to proclaim liberty to the captives and recovering of sight to the blind, to set at liberty those who are oppressed,¹⁹ to proclaim the year of the Lord's favour.

That is both the task and the spirit of the leadership to which we are called.

ТҮРКИЯ ДІН ІСТЕРІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ ӘЛИ ЭРБАШТЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Алланың мейірімі мен игілігі болсын!

Адам баласын жаратылыстардың ішіндегі ең қадірлісі әрі ең көркемі етіп жаратқан, ерекше қабілет берген, уахи арқылы ақиқатқа (хидаятқа) бастаған Алла Тағалаға шексіз шүкіршілік етемін.

Ең әуелі ардақты Мұхаммед Мұстафаға (с.ғ.с.) сонымен қатар бізге ақиқат пен адалдықты және бауырмашылдықты үйреткен Алланың барша қадірлі елшілеріне Алланың сәлемі мен салауаты болғай.

Қадірменді дін лидерлері, құрметті қонақтар, ардақты бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері, ханымдар мен мырзалар;

Бүгін бауырлас Қазақстанға келгенім үшін өте қуанышты екендігіміді айта келе, сөзге бастамас бұрын, баршаңызға шын жүреппен және құрметпен сәлемімді жолдағым келіп отыр.

Алланың сәлемі, мейірімі және берекеті жаусын (Ассалаумағалейкум уа рахматуллахи уа бәрәкәтуһ).

Адамзат тарихында және Ислам мәдениетінде ерекше орынға ие болып табылатын, ғасырлар бойы әлемнің түпкір-түпкіріне ілім, хикмет, махаббат пен сүйіспеншілікті ұластырған осы аймақта, әлем бейбітшілігі үшін бүгінгі бас қосуды ұйымдастырып отырған Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев Хазретке ерекше алғысымды жеткізгім келіп отыр.

Құрметті қатысушылар!

Баяндамама бастамас бұрын бағдарламаның жалпы «адамзат бейбітшілігі мен әлемдегі тыныштық» төңірегінде болғандығын, ерекше қабылдағандығымды айта кеткім келіп отыр. Бәріміз көріп біліп отырғандай, бүгінгі таңда әлем: соғыс, кедейлік, террористік әрекеттер және үмітсіздік іспетті үлкен мәселелерді арқалап, тарихтағы ең қиын кезеңдерін өткеріп жатыр.

Болып жатқан мәселелердің көбі, аз дамыған және даму барысындағы елді мекендерде ортаға шықса, өндірісі дамыған елдерде миллиондаған тұрғындар кедейлік пен бақытсыздыққа душар болуда.

Адамзатқа төніп тұрған әлеуметтік, мәдени, рухани тіпті саяси мәселелердегі келеңсіздіктерді шешу, дін лидерлері мен дін өкілдеріне жүктеліп отырған жауапкершілік екендігіне баса назар аударғым келіп отыр.

Қадірлі қонақтар!

Қандай да бір мәселені шешу үшін, сол мәселенің себебі мен салдарын дұрыс түсініп дұрыс талдауымыз керек екендігі баршамызға мәлім дүние.

Осы орайда әсіресе соңғы екі ғасырлық кезеңде әлемде болып жатқан мәселелерге дұрыс анализ жасалуы тиіс. 18-ғасырдан бастап батыстық көзқараспен қолға алынып келе жатқан білім философиясында радикал таңдаулар жасалып, жаратылыстың трансценденттік өлшемі

мойындалмай метафизика шеттетіліп келді. Сондықтан да бүгінгі таңда алға шыққан позитивистік түсінік адам жаратылысындағы өзекті мәселелерге түсініктеме бере алмағандығымен қатар көркем мінезділікті орната алмады және әлемді жеке меншіктік не болмаса жаоандық қиындықтарға душар еткен.

Сонымен қатар әрбір сәтте құқық пен әділеттілік терминдерін тілге тиек ете отырып, күшке иелік етуді құқық деп санайтын бір пікір алға шыққан. Әлсіз елдер күш орталықтары тарапынан жауланып алынған және егемендік үшін күрес аренасына айналған саясат үстемдік етуде.

Теңдік, бостандық, әділеттілік сынды терминдер, заманымыздың харизмасы мен үміт ұялатқан ұраны ретінде алға шығуымен қатар, әлемдегі жер асты байлығынан өте көп мөлшерде пайда көріп отырғандығына қарамастан, адамзат кедейлік пен жоқшылыққа, қатыгездік пен әділетсіздікке душар болып отыр.

Одан да өкініштісі, ең алғашқы адам Хазірет Адамнан бері тәухид (бір Аллаға деген сенім), әділеттілік және көркем мінез үшін жіберілген уахи мен осы құндылықтарды жеткізу үшін жалғасып келе жатқан діндер, кей кезеңдерде алауыздық, келіспеушілік, анархияның және терроризм сынды әрекеттердің тірегі ретінде мақсатына теріс бағытта қолданылған.

Біз Алладан келген уахидің (діндердің) қақтығысқа, бөлінуге, жаушылыққа және әділетсіздікке ешқашан жол бермейтіндігін және қолдамайтынтығын білеміз. Сірә Хазірет Ибрахимнен Хазірет Мұсаға, Хазірет Исадан соңғы елші Хазірет Мұхаммедке дейінгі барша пайғамбарлар адамзаттың жанына, малына, сеніміне, ақылына және ұрпағына төніп тұрған қатерлердің алдын алу үшін күрескен.

Өкінішке орай бүгінгі таңда шығыстан батысқа дейін, солтүстіктен оңтүстікке дейін жер

бетіндегі көненің көзі болып сақталған мәдениеттер қиратылып, адамзат, материя мен күшке табынатын қарадүркін идеологияның қарамағына берілген.

Нақты бір мысал берер болсам; барша діндер мен сенімдердің қасиетті деп санайтын және адамзаттың ортақ құндылықтарының және бір шаңырақтың астыда бейбіт өмір сүрудің символы болып табылатын Құдұс (Иерусалим), жойылып жеке (күш иелерінің) иелігіне қаратылуда.

Құрметті қатысушылар!

Бүгін барша дін, пікір және идеология иелері мен қоғам басшыларының мойнындағы ең басты жауапкершілік, нәсіл, сенім, түс, территориялық аймақ, мақам айырымына қарамастан жер бетіндегі әрбір пенденің құқығын қорғау, құқық пен әділдікті қолдау, зұлымдық кімнің тарапынан келсе де әділетсіздік пен бөлінушілікке қарсы тұра білу болмақ.

Жершары 7 миллиардтан астам адамның ортақ үйі. Сондықтан да жершарындағы мәселелерді бірге қолға алып, жарқын болашақ үшін жұдырықтай жұмылып еңбек етуге міндеттіміз. Бұл іске кіріскенде діндердің игтиқатдық (сенімдік) тұрғысынан емес, баршамызға қатысты әлеуметтік, экономикалық, аймақтық және т.б. мәселелер шеңберінде жұмыс істеуіміз әрі тиімді әрі нақты нәтиже беруі тұрғысынан пайдалы болады деген ойдамын.

Сондықтан осы шеңберде жасалып жатқан жұмыстардың, кездесулердің, ұсыныстар мен жобалардың «діндер арасы диалог» емес «зұлымдық пен әділетсіздіктің алдын алу үшін, дін өкілдері арасындағы жәрдемдесу» деу әлдеқайда ақиқатқа жақын әрі пайдалы болады.

Сір адамдардың наным-сенімі жайлы дау тудырмай, сұраққа тартпай, қажеттіліктері мен қиындықтарын және құқықтарын қолға алуымыз керек деп ойлаймын. Жоқшылық, бөлінушілік, жалақы берілудегі әділетсіздік және қоршаған орта мәселелері жер бетіндегі барша адамзатты алаңдататын ортақ мәселелер.

Біз дін лидерлері ретінде, барша адамзатты құшағына сидыра алатын әділет пен мейірім сезімін орнықтыру, наным-сенімдердің теріс жолда қолданылуының алдын алу және әсіресе діннің атымен терроризм мен анархияның шығуына кедергі болу үшін бар күшімізді жұмсауға міндеттіміз.

Сондықтан да ең баста, адами құндылықтар шеңберінде, қате және теріс ойға бой алдырмай ықыласпен, осы шақтағы мәселелерді қолға алып туындап жатқан проблемалардың шынай себептері мен шешімдерін талқылап, лайықты және қолданысқа ыңғайлы шешімдер шығарылуы тиіс.

Осы орайда, ұйымдастырылып отырған бүгінгі жиынның қайырлы нәтижелерге себепші болуын тілей келе, барша қатысушыларға құрметпен сәлем жолдаймын.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ УПРАВЛЕНИЯ ПО ДЕЛАМ РЕЛИГИЙ ТУРЦИИ АЛИ ЭРБАША

Во Имя Аллаха, Милостивого и Милосердного!

Слава Всевышнему, которой создал благородного человека в самом лучшем виде и наделил его высокими качествами и наставил его на праведный путь! Да благословит Аллах и приветствует всех посланников Аллаха (Да будет над ними мир!), которые поставили нас на правильный путь, на путь истинности, справедливости и братства.

Я очень рад сегодня прибытию в братскую страну Казахстан. Прежде чем начать свое выступление, хочу передать приветствие.

Да благословит вас всех Аллах!

В истории человечества ислам занимает большое место, именно видение истины через свои постулаты.

Хочу особо поблагодарить именно за то, что я нахожусь на этой священной земле, где царит мир и любовь, знания и наука и занимает большое место в истории человечества и исламской культуры.

Хочу особо поблагодарить господина Нурсултана Абишевича Назарбаева.

Уважаемые участники, прежде чем начать свой доклад, хочу отметить, что я с восторженностью принял сегодняшнюю тему, так как она касается мира всего человечества и спокойствия во всем мире. Как мы все видим и знаем, сегодня мир переживает сложные времена в условиях войн, бедности, террористических атак и безнадёжности.

Многие происходящие проблемы выходят на первый план в малоразвитых и развивающихся странах. А в странах, где производства хорошо развиты, миллионные населения претерпевают бедность и несчастье.

Хочу обратить особое внимание на то, что решение грозящих человечеству социальных, культурных, духовных, даже политических проблем – это большая ответственность, возлагаемая на религиозных лидеров и представителей религий.

Уважаемые гости, для решения какой бы то ни было проблемы, нужно понимать ее причину и верно проанализировать. В этой связи должен быть проведен правильный анализ событий, происходящих в мире за последние два века. Начиная с XVIII века, в образовательной философии с западным мировоззрением имели место радикальные взгляды, трансцендентные критерии создания, метафизика оставалась вне поля зрения. Поэтому преобладающее сегодня позитивное понятие не только не может дать пояснение актуальным вопросам в жизни человека, но не сумело установить хорошие нравы и привело к местным или глобальным кризисам.

Вместе с тем преобладает мнение, которое считает власть за право. Постоянно твердят при этом о терминах, как «право» и «справедливость». Слабые страны оказались захваченными силовыми центрами, и господствует

политика, превратившаяся в арену борьбы за независимость.

Такие термины, как «равенство», «свобода», «справедливость» появились в качестве харизмы нашего времени и призывов. Несмотря на богатства, получаемые из недр земли в мире, человечество все чаще подвержено бедности, нищете, жестокости и несправедливости.

Самое обидное, что таухид – вера в одного Аллаха. Со времен создания первого человека команды, которые были ниспосланы для совершения справедливости и хороших нравов, религии, которые донесли свои ценности, сейчас отрицательно используются в качестве основ таких действий, как вражда, несогласие, анархия и терроризм. Мы знаем, что послы, исходящие от Аллаха, никогда не ведут к таким действиям, как конфликты, разрозненность, враждебность и несправедливость.

Все Пророки, начиная от Хазрета Ибрагима, Хазрета Мусы и Хазрета Исы, до последнего Посланника Хазрета Мухаммеда, боролись ради предотвращения угроз, грозящих душе, вере, имуществу, уму и будущим поколениям всего человечества.

К сожалению, сегодня с востока до запада, с севера до юга стираются с лица земли источники древней культуры, которые хранились веками. И человечество остается во власти примитивной идеологии, поклоняющейся материи и силе. В качестве примера можно назвать уничтожение, подчинение частным лицам, силовым структурам города Куддус Иерусалима, который является священным местом всех религий и вероисповеданий.

Уважаемые участники Съезда, главная ответственность всех приверженцев религий, суждений и идеологий, руководителей общин вне зависимости от расы, веры, цвета кожи,

территориального разделения, защита прав каждого человека на земле, поддержание законности и справедливости, противостояние несправедливости и распрям, несмотря от кого они исходят.

Земной шар является общим домом для более, чем 7 миллиардов людей. Поэтому мы должны быть едины в вопросах земного шара. Наша задача сплоченно трудиться во благо общего светлого будущего.

Приступая к этому делу, мы не должны смотреть через призму веры в религию, а работать в рамках социальных, экономических, региональных и других вопросов, касающихся всех нас. Полагаю, это будет разумным с точки зрения эффективности и результативности. Поэтому нам необходимо задуматься о нуждах и трудностях, правах людей, не ставя под сомнение веру и не привлекая к ответу.

Как религиозные лидеры мы должны укоренить чувство справедливости и сострадания, чтобы объять все человечество, предотвратить использование убеждения и веры в деструктивных целях, а также заняться решением вопросов окружающей среды. Все эти вопросы всегда волновали и волнуют все человечество.

В особенности мы должны приложить все усилия для воспрепятствования проявлениям терроризма и анархии, используя религии. И по этой причине, прежде всего, ставя во главу угла человеческие ценности, стремясь не допустить ошибочных и негативных мыслей, прилагая усердие, необходимо решить проблемы сегодняшнего дня, обсудить истинные причины возникших проблем и найти пути решения.

Выражаю большую надежду, что сегодняшнее заседание станет посылом для благих результатов. Разрешите выразить всем участникам свое глубокое уважение.

SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE DIRECTORATE OF RELIGIOUS AFFAIRS OF TURKEY ALI ERBAŞ

In the Name of Allah Almighty, the Most Gracious, and the Most Merciful!

Praise the Lord, he who created a noble man in the best possible way, endowed him with high qualities, and guided him on the righteous path! May Allah bless and greet all the Messengers of Allah (Peace be upon them!) Who have put us on the right path, on the path of truth, justice and brotherhood.

I am very pleased today to arrive in the brotherly country of Kazakhstan. Before I begin my presentation, I would like to convey my greetings.

May Allah bless you all!

Islam always played a huge role in the history of humankind, namely the vision of truth through its postulates.

I would like to express my gratitude for the fact that I am here on this sacred land, where peace and love, knowledge and science prevail, a place, which has an important place in the history of mankind and Islamic culture.

Let me also express my gratitude to Mr. Nursultan Nazarbayev.

Dear participants, before starting my report, I want to note that I accepted today's topic with enthusiasm, as it concerns the world of all mankind and tranquility throughout the world. As we all see and know, the world is going through difficult times today in terms of wars, poverty, terrorist attacks and hopelessness.

Many problems come to the fore in underdeveloped and developing countries. In countries where production is well developed, millions of people undergo poverty and unhappiness

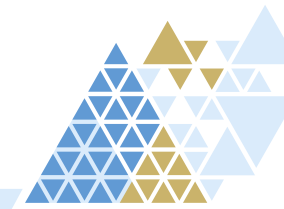
I want to pay special attention to the fact that the solution of social, cultural, spiritual, even political problems that threaten humanity is a great responsibility that concerns religious leaders and representatives of religions.

Dear guests, we need to understand its cause and analyze it correctly to solve any problem. In this regard, a proper analysis of the events in the world that took place over the past two centuries should be carried out. From the beginning of the 18th century, they were radical views with a Western worldview in the educational philosophy, whether transcendent criteria of creation, metaphysics remained out of sight. Therefore, the prevailing positive concept not only cannot provide an explanation of current issues in a person's life, but has failed to establish good morals and led to local or global crises.

However, there prevails an opinion, which considers the power as the right. At the same time, they constantly talk about terms like «law» and «justice». The weak countries were captured by the power centers, and politics dominated, turning into an arena of struggle for independence.

Such terms as «equality», «freedom», «justice» appeared as a charisma and appeals of our time. Despite the wealth obtained from the depths of the earth, humanity is increasingly subject to poverty, misery, cruelty and injustice.

The most offensive is that Tawheed is believing only in Allah. Since the creation of the first human being, teams that were sent to do justice and good

morals, religions that conveyed their values, are now negatively used as the basis of such actions as enmity, disagreement, anarchy and terrorism. We know that the promises emanating from Allah never lead to such actions as conflicts, fragmentation, hostility and injustice.

All the Prophets, from Khazret Ibrahim, Khazret Musa and Khazret Issa, to the last Envoy Khazret Muhammad, fought to prevent threats to the soul, faith, property, mind and future generations of all mankind.

Unfortunately, today, from the east to the west, from the north to the south, the sources of ancient culture that have been preserved for centuries obliterated from the face of the earth. In addition, humanity remains at the mercy of a primitive ideology, worshiping matter and power. An example is the destruction, subordination to private individuals, the security forces of the city of Quds Jerusalem, which is the sacred place of all religions.

Dear participants of the Congress, the main responsibility of all adherents of religions, of judgments and ideologies, of community leaders regardless of race, faith, color, territorial separation is protecting the rights of every person on earth, maintaining legality and justice, opposing injustice and strife, regardless of where they come from.

The globe is a common home for more than 7 billion people. Therefore, we should unite in matters of the globe. Our task is to work together for the common bright future.

When we start this, we should not look through the prism of faith in religion, but work within the framework of social, economic, regional and other issues that concern all of us. I think it will be reasonable in terms of efficiency and effectiveness. Therefore, we need to think about the needs and difficulties, the rights of people, without questioning the faith and not bringing to justice.

As religious leaders, we must root a sense of justice and compassion in order to embrace all of humanity, prevent the use of belief and belief in destructive purposes, and address environmental issues. All these questions have always worried and still worry all of humanity.

In particular, we must make every effort to prevent manifestations of terrorism and anarchy using religions. And for this reason, first of all, putting at the center of human values, trying to avoid erroneous and negative thoughts, with diligence, it is necessary to solve the problems of today, discuss the true causes of the problems and find solutions.

I express the great hope that today's meeting will be a promise for good results. Let me express my deep respect to all the participants.

КАВКАЗ МҰСЫЛМАНДАРЫ ДІНИ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ ШЕЙХ – ӘЛ-ИСЛАМ АЛЛАХШУКЮР ПАША- ЗАДЕНИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Жаратушы Алланың атымен!
Жоғары мәртебелі Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев мырза!
Аса қадірлі Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев!
Қадірменді дін қызметкерлері, съезге қатысушылар!**

Әзербайжан және Кавказ мұсылмандарының атынан бауырлас Қазақстан жеріндегі бүгінгі ұлы жиналысқа келулеріңізбен құттықтауға рұқсат етіңіздер!

Бүгінгі әлем тағдырына деген жауапкершілікті түсінуге Қазақстанның астанасы –

Астана қаласы шақырып отыр. Осы мүмкіндікті пайдаланып, қазақ жерінде әлемдік және дәстүрлі діндер съезін өткізуге бастама жасаған мемлекет көшбасшысына, Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев мырзаға алғысымды білдіремін.

Бұл, Жаратушы иемнің қалауымен болған және жоғары мемлекеттік деңгейде қолдау тапқан бастама бүкіл адамзаттың игілігіне қызмет атқаратыны сөзсіз.

Қазақ жерінің Жоғары мәртебелі – ұлы баласына және түркі әлемінің тәжірибелі ақсақалдарына өзімнің аса құрметімді көрсетіп, оның ынтымақтастық кеңістігінде әлемге сабақ болған қарабақ шиеленісін бейбіт және әділ түрде шешілуіндегі көрегенділігі мен салмақты ұстанымына аса зор алғысымды білдіремін.

«Құбылмалы геосаясаттағы діндер: адамзаттың шоғырлануы үшін жаңа мүмкіндіктер» атты бүгінгі съездің басты тақырыбы назар аударарлық деп есептейміз. Барлық дін басшыларының ортақ ұстанымы – діннің жеке-кей алғанда экстремизм, үрей мен сепаратизм, терроризм тудыратын қитұрқылығы алауыздық пен шиеленіс тудырудың себепшісі ретінде пайдаланылмай, әлем үшін мықты негіз және өркениет арасындағы диалог қызметін атқаруы. Мемлекеттердің, қоғамдық-саяси қайраткерлердің және діни бірлестіктердің күш біріктіруінің арқасында біз төзімсіздік пен радикализмнің туындауын жойып, мәдениет арасындағы өзара сыйласымдылық атмосферасын құруға, қарым-қатынастың жаңа әділетті жүйесін құру үрдісіне қолдан келерлік жәрдемімізді көрсете алатынымызға аса сенімдемін.

Біз дін қызметкерлері, өзіміздің саяси және қоғамдық күшімізді біріктіре отырып, адамдардың санасына жоғары адамгершілік құндылықтарды, сенімділік пен сыйласымдылықты бекітуге және осы бағытта өскелең ұрпақты тәрбиелеуге тырысамыз. Адамзаттың көптеген кесапаттарының себебі өмірдің моральдық жақтарын елемей болып табылатыны күмәнсіз, сондықтан Жаратушы Алланың қалауына қайшы келетін нәрселердің бәрін қабыл алмай, оқиғаға қайырлы ықпал жасауы оларды

адамгершілік тұрғысынан түсіністікпен қарауға әкелуі мүмкін.

Бауырлас Қазақстанмен қатар Әзербайжанда да жемісін беріп келе жатқан дінаралық бірлестіктің тамаша тәжірибесінің бар екендігін аса бір ілтипатпен айта кеткім келеді. Тәуелсіз Әзербайжанда жалпыұлттық көшбасшымыз Гейдар Алиев негізін салған толеранттылық, мультимәдениеттілік – мемлекеттік стратегия ретінде қалыптасып отыр. Ал бұл стратегия мемлекет басшысы Ильхам Алиевтің өмірінде де өзінің жемісті жалғасын тауып келеді.

Тарихи тағдырлас Қазақстан мен Әзербайжан бірлесе өткізген өмірінде, халықтардың қарым-қатынасында ең жақсы деген дүниелерді сақтап қана қоймай, оларға жаңа мазмұн бергендігі бізді қатты қуантады.

Тәңірімізге қажет құнды бастамалардың басында екі елдің мемлекет басшыларының тұрғандығы – бұл Астанада өткізілген Әлемдік және дәстүрлі емес дін көшбасшыларының съезі болсын, не Бакудегі Мәдениетаралық диалог форумы және Гуманитарлық форумдардың өткізілуі болсын – бізді шабыттандыра түседі.

Әзербайжанның президенті мәртебелі Ильхам Алиев жаһандандық сипаттағы идеялардың бастамашысы ретінде 2016 жылы Мультимәдениет жылының жалғасы ретінде 2017 жылды Әзербайжандағы Ислам ынтымақтастығының жылы деп жариялады. Ислами және жалпыадамзаттық құндылықтарды сақтаудағы күнделікті жұмысымызда халықаралық деңгейдегі исламдық үрейді жою ісіне күш салу бізді, дін қызметкерлерін ынталандырады.

Съездің құрметті қатысушылары!

Ислам ынтымақтастығы жылына арналған Баку халықаралық конференциясын қорытындылау барысында Сіздерге заманауи үрдістер

әлемінде осы бір қажеттілікті жалғастыра дамытуды қамтамасыз ету мақсатында «Діни және өркениетаралық диалогтен ынтымақтастыққа» орталығын құру туралы шешім қабылданғандығын жеткізгім келеді.

Қорыта келе, осы бір баға жетпес іс-шараны ұйымдастырушылардың барлығына үлкен алғыс айтамын, осындай беделді форумға қаты-

суға құрметпен шақырғандарыңыз үшін өз ризашылығымды білдіремін. Бүгінгі жоғары форумның бағдары болған мұраттар Жаратушы иеміздің қалауына жауап береді. Өткізіліп отырған съезге табыстар тілеймін.

Тыныштық, Тәңірімнің рақымы мен батасы бізбен бірге болсын! Әумин!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ДУХОВНОГО УПРАВЛЕНИЯ МУСУЛЬМАН КАВКАЗА ШЕЙХА УЛЬ-ИСЛАМ АЛЛАХШУКЮР ПАША-ЗАДЕ

Именем Единого Творца!

Ваше Превосходительство, господин Нурсултан Абишевич Назарбаев!

Многоуважаемый Касым-Жомарт Кемелевич Токаев!

Достопочтенные религиозные деятели, участники Съезда!

Позвольте от имени мусульман Азербайджана и Кавказа приветствовать сегодняшнее высокое собрание на братской земле Казахстана.

Сегодня объединенный призыв к пониманию ответственности за судьбу мира звучит из столицы Казахстана – города Астана. Пользуясь возможностью, хотел бы выразить огромное уважение и глубокое почтение Президенту Республики Казахстан господину Назарбаеву, мудрому государственному лидеру, по инициативе которого проводятся Съезды мировых и традиционных религий на благословенной казахской земле. Эта, угодная Всевышнему инициатива, поддерживаемая на высшем государственном уровне, служит во благо всего человечества.

Свидетельствуя Его Превосходительству – великому сыну казахской земли и опытному аксакалу тюркского мира свое глубокое почтение, выражаю огромную благодарность за его мудрую и взвешенную позицию по мирному и справедливому разрешению карабахского конфликта, который наносит урон миру на пространстве Содружества.

Достойной большого внимания считаем тему сегодняшнего съезда: «Религии в меняющейся геополитике: новые возможности для консолидации человечества». Общая позиция всех религиозных лидеров состоит в том, что религия должна служить прочным основанием для мира и диалога между цивилизациями, а не использоваться в качестве причины разногласий и конфликтов, в частности, как подоплека для проявлений экстремизма, терроризма, ксенофобии и сепаратизма. Глубоко уверен, что только совместными усилиями государств, общественно-политических деятелей и религиозных объединений, мы способны внести посильную лепту в процесс построения новой справедливой системы отношений, созданию атмосферы взаимного уважения между культурами, устранению проявлений нетерпимости и радикализма.

Мы, религиозные деятели, объединяя свои усилия с политическими и общественными силами, стремимся утвердить в сознаниях людей высокие нравственные ценности, взаимное доверие и уважение, воспитать подрастающее поколение в этом русле. Несомненно,

причиной многих бед человечества является игнорирование моральной стороны жизни, и поэтому благотворное воздействие на события может оказать осмысливание их с точки зрения нравственности, отвергая и порицая все то, что противоречит воле нашего Единого Творца.

С удовлетворением хотел бы отметить то, что в Азербайджане, наряду с братским Казахстаном, есть уникальный опыт межрелигиозного сотрудничества, который приносит добрые плоды. Толерантность, мультикультурализм выступают в качестве государственной стратегии в независимом Азербайджане, основу которого заложил наш общенациональный лидер Гейдар Алиев. Эта стратегия продолжает с успехом претворяться в жизнь главой нашего государства Президентом Ильхамом Алиевым. Нас глубоко радует, что Казахстан и Азербайджан, чьи исторические судьбы тесно переплетены, не только сохранили то лучшее, что было присуще отношениям наших народов в их совместном прошлом, но и придали им новое содержание. Нас вдохновляет, что во главе удачных Всевышнему ценных инициатив – будь то проведение Съездов лидеров мировых и нетрадиционных религий в Астане, будь то проведение Форумов Межкультурного диалога и Гуманитарных Форумов в Баку – стоят многоуважаемые руководители наших государств.

Президент Азербайджана Его Превосходи-

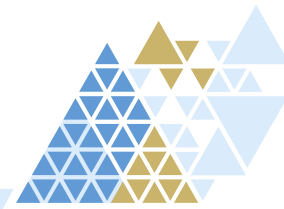
тельство Ильхам Алиев, как инициатор идей глобального характера, объявил в Азербайджане 2017 год Годом Исламской Солидарности вслед за Годом Мультикультурализма в 2016 году. Подобные усилия в деле искоренения исламофобии на международном уровне дают мощный стимул нам, религиозным деятелям в нашей повседневной работе по сохранению исламских и общечеловеческих ценностей.

Досточтимые участники Съезда!

Хотел бы донести до Вашего высокого внимания, что в ходе итоговой Бакинской Международной Конференции, посвященном году Исламской Солидарности было принято решение о создании Центра «От религиозного и межкультурного диалога к сотрудничеству», в целях обеспечения продолжительного развития этого необходимого и востребованного в современном мире процесса.

В заключение хочу выразить большую благодарность всем организаторам этого ценного мероприятия, и искреннюю признательность за любезное приглашение принять участие на столь авторитетном форуме. Идеалы, которые являются ориентиром для сегодняшнего высокого форума, всецело отвечают воле нашего Создателя. Желаю успехов проводимому съезду.

Да пребудет с нами мир, милость Всевышнего и Его благословение! Аминь!

SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE CAUCASUS MUSLIM BOARD SHEIKH-UL-ISLAM GAJI ALLAHSHUKUR PASHA-ZADE

With the name of God!

Your Excellency Mr. Nursultan Abishuly Nazarbayev!

Honourable Kasym-Jomart Kemeluly Tokayev!

Distinguished religious figures, participants of the Congress!

On behalf of the Muslims of Azerbaijan and the Caucasus, allow me to welcome today's high-level meeting in the brotherly land of Kazakhstan.

Today, a unified call for understanding responsibility for the fate of the world comes from the capital of Kazakhstan, Astana. Taking this opportunity, I would like to express my deep respect and sympathies to the President of the Republic of Kazakhstan, Mr. Nazarbayev, and a wise state leader who initiated Congresses of the Leaders of World and Traditional Religions on blessed land of Kazakhstan. This initiative, which is supported at the highest state level, serves the good of all mankind.

Witnessing His Excellency – the great son of the Kazakhstani land and the experienced aksakal of the Turkic world – my deepest respect, I express my deep gratitude for his wise and balanced position on the peaceful and fair resolution of the Karabakh conflict, which causes damage to the peace in the Commonwealth.

We consider the theme of today's congress – «Religions in changing geopolitics: new opportunities for the consolidation of humanity» – as a worthy of much attention. The common position of all religious leaders is that religion should

serve as a solid basis for peace and dialogue among civilizations, and not be used as a cause of discord and conflict, in particular, as a background for manifestations of extremism, terrorism, xenophobia and separatism. I am deeply convinced that only by joint efforts of all states, public and political figures and religious associations, we can make a contribution to the process of building a new equitable system of relations, creating an atmosphere of mutual respect between cultures, eliminating manifestations of intolerance and radicalism.

We, religious leaders, combining our efforts with political and public forces, strive to affirm high moral values, mutual trust and respect in the minds of people, to educate the younger generation in this direction. Undoubtedly, the cause of many miseries of mankind is ignoring the moral side of life, and therefore, comprehending them from the point of view of morality can have a beneficial effect on events, rejecting and blaming everything that is contrary to the will of our One Lord.

I would like to note with satisfaction that in Azerbaijan, along with fraternal Kazakhstan, there is a unique experience of interreligious cooperation that brings good results. Tolerance and

multiculturalism act as a state strategy in independent Azerbaijan, the foundation laid by our national leader Heydar Aliyev. This strategy continues to be implemented successfully by our head of state, President Ilham Aliyev. We are deeply pleased that Kazakhstan and Azerbaijan, whose historical fates are closely intertwined, not only preserved the best that was inherent in the relations of our peoples in their common past, but also gave them new content. We are inspired by the fact that valuable initiatives, whether holding the Congresses of the Leaders of World and Non-traditional Religions in Astana, or the Intercultural Dialogues Forum and Humanitarian Forum in Baku, are hosted by the dear leaders of our states.

The President of Azerbaijan, His Excellency Ilham Aliyev, as the initiator of global ideas, declared 2017 as the Year of Islamic Solidarity in Azerbaijan after the Year of Multiculturalism in 2016. Such efforts to eradicate Islamophobia at

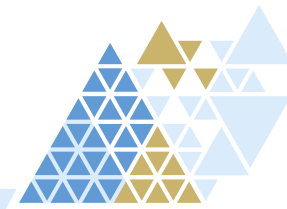
the international level give a powerful impetus to us, religious leaders, in our daily work on the preservation of Islamic and universal values.

Honourable participants of the Congress!

I would like to convey to your high attention that during the final Baku International Conference devoted to the year of Islamic Solidarity, it was decided to establish the Centre «From Religious and Inter-Civilizational Dialogue to Cooperation» in order to ensure the continued development of this necessary and popular process in the modern world.

In conclusion, I would like to express my sincere gratitude to all the organizers of this valuable event, and say thank you for the kind invitation to take part in such an influential forum. The ideals that are a guideline for today's high forum, fully meet the will of our Creator. I wish you success at the convention.

May the peace, the mercy of the Lord and His blessing be with us! Amen!

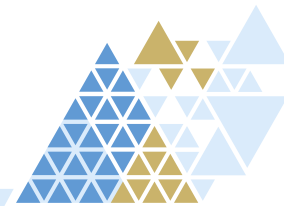
МАРОККО КОРОЛДІГІНІҢ ДІН ІСТЕРІ ЖӘНЕ УАҚЫФТАР МИНИСТРІ АХМАД ТАУФИКТІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Рахымды әрі мейірімді Алланың атымен бастаймын!
Жоғары Мәртебелі Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев!
Сізге Алланың бейбітшілігі, мейірімі және берекесі болсын!**

Қазақстан Республикасының Президентіне және халқына бейбітшілік, келісім және тұрақтылық орнату мақсатында бұл елдің астанасында өтіп жатқан Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VI Съезіне шақыру жолдағаны үшін алғысымды білдіруге рұқсат етіңіздер.

Бүгін сіздердің назарларыңызға, халық тұтынып жүрген діни материалдардың сапасын қадағалау қажеттілігі туралы баяндаймын. Қазіргі таңда кез-келген мемлекетте материалдық өмірдің тауарлары мен қызметтеріне тексеру жүргізетін және олардың сапасын бақылап

отыратын бірқатар ұйымдар бар. Ал, материалдық тауарлар мен қызметтерден де қатерлі халықтың рухани азығы болып табылатын діни және рухани материалдарға бақылау жүргізбеу, олардың сапаларын қадағаламау ақылға қонымсыз болып табылады. Рухани азықты өндірушілерге қатысты Пайғамбарымыз (Алланың сәлемі мен салауаты болсын) 3 түрлі санаттағы адамдардан сақтануға шақырды. Оларға надандар, жоққа шығарушылар және экстремистер жатады.

Тұтынушылардың сапалы рухани азық алуын бақылау және қадағалау бірінші болып дін лидерлерінің жауапкершілігіне жатады. Әсіресе, сөз бостандығы деген мақсатта түрлі теріс пікірлер мен деструктивті идеологиялардан халықты сақтау қажет.

Сонымен қатар, діни лидерлер мен қызметкерлердің міндеттері нақты анықталуы қажет. Олардың міндеттері халыққа дінді жеткізумен шектелмей, ерушілердің іс-қимылдарын, мінез-құлықтарын бақылауды қамтиды. Діни қызметкерлердің міндеттері адам өмір сүру жүйесіне қатысты барлық мәселелерді қарастыру керек. Сонда ғана, соғыстар мен қақтығыстардың негізгі себептерін анықтап, алдын алуға болады.

Діни қызметкерлердің әлемнің қазіргі дертіне тиісті диагноз қою қажеттілігіне назар аударамын. Сонымен қатар, олар адамдардың әлауқаттарын жақсартатын, дүниелік мәселелерде ешқандай талас-тартыс болмайтындай жүйе ұсыну қажет. Тиісті диагноз қою үшін екі шарт

бар: біріншісі – әлемдік мәселелерді тереңінен білу, екіншісі – талас-тартыстарда екі тарапты бірдей көретін әділеттілік. Сол кезде діни басшылар баяғы қазылар сияқты болады.

Расында құндылықтардың төмендеуіне, жергілікті соғыстардың көбейуіне, қылмыстарға ет үйреніп, бей-жәй қарау бұрын соңды болмаған жағдай. Бұл мешіт пен храмдардың мінберлеріндегі уағыз айтушылардан бастап түрлі деңгейлердегі діни қызметкерлердің күнделікті жұмысын қиындатады. Олар үшін қазіргі жағдайда, әсіресе халықаралық БАҚ-тың жауапсыз әрекеттері тұсында халықты қақтығыстардың шешу жолы диалог пен келіссөздер екеніне сендіру қиынға соғып отыр.

Қазіргі уақытта адамдар әлемде болып жатқан оқиғаларды тікелей көріп, өздері баға береді. Күн сайын әділетсіздік пен зұлымдықты көру жастарды ашуланшақ, сабырсыз, басқаларды түсінбейтін етіп шығарады. Ал жағымсыз көріністер болатын болса, айтылып жатқан уағыздарға қарағанда едәуір көбірек.

Сөзімнің соңында, Съездің «Бейбітшілікті орнатуда дін лидерлерінің рөлі» тақырыбына терең үңілу қажет екеніне назар аударамын. Түрлі жауапкершіліктерді тараптарға себептер мен деңгейлеріне қарап үлестіруді талап етеді. Сонымен қатар, діни лидерлер басқалар дайындаған саяси шешімдерді қолдап отыра бермей, өздері де шешім қабылдау үдерісіне атсалысу қажет.

Назарларыңызға рахмет.

ВЫСТУПЛЕНИЕ МИНИСТРА ПО ДЕЛАМ РЕЛИГИЙ И ВАКУФОВ КОРОЛЕВСТВА МАРОККО АХМЕДА ТАУФИКА

Во имя Аллаха Милостивого и Милосердного!

**Ваше Превосходительство Президент Республики Казахстан Нурсултан Назарбаев!
Мир Вам, милость и благословение Аллаха!**

Разрешите поблагодарить Президента и народ Республики Казахстан за приглашение на VI Съезд лидеров мировых и традиционных религий в столице страны во имя сохранения глобального мира, согласия и стабильности.

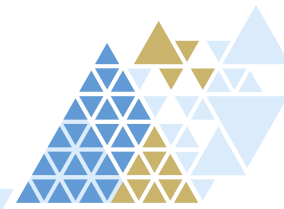
Сегодня хочу обратить Ваше внимание на необходимость контроля за качеством религиозных материалов, распространяемых среди населения. В настоящее время в любой стране существует ряд организаций, которые осуществляют проверку и контроль товаров и услуг материальной жизни. Однако абсурдным является то, что не осуществляется контроль за религиозными и духовными материалами, не отслеживается их качество, в то время как они являются духовной пищей народа и несут в себе больше опасности. Касательно создателей духовной пищи, Пророк (мир ему и благословение Аллаха) призвал избегать трех категорий людей. К ним относятся все отрицающие невежды и экстремисты.

Контроль за получаемой потребителями качественной духовной пищей в первую очередь возлагается на религиозных лидеров. Особенно, следует оберегать людей от различных негативных идей и деструктивных идеологий, которые доводятся до них в рамках свободы слова.

Кроме того, должны быть четко определены обязанности религиозных лидеров и священнослужителей. Их миссия, наряду с распространением религии, включает контроль за действиями и поведением людей. Обязанности духовенства должны рассматриваться во всех аспектах человеческой жизни. Только тогда можно определить и предотвратить основные причины возникновения войн и конфликтов.

Я обращаю внимание религиозных служащих на необходимость правильного определения диагноза текущих проблем мира. Наряду с этим, они должны предложить миру систему, которая без порождения каких-либо споров в мирских вопросах улучшит благосостояние людей. Есть два условия для правильного определения диагноза: первое – углубленно знать мировые проблемы, второе – быть справедливым к обеим сторонам спора. Только тогда религиозные лидеры будут играть роль судей, как в прежние времена.

В действительности, раньше не имело место привыкание и безразличное отношение к вопросам снижения ценностей, увеличения локальных войн, совершения преступлений. Это усложняет повседневную работу религиозных деятелей, начиная от богословов, выступающих с трибун мечетей и храмов, до священнос-

лужителей различного уровня. В нынешней ситуации, особенно, в период безответственных действий международных СМИ, им сложно убедить народ о том, что путь к разрешению конфликтов лежит через диалог и переговоры.

В настоящее время люди напрямую отслеживают события, происходящие в мире, и сами дают им оценку. Ежедневные кадры несправедливости и жестокости в мире сделали молодежь раздражительной, нетерпеливой и непонимающей других. Что касается негативных сцен, то их число сегодня на порядок больше проводимых проповедей.

В заключение своего выступления обращаю внимание на необходимость глубокого осмысления темы Съезда – «Роль религиозных лидеров в построении мира». Распределение обязанностей сторонам следует осуществлять, исходя из их интересов и уровней. Кроме того, религиозные лидеры не должны ограничиваться только поддержкой заранее подготовленной политической позиции других, а сами обязаны активно подключаться к процессу принятию решений.

Благодарю за внимание.

SPEECH OF THE MINISTER OF RELIGIOUS AFFAIRS AND ENDOWMENTS OF THE KINGDOM OF MOROCCO AHMED TAUFIK

In the name of Allah, the Beneficent, the Merciful!
Your Excellency Nursultan Nazarbayev, President of the Republic of Kazakhstan!
May Allah have peace, mercy and blessings upon you!

I would like to thank the President and people of the Republic of Kazakhstan for the invitation to the VI Congress of the Leaders of World and Traditional Religions, which is being held in the capital of the country for the purpose of establishing peace, harmony and stability in the world.

Today I would like to draw your attention to the issue related with controlling the quality of the religious materials consumed by the people. At present, there are a number of organizations in any country that monitor and control safety and quality of the goods and services consumed in the material life. However, it is illogical to avoid observing religious and spiritual materials, which are spiritual food for the population. With regard to the producers of spiritual food, the Prophet (peace and blessings of Allah be upon him) called to avoid the three categories of people, who are ignorant or abusive or extremist.

Control and supervision over the quality of the spiritual food is the responsibility of religious leaders. Especially when in the name of freedom of speech various negative ideas and destructive ideologies are widespread, it is necessary to preserve the people from accepting such thoughts.

In addition, the responsibilities of religious leaders and officers should be clearly defined. Their mission is not limited to the delivery of reli-

gion to the people, but also it includes observing and controlling of behavior of the people. The responsibilities of clergy should be addressed in all aspects of human life. Only then can you identify and prevent the underlying causes of wars and conflicts.

I pay close attention to the need for a proper diagnosis of the current condition of the world by the religious leaders. They also need to provide a system that improves the well-being of people in such a way that no disputes arise in the world. There are two conditions for a proper diagnosis: the first is to deeply analyze issues and the other to be fair in disputes, so the religious leaders will be as judges.

It is true that there is a decline in values, a wave of local wars and crimes, which have not been witnessed before. It complicates the day-to-day work of the religious officers at various levels, starting from those who make sermons at the mosques and the shrines. In the current situation, especially in the face of irresponsible acts of international media, it is difficult for them to convince the people that only way to resolve conflicts is a dialogue.

At present, people are watching directly and evaluating by themselves what is happening in the world. Daily viewing of injustice and wickedness makes people angry, indifferent, and unkind to

others. And, the negative scenes observed is much more effective than just the sermons.

At the end of my speech, I draw attention to the fact that the theme of the Congress «Religious leaders for a safe world» should be deeply studied. It requires allocation of the different re-

sponsibilities to the various parties, depending on the reasons and levels. At the same time, religious leaders must be involved in decision-making rather than supporting the political decisions taken by others.

Thanks for attention.

САУД АРАБИЯСЫ КОРОЛДІГІНІҢ ДІН ІСТЕРІ, УАҒЫЗ ЖӘНЕ НАСИХАТ ЖӨНІНДЕГІ МИНИСТРІНІҢ ОРЫНБАСАРЫ ТАУФИҚ БЕН АБДЕЛЬӘЗИЗ ӘЛ-СУДЕЙРИДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Съез Хатшылығының Төрағасы, құрметті Қасым-Жомарт Тоқаев мырза!
Құрметті қатысушылар!
Сіздерге Алланың мейірімі мен берекесін берсін!

Мен бейбітшілік пен қасиеттілік дарыған – Қасиетті Қос Киенің мекені – Сауд Арабиясы Королдігінен сіздерге бейбітшілік, сүйіспеншілік пен толеранттық рухын ала келдім! Қазақстан Республикасының Президенті Жоғары Мәртебелі Нұрсұлтан Назарбаевтың бастама-сымен Қазақстан Республикасының астанасы –

Астана қаласында өткізіліп отырған Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларын жинайтын осы съезге қатысу мен үшін зор құрмет.

Әлемнің көптеген бөліктерінде болып жатқан дағдарыстар, апаттар мен қақтығыстардан шығатын жолдарды іздестіру барысындағы дін көшбасшылары рөлінің маңыздылығын

сезінуге мүмкіндік беретін осы Съездің миссиясына ерекше құрмет білдіру мен үшін үлкен мәртебе.

Құрметті қатысушылар!

Алла Тағала адамдарды бір-бірімен танысып, жер бетін толтырып, мекендей отырып, бейбітшілік пен қауіпсіздікте өмір сүру үшін жаратқан. Қасиетті Құранда Алла Тағала: «Адамдар! Күмәнсіз сендерді бір ер, бір әйелден жараттық. Сондай-ақ бір-біріңмен танысып-білісу үшін сендерді ұлт-ұлтқа, ру-руға бөлдік. Расында Алланың құзырында ең ардақтыларың тақуалықта ең жақсы болғандарың», – дейді. Танысу дегеніміз айырмашылықтардың болмауы дегенді білдірмейді. Егер біз, бір-бірімізбен халықтар мен діндер, сондай-ақ Өркениеттер ретінде танысатын болсақ, біз адамзатқа қақтығыстарды, соғыстарды және күресті болдырмауға мүмкіндік беретін ортақ көп нәрсе таба аламыз.

Барлық діндердің көшбасшылары мен олардың ұстанушылары арасында қолдау табуға тиісті мәселелер қатарында бейбітшілік пен қауіпсіздік қағидалары да бар.

Біз Исламда адамзатты жаратқан Алла Тағаланың есімдерінің арасында «бейбітшілік» деген сөздің бар екеніне сенеміз. Алла Тағала өзі туралы Қасиетті кітапта былай деді: «Ол сондай, Алла, одан басқа ешбір тәңір жоқ. Ол патша: өте пәк, есендік беруші, қорғаушы, тым үстем, аса өктем, өте зор. Алла олардың қосқан ортақтарынан пәк», яғни осының асыл мағынасын қарайтын болсақ, ол өз құлдарына тек әділдікті жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Сөзсіз, өзіне тәуелділікті жол бермеген ол, өз құлдарының да ондайына төзбейді.

Мұхаммед Пайғамбардың (с.ғ.с.) хадисінде айтылғандай Алла Тағала былай дейді: «О, менің құлдарым! Мен өз-өзіме әділетсіздік жасауға тыйым салдым және оны сіз үшін де

тыйым саламын! Бір-бірлеріңізге қатысты оны жасауға жол бермеңіздер!». Діндер бейбітшіліктен басқа ешқандай әрекеттерге шақыруы мүмкін емес. Исламда Алла бізге шабуыл жасамағандарға әділетті болуға шақырады. Қасиетті Құранда Алла Тағала: «Алла сендерге дін үшін соғыспаған, сіздерді өз үйлеріңізден қумаған адамдармен мейірімді және әділ болуға тыйым салмайды». Шындығында Алла әділдікті жақсы көреді.

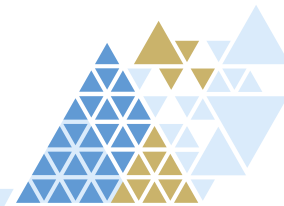
Дін көшбасшылары арасында өткізілетін бұл конференция қарым-қатынас, диалог, өзара түсіністік, өзара сыйластық, сондай-ақ әлемде қауіпсіздік пен бейбітшілікті тарату бағытында атқарылатын жұмыстар үшін діндердің арасындағы ортақ негіздер мен бірлескен нормаларды анықтау, сондай-ақ зорлық-зомбылықтың, соғыстардың алдын алу жолдарын іздестіру, әлемдегі бейбітшілікке қауіп төндіретін және әлемнің әртүрлі бөліктеріндегі тұрақсыздыққа әкеп соғатын шиеленістердің себептерін жою үшін аса қажетті болып табылады.

Құрметті қатысушылар!

Қазіргі таңда әлем адам құқықтарының бұзылуымен, зорлық-зомбылықпен және агрессиямен бетпе-бет келіп отыр. Әдетте бұл дінді жалған түсінудің дәлелі болып табылады да, тарихта сақталып қалатын қоғамдық апаттарға әкеліп соғады.

Әділетті діндер олардың астарымен жасалған әділетсіз соғыстардан аулақ болады. Дін көшбасшыларының борышы – өздеріне жүктелген жауапкершілікті сезініп, әлемде қауіпсіз жағдайда өмір сүруі үшін дін, сүйіспеншілік, бейбітшілікке шақыратын жайттарға сәйкес түсінікті тарату арқылы адамзатты осы агрессиядан құтқаруға ұмтылу болып табылады.

Сондай-ақ, біз, дін көшбасшылары, кез келген дін өкілдері, кез келген халық арасындағы

халі мүшкіл жандарға қызмет етуге және жекелеген құрылымдар, топтар, партиялардың тарапынан туындайтын әділетсіздік пен зорлық-зомбылықтарға қарсы тұруға тиістіміз. Діні, тілі және отаны жоқ лаңкестікке қарсы тұра отырып, бөтен аумақтарды күштеп басып алуға қарсы тұру жолында біріккен жөн. Әбетте, дін адамдар үшін қауіпсіздіктің, тыныштық пен берекенің, бейбіт қатар өмір сүрудің қайнар көзі болуы қажет.

Құрметті қатысушылар!

Мен еліміздің, Сауд Арабиясы Королдігінің адамзат арасында бейбітшілік пен қауіпсіздікті тарату жолындағы күш-жігері, діндердің ұғымын әділ жолдан бұратын түсініктерді түзете отырып, экстремизм мен терроризмге қарсы тұру мақсатында бауырластық, төзімділік құндылықтарын тарату бағытында атқарып отырған игі істері жайында мақтанышпен айта аламын. Бүгінде Королдік осы миссияға қол жеткізу мақсатында бұл саладағы алғашқылардың бірі болып, барлығымен бірдей дәрежедегі ынтымақтастықты дамытып келеді.

Осы ретте Король Абдалла бен Әбдел Азиздің Мәдениетаралық және дінаралық диалогқа арналған халықаралық орталығының

қызметін, сондай-ақ Экстремистік идеологияға қарсы іс-қимыл жөніндегі халықаралық орталық пен Интеллектуалдық соғыс орталығының қызметін жеке мысал ретінде атап өтуге болады. Бұл Қос Киенің Сақшысы Ұлы Мәртебелі Король Салман бен Әбдел Азиздің, сондай-ақ Тақ мұрагері Биік Мәртебелі Мұхаммад бен Салманның терроризмге жергілікті және халықаралық деңгейде қарсы тұру мақсатында бейбіт қатар өмір сүру, төзімділік, қауіпсіздік және адамдар арасындағы тыныштық негіздері мен принциптері заңын ақпараттық-цифрлық мүмкіндіктер арқылы нығайтуға ұмтылысы болып табылады.

Қорытындылай келе, өз атымнан және Сауд Арабиясы Королдігінің Үкіметі атынан Жоғары Мәртебелі Назарбаев мырзаға және осы игі Съездің барлық ұйымдастырушыларына, ең алдымен, Съез Хатшылығының Жетекшісі Қасым-Жомарт Тоқаевқа, сондай-ақ барлық қатысушыларға алғыс пен құрмет білдіруге рұқсат етіңіздер. Біздің Съез жұмысына табыс және оның өз миссиясына қол жеткізуіне тілектестік білдіремін!

Сіздерге Алланың мейірімі мен шапағаты жаусын!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ЗАМЕСТИТЕЛЯ МИНИСТРА ПО ДЕЛАМ ИСЛАМА, ПРИЗЫВА И НАСТАВЛЕНИЯ КОРОЛЕВСТВА САУДОВСКАЯ АРАВИЯ ДОКТОРА ТАУФИКА БЕН АБДЕЛЬАЗИЗА АЛЬ-СУДЕЙРИ

Уважаемый господин Касым-Жомарт Токаев – Председатель Секретариата Съезда!
Уважаемые присутствующие! Мир вам милость Аллаха и Его благоденствие!

Я прибыл к вам из страны мира и священной земли – земли Двух Благородных Святынь – Королевства Саудовской Аравии, неся с собой дух любви, мира и толерантности. Для меня честь присутствовать с этой элитой на этом Съезде, который проводится в городе Астане – столице Республики Казахстан, и собирает лидеров мирных и традиционных религий по инициативе Его Превосходительства Президента Республики Казахстан Нурсултана Назарбаева.

Для меня честь выразить уважение к миссии данного Съезда, которая позволяет почувствовать важность роли религиозных лидеров в нахождении путей, позволяющих миру выйти из проблем и кризисов, бедствий, конфликтов, которые мы сегодня видим во многих концах мира.

Уважаемые присутствующие! Всевышний Аллах создал людей на этой земле с тем, чтобы они знакомились друг с другом, наполняли и населяли ее и сосуществовали на ней в мире и безопасности. В Священном Коране Всевышний Аллах говорит: «О, люди! Мы создали вас из мужчины и женщины, сделали вас народами и племенами с тем, чтобы вы знакомились друг с другом, самые благородные и богобояз-

ненные из вас!». Знакомство не означает отсутствие различий. Если мы познакомимся друг с другом, как народы и религии, а также цивилизации, мы сможем найти очень много общего, которое позволит человечеству избежать конфликтов, войн и борьбы.

В числе вопросов, на которых должны сходиться все религиозные лидеры, и поддерживать их среди последователей своих религий, есть принципы мира и безопасности.

Мы в исламе верим в то, что среди имен Всевышнего Аллаха, который сотворил человечество, есть слово «мир». Как сказал Всевышний Аллах о себе в Священной книге: «Он Аллах, нет божества, кроме Него, Властителя Святого, Пречистого, Оберегающего!», из благородных смыслов этого значения, что он позволяем своим рабам осуществлять лишь справедливость. Несомненно, что тот, который запретил себе совершать независимость, не терпит такого и от своих рабов.

Как сказано в хадисе Пророка Мухаммеда, да благословит его Аллах и приветствует, Аллах Всевышний сказал: «О, мои рабы! Я запретил несправедливость совершать себе и сделал ее запретной для вас! Не совершай-

те произвол в отношении друг друга!». Религии не могут призывать ни к чему, кроме мира. В исламе Аллах велел нам быть справедливыми с тем, кто не нападал на нас. Всевышний Аллах сказал в Великом Коране: «Аллах не запрещает вам быть добрыми и справедливыми с теми, кто не сражался с вами из-за религии, не сгонял вас из ваших жилищ». Воистину Аллах любит беспристрастных.

Эти конференции, которые проводятся среди религиозных лидеров, являются неизбежной необходимостью ради общения, диалога, взаимопонимания, взаимоуважения, а также выявления общих основ и совместных норм между этими религиями ради работы по распространению безопасности и мира в мире, а также поиска пути предотвращения насилия, войн, искоренения причин, приводящих к напряжению и расшатыванию безопасности мира, нестабильности в различных концах мира.

Уважаемые присутствующие! Мир сталкивается с нарушением прав человека, произволом и агрессией. И часто это является свидетельством ложного понимания религии, что ведет к гуманитарным катастрофам, которые останутся в истории.

Праведные религии далеки от несправедливых войн, которые совершались под их прикрытием. Долг религиозных лидеров – осознавать степень возлагаемой на них ответственности, стремиться к спасению человечества от этой агрессии путем распространения сознания в соответствии с тем, к чему призывают религии, любви, миру с тем, чтобы этот мир жил в безопасности.

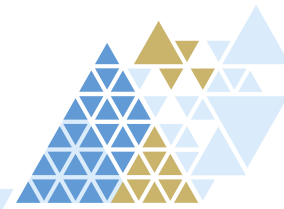
Также мы, религиозные лидеры, должны стремиться служить угнетенным и обиженным из числа представителей любой религии, любого народа без разграничения, и противостоять

несправедливости и агрессии, исходящих от отдельных структур, группировок, партий. Выступать против насильственного захвата чужих территорий и быть едиными в противостоянии терроризму, у которого нет религии, языка и родины. Религии не могут быть ничем иным кроме, как быть источником счастья для людей, источником безопасности, спокойствия и благоденствия, мирного сосуществования.

Уважаемые присутствующие! Я со всей гордостью могу сказать об усилиях моей страны, Королевства Саудовской Аравии на пути распространения мира и безопасности среди человечества, корректировке понятий, которые примешались к религиям и свернули их с праведного пути с целью распространения ценностей толерантности, братства в противостоянии экстремизму и терроризму. Королевство сегодня занимает пальму первенства в этой области и развивает сотрудничество со всеми с целью достижения этой миссии.

В качестве единичного примера можно привести деятельность Международного центра Короля Абдаллы ибн Абдель Азиза по межкультурному и межрелигиозному диалогу, а также деятельность Международного центра по противодействию экстремистской идеологии и Центра интеллектуальной войны. Все это – стремления Его Величества Хранителя двух святынь Короля Салмана ибн Абдель Азиза, а также Его Высочества Наследного принца Мухаммада ибн Салмана противостоять терроризму на местном и международном уровне через информационно-цифровые возможности в законном укреплении основ и принципов мирного сосуществования, толерантности, безопасности и покоя среди людей.

В заключение позвольте еще раз выразить благодарность и уважение от своего имени и имени Правительства Королевства Саудовской

Аравии Его Превосходительству господину Назарбаеву и всем организаторам этого благородного Съезда, прежде всего, Касым-Жомарту Токаеву – Руководителю Секретариата Съезда,

а также всем присутствующим. Желаю нашему Съезду успеха и достижения своей миссии!

Мир вам, милость Аллаха и Его благоденствие!

SPEECH OF THE DEPUTY MINISTER FOR ISLAMIC AFFAIRS, DAWAH AND GUIDANCE OF THE KINGDOM OF SAUDI ARABIA TAWFIQ BIN ABDUL AZIZ AL-SUDAIRI

In the name of Allah, Most Gracious, Most Merciful! Thank Allah, the Lord of the Worlds! May Allah bless and greet the most noble of all the messengers and prophets our Prophet Mohammed and all the messengers and prophets!

Dear Mr. Kassym-Jomart Tokayev – Chairman of the Secretariat of the Congress! Dear guests! Peace and the mercy of Allah and His prosperity to you!

I have come to you from the country of peace and sacred land – the land of Two Noble Shrines – the Kingdom of Saudi Arabia, carrying with me the spirit of love, peace and tolerance. It is an honor for me to be present with these elite at this Congress, which is held in Astana, the capital of the Republic of Kazakhstan, and gathers leaders of world and traditional religions on the initiative of His Excellency President of the Republic of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev.

It is my honor to express respect for the mission of this Congress, which makes it possible to feel the importance of the role of religious leaders in finding ways for the world to come out of problems and crises, disasters, and conflicts that we see today in many parts of the world.

Dear guests! Almighty Allah created people on this earth so that they could get to know each other, fill and inhabit it and coexist on it in peace and security. In the Holy Quran, Almighty Allah says: «Oh, people! We have created you from a man

and a woman, made you peoples and tribes so that you could get to know each other, the most noble of you and God-fearing!». Familiarity does not mean no differences. If we get to know each other, like nations and religions, as well as civilizations, we can find a lot in common, which will allow humanity to avoid conflicts, wars and struggles.

Among the questions among which all religious leaders should converge, and support them among the followers of their religions, there are principles of peace and security.

We in Islam believe that among the names of Almighty Allah, who created mankind, is the word «peace». As the Almighty Allah said about himself in the Sacred Book: «He is Allah, there is no deity except Him, the Ruler of the Holy, Most Pure, Protecting!» There is no doubt that the one who forbade himself to make independence, does not tolerate this from his slaves too.

As stated in the Hadith of the Prophet Mohammed, may Allah bless and greet him, Allah the Almighty said: «Oh my slaves! I forbade injustice to commit myself and made it forbidden for you! Do not commit arbitrariness in relation to each other!». Religions cannot call for anything but peace. In Islam, Allah ordered us to be fair to those who did not attack us. Almighty Allah said in the Great Quran: «Allah does not forbid you to be kind and just to those who did not fight with you because of religion, did not

drive you out of your homes». Truly, Allah loves the impartial.

These conferences, which are held among religious leaders, are an inevitable necessity for the sake of communication, dialogue, mutual understanding, mutual respect, as well as identifying common foundations and common norms between these religions for the sake of spreading security and peace in the world, and finding ways to prevent violence and war, the eradication of causes leading to tension and the shaking of the security of the world, instability in various parts of the world.

Dear guests! The world faces violations of human rights, arbitrariness and aggression. And often this is evidence of a false understanding of religion, which leads to humanitarian disasters that will remain in history.

The righteous religions are far from the unjust wars that were committed under their cover. It is the duty of religious leaders to be aware of the degree of responsibility assigned to them, to strive for the salvation of mankind from this aggression by spreading consciousness in accordance with what religion, love and peace call for so that this world lives in security.

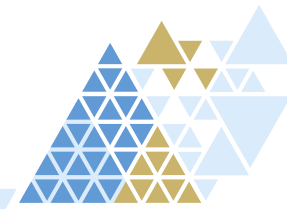
Also, we, religious leaders, should strive to serve the oppressed and offended from among the representatives of any religion, any people without distinction, and resist injustice and aggression emanating from individual structures, groups, parties. To oppose the violent seizure of foreign territories and to be united in confronting terrorism that has no religion, language and homeland. Religions can be nothing other than being a source of happiness for people, source of security, peace and prosperity, peaceful coexistence.

Dear guests! I can proudly say about the efforts of my country, the Kingdom of Saudi Arabia, to spread peace and security among humanity, to adjust concepts that have been mixed with religions and have turned them from the righteous path in order to spread the values of tolerance, fraternity in opposing extremism and terrorism. The Kingdom today holds a palm in this area and develops cooperation with everyone in order to achieve this mission.

As a single example, the activities of the International Center of King Abdallah bin Abdel Aziz for intercultural and interreligious dialogue, as well as the activities of the International Center for Countering Extremist Ideology, along with the Center for Intellectual Warfare can be cited. All these are the aspirations of His Majesty the Guardian of the Holy Mosques of King Salman bin Abdul Aziz, as well as Royal Highness the Crown Prince Muhammad ibn Salman with the aim of countering terrorism locally and internationally through digital information capabilities in the law of strengthening the foundations and principles of peaceful coexistence, tolerance, security and peace among people.

In conclusion, let me once again express my gratitude and respect on my own behalf and on behalf of the Government of the Kingdom of Saudi Arabia, to His Excellency Mr. Nazarbayev and all the organizers of this noble Congress, first of all, Kassym-Jomart Tokayev, Chairman of the Secretariat of the Congress, as well as all those present. I wish our Congress success and achievement of its mission!

Peace be with you, the mercy of Allah and His well-being!

СОКА ГАККАЙ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТИ БЕЙБІТШІЛІК ПЕН ЖАҒАНДЫҚ МӘСЕЛЕЛЕР БОЙЫНША ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДЕПАРТАМЕНТІНІҢ АТҚАРУШЫ ДИРЕКТОРЫ, БҰҰ-МЕН ЫҚПАЛДАСУ БОЙЫНША БӨЛІМШЕСІНІҢ БАСШЫСЫ ТЭРАСАКИ ХИРОЦУГУДЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Ең алдымен, Қазақстан Республикасына Сока Гаккай мүшелерінің атынан сөз сөйлеуге берген мүмкіндік үшін, сондай-ақ конструктивті конфессияаралық диалогқа арналған осындай маңызды халықаралық конференцияны ұйымдастырғаны үшін алғыс айтқым келеді.

Сока Гаккай – бұл Махаяның негізгі сутраларының бірі Лотос Сутрасы іліміне негізделген буддистік ұйым және оның идеологиялық негізін өмірдің қадір-қасиетін, жанашырлық

пен теңдікті, үйлесімділікті және ынтымақтастықты білдіретін қағидалар құрайды. Осы қағидаларды басшылыққа ала отырып, Сока Гакай әр адамның өз бақытына жетуді, сондай-ақ бейбітшілік, мәдени-ағарту және білім беру саласындағы қызметін дамыту арқылы әлеуметтік дамуды насихаттауды мақсат етеді. «Сока» сөзі құндылықтарды қалыптастыру дегенмағынаны білдіреді, ал «Гаккай» «қауымдастық» деп аударылады. Біздің

штаб-пәтеріміз Жапонияның Токио қаласында орналасқан және бүкіл әлем бойынша қауымдастық мүшелерінің саны жүзден астам елде тұратын 12 миллион адамды құрайды.

Бүгін мен адам қауіпсіздігінің мәселелері және оның шешілуіндегі діни қауымдастықтардың рөлі туралы біздің көзқарастарымызбен бөліскім келеді.

Қазіргі заманда кейбір жеке адамдар мен қоғамдар жылдамдаған ғылыми-технологиялық дамудың көптеген артықшылықтарын пайдаланады, бірақ мұндай дамудың жанама өнімдері адамзат пен ғаламшардыңтіршілігіне қауіп төндіреді. Яғни, біз ядролық қарудың болуы, климаттың өзгеруі, қоршаған ортаның бұзылуы, сондай-ақ байлар мен кедейлер арасында өсіп келе жатқан алшақтық сияқты қаржылық алып-сатарлықтан туындаған ілгері қатерлерге тап болып отырмыз. Осы және көптеген басқа да проблемаларды әлі күнге дейін қолданылып келе жатқан тәсілдер шеңберінде шешу мүмкін емес. Қазіргі таңда діннен және философиядан заманауи дәуірден бірнеше мың жыл бұрын жиналған адамзат даналығын пайданала білу қажет және мұндай даналықтың маңыздылығын және мүмкіншіліктерін көрсете білу керек. Және бұл жерде руханияттық және өнегелдік қасиетке ие діни сенімі бар адамдардың маңызы зор деп білемін.

Қазіргі қоғамдар үргедектік пен оқшаулыққа бейім келеді. Діни ұйымдар мен қауымдастықтар мұндай үрдістерді түзетуде маңызы рөл атқарады. Рухани, өнегелі және әмбебап құндылықтарға деген сүйіспеншілігінің арқасында діни қауымдастықтар «қоғамдық кеңістікте» азаматтың өзара әрекеттесуге мүмкіндік беретін «ортақ игілікке» ұмтылудың бейбіт жағдайын қалыптастырады. Біз сияқты діншіл адамдар ғаламшардың барлық тұрғындары үшін «ортақ үйде» немесе «үйлесімді үйде» қатар өмір сүруді қамтамасыз ете алады деп айтуға болады.

Басқа діни ұйымдармен бірге жалпыға ортақ әмбебап құндылықтарды ұстануға негізделген әр түрлі діни дәстүрлер мен ұйымдар арасында шекарасы жоқ бейбіт және үйлесімді қоғамдық кеңістікті құрудағы бірлескен күш-жігеріміздің маңыздылығын жақсы түсінеміз.

Осындай күш-жігердің үлгісі ретінде БҰҰ өткен жылдың шілде айында қабылдаған Ядролық қаруға тыйым салу туралы шартты жүзеге асыру бойынша конфессияаралық ынтымақтастықты ерекше атап өткім келеді.

Ядролық қарудың адамгершілікке қарсы екені және оның діни құндылықтармен үйлеспейтіндігі туралы түрлі діни ұйымдардың, оның ішінде христиандар, мұсылмандар, индуистер мен буддистердіңжалпы алаңдаушылығын тудыруда. Ядролық қарусыз әлемге ұмтылу арқылы олар 2017 жылы Бейбітшілік бойынша Нобель сыйлығының лауреаты және Ядролық қаруды жою жөніндегі халықаралық қозғалысымен(ІСА бірлесе отырып, осы шарттың күшіне енуі туралы түрлі конференцияларда шартты жүзеге асыруға бағытталған тоғыз бірлескен мәлімдеме жасады.

Жақында Женева қаласында өткен «ядролық қаруға қарсы мүдделі діни қауымдастықтардың» тобы атынан Ядролық қаруды таратпау туралы шартының күшін қарастыру жөніндегі Конференцияның дайындық Комитетінің отырысында келесі мәлімдеме жасалды:

«Біз, діншіл адамдар ретінде, әрбір адамның қауіпсіздік жағдайда өмір сүру және оның қадір-қасиетін құрметтеуге құқығын жүзеге асыруға тырысамыз; біз ар-ұятқа және әділдікке ұмтылуға шақырамыз; біз осалдарды қорғауға және жер бетіндегі қазіргі және келешек ұрпақтарды қорғауға ортақ мақсат қойдық. Ядролық қару негізінде осы құндылықтарды бұзып, осындай міндеттерді құртады. Біз қандай да бір мемлекеттің немесе

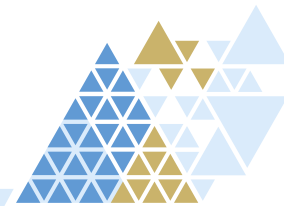
ұаттың мүдделерінің бүкіл адамзат игілігінен басымдығын жариялайтын қауіпсіздік тұжырымдамасын ешқашан қабылдамаймыз. Қорқынышты ядролық қаруды жою адамзатқауіпсіздігін қамтамасыз етудің бірден-бір әдісі деп санаймыз.

«Ядролық қаруға тыйым салу туралы шартының негізгі мақсаты осындай қаруды қолданудың қайғылы гуманитарлық салдарға алып келуін болдырмау болып табылатындығын ескере отырып, Хибакуся дауысына назар аудару және ядролық қарусыз әлемді қамтамасыз ету және қолдау үшін айқын міндеттеме жасау аталған шартқа қатысушы елдерге деген талаптардың бірі болды.

Біз келесі мәлімдеменің дайындау барысы туралы кеңінен хабардар ететін боламыз және барлықтарыңызды оны қолдауға шақырамыз.

Жоғарыдағы мәлімдемеде айтылғандай, діншіл адамдар «әрбір адам қауіпсіз жағдайда өмір сүруге және оның қадір-қасиетінің құрметтелуіне құқылы» екеніне сенеді. Бүгінгі күні қауіпсіздікке деген дәстүрлі көзқарастың шектеулі екенін түсіне отырып, әрбір адамның жеке қауіпсіздігін бірінші орынға қойып, жалпы қауіпсіздік туралы түсінігімізді кеңейту қажет. Менің ойымша, «адамның қауіпсіздігі» деген ұстаным, ол біздің, діни көшбасшылардың бейбітшілікті сақтау жөніндегі қызметтерінің басты тұжырымдамасына айналуы керек.

Бүгінде барлық мәселелерді белгілі бір адамның күнделікті өмірінің призмасы арқылы қарастыру маңызды болып келеді. Бұл бізден, яғни дін басшыларынан, біздің миссиямыздың іске асырылуын және ар-ұятымыздың оянуының талап етеді.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА СОКА ГАККАЙ, ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО ДИРЕКТОРА МЕЖДУНАРОДНОГО ДЕПАРТАМЕНТА ПО ВОПРОСАМ МИРА И ГЛОБАЛЬНЫХ ПРОБЛЕМ, РУКОВОДИТЕЛЯ ОТДЕЛЕНИЙ ПО ВЗАИМОДЕЙСТВИЮ С ООН ТЭРАСАКИ ХИРОЦУГУ

Прежде всего я хотел бы поблагодарить Республику Казахстан за предоставленную мне возможность выступить от имени членов Сока Гаккай, а также за организацию такой важной международной конференции, посвященной конструктивному межконфессиональному диалогу.

Сока Гаккай – это буддийская организация, которая опирается на учение Сутры Лотоса, одной из ключевых сутр Махаяны, идейную основу которой составляют принципы достоинства жизни, сострадания и равенства, гармонии и солидарности. Руководствуясь этими принципами, Сока Гаккай ставит своей целью достижение счастья каждого человека, а также содействие общественному развитию посредством миротворческой, культурной и образовательной деятельности. Слово «Сока» означает «созидание ценностей», а «Гаккай» переводится как «ассоциация». Наша штаб-квартира находится в Японии в городе Токио, общее число членов по всему миру составляет 12 миллионов человек, проживающих в более чем ста странах.

Сегодня я хотел бы поделиться своими взглядами на проблему безопасности

человека и роль религиозных сообществ в ее решении.

В современном мире отдельные люди и целые общества пользуются многими преимуществами быстрого научно-технологического развития, однако побочные продукты такого развития угрожают существованию человечества и планеты. А именно – мы стоим перед лицом фундаментальных угроз, связанных с ядерным оружием, изменением климата, разрушением окружающей среды и постоянно растущим разрывом между богатыми и бедными, порождаемым финансовыми спекуляциями. Эти и многие другие проблемы не могут быть решены в рамках существовавших до сих пор подходов. Сейчас более чем когда-либо необходимо извлечь из религии и философии наследие мудрости, которое человечество накопило за несколько тысяч лет, задолго до современной эпохи, и продемонстрировать значимость и силу такой мудрости. Я считаю, что в этом состоит сегодняшнее назначение людей веры, обладающих духовностью и нравственностью.

Современные общества склонны впадать в ксенофобию и изоляционизм. Важная роль

религиозных организаций и сообществ верующих состоит в том, чтобы исправлять такие тенденции. Благодаря своей духовности, нравственности и приверженности универсальным ценностям религиозные сообщества формируют в «публичном пространстве» миролюбивую атмосферу стремления к «общему благу», в котором граждане могут взаимодействовать, находя точки соприкосновения. Можно сказать, что мы, верующие, можем обеспечить основу для ощущения всеми людьми планеты проживания в «общем доме», или «доме гармоничного сосуществования». Мы вместе с другими религиозными организациями осознаем все возрастающую значимость наших объединенных усилий по созданию мирного и гармоничного публичного пространства вне границ между различными религиозными традициями и организациями на основе приверженности общим универсальным ценностям.

В качестве примера таких усилий я хотел бы привести межконфессиональное сотрудничество по реализации Договора о запрещении ядерного оружия, принятого Организацией Объединенных Наций в июле прошлого года. Различные организации верующих, в том числе христиан, мусульман, индуистов и буддистов, объединены общими озабоченностями относительно антигуманности ядерного оружия и признанием его несовместимости с религиозными ценностями. Стремясь к миру без ядерного оружия, они совместно с лауреатом Нобелевской премии мира 2017 г. Международной кампанией за ликвидацию ядерного оружия (ICAN) выступили с девятью совместными заявлениями, направленными на скорейшую реализацию этого Договора, на площадках конференций, посвященных переговорам о его вступлении в силу и

действию Договора о нераспространении ядерного оружия.

Совсем недавно на заседании подготовительного комитета Конференции по рассмотрению действия Договора о нераспространении ядерного оружия на 2020 год, состоявшемся в Женеве в апреле этого года, от имени группы «религиозных сообществ, обеспокоенных антигуманностью ядерного оружия», было сделано следующее заявление:

«Мы, как верующие люди, стремимся к осуществлению права каждого человека жить в условиях безопасности и уважения его достоинства; мы призываем прислушаться к зову совести и призыву к справедливости; нас объединила общая цель оберегать тех, кто уязвим, и поставить под защиту настоящее и будущие поколения на Земле. Ядерное оружие в самой своей основе подрывает эти ценности и ниспровергает такие задачи. Мы никогда не примем концепцию безопасности, которая провозглашает приоритет интересов какого-либо государства или нации над благом всего человечества и добродетелью на всей планете. Ужасающая деструктивность ядерного оружия полагает его ликвидацию единственно верным путём обеспечения безопасности человека».

Одно из требований, выдвигаемых в этом заявлении к странам-участницам Договора, было сформулировано следующим образом: «Обратить внимание на голос хибакуса (под которыми понимаются все жертвы ядерного оружия) и вновь взять на себя ясное и недвусмысленное обязательство по достижению и поддержанию мира без ядерного оружия, принимая во внимание, что фундаментальный мотив Договора о запрещении ядерного оружия (ДЗЯО), заключается в предотвращении катастрофических гумани-

тарных последствий любого применения такого оружия».

Мы будем более широко информировать о подготовке следующего заявления и хотели бы, чтобы все поддержали его.

Как говорится в вышеупомянутом заявлении, люди веры убеждены в том, что «каждый человек имеет право жить в условиях безопасности и уважения его достоинства». Сегодня, когда уже нельзя не задумываться об ограниченности традиционного взгляда на безопасность, мы должны говорить о необходимости перехода к такому пониманию безопасности,

когда на первый план ставится безопасность каждого отдельного человека. Имея это в виду, я считаю, что именно подход к «безопасности человека» должен стать основной концепцией миротворческой деятельности, в которой мы, религиозные деятели, объединяем свои усилия.

В настоящее время все большую значимость приобретает рассмотрение всех проблем сквозь призму повседневной жизни конкретного человека. И это требует от нас, религиозных деятелей, выполнения нашей миссии и звучания голоса нашей совести.

SPEECH OF THE EXECUTIVE DIRECTOR FOR PEACE AFFAIRS OF SOKA GAKKAI INTERNATIONAL (SGI) AND VICE PRESIDENT AND CHAIR OF THE PEACE COMMITTEE OF SOKA GAKKAI HIROTSUGU TERASAKI

First of all, I would like to thank the Republic of Kazakhstan for giving me this opportunity to speak on behalf of the members of Soka Gakkai, as well as for organizing this truly meaningful meeting dedicated to interfaith dialogue.

The Soka Gakkai is a Buddhist organization that upholds the teachings of the Lotus Sutra, one of the central teachings of Mahayana Buddhism, which constitutes the philosophical basis of our activities. Based on the principles of the dignity of life, compassion, equality and harmonious coexistence, the Soka Gakkai is dedicated to the happiness of each individual and aims to contribute to society through its activities promoting peace, culture and education. The word «Soka» means «value creation» and «Gakkai» means «association». Our headquarters is located in Tokyo, Japan, and we have a total of 12 million members in more than 100 countries around the world.

Today, I would like to share my views on Human Security and the role of faith communities. In today's world, many people and societies are experiencing benefits from rapid scientific and technological development. However, the by-products of such development are threatening the existence of humanity and the planet. We are facing fundamental threats posed by nuclear weapons, climate change, planetary environmental destruction and the ever-increasing gap between the rich and the poor created by speculation and casino-style fi-

nancial markets. These issues cannot be resolved merely through the prevailing logical and rational ways of thinking. More than ever, it is vital for us as people of faith to draw on the heritage of wisdom that humanity has accumulated over several thousand years, from well before the modern age, and to demonstrate the relevance and power of such wisdom. I believe that people of faith whose lives are based on deeply rooted ethical and moral traditions have an important role to play.

Modern societies are tending to fall into patterns of xenophobia and isolationism. Faith communities are playing a vital role to counteract such tendencies by upholding universal values that inspire a concern for the «common good» and generate vital «public space» where citizens can interact on common ground. Put another way, faith communities can provide a spiritual pillar or backbone for a shared sense of a common home and harmonious coexistence embracing all humanity. Faith-Based Organizations (FBOs) can collaborate in generating and expanding such peaceful «public space» by transcending the differences of our respective faith traditions and promoting common universal values.

One example of such collaboration has been seen in interfaith efforts towards the adoption of the UN Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons (TPNW) in July, 2017. Various FBOs, including groups from Christian, Muslim, Hindu

and Buddhist traditions, gathered to share common concerns about the inhumane nature of nuclear weapons that are incompatible with the values upheld by their faith traditions. The group «Faith Communities Concerned about Nuclear Weapons» has to date issued nine joint statements, in collaboration with the 2017 Nobel Peace Prize Laureate ICAN – the International Campaign to Abolish Nuclear Weapons – on the occasion of the negotiation conferences for the TPNW and recent Non-Proliferation Treaty (NPT) Review Conferences.

This year in April, the group also issued a joint statement at the Prep Com for the 2020 NPT Review Conference. It states: «As people of faith, we advocate for the right of all people to live in security and dignity; we seek to heed the commands of conscience and the call to justice; we are united in our determination to protect the vulnerable and to exercise the stewardship that will safeguard Earth for present and future generations. Nuclear weapons profoundly violate all these values and commitments. We can never accept a conception of security that privileges the concerns of any state or nation over the good of the human and planetary whole. The horrific destructiveness of nuclear weapons makes their abolition the only path to authentic human security».

In the statement, as people of faith, we urged States parties to:

«Heed the voices of the world's hibakusha (all the victims of nuclear weapons) and recommit to the unequivocal undertaking to achieve and maintain a world without nuclear weapons, noting that the fundamental justification for the Treaty on the

Prohibition of Nuclear Weapons (TPNW) is the prevention of the catastrophic humanitarian consequences of any use of such weapons»

Anyone who is interested in supporting such initiatives is welcome to join with us, and I hope that you might lend us your support

The statement I quoted earlier reads: «people of faith-advocate for the right of all people to live in security and dignity». Today, we cannot but be aware of the limitations of the traditional security approach that privileges the concerns of a particular state or nation above everything else. For this reason, we are impelled to raise our voices supporting the transition to a new set of security principles that focus more on the security of each individual rather than state interests and state security. In that sense, the real definition of «human security» should be as a common ground or meeting place where people of faith can collaborate towards peace and well-being for all.

Today, more than ever, it is important to direct our attention to the lived reality of each and every human being in all issues. We are called upon to fulfil our role and raise our voices of conscience.

ЗАРАТУШТРА МӘДЕНИ МҰРАСЫНЫҢ ДҮНИЕЖҮЗІЛІК КЕҢЕСІНІҢ ПРЕЗИДЕНТІ ХОМИ ДХАЛЛАНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Адамзат алдында тез арада шешімі табылу тиіс бірнеше маңызды мәселелер бар. Діни лидерлер мен саясаткерлер осы проблемаларды еңсеруде адамзат алдында үлкен жауапкершілікте болуы өте маңызды.

Ресми түрде діни лидерлер мен саясаткерлер қоғамдағы әр түрлі рөл атқарады. Бірақ тарих бізге рухани көшбасшылар саяси оқиғаларды қалыптастыруда біртіндеп маңызды рөл атқаратындығын айтады. Кейбір зерттеулер діннің оң және біріктіруші рөл атқаратындығын көрсетті. Сонымен қатар, адамгершілік пен саясат

үйлесімді болуы шарт. Ганди былай деді: «Мен үшін дін мен саясат ажырамас ұғым. Жек көру мен күреске шақыратын соқыр және ырымшыл дін емес, толеранттылыққа шақыратын әмбебап дін. Моральсіз саясаттан әрқашан аулақ жүруіміз керек».

Адамзатқа қауіп төндіретін осы проблемалардың көпшілігі жаһандық ауқымда шешілуі тиіс. Соғыс апаттары үнемі адамзатты қудалайтын болғандықтан, бұл баяндамада бейбітшілік орнатуда әрдайым көмек көрсету қажеттілігінің маңыздылығы қарастырылады. Бұл

үшін діни көшбасшылар, саясаткерлер тараптарымен бейбітшілікті жақтаушыларретінде конструктивті жұмыс жүргізіледі. Баяндамада осы бағыттағы жұмыстың кейбір тамаша мысалдары сипатталған.

1986 жылдың 27 қазанында Ассискте Дүниежүзілік бейбітшілік үшін дұға күніне түрлі діндердің өкілдерін шақырған кезде осы бағыттағы өте маңызды қадамды қабылдаған Рим Папасы Иоанн Павел II-ші болды. Сосын ол «Ассизге әлемнің түрлі бөліктерінен келу фактісі адамзаттың қабылдауға шақырылған ортақ жолдың белгісі. Немесе біз бірге бейбітшілік пен үйлесімде жүруді үйренеміз немесе бір-бірімізден алыстап, өзімізді және басқаларды құртып жібереміз». Бұл кездесу әлемнің проблемалары соншалықты маңызды екендігін және біз оларды жалғыз шеше алмайтындығымызды есімізге салды. Сондықтан да конфессияаралық ынтымақтастыққа деген қажеттілік бар. Бұл сондай-ақ дінаралық диалогтың маңыздылығын көрсетеді. «Time» журналына сәйкес (2005 жылғы 26 желтоқсандағы) ол «Совет империясының бейбіт құлауының ортақ сәулетшісі» болған. Коммунизмнің ыдырауы 55 миллион адамға еркіндік берді.

2005 жылдың тамызында Рим Папасы Бенедикт XVI Германиядағы ескі синагогаға барып еврей халқымен достықты нығайтуға уәде берді, бұл, еврейлер мен христиандар арасындағы татуласудың айқын көрінісі болатын. Өз сөзінде ол Кельн қаласында 11 мың еврейдің мерт болғанын атап өтіп Холокост режимін «адам өмірінің қасиеттілігін аяғымен таптаған ессіз процесс» деп атады.

2013 жылдың наурыз айында Рим Папасы Френсис қызметке келген соң діни лидерлердің әртүрлі топтарын қарсы алды және конфессияаралық үнқатысу қажеттілігін атап өтті. Куба мен АҚШ арасындағы қарым-қатынастың

жылынуында маңызды рөл атқарды. Бұл жарты ғасырлық антагонизмнен кейін бұрынғы қарсыластар арасындағы дипломатиялық қарым-қатынастардың тарихи қайта қалпына келуіне жол ашты. Бұл Президент Барак Обаманың Кубаға баруына әкелді. 2014 жылдың маусымында ол Президент Ш.Пересті және Палестина Мемлекетінің Президенті М.Аббасты өз жанжалдарын шешу үшін Ватиканға салтанатты түрде жиналысқа шақырды. 2014 жылдың қарашасында ол Түркияға барып, көк мешітте дұға етті. Ол Меккеге бет бұрды, көптеген адамдар ислам мен христиан дінінің арасындағы татуласудың керемет қимылын қарастырды. 2017 жылдың қараша айында ол Мьянмаға барып, мұсылман рохиньясына қарсы бағытталған «алдын-ала қарсылық пен жеккөрушілікті» жеңу үшін жетекші будда монахтарын шақырды. Далай-лама 2014 жылдың маусым-шілде айларында Мьянма мен Шри-Ланкада буддистерді мұсылман азшылықтарға қарсы зорлық-зомбылықты тоқтатуға шақырды. Ол: «Будда бейнесін осындай қылмысты жасамас бұрын елестетіңдерші», – деп шақырды.

Үндістанның көрнекті рухани көшбасшысы әрі әлемнің түрлі соғыс аймақтарында бейбітшілікке үндеуші Шри Шри Рави Шанкар Шри-Ланкада өткен 26 жыл бойы болған соғыс кезінде, ол сингальдықтар мен тамилдықтар арасында әдеттегі сұхбаттасушы ретіне араласты. «Өмір сүру өнерінің» негізін қалаушы ретінде Норвегияның халықаралық көшбасшылары сәтсіздікке жол бергенде, ол «әлемде ұлы державалар болуы мүмкін, бірақ олар адамдардың жүректері мен ойларын біріктіре алмайды» деп жауап берген. Оның рухани әдістермен қауымдастық арасындағы зорлық-зомбылық деңгейін төмендетуге бағытталған күш-жігері Әзірбайжан, Кот-д'Ивуар, Эфиопия және Колумбияда елдерімен мойындалды.

Шри-Ланка аралында 80 мың адамның өмірін қиған 26 жылдық азаматтық соғыс Сарводая қозғалысы арқылы емделді. Магсайсай сыйлығының лауреаты А.Т.Арийаратна осы қозғалысты 1958 жылы этникалық шекаралар мен діндерді кесіп өтетін рухани және зорлықсыз қоғам құрудан бастады. Жоба 15 мыңнан астам елді мекенде әлеуметтік жағдайды жақсарту үшін жүзеге асырылды. Медицина лагерлері мыңдаған адамдар үшін өткізіліп отырады, қатысушыларға зорлық-зомбылықсыз құралдарды ұстануға және кешірім өнерін дамытуға шақырылады. Бұл принциптер зорлық-зомбылықсыз, шыншыл және жанқиярлық құндылықтарға баса назар аударатын Будда мен Ганди идеалдарына негізделген.

Сауд Арабиясының королі Абдулла маңызды исламдық бастама жасады. 2007 жылғы 6 қарашада Ватиканға Рим Папасы Бенедикт XVI-мен кездесу үшін күтпеген тарихи сапардан кейін король 2008 жылғы 4-ші маусымнан 6-маусымға дейін Мекке қаласына «дінаралық диалог үшін Мекке шақыруын» тақырыбында мұсылман кеңесін өткізеді. Бұдан кейін 2008 жылдың шілдесінде Мадридтегі диалогтық кездесу, әсіресе христиандар мен мұсылмандармен қатар, еврейлерге, буддистерге және индуистарға шақыру таратылды.

Христиан-мұсылман диалогы бірнеше елдерде жүргізілуде. Түркия, Катар, Оңтүстік Африка, АҚШ, Оңтүстік Филиппин және Бангладеш. Дінаралық диалог өзара қызығушылық тудыратын соғыс қаупі, кедейшілік пен даму, қоршаған ортаға қатер, адам құқықтары мен адамның жауапкершілігі, үйлесімділік пен бейбітшілікті насихаттау жайлы күрделі мәселелерді қозғайды.

Үндістандағы мұсылман имамдар Ирақтағы және басқа елдердегі Ислам мемлекетіне қосылғысы келетін мұсылман жастарының дерадикализациясы бойынша өте сындарлы жұмыс

атқарады. Олар өз-өзіне қол жұмсаушыларға қарсы фатва жариялады және кез келген түрдегі зорлық-зомбылық исламға қарсы екенін атап өтті. Ислам әлемінде тек қана дінге арналып жасалған көптеген спутниктік арналар бар. Ахмад аль-Шугари – жаңа буынның өркендеген жұлдыздарының бірі, діни теледидар шоу-бағдарламалар араб әлеміндегі діни жаңаруды қалыптастыруға көмектесті. Ол діни ерекшеліктерге ұмтылған жастарды тәрбиелеуге қол жеткізді, бірақ саясат пен дәстүрлі діни институттардан алыстады.

Ядролық қарусыздану саласында жұмыс істеген саясаткерлерге келетін болсақ, олардың ішіндегі ең маңыздылары – Қазақстан Президенті Назарбаев. Кеңес Одағының ыдырауынан кейін ол 1991 жылдың 29 тамызында Семей ядролық сынақ полигонын жауып тастады, ал 1992 жылдың мамыр айында бүкіл әлемдегі төртінші ірі ядролық арсеналдан өз еркімен бас тартып, Ресейге қайтарды. Қырық жылдың ішінде 340 жер асты және 116 жоғары ядролық жарылыс болды. Бұл 1,5 миллионнан астам азаматтың өліміне және мүгедектігіне әкелді. 2012 ж. 29 тамызда Президент Н.Ә. Назарбаев «АТОМ» жобасын іске қосты, оның басты мақсаты – ядролық қарусыз әлемге қол жеткізу.

Бейбітшілікті қолдаушы тағы бір көрнекті саяси қайраткер – АҚШ-тың бұрынғы президенті Барак Обама. 2009 жылғы 3 маусымда Каир университетінде сөйлеген сөзінде ол мұсылман әлеміне достық қолын созды. Бұл маңызды сөзінде ол: «Мен осында бүкіл әлемдегі Америка Құрама Штаттары мен мұсылмандары арасында жаңа бастаманы іздестіруге келдім: өзара мүдделер мен өзара сыйластыққа негізделген; және Американың және исламның ерекшелік емес екендігі туралы шындыққа негізделген». Ол ислам дінінің, мәдениетінің және өркениетінің ықпалы туралы атап өтті.

Ол «... Ислам экстремизммен күрестегі проблеманың бөлігі емес, бұл – бейбітшілікті нығайтудың бір бөлігі». Мұсылман әлемімен оның баяндамасы жылы қабылданды. Бірнеше рет ол Құраннан дәйексөздерді қолданған.

Соңғы кездері ол «саясаткерлер мұсылмандарды қорлауы ... мешіттердің вандалдармен арамдалуы бізді қауіпсіз етпейді ... бұл біздің ел ретінде кім екенімізді көрсетеді»- деп атап өткен.

2016 жылдың мамыр айында оның Кубаға сапары АҚШ президентінің соңғы 88 жылда бірінші сапары болды. Ол Америкадағы қырғи-қабақ соғыстың «соңғы қалдығын жерлеу» үшін Гаванаға келді деп мәлімдеді. Оның Гаванада болуы Вашингтон мен Кубаның арасындағы онжылдықтарға созылған салқындықты тоқтауына әкелді.

1987 жылдың 12 маусымында бұрынғы президент Рональд Рейганның айтқан атақты сөзінде әлем моральдық сенімнің күшімен өзгеруі мүмкін деп танылды. Рейган сол күні Бранденбург қақпасының батыс жағында өнер көрсе-

ту үшін қаланың 750-ші туған күніне Берлинге аттанады. Бұл оның естелік сөзі ғана емес, АҚШ-тың кез келген Президентінің ең маңызды сөздерінің бірі болды. Екі жылдан кейін Берлин қабырғасы құлады, және Кеңес Одағы 1991 жылдың соңына қарай жоғалып кетті, және Германия біріктірілді. Рейган суық соғыста жеңіске емес, оны тоқтатуға бағытталған дипломатия нысанын қабылдады. «Бас хатшы Горбачев, егер сіз бейбітшілікке ұмтыласыз, Егер сіз Кеңес Одағы мен Шығыс Еуропа үшін гүлденуге ұмтыласыз, осы қақпаға келіңіз!», – деді Рейган». Горбачев Мырза бұл қақпаны ашыңыз! Горбачев мырза, бұл қабырғаны бұзыңыз!» – деп тобыр айқайлай бастайды.

Рейган АҚШ пен КСРО арасындағы қару-жарақ жарысы мәңгілік емес және Шығыс пен Батыс арасындағы дұшпандық дипломатияның көмегімен тоқтатылу мүмкіндігіне шынайы сенді. Берлиндегі оның үлкен жетістігі әлемді кейде күштің көмегімен емес, моральдық сенім мен диалог арқылы өзгертуге болатынын дәлелдеді.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА ВСЕМИРНОГО СОВЕТА КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ ЗАРАТУШТРИ ХОМИ ДХАЛЛЫ

Есть несколько важных проблем, стоящих перед человечеством, которые необходимо срочно решить. Крайне важно, чтобы и религиозные лидеры, и политики несли огромную ответственность перед человечеством в преодолении этих проблем.

Формально, религиозные лидеры и политики играют разные роли в обществе. Но история сообщает нам, что духовные лидеры постепенно играют важную роль в формировании политических событий. Некоторые исследования показали, что религия играет положительную и объединяющую роль. Более того, мораль и политика должны сочетаться. Ганди сказал: «Для меня нет политики без религии – не религии суеверной и слепой, которая призывает к ненависти и борьбы, а универсальной – религии терпимости. Политика без морали – это то, чего следует избегать».

Многие из этих проблем, которые угрожают человечеству, должны решаться в глобальном масштабе. Поскольку бедствия войны постоянно преследуют человечество, в этом докладе рассматривается насущная необходимость содействия миру. Конструктивная работа в качестве сторонников «наведения мостов» ведется для этого как религиозными лидерами, так и политиками. Несколько примеров этой похвальной работы были описаны здесь.

Именно папа Иоанн Павел II предпринял

очень важный шаг в этом направлении, когда пригласил представителей разных религий на Всемирный день молитвы за мир в Ассизи 27 октября 1986 года. Тогда он подчеркнул, что «сам факт то, что мы прибыли в Ассизи из разных уголков мира, само по себе является признаком этого общего пути, по которому человечество призвано идти. Либо мы учимся идти вместе в мире и согласии, либо мы отдаляемся друг от друга и разрушаем себя и других». Эта встреча напомнила, что проблемы мира настолько серьезны, что мы не можем решить их в одиночку. Поэтому существует острая необходимость межрелигиозного сотрудничества. Это также свидетельствует о важности межконфессионального диалога. Согласно журналу «Тайм» (26 декабря 2005 г.), он был «со-архитектором мирного падения советской империи». Крушение коммунизма дало свободу 55 миллионам человек.

В августе 2005 года папа Бенедикт XVI пообещал укрепить дружбу с еврейским народом, посетив старейшую синагогу Германии, что явилось явным жестом примирения между евреями и христианами. В своем обращении он воздал должное 11 тыс. евреям г. Кельн, убитых нацистами, и назвал Холокост «безумным и невообразимым процессом, совершаемым режимом, который растоптал святость человеческой жизни своими ногами».

Как только папа Франциск вступил в должность в марте 2013 года, он поприветствовал разнообразную группу религиозных лидеров и подчеркнул необходимость межрелигиозного диалога. Он сыграл важную роль в преодолении оттепели между Кубой и Соединенными Штатами. Это проложило путь к историческому возобновлению дипломатических отношений между бывшими противниками после более чем полувекового антагонизма. Это привело к визиту президента Б. Обамы на Кубу. В июне 2014 года он пригласил президента Ш.Переса и президента Палестины М. Аббаса на торжественное молитвенное собрание в Ватикане для урегулирования их конфликта. В ноябре 2014 года он посетил Турцию и помолился в Голубой мечети. Он повернулся к Мекке в том, что многие считали ошеломляющим жестом примирения между исламом и христианством. В ноябре 2017 года он посетил Мьянму и призвал ведущих буддийских монахов победить «предрассудки и ненависть», которые были направлены против мусульманских рохинья. Аналогичным образом, Далай-лама в июне – июле 2014 года призвал буддистов в Мьянме и Шри-Ланке положить конец насилию в отношении мусульманских меньшинств. Он призвал: «Представь себе образ Будды до того, как (ты) совершишь такое преступление».

Шри Шри Рави Шанкар, выдающийся духовный лидер Индии, также наводит мосты в различных пострадавших от войны районах мира. Во время ужасной войны в Шри-Ланке, которая длилась 26 лет, он периодически вмешивался как необычный собеседник между сингалцами и тамилами. Когда его спросили, как основатель движения «Искусство жизни» может принести мир, когда международные деятели из Норвегии потерпели неудачу, он ответил, что «в мире могут быть великие держа-

вы, но они не могут объединить сердца и умы людей». Его усилия по преодолению пропасти и снижению уровня насилия между общинами духовными методами были признаны и в других странах, а именно в Азербайджане, Кот-д'Ивуаре, Эфиопии и Колумбии.

Когда остров Шри-Ланка был измучен 26-летней гражданской войной, унесшей 80 000 жизней, исцеление было обеспечено движением Сарводая. Лауреат Магсайсайской премии д-р А.Т. Арияратна начала это движение в 1958 году, чтобы построить духовное и ненасильственное общество, пересекающее этнические границы и религии. Проекты были осуществлены в более чем 15 000 деревень для социального улучшения всех общин. Были организованы медитационные лагеря для тысяч людей, и участникам настоятельно рекомендуется следовать ненасильственным путем и развивать искусство прощения. Эти принципы основаны на идеалах Будды и Ганди, которые подчеркивают ценности ненасилия, правды и самопожертвования.

Важная мусульманская инициатива была предпринята королем Саудовской Аравии Абдаллой. После неожиданного исторического визита в Ватикан для встречи с Папой Римским Бенедиктом XVI 6 ноября 2007 года король созвал мусульманскую консультацию по диалогу в Мекке, 4-6 июня 2008 года, которая привела к «Призыву Мекки к межконфессиональному диалогу». За этим последовало диалоговое совещание в Мадриде в июле 2008 года, примечательное тем, что наряду с христианами и мусульманами были распространены приглашения для евреев, буддистов и индуистов.

Христианско-мусульманский диалог ведется в нескольких странах, как Турция, Катар, Южная Африка, США, Южные Филиппины и Бангладеш.

Межконфессиональный диалог затрагивает вопросы, представляющие взаимный интерес, а именно: опасность войны, нищеты и развития, угрозу нашей окружающей среде, права человека и ответственность человека, содействие гармонии и миру.

Мусульманские имамы в Индии делают очень конструктивную работу по дерадикализации мусульманской молодежи, желающей присоединиться к террористической организации «Исламское государство» в Ираке и других странах. Они объявили фетву против террористов-смертников и подчеркнули, что насилие в любой форме против ислама. В исламском мире существует множество спутниковых каналов, которые посвящены исключительно религии. Ахмад аль-Шугари – одна из восходящих звезд в новом поколении, чьи религиозные телевизионные шоу помогли создать религиозное возрождение в арабском мире. Он преуспел в воспитании молодежи, которая жаждет религиозной идентичности, но отчуждена как от политики, так и от традиционных религиозных учреждений.

Что касается политиков, которые работали за ядерное разоружение, то наиболее заметным из них является Президент Республики Казахстана Н.Назарбаев. После распада Советского Союза в 1991 году, 29 августа 1991 года он закрыл Семипалатинский ядерный полигон, а в мае 1992 года он добровольно отказался от всего ядерного арсенала, четвертого по величине в мире, и вернул оружие в Россию. За сорок лет было 340 подземных и 116 надземных ядерных взрывов. Это привело к смерти и инвалидности для более чем 1,5 миллиона граждан. 29 августа 2012 года президент Назарбаев запустил проект «АТОМ», международной инициативы, конечной целью которой является достижение мира свободного от ядерного оружия.

Другой выдающийся политик, который был сторонником «наведения мостов», – бывший президент США Барак Обама. 3 июня 2009 года в своей речи в Каирском университете, он протянул руку дружбы мусульманскому миру. В этой знаменательной речи он заявил, что «я приехал сюда, чтобы искать новое начало между Соединенными Штатами и мусульманами по всему миру: основанное на взаимных интересах и взаимном уважении; и основанной на правде, что Америка и ислам не являются исключениями». Он воздал должное влиянию ислама на религию, культуру и цивилизацию. Он заявил, что «... Ислам не является частью проблемы в борьбе с экстремизмом – он является частью содействия миру». Обратившись к мусульманскому миру, он получил постоянные аплодисменты – его речь было принято, как бальзам на душу. Несколько раз он использовал цитаты из Священного Корана. Его обращение было философским, даже дальновидным.

В последнее время он также подчеркивал, что «когда политики оскорбляют мусульман. когда мечеть оскверняется вандалами – это не делает нас более безопасными. это показывает кто мы, как страна».

В мае 2016 года его поездка на Кубу была первой поездкой президента США за последние 88 лет. Он заявил, что приехал в Гавану, чтобы «похоронить последний остаток» холодной войны в Америке. Его присутствие в Гаване положило конец десятилетиям отчуждения между Вашингтоном и Кубой.

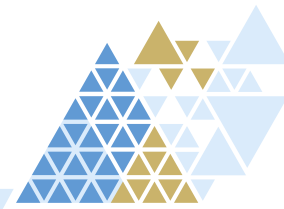
В знаменитой речи, произнесенной бывшим президентом Рональдом Рейганом 12 июня 1987 года, признавалось, что мир может измениться силой морального убеждения. В тот день Рейган отправился в Берлин на 750-й день рождения города, чтобы выступить на запад-

ной стороне Бранденбургских ворот. Это была не только его памятная речь, но и одно из самых важных выступлений любого президента США. Через два года пала Берлинская стена, и к концу 1991 года Советский Союз исчез, и Германия воссоединилась. Рейган принял форму дипломатии, которая была нацелена не на победу в холодной войне, а на ее прекращение. «Генеральный секретарь Горбачев, если вы стремитесь к миру, если вы стремитесь к процветанию для Советского Союза и Восточной Европы, если вы стремитесь к либерализации:

приезжайте сюда к этим воротам!», – говорит Рейган. Толпа начинает прорываться: «Господин Горбачев, откройте эти ворота! Господин Горбачев, снесите эту стену!».

Рейган искренне верил, что гонка вооружений между США и СССР не является неизменной и что враждебность между Востоком и Западом может быть прекращена с помощью дипломатии. Его большой успех в Берлине доказал, что иногда мир можно изменить не с помощью силы, а с помощью простой силы морального убеждения и диалога.

SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE WORLD COUNCIL OF CULTURAL HERITAGE OF ZARATHUSHTRA HOMI DHALLA

There are several crucial issues facing mankind which need to be addressed urgently. It is imperative that both religious leaders and politicians have a heavy responsibility towards mankind in surmounting these problems.

Ostensibly, religious leaders and politicians have separate roles to play in society. But, history informs us that spiritual leaders are gradually playing a significant role in shaping political developments. Few studies have shown that there is a positive and unifying role for religion. Moreover, morality and politics must blend. Gandhi had said that «For me there is no politics without religion – not the religion of the superstitious and blind religion that hates and fights, but the universal religion of toleration. Politics without morality is a thing to be avoided».

Many of these issues which are threatening humankind should be addressed on a global scale. As the scourge of war has been continuously haunting mankind, this paper deals with the urgent need to promote peace. Constructive work as bridge builders is being done for this cause both by religious leaders as well as by politicians. A few examples of this laudable work have been delineated here.

It was Pope John Paul II who initiated a very important step in this direction when he invited representatives of the various religions to the World Day of Prayer for Peace at Assisi on October 27, 1986. On that occasion, he emphasized that «the very fact that we have come to Assisi

from various parts of the world is in itself a sign of this common path which humanity is called to tread. Either we learn to walk together in peace and harmony, or we drift apart and ruin ourselves and others». This meeting was a reminder that the problems of the world are so serious that we cannot solve them alone. Therefore, there is an urgent need for interreligious collaboration. It also signaled the importance of interfaith dialogue. According to *Time Magazine* (December 26, 2005) he was «the co-architect of the Soviet empire's peaceful fall». The collapse of communism gave freedom to 55 million people.

In August 2005, Pope Benedict XVI pledged to reinforce friendship with the Jewish people by visiting Germany's oldest synagogue, which was a clear gesture of reconciliation between Jews and Christians. In his address, he paid tribute to the 11,000 Cologne Jews murdered by the Nazis and describe the holocaust as an «insane and unimaginable process perpetrated by a regime that trampled the sanctity of human life with its feet».

As soon as Pope Francis took office in March 2013, he greeted a diverse group of religious leaders and emphasized the need for interfaith dialogue. He was instrumental for brokering the thaw between Cuba and the United States. This paved the way to the historic resumption of diplomatic relations between former foes after more than half a century of antagonism. This led to the visit of President Obama to Cuba. In June 2014, he invited President Shimon Peres and Palestini-

an President Mahmoud Abbas to a solemn prayer meeting in the Vatican to resolve their conflict. In November 2014, he visited Turkey and prayed at the Blue Mosque. He turned towards Mecca in what many saw as a stunning gesture to reconciliation between Islam and Christianity. In November 2017, he visited Myanmar and called upon top Buddhist monks to conquer «prejudice and hatred», which was targeted towards Muslim Rohingyas. Likewise, the Dalai Lama in June – July 2014, called on Buddhists in Myanmar and Sri Lanka to end the spate of violence towards Muslim minorities. He exhorted, «imagine an image of Buddha before (you) commit such a crime».

A very prominent Indian spiritual leader, Sri Sri Ravi Shankar has also been building bridges in different war-torn areas of the world. During the gruesome war in Sri Lanka which lasted for 26 years, he intermittently intervened as an unusual interlocutor between the Sinhalese and the Tamils. When he was asked how the founder of the Art of Living movement might be able to bring peace when international actors from Norway had failed, he replied that «there may be big powers in the world, but they cannot unite the hearts and minds of people». His efforts to bridge chasms and reduce violence between communities through spiritual methods have been recognised in other countries too, Azerbaijan, Cote d'Ivoire, Ethiopia and Columbia.

When the island of Sri Lanka was plagued by a 26 year long civil war which claimed 80,000 lives, the healing touch was provided by the *Sarvodaya* movement. Winner of the Magsaysay award, Dr A.T. Ariyaratne had launched this movement in 1958 to build a spiritual and non-violent society, cutting across ethnic borders and religions. Projects had been carried out in more than 15,000 villages for the social betterment of all communities. Meditation camps for thousands are held and

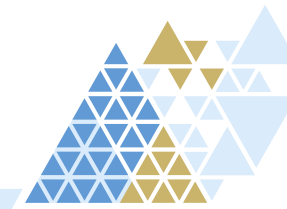
participants are urged to pursue non-violent ways and cultivate the art of forgiveness. These principles are rooted in Buddhist and Gandhian ideals which emphasis the values of non-violence, truth and self-sacrifice.

An important Muslim initiative had been taken by King Abdullah of Saudi Arabia. After a surprising and historic visit to the Vatican to meet Pope Benedict XVI, on November 6, 2007, the King convened a Muslim consultation on dialogue in Mecca, June 4-6, 2008, which produced «The Mecca Appeal for Interfaith Dialogue». This was followed by a dialogue meeting in Madrid in July 2008, remarkable for the fact that alongside Christians and Muslims, invitations were extended to Jews, Buddhists and Hindus.

Christian-Muslim dialogue is being conducted in several countries viz. Turkey, Qatar, South Africa, United States, Southern Philippines and Bangladesh. Interfaith dialogue addresses issues of common concern namely viz., the dangers of war, poverty and development, the threat to our environment, human rights and human responsibility, the promotion of harmony and peace.

Muslim Imams in India are doing very constructive work in deradicalizing Muslim youth who wish to join Islamic State in Iraq and other countries. They have declared *fatwas* against suicide bombing and emphasized that violence in any form is against Islam. In the Islamic world there are many satellite channels which are devoted exclusively to religion. Ahmad Al-Shugari is one of the rising stars in the new generation whose religion – themed TV shows have helped create a religious revival across the Arab world. He has succeeded in educating the youth which craves for religious identity but is alienated from both politics and the traditional religious establishments.

As far as politicians who have worked for nuclear disarmament are concerned, the most prom-

inent is President Nazarbayev of Kazakhstan. Following the break up of Soviet Union in 1991, on August 29, 1991, he closed the Semipalatinsk nuclear testing range and in May 1992, he voluntarily gave up the entire nuclear arsenal, the fourth largest in the world, returning the weapons to Russia. Over a period of forty years there had been 340 underground and 116 above ground nuclear explosions. These had led to the deaths and disabilities to more than 1.5 million citizens. On August 29, 2012, President Nazarbayev launched the ATOM project (an acronym for «Abolish Testing Our Mission»).

Another outstanding politician who has been a bridge builder is former President Barack Obama. On June 3, 2009, in his oratorical masterpiece which he delivered at Cairo University, he extended his hand of friendship to the Muslim world. In this landmark speech he stated that «I have come here to seek a new beginning between the United States and Muslims around the world: one based upon the mutual interest and mutual respect; and one based on the truth that America and Islam are not exclusive». He paid tribute to Islam's influence on religion, culture and civilization. He stated that in «Islam is not the part of the problem in combating extremism – it is a part of promoting peace». By reaching out to the Muslim world, he received a standing ovation—his message was accepted as a balm on hurt wounds. On several occasions, he used quotations from the Holy Quran. His address was philosophical, even visionary.

In recent times he has also emphasised that «when politicians insult Muslims when a mosque is vandalised, or a kid is called names – that's

not making us safer, it betrays who we are as a country».

In May 2016, his trip to Cuba was the first by a US President in 88 years. He declared that he had come to Havana to «bury the last remnant» of the Cold War in the Americas. His presence in Havana ended decades of estrangement between Washington and Cuba.

The famous speech delivered by former President Ronald Reagan on June 12, 1987, recognised that the world can be changed by the power of moral persuasion. On that day Reagan travelled to Berlin for the city's 750th birthday to speak on the western side of the Brandenburg Gate. This was not only his memorable speech but one of the most important speeches by any US President. Two years later the Berlin Wall fell and by the end of 1991, the Soviet Union was gone and Germany re-united. Reagan had embarked on a form of diplomacy which was aimed not at winning the cold war but at ending it. «General Secretary Gorbachev, if you seek peace, if you seek prosperity for the Soviet Union and Eastern Europe, if you seek liberalisation: Come here to this gate!», Reagan says. The crowd starts to erupt «Mr Gorbachev, open this gate! Mr Gorbachev tear down this wall!».

Regan sincerely believed that the US-Soviet Arms race was not immutable and the hostility between East-West could be ended through diplomacy. His great success in Berlin proved that sometimes the world can be changed not by the use of force but through the simple power of moral persuasion and dialogue.

«ХЕДАЙА» ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚ ЭКСТРЕМИЗМГЕ ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ ЖӨНІНДЕГІ ОЗЫҚ ТӘЖІРИБЕ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ АЛИ РАШИД ӘЛ-НУАЙМИДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Жоғары Мәртебелі Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев!
Жоғары Мәртебелі және құрметті делегаттар!**

Ең алдымен Қазақстан Республикасының Президенті мен VI Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары Съезінің қамқоршысы Жоғары Мәртебелі Нұрсұлтан Назарбаевқа кеңпейіл қонақжайлылық пен осы жаһандық маңызы бар шараны ұйымдастыруы үшін шынайы ризашылығым мен зор алғыс білдіруге рұқсат етіңіз.

2018 жылы марқұм шейх Зайедтің туғанына 100 болды. Оның озық көрегендігінің арқасында БАӘ өзінің ұлттық стратегиясына біртұтас тәсілді қамтитын, өшпенділікті қоздыруды болдырмауға, заңнамалық инфрақұрылымды құруға, халықаралық ынтымақтастыққа және жаһандық бейбітшілікке, сабырлылыққа және алуан түрлілікке көңіл бөлетін төзімділік пен

діни ұстамдылықтың жаһандық моделін қалыптастырды.

БАӘ тәсілі төзімсіздіктің барлық түрлерінің түпкілікті себептерін жоюға бағытталған тәжірибелік шаралар мен ұзақ мерзімді профилактикалық бастамаларды әзірлеумен үйлестікте осы көзқарасты жүзеге асыруға негізделген. Мысалы, Үкімет құрамында тарихта ең алғашқы «Төзімділік министрі» лауазымын енгіздік. Бұл жеті негізгі тірекке: исламға, БАӘ Конституциясына, Зайед мұрасы мен БАӘ моральдік қағидаттарына, халықаралық конвенцияларға, археология мен тарихқа, ізгілік пен жалпы құндылықтарға негізделген «Төзімділіктің ұлттық бағдарламасының» басталуына алып келді. Стратегияның барлығын қамтитын осы формасы қоғамның барлық секторларында және қауымдастықпен өзара әрекеттесудің әртүрлі деңгейлерінде төзімділік мәдениетін дамытуға бағытталған бірқатар бастамаларды іске қосы арқылы БАӘ бірнеше бағытта іске асыратын күш-жігерде көрсетілген.

Мысалы, 2014 жылғы наурызда БАӘ-де «Мұсылман қауымдастықтарындағы бейбітшілікке қолдау көрсеті форумы» ұйымдастырылды. Форум мақсаты мұсылман қауымдастықтарындағы зорлық-зомбылық экстремизммен байланысты барлық проблемалық мәселелерді талқылау және осы көрініспен күрес үшін тиімді бастамаларды әзірлеу үшін дінтанушылар мен ғалымдардың жыл сайынғы кездесулерін өткізу болып табылады.

Бұл сондай-ақ негізгі мұсылмандық дінтанушылар мен ғалымдарға төзімділікке қолдау көрсетумен, «исламаралық диалогты» күшейтудің құралы ретінде сектанттықпен және кемсітушілікпен байланысты мәселелерді талқылауға мүмкіндік береді.

Форум ұсыныстарының бірі «Мұсылман ақсақалдары кеңесінің» құрылуы болып,

оның бірінші отырысы 2014 жылғы маусымда Абу-Дабиде баспасөз конференциясы кезінде Кеңес басшысы, Аль-Азхар шейхі, Ұлы Имам, доктор шейх Ахмед аль-Тайебтің және Форум төрағасы, Жоғары Мәртебелі профессор Абдулла бин Байядің басшылығымен өтті.

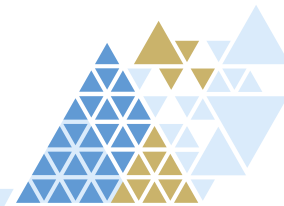
Форумның маңызды нәтижелерінің бірі 2016 жылғы қаңтарда Марокко Патшасы Ұлы Мәртебелі VI Мұхаммед ұйымдастырған конференция барысында қабылданған «Марракеш декларациясы» болып табылады. Декларация мұсылман жерлеріндегі діни азшылықтардың теория да, іс жүзінде де құқықтары егжей-тегжейлі қарастырылатын Мұхаммед Пайғамбар жариялаған «Медина хартиясының» мақсаттары мен міндеттерін тарихи жандандыруға негізделген.

«Марракеш декларациясы» шарттық азаматтық және мұсылман қоғамдарындағы діни қауымдастықтарды қорғаумен байланысты анағұрлым кең зияткерлік, мәдени және құқықтық дискурсқа қолдау көрсетуге бағытталған.

Бұған қоса БАӘ сондай-ақ Әмірліктерде әртүрлі діндерді ұстану үшін инфрақұрылым объектілері мен мүмкіндіктер береді. Мысалы, қолда бар мәліметтерге сәйкес, Әмірліктерде ағылшын шіркеуі, католик шіркеуі, копт православ шіркеуі және інжіл шіркеуі сияқты христиандық конфессиялардың христиандық табынушылық орталықтары бар.

Ғибадат ғимараттарына қосымша БАӘ-де Джебель Алиде Әмірліктердегі бірінші ресми сикх храмы Гурунанак Дарбар Гурдвар бар. Сонымен қатар, БАӘ 2020 жылы Абу-Дабиде жаңа индуист храм салмақ.

БАӘ-нің дін ұстану еркіндігін бекітудегі көшбасшылығы оның аймақтағы төзімділік символының куәсі және марқұм шейх Зайедтің көрегендігінің жалғасы болып табылады.

БАӘ-гі төзімділік пен қатар өмір сүрудің көрінісі БАӘ Президенті Жоғары Мәртебелі шейх Халифа бен Зайд Аль Нахаянның Жарлығына сәйкес шығарылған «Кемсітушілікпен күрес туралы заңында» өз көрінісін тапты; осы заң жекелеген тұлғалардың немесе топтардың дін, каста, доктрина, нәсіл, тері түсі немесе этникалық тегі бойынша кемсітушіліктің кез-келген актілері үшін қылмыстық жауапкершілікті орнатады.

Сонымен қатар, БАӘ-де 2016 жылы мектептерде этикаға, жеке және қоғамдық дамуға, мәдениетке және мұраға, азаматтық тәрбиеге негізгі назар аударылатын төзімділікке ынталандыру мақсатында өнегелі тәрбиелеу жөніндегі бастама басталды.

Жақын арада Абу-Дабиде орналасқан және қызметі мұсылман азшылықтарының күш-жігерін үйлестіруге, олардың өз мемлекеттерінің жандандырып жатқан мұсылман қауымдастықтары мүшелерін қолдаудағы ролін арттыруға, исламның және мұсылман азшылықтарының таптаурын бейнесін өзгертуге, адамзат қоғамының құрастырмалы элементтері арасындағы зияткерлік және мәдени алшақтықты жеңуге бағытталған «Мұсылман қауымдастықтарының бүкіләлемдік кеңесі» құрылды.

БАӘ-нің Таяу Шығысқа және, мүмкіндігінше, әлемге де қатысты келешегі – ұстамдылыққа, әйелдер мүмкіндіктерін кеңейтуге, инновацияларды ынталандыруға және жаһандық қатысуды құптауға мүмкіндік туғызу болып табылады.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ЦЕНТРА «ХЕДАЙА» ПЕРЕДОВОГО ОПЫТА ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ НАСИЛЬСТВЕННОМУ ЭКСТРЕМИЗМУ АЛИ РАШИДА АЛЬ-НУАЙМИ

**Ваше Превосходительство Нурсултан Назарбаев,
Президент Республики Казахстан!
Ваши Превосходительства и уважаемые делегаты!**

Позвольте мне вначале выразить мою искреннюю признательность и огромную благодарность Его Превосходительству Нурсултану Назарбаеву, Президенту Республики Казахстан и почетному попечителю Шестого Съезда лидеров мировых и традиционных религий за радушное гостеприимство и выдающуюся организацию глобального события по своей значимости.

В 2018 году исполняется 100 лет со дня рождения покойного шейха Заида. Именно благодаря его прогрессивному видению, ОАЭ сформулировали глобальную модель терпимости и религиозной умеренности, которая включает в себя целостный подход к своей национальной стратегии, концентрируется на предотвращении разжигания ненависти, создания законодательной инфраструктуры, международном сотрудничестве и содействия глобальному миру, сдержанности и многообразия.

Подход ОАЭ основан на реализации этого видения путем разработки долгосрочных профилактических инициатив в сочетании с практическими мероприятиями, нацеленными на устранение коренных причин всех форм нетерпимости. Например, ОАЭ создали

первую в истории должность «Министра толерантности» в составе Правительства, что привело к запуску «Национальной программы толерантности», основанной на семи основных столпах: исламе, Конституции ОАЭ, наследии Заида и моральных принципах ОАЭ, международных конвенциях, археологии и истории, гуманности и общих ценностей. Эта форма всеобъемлющей стратегии воплощена в усилиях, предпринимаемых ОАЭ на нескольких фронтах, с помощью запуска нескольких инициатив, направленных на развитие культуры умеренности во всех секторах общества и на разных уровнях взаимодействия с сообществом.

Например, в марте 2014 года в ОАЭ учредили «Форум по содействию миру в мусульманских обществах». Целью форума является проведение ежегодных встреч теологов и ученых для обсуждения всех проблемных вопросов, связанных с насильственным экстремизмом в мусульманских обществах, и разработки эффективных инициатив для борьбы с этим явлением.

Это также дает возможность основным мусульманским теологам и ученым обсуждать вопросы, связанные с поддержанием умеренности, борьбой с сектантством и дискримина-

цией как средством усиления «межисламского диалога».

Одной из рекомендаций форума является создание «Совета мусульманских старейшин», первое заседание которого состоялось в июле 2014 года в Абу-Даби во время пресс-конференции во главе с Великим Имамом шейхом доктором Ахмедом аль-Тайебом, шейхом аль-Азхаром, главой Совета, и Его Превосходительством профессором Абдулла бин Байя, председателем Форума.

Важным результатом форума является «Марракешская декларация», принятая во время конференции, организованной Его Величеством Королем Марокко Мухаммедом VI в январе 2016 года. Она основана на историческом возрождении целей и задач «Хартии Медины», провозглашенная Пророком Мухаммедом («Мир ему»), где подробно рассматриваются права религиозных меньшинств на мусульманских землях как в теории, так и на практике.

«Марракешская декларация» направлена на содействие более широкому интеллектуальному, культурному и правовому дискурсу, связанному с договорным гражданством и защите религиозных общин в мусульманских обществах.

В дополнение к этому ОАЭ также предоставляют объекты инфраструктуры и возможности для исповедания различных религий в Эмиратах. Например, по имеющимся оценкам, в Эмиратах существуют центры христианского культа (42), представляющие различные христианские конфессии, такие как англиканская церковь, католическая церковь, коптская православная церковь и евангелическая церковь.

В дополнение к культовым сооружениям, в ОАЭ находится Гурунаак Дарбар Гурдвар в Джебель Али, первый официальный сикхский храм в Эмиратах. Кроме того, ОАЭ построят новый индуистский храм в Абу-Даби в 2020 году.

Лидерство ОАЭ в утверждении свободы вероисповедания является свидетельством его символа терпимости в регионе и является продолжением видения покойного шейха Заида.

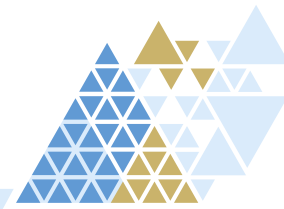
Это видение терпимости и сосуществования в ОАЭ нашло свое отражение в «Закоме о борьбе с дискриминацией», который был издан в соответствии с Указом Президента ОАЭ Его Высочеством шейхом Халифы бен Заида Аль Нахаяна в июле 2015 года; этот закон устанавливает уголовную ответственность за любые акты дискриминации отдельных лиц или групп по признаку религии, касты, доктрины, расы, цвета кожи или этнического происхождения.

Можно добавить, что в ОАЭ в 2016 году была начата инициатива по нравственному воспитанию в целях поощрения терпимости в школах, в рамках которой основное внимание уделяется этике, личному и общественному развитию, культуре и наследию, гражданскому образованию, а также правам и обязанностям в школьных программах и курсах.

Совсем недавно был учрежден «Всемирный совет мусульманских общин», который базируется в Абу-Даби, деятельность его направлена на координацию усилий мусульманских меньшинств, повышения их роли в поддержании членов мусульманских общин принимать участие в возрождении их государств, изменении стереотипного образа ислама и мусульманских меньшинств, преодолении интеллектуального и культурного разрыва между составными элементами человеческого общества.

Перспектива ОАЭ в отношении Ближнего Востока и, возможно, мира – это то, что способствует умеренности, расширяет возможности женщин, охватывает разнообразие, поощряет инновации и приветствует глобальное участие.

Благодарю за внимание!

SPEECH OF THE CHAIRMAN OF HEDAYAH CENTER COUNTERING VIOLENT EXTREMISM ALI RASHID AL NUAIMI

**Your Excellency, Nursultan Nazarbayev,
President of the Republic of Kazakhstan!
Excellences and Distinguished Delegates!**

Allow me to begin, by extending my sincerest appreciation and utmost gratitude to His Excellency Nursultan Nazarbayev, President of the Republic of Kazakhstan and the Honorable Patron of the Sixth Congress of the Leaders of World and Traditional Religions for the gracious hospitality and outstanding organization of this significant global event.

The year 2018 marks 100 years since the birth of the late Sheikh Zayed. It is through his progressive vision that the UAE formulated a global model for tolerance and religious moderation that encompasses a holistic approach to its national strategy that concentrates on the prevention of hate speech, legislative infrastructure, international cooperation, and promotion of global peace, moderation and diversity.

UAE's approach is based on the implementation of this vision by developing long-term prevention initiatives combined with practical interventions that aim at targeting the root causes of all forms of intolerance. For example, the UAE created the first ever position for a «Minister of Tolerance» as part of the cabinet, which resulted in the launch of the «National Tolerance Program» that is based on seven main pillars: Islam, UAE Constitution, Zayed's Legacy and Ethics of the UAE, International Conventions, Archeology and History, Humanity, and Common Values.

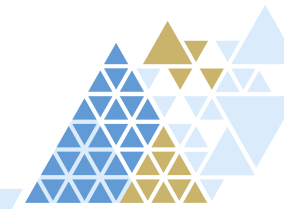
This form of comprehensive strategy is embodied by the efforts made by the UAE on multiple fronts by launching several initiatives that aim at the promotion of a culture of moderation across all sectors of society and at the different levels of community engagement.

For example, the UAE has established «The Forum for Promoting Peace in Muslim Societies» in March 2014 in Abu Dhabi. The forum aims at gathering scholars and researchers on annual basis to discuss all challenges and issues related to violent extremism within Muslim societies and develop effective initiatives to contest the phenomena.

It also provides an opportunity for mainstream Muslim scholars and researchers to discuss matters related to the promotion of moderation, combating sectarianism and discrimination as means to enhance the «Islamic-Islamic Dialogue».

One of the forum's recommendations is the establishment of the «Council of Muslim Elders» that took place in July 2014 in Abu Dhabi, during a press conference headed by the Grand Imam Shaikh Dr. Ahmed Al-Tayeb, Shaikh of Al-Azhar and the head of the Council and His Excellency Professor Abdullah bin Bayyah, chair of the forum.

One significant outcome of the forum is the «Marrakesh Declaration» that took place during a conference hosted by His Majesty King Muhammad VI of Morocco in January 2016. It is based on

the historic revival of the objectives and aims of the «Charter of Medina» that was declared by Prophet Mohammed (Peace Be Upon Him), which provides an in-depth insight to the rights of religious minorities in Muslim lands, both in theory and practice.

The «Marrakesh Declaration» aims to contribute to the broader intellectual, cultural and legal discourse surrounding contractual citizenship and the protection of religious communities within the Muslim societies.

In addition to this, the UAE also provides the infrastructure and means for different religions to be practiced across the Emirates. For example, it is estimated that there are (42) centres of Christian worship across the Emirates representing different Christian Denominations such as the Anglican Church, Catholic Church, Coptic Orthodox Church, and Evangelical Church.

In addition to churches, the UAE is home to the Gurunanak Darbar Gurdware in Jebel Ali, the first official Sikh Temple in the Emirates. Furthermore, the UAE will build a new Hindu Temple in Abu Dhabi in 2020.

The UAE's leadership to endorsement of freedom to practice different religions is a testament to its symbol of tolerance in the region and as a continuation of the vision of the late Sheikh Zayed.

This vision of tolerance and coexistence in the UAE, is echoed in the «Antidiscrimination Law» that was issued following a decree by UAE President His Highness Sheikh Khalifa bin Zayed Al Nahyan in July 2015; this law criminalizes any acts of discrimination against individuals or groups on the basis of religion, caste, doctrine, race, color, or ethnic origin.

Furthermore, the UAE witnessed the launch of the Moral Education initiative to promote tolerance in schools in 2016 in which it focused on ethics, personal and community development, culture and heritage, civic education, and rights and responsibilities in school curricula and courses.

Most recently, the launch of «The World Council of Muslim Communities» that is based in Abu Dhabi, which aims at coordinating the efforts of Muslim minority institutions and enhancing their role by encouraging members of Muslim minorities to contribute to the renaissance of their states, correcting the stereotypical image of Islam and Muslim minorities and bridging the intellectual and cultural gap between the components of the human society

The UAE's future vision for the Middle East and perhaps the world is one that promotes moderation, empowers women, embraces diversity, encourages innovation, and welcomes global engagement.

ЖАҒАНДЫҚ ТОЛЕРАНТТЫЛЫҚ ПЕН БЕЙБІТШІЛІК КЕҢЕСІНІҢ ПРЕЗИДЕНТІ АХМЕД ӘЛ-ЖАРВАННЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Жоғары мәртебелі!
Ханымдар мен мырзалар!**

Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары Съезіне толеранттылық құндылықтарын, бейбітшілік пен конфессияаралық диалогты насихаттау бойынша орасан зор күш-жігерлері үшін алғысымды білдіргім келеді.

Аталған Съездің алтыншы сессиясына қатыса отырып, Алланың қалауымен және

беделді әлемдік көшбасшылар мен тұлғалардың қатысуы арқылы бейбітшілікті сақтау және халықтарды жақындастыру бойынша мақсат-міндеттерге қол жеткізетінімізге сенім білдіремін.

Сондай-ақ, Қазақстан Республикасының осы Конференцияны өткізгенін және достас елдің осы саладағы басқа да жетістіктерін ерекше ризашылықпен атап өтемін. Аталған

бейбітсүйгіш мемлекеттің осы Съезді шақыруы және оның бейбітшілік пен тұрақтылықты нығайтуға бағытталған басқа да бастамалары Қазақстанның толеранттылық құндылықтарын насихаттаудағы көшбасшылығы мен оның үздіксіз қолдауының дәлелі болып табылады.

Жоғары мәртебелі! Ханымдар мен мырзалар!

Бүгінгі таңда біздің әлем соғыс, қақтығыстар, терроризм, экстремизм және төзімсіздік, нәсілшілдік және зорлық-зомбылық секілді сын-тегеуріндермен бетпе-бет келуде.

Біздің бейбітсүйгіш саясаткерлер мен діни тұлғалар ретіндегі міндетіміз осы қауіптерге бірлесіп қарсы тұру болып табылады. Мемлекеттердің әскерлері мен құқық қорғау органдарының күштері бұл үрдістерге қарсы күресу үшін жеткіліксіз.

Біз бұл идеяларға экстремистердің қатігез идеологияларын, адуынды және бүлік салушы доктриналарын, сондай-ақ нәсілшілдікті насихаттап, терроризмге итермелейтін концепцияларын өзгерту арқылы қарсы тұруға міндеттіміз.

Әлемді аталған идеялардың сұмдық салдарларынан қорғау мақсатында түрлі дағдарыстарға, соғысқа, сын-тегеуріндерге және терроризмге әкеп соғатын ой-пікірлердің тамырын жою мақсатында жаһандық стратегиялар мен бірлескен жоспарлар қажет.

Экстремизмнің және төзімсіздіктің, дискриминацияның және жеккөрушілік секілді идеялардың ұрығын жою, сондай-ақ терроризмнің барлық көрінісіне қарсы күрес жүргізу мақсатында мемлекеттер, үкіметтер, өңірлік, ұлттық және парламенттік құрылымдар, сондай-ақ діни көшбасшылар арасында әріптестік қатынастарды нығайту бағытында жұмыс істеуіміз қажет.

Әлемнің түкпір-түкпірінен аталған игі бастамаларды қолдайтын бейбітсүйгіш мемлекеттер өкілдерінің басын біріктіре отырып, аталған бастамаларды жүзеге асырудың жаһандық платформасын құрдық. Жуырда Жаһандық толеранттылық және бейбітшілік кеңесі құрылып, Біріккен Ұлттар Ұйымымен және Мальта Үкіметімен, сондай-ақ 50-ге жуық басқа да халықаралық және діни ұйымдармен қарым-қатынастар орнатылды.

Халықаралық әріптестік қарым-қатынастар базасын нығайту мақсатында біздің Кеңес аталған игі мақсаттарға өз үлесін қосу бойынша күш-жігерін жұмсап келеді. Атап айтқанда, біздің мақсатымыз бүкіл әлемде төзімділік құндылықтарын насихаттау, өзара сыйластықты дәріптеу, қауіпсіздікті нығайту, гүлденуге жол ашу болып табылады.

Кеңес аталған мақсат-міндеттерге түрлі жолдар, оның ішінде Халықаралық толеранттылық және бейбітшілік парламенті арқылы қол жеткізуді жоспарлап отыр. Парламентке 50-ден астам елдің өкілдері мүше болып табылады. Бірінші отырысы 2018 жылы шілдеде Мальтада түрлі елдердің парламенті өкілдерінің қатысуымен өтті. Халықаралық толеранттылық және бейбітшілік парламенті 14-16 қарашада өзінің екінші отырысын Албанияның астанасы Тиранада өткізеді.

Сондай-ақ, Кеңес тағы бір орган – өзінің Бас Ассамблеясын құрды. Аталған құрылым толеранттылық, бейбітшілік мәселелерімен айналысатын тұлғалардың, мекемелер мен халықаралық ұйымдардың басы қосылатын алаң болып табылады.

Жоғары мәртебелі! Ханымдар мен мырзалар!

Біз барлығымыз діни көшбасшылардың толеранттылық пен бейбітшілікті нығайтуға бағыт-

талған тәлімдерінің қандай маңызға ие екендігін білеміз. Діндер арасындағы өзара түсіністік қауіпсіз және бейбіт әлем үшін аса маңызды.

Сондай-ақ, осындағы ой-пікірлерімізді жастар мен жасөспірімдерге жеткізгеніміз абзал, олар үшін террористік идеялар жат болып көрінетін жағдайлар жасай отырып, жарқын болашақ қамтамасыз етуіміз қажет. Қауіпсіз қоршаған ортада бейбіт өмір сүрудің маңыздылығы барлығына түсіндірілу қажет.

Қауіпсіздік пен тұрақтылықтың маңызды факторларының бірі елдер мен қоғамдардың тұрақты дамуы болып табылады. Бірнәрсені айналыса отырып, оның басқа да тұстарын назардан шығарып алмауымыз абзал. Толеранттылық пен бейбітшілік идеяларын кедей қоғамдарға олардың негізгі проблемаларын шешпей тұрып қалайша тарата аламыз?

Сондықтан, барлығымыз кедей мемлекеттердегі тұрақты даму жобаларын қолдау бойынша бірлесіп жұмыс атқаруымыз қажет. Аталған жобаларды білім беру, денсаулық сақтау, қоғамдық әділеттілік пен бостандық құқығы секілді мәсе-

лелерді қамтитын халықаралық бастамалар аясында жүзеге асырған дұрыс. Дискриминацияға қарсы ынтымақтастық орнатып, зорлық-зомбылыққа, әйелдер құқығының жерге тапталуына қарсы әріптестікті дамытқанымыз жөн.

Жоғары мәртебелі! Ханымдар мен мырзалар!

Бірлескен жұмыстың уақыты жетті. Жастарымыз үшін қауіпсіз әрі тұрақты жарқын болашақ қалыптастыруымыз қажет.

Қорытындылай келе, осынау жоғары деңгейдегі Форумның ұйымдастырылғаны үшін ризашылығымды білдіре отырып, Қазақстанның Мәдениеттер және діндердің орталығына және Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерін Съезіне және оның Хатшылығына, олардың үздіксіз қолдауларына алғыс айтамын. Алладан барлығымызға әлемде толеранттылық пен бейбітшілік құндылықтарын насихаттау ісінде жәрдем беруін тілеймін.

Алланың мейіріміне бөленіңіздер!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА ГЛОБАЛЬНОГО СОВЕТА ТОЛЕРАНТНОСТИ И МИРА АХМЕДА АЛЬ-ДЖАРВАНА

**Ваши превосходительства!
Дамы и господа!**

Я хотел бы выразить свою благодарность и признательность Съезду лидеров мировых и традиционных религий за его выдающиеся усилия в продвижении терпимости, мира и межконфессионального диалога, и поскольку я участвую в шестой сессии этого Съезда, то выражаю уверенность в том, что с благословения Аллаха цель поддержки мира и сближения народов и религий во всем мире будет достигнута при участии самых влиятельных мировых лидеров и личностей.

Мне также приятно воздать должное Республике Казахстан за проведение этой Конференции и другим достижениям этой дружественной страны во всех сферах. Созыв этого Съезда и многие другие инициативы этой миролюбивой страны, направленные на укрепление мира и терпимости, служат доказательством лидерства Казахстана в распространении ценностей толерантности и его неустанной поддержки в укреплении безопасности во всем мире

**Ваши превосходительства!
Дамы и господа!**

Сегодня наш мир сталкивается с серьезными угрозами, такими, как войны и конфликты, терроризм, экстремизм и нетерпимость,

расизм и насилие, которые угрожают обществам мира и распространяют ненависть.

Наш долг как миролюбивых политических или религиозных лидеров – работать вместе, чтобы противостоять этим угрозам всеми возможными способами. Одних армий и сил правоохранительных органов недостаточно для борьбы с этими явлениями.

Мы должны противостоять идеям этих явлений, меняя закаменелые идеологии в умах экстремистов, их враждебные и разрушительные доктрины, а также их концепции, которые несут в этот мир раскол, поощряют расизм и подталкивают к терроризму.

Нам нужны новые глобальные стратегии и совместные планы, направленные на устранение причин распространения такого мышления, ведущего к мировым кризисам, войнам, угрозам и терроризму, чтобы защитить наш мир от страшных последствий этих идей.

Мы должны работать над новыми партнерскими отношениями между государствами и правительствами, международными, региональными, национальными и парламентскими организациями, а также религиозными лидерами и властями в целях искоренения экстремизма, ликвидации нетерпимости, дискриминации и ненависти, а также борьбы с терроризмом

во всех его формах и проявлениях путем распространения концепции религий и привитие принципов терпимости и мира в наших обществах.

Вместе с группой искренних и миролюбивых людей во всем мире мы взяли на себя ответственность за работу по созданию глобальной платформы для достижения этих высоких целей. Мы создали Глобальный совет толерантности и мира, установили партнерские отношения с Организацией Объединенных Наций и правительством Мальты, а также со многими другими международными организациями и основными мировыми религиозными институтами.

Чтобы расширить базу этих международных партнерских отношений, наш Совет работает над тем, чтобы внести свой вклад в дело продвижения мира, привить ценности терпимости во всем мире, продвигать взаимоуважение, укреплять безопасность, открыть дорогу к процветанию.

Совет стремится достичь этой цели через различные органы, в том числе Международный парламент по вопросам толерантности и мира, в который входят парламентарии, представляющие около 50 стран мира, и который провел свое первое заседание в парламенте Мальты в июле 2018 года с участием широкого круга представителей парламентов разных стран мира. Международный парламент по толерантности и миру проведет свое второе заседание в столице Албании Тиране с 14 по 16 ноября.

Совет также создал еще одну международную платформу для объединения усилий учреждений и организаций, занимающихся вопросами терпимости и мира, и усилий отдельных личностей во всем мире в рамках Генеральной Ассамблеи Глобального сове-

та толерантности и мира, которая состоится скоро.

**Ваши превосходительства!
Дамы и господа!**

Мы все осознаем огромную ответственность религиозных лидеров и их ключевую роль в распространении здравых учений, способствующих терпимости и миру. Продвижение концепции мирного сосуществования между религиями для более безопасного и мирного мира имеет первостепенное значение.

Также важно донести это послание молодежи, детям и поработать над тем, чтобы создать для них надежное и многообещающее будущее, в котором наше подрастающее поколение будет защищено от фанатичных и террористических идей. Важность мирного сосуществования в безопасном окружении должна быть понята всеми.

Одним из важнейших факторов безопасности и стабильности является устойчивое развитие стран и обществ. Невозможно работать надодним, и пренебрегать другим. Как мы можем донести послание терпимости и мира до бедных, маргинальных обществ, не решая их основные проблемы, которые делают их уязвимым и идеям ненависти?

Поэтому мы все должны работать вместе для поддержки проектов устойчивого развития для бедных стран посредством международных инициатив, которые включают в себя такие вопросы, как образование, здравоохранение, социальную справедливость и свободу для всех народов мира без какой-либо дискриминации. Мы должны сотрудничать в целях борьбы с дискриминацией, выступить против насилия и расизма, дискриминации в отношении женщин и защищать их права.

**Ваши превосходительства!
Дамы и господа!**

Настало время работать вместе, привить ценности толерантности и построить будущее, в котором наша молодежь будет жить в условиях достоинства, безопасности, свободы и мира.

В заключение хотел бы поблагодарить за созыв данной Конференции высокого уровня, выразив нашу благодарность за усилия Международного центра культур и религий Казахстана и Съезду лидеров мировых и традиционных религий, а также за их неустанные усилия. Обращаюсь с просьбой ко Всемогущему о помощи всем нам в распространении ценностей терпимости и мира во всем мире.

SPEECH OF THE PRESIDENT OF GLOBAL COUNCIL FOR TOLERANCE AND PEACE AHMED AL JARWAN

Your Excellencies!
Ladies and Gentlemen,

I would like to express my gratitude and appreciation to the Congress of World Leaders and Traditional Religions for its outstanding efforts in the field of promoting tolerance, peace and inter-faith dialogue, and as I participate in the sixth session of this Congress, I am confident that with the God's blessings the aim of supporting the peace and rapprochement between peoples and religions around the world will be achieved through participation of the most influential world leaders and personalities.

It is also my pleasure to pay tribute to the Republic of Kazakhstan for hosting this Conference and the achievements of this friendly country in all fields. The establishment of this Conference and the many other initiatives of this peace-loving country aimed at strengthening the peace and tolerance serve as a proof of Kazakhstan's leadership and continuous support for the good of peace around the world.

Your Excellencies!
Ladies and Gentlemen!

Our world today faces serious threats, such as wars and conflicts, terrorism, extremism and intolerance, racism and violence, which threaten the societies of the world and spread hatred.

It is our duty as peace-loving political or religious leaders to work together to confront these threats in all possible ways. The armies and na-

tional police forces alone are not enough to combat these phenomena.

We have to confront the nourishing thought of these phenomena, by changing the fossilized ideologies in the minds of extremists, their misguided, hostile and destructive doctrines, as well as their concepts that bring to this world the scourge of discord, racism and terrorism.

We need new global strategies and joint plans, which seek to address the causes of the spread of such thinking which leads the world to crises, wars, threats and terrorism, to protect our world from the savagery of the consequences of these ideas.

We must work on new partnerships between states and governments, international, regional, national and parliamentary organizations, and religious leaders and authorities in order to eradicate extremism, eliminate intolerance, discrimination and hatred, and combat terrorism in all its forms and manifestations, by spreading the concepts of religions and instilling the principles of tolerance and peace in our societies.

Together with a group of sincere and peace-loving people around the world, we have taken the responsibility of working towards a global platform to achieve these lofty goals. We have inaugurated the World Council for Tolerance and Peace and established partnerships with the United Nations and the Government of Malta, and with many

other international organizations and major world religious institutions.

In order to broaden the base of these international partnerships, our Council is now working to contribute to the delivery of its first message: instilling the values of tolerance around the world to bring together the love, security, peace and prosperity.

The Council seeks to achieve this through its various organs, including the International Parliament for Tolerance and Peace, which includes parliamentarians representing about 50 countries around the world, which held its first meeting at the Maltese Parliament in July of 2018, and witnessed a wide international participation, promising great hopes and aspirations. And the International Parliament for Tolerance and Peace will hold its second meeting in the Albanian capital Tirana from November 14 to 16.

The Council has also established another international platform to unify the efforts of institutions and organizations concerned with tolerance and peace, and the efforts of individual and peace-loving people around the world through the General Assembly of the World Council for Tolerance and Peace to be held soon.

Your Excellencies!
Ladies and Gentlemen!

We are all aware of the great responsibility of religious leaders and their pivotal role in spreading sound teachings that promote tolerance and peace. Promoting the concept of peaceful coexistence among religions for a safer and more peaceful world is of paramount importance.

It is also important for us to convey this message to the youth and children, and to work on establishing them as a sound and promising future

for us in which our generations will be immune to fanatic and terrorist ideas. The importance of peaceful coexistence among themselves for a safer and more peaceful world must be understood by everyone.

One of the most important factors of security and stability is the sustainable development of countries and societies. It is not possible to work on one level and neglect the other. How can we convey the message of tolerance and peace to the poor, marginalized societies without addressing their primary problems that make them vulnerable to sowing hatred?

Therefore, we must all work together to support sustainable development projects for poor countries through international initiatives that take into account the priorities of education, health, treatment, social justice and freedom for all peoples of the world, without discrimination. We must cooperate with each other to fight against human differentiation or inciting groups against others, to fight violence and racism against women and to protect their rights.

Your Excellencies!
Ladies and Gentlemen!

It is time to work together to instill tolerance in order to build a future in which our youth would enjoy a life of dignity, safety, freedom and peace.

In conclusion, I would like to commend the convening of this high-level conference, expressing our gratitude for the efforts of the International Center for Cultures and Religions of Kazakhstan and the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions, and their tireless efforts, asking the Almighty to help us all for the good, in spreading the values of tolerance and peace across the world.

ҚЫТАЙДЫҢ МҰСЫЛМАНДАР АССОЦИАЦИЯСЫ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ОРЫНБАСАРЫ ЦЗИНЬ ЖУБИННІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Жоғары мәртебелі Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері
Съезі Хатшылығының басшысы! Құрметті қонақтар, бауырластар!!**

Ең алдымен маған берілген осындай мүмкіндікке алғысымды білдіремін. ҚР Президенті Н.Назарбаевтың қолдауымен және барлық елдердің діндер лидерлері мен ғалымдарының белсенді қатысуымен Съез толық қанды жетістікке жететіндігіне, адамзаттың әл-ауқатына және барлық әлем бойынша бейбітшілікке тиісті үлес қосатынына күмәнсіз сенемін.

Бүгінгі менің сөз сөйлеуімнің тақырыбы – бұл адамзаттық мәдениеттің қазынасының бірі ислам мәдениеті, сондай-ақ оның діндерді дамытуға қосатын үлесі туралы.

Ислам дамуының 1400 жылдан астам тарихында біртіндеп ислам мәдениеті пайда болды, оны қазіргі заманғы әлем тамаша және ерекше мәдениет деп атайды. Бұл Құран мен

хадистер басшылығы арқылы мұсылмандармен құрылған және дамытылған өте терең және көпқырлы мәдениет.

Ислам мәдениеті тек араб ұлтына ғана жатпайды, бұрынғы адамзаттың даналығымен құрылған адамзаттық мәдениеттің бір бөлігі болып табылады.

Исламның әмбебапты мәдениет екендігін атап өту қажет. Адамзаттың мәдениет тарихында ислам мәдениеті көнегректік, римдық, көнепарсылық және үнділік сияқты мәдениеттерді мұра етті және ілгерілетті.

Осыған қоса, ислам үлкен және ерекше мәдениет жүйесін жасампаздықпен біріктірді және құрады, еуропалық қайта өркендеуге септігін тигізді, сондай-ақ адамзаттық мәдениетті дамытуға және үдетуге баға жетпес үлес қосты.

Құрметті ханымдар мен мырзалар!

Қазіргі заманғы әлемде көптеген адамдар ислам мәдениетінің жарқын тарихын елемейді, өздерінің назарларын ғажап батыс мәдениетіне аударады, бірақ дана ғалымдар адамзат мәдениетінің тарихын зерттеп, батыстың қазіргі заманғы мәдениетінің дамуы ислам мәдениетінің арқасында мүмкін болғандығын ұғынады. Әсіресе орта ғасырдағы ислам мәдениеті әлем мәдениетінің дамуындағы ең жоғарғы шынында болғандығын, оның жаратылыс және гуманитарлық ғылымдарының үздік нәтижелерге қол жеткізгендігін атап өту қажет.

Мысалы, мұсылмандардың математика, философия, әдебиет, медицина, астрономия саласындағы ұлы жетістіктері әлемдегі түрлі мәдениетке терең әсер етті.

Адамзаттық мәдениет өте бай және әртүрлі. Құранда айтылғандай, адамдар бір-бірін түсіну үшін жаратылған және әйел мен еркекке бөлінген.

Назарларыңызға рахмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ АССОЦИАЦИИ МУСУЛЬМАН КИТАЯ ЦЗИНЬ ЖУБИНЯ

**Ваше Превосходительство господин Руководитель Секретариата Съезда лидеров
мировых и традиционных религий!
Уважаемые гости, братья!**

Во-первых, хочу поблагодарить за предоставленную честь. Я уверен, что при поддержке Президента Назарбаева и при активном участии религиозных лидеров и ученых из всех стран Съезда, несомненно, будет иметь полный успех, внесет соответствующий вклад в благосостояние человечества и мир во всем мире.

Сегодняшняя тема моего выступления – это исламская культура, как сокровищница человеческой культуры, а также тот вклад, который она вносит в развитие религии.

За более 1400-летнюю историю развития ислама постепенно зародилась исламская культура, которую современный мир называет прекрасной и особенной культурой. Это глубокая и многогранная культура создана и развита мусульманами под руководством Корана и хадисов.

Исламская культура принадлежит не только арабской нации, является частью человеческой культуры, созданной мудростью человечества в прошлом.

Необходимо сказать, что ислам – это универсальная культура. В истории человеческой культуры исламская культура унаследовала и продвинула такие культуры, как древнегреческая, римская, древнеперсидская и индийская.

Наряду с этим она созидательно объединила и сформировала большую и самобытную культурную систему, способствовала движению европейского возрождения, а также сыграла и внесла неоценимый вклад в развитие и прогресс человеческой культуры.

Уважаемые дамы и господа!

В современном мире многие люди игнорируют блестящую историю исламской культуры, обращают свое внимание на ослепительную западную культуру, но мудрые ученые, исследовав историю культуры человечества, осознают, что развитие западной современной культуры стало возможным благодаря исламской культуре. Нужно отметить, что особенно средневековая исламская культура находилась на пике развития мировой культуры, ее естественные и гуманитарные науки достигли выдающихся результатов.

Например, великие достижения мусульман в области математики, философии, литературы, медицины, астрономии оказали глубокое влияние на различные культуры мира.

Человеческая культура богата и разнообразна. Как сказано в Коране, люди созданы и разделены на женщин и мужчин, чтобы понимать друг друга.

SPEECH OF THE DEPUTY CHAIRMAN OF THE ISLAMIC ASSOCIATION OF CHINA JIN RUBIN

**Your Excellency, Head of the Secretariat
of the Congress of the leaders of world and traditional religions!
Dear guests, brothers!**

First, I would like to thank you for the honour. I am sure that with the support of President of Kazakhstan N.Nazarbayev and the active participation of religious leaders and scientists from all countries, the Congress will undoubtedly be a complete success, will make an appropriate contribution to the welfare of mankind and world peace.

Today's topic of my speech is Islamic culture as a Treasury of human culture, as well as the contribution it makes to the development of religion.

For more than 1400 years of the history of Islam, Islamic culture was gradually born, which the modern world calls a beautiful and special culture. It is a deep and multifaceted culture created and developed by Muslims under the guidance of the Qur'an and hadith.

Islamic culture does not belong only to the Arab nation, it is part of the human culture created by the wisdom of mankind in the past.

It must be said that Islam is a universal culture. In the history of human culture, Islamic culture has inherited and promoted such cultures as ancient Greek, Roman, ancient Persian and Indian.

At the same time, it creatively united and

formed a large and distinctive cultural system, promoted the movement of the European Renaissance, and played and made an invaluable contribution to the development and progress of human culture.

Dear ladies and gentlemen!

In today's world, many people ignore the brilliant history of Islamic culture, turn their attention to the dazzling Western culture, but wise scientists, studying the history of human culture, realize that the development of Western modern culture has become possible thanks to Islamic culture. It should be noted that especially medieval Islamic culture was at the peak of the development of world culture, its natural and human Sciences have achieved outstanding results.

For example, the great achievements of Muslims in mathematics, philosophy, literature, medicine, astronomy have had a profound impact on various cultures of the world.

Human culture is rich and diverse. As the Quran says, people are created and divided into women and men to understand each other.

АЛМАТЫ ҚАЛАСЫНДАҒЫ ЮНЕСКО БЮРОСЫНЫҢ ДИРЕКТОРЫ КРИСТА ПИККАТТЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Құрметті ханымдар мен мырзалар!
Құрметті діни лидерлер, достар!**

Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VI Съезінің жұмысына ЮНЕСКО атынан қатысу мен үшін абырой.

Сіздерге ЮНЕСКО Бас директорының сәлемін жолдаймын.

Өздеріңізге мәлім, Біріккен Ұлттар Ұйымының жүйесі және ЮНЕСКО Екінші Дүниежүзілік соғыстан кейін ғаламдық қару-

лы қақтығыстың қайталануын және көптеген адам өмірінің қиылуын болдыртпау үшін ерлер мен әйелдердің саналарында бейбітшілікті орнықтыру мандатымен құрылған болатын.

ЮНЕСКО-ның конституциясы бүкіл адамзат тарихында бір-біріміздің мәдениеттеріміз бен өмір сүру амалдарымызды түсінбеу көп жағдайда өзге мәдениет пен өркениет өкілдері

арасындағы өзара сенбеушілікке, соғыстар мен шиеленістерге алып келетінін ескертеді және мойындайды.

Бүгінде, 70 жыл өтседе, өзара түсінбеушілік күні бүгінге дейін сенбеушілікке, шиеленістер мен кедейлікке алып келе жатқанын көріп отырмыз. Біз қазіргі таңда қоғамдарымыз бұрын-соңды бастарынан кешпеген жақындасудың жаһандану дәуірінде өмір сүрудеміз. Алайда, бұрынғыға қарағанда одан да көп бөлінудеміз.

Жаңа технологиялар барлығы бір мезгілде сөйлей алатын жаңа жаһандық алаңды қалыптастырды. Бұл сондай-ақ зорлық-зомбылық пен жек көрушілікті үгіттеудің жеңілденуіне де алып келді.

Біздің ұйым қазіргі заманның сын-тегеуріндерін тек саяси немесе экономикалық әдістермен шешу мүмкін еместігіне сенімді. Бұл тиімді мемлекеттік басқаруды, әлеуметтік инклюзивтілік пен әділеттілікті талап етеді. Бұл сапалы білім, лайықты жұмыс, лайықты жалақы арқылы қоғамда өз орнын таба алулары үшін барлық адамдарға, ерлер мен әйелдерге уәкілеттіктер беруді талап етеді.

Осы мәселелерді халықаралық қауымдастық 2015 жылғы орнықты даму мақсаттары аясында өзіне міндеттеме ретінде алған болатын.

Жеке алғанда бұл өздеріне ұқсас адамдар арасында және өздері тұратын қауымдастықтардың ішінде мәдениетке, бейбітшілік пен өзара түсіністікке жәрдемдесу үшін барлық адамдардан, әсіресе жастардан, жаңа дағдыларды талап етеді.

Жастар басқаларды тыңдауға, жаңа мән-мәтіндерге бейімделуге дайын болулары үшін диалогқа ашық болуға дайын болуы қажет. Біз мұны ХХІ ғасырдың білімі деп атаймыз. Әлбетте, бұл ғаламдық азаматтық саладағы, ғаламдық білімді талап ететін, жауапты азаматтықты,

жасампаздықты, инновацияларды, адам құқықтарына, мәдени әртүрлілік пен орнықты дамуға бейімдікті қолдайтын мінез-құлықтың жаңа парадигмалары қалыптасуда.

Бұл жастардың дінді бұрмалайтын өтірікті қабылдамау үшін интернеттен не көріп, не оқытындарын сыни талдауы үшін БАҚ қалай жұмыс жасайтынын жақсырақ түсінуді талап етеді.

Құрметті ханымдар мен мырзалар!

Әлемде қандай да бір «таза» мәдениет жоқ. Ешбір мәдениет оқшауланған, вакуумда ешқашан дами алмас еді. Адамзаттың көпғасырлы тарихында мәдениеттер әрдайым өзара байланыстар арқылы байытылған. Сондықтан біз түрлі мәдениеттер ескерткіштерінің қирап жатқанын көргенімізде, бұл бізге қатты әсер етеді және шынайы алаңдаушылыққа әкеледі. Оны бүкіл адамзатқа шабуыл деп білген жөн. Ешкімге де өзімізді ұлттық, діни, жыныс сипаттары немесе экономикалық мәртебесі бойынша бөлуге жол бермеуіміз тиіс. Өзімізді біріктіретін құндылықтарды дамытуымыз тиіс. Сонымен бірге орнықты дамуға руханият қандай үлкен үлес қосатынын түсінгеніміз абзал. Адамзатты бөлетін күштерге қарсы тұрып, бізді біріктіретін құндылықтарды дамытып, түрлі мәдениет адамдарын біріктіретін көпірлерді нығайтуымыз тиіс.

Адамзаттың мәдени мұрасы – бұл әралуан сипаттарында түрлі мәдениеттер арасындағы байланыстың маңыздылығын түсінуімізге көмектесетін ашық кітап.

Бұл әсіресе Жібек жолында тұрған Қазақстан мен Орталық Азияда жақсы көрінеді. Жібек жолы мәдени мұрасының алуан түрлілігі мыңдаған жылдар бойы осы жерде орныққан түрлі мәдениеттер және өркениеттер – зороастризм, буддизм, христиандық және ислам – арқылы қалыптасқан. Сонымен қатар бұл адамзаттың байлығын көрсетеді. Осы мұра бүкіл

діни нанымдардағы адамдардың ұқсастығы мен жадысының айнымас бөлігі ретінде заман өте сақталып, ары қарай тараған. Дінді өздерінің жалған мақсаттары үшін пайдаланатын адамдармен күресте біз көрсетуіміз тиіс дәлелдің өзі.

Сондықтан ғаламдық деңгейде мұндай күрделі кезең біздің мәдениеттеріміз бен діндерімізді біріктіретін құндылықтарды басшылыққа ала отырып, мәдениеттер арасындағы диалогты одан әрі нығайтуды талап етеді. Бұл адамгершілікке және адам өміріне деген шынайы құрметті білдіреді.

Бізге күштірек білім мен мықтырақ дискурс қажет. Соның ішінде діни дискурстар, ұстамдылық пен құрмет дискурстары бейбіт әлемдік

және адами абыройды, қайырымдылық пен мейірімділікті іздеу ретінде руханилықты іздеу дискурстары.

Барлық көшбасшылар, әсіресе діни көшбасшылар, осы үндеуді таратуға мүдделі болулары тиіс. Мәдениетаралық диалогты, өзара түсіністікті, бейбітшілік пен орнықты дамуды алға жылжытудағы Қазақстан басшылығын тек құптауға болады.

ЮНЕСКО атынан мен осыншама маңызды талқылауларға платформа беретін Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезін өткізу бастамасы үшін Қазақстанға ризашылығымды білдіруім тиіс.

Съезге толайым табыстар тілеймін!

Назарларыңызға рахмет.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ДИРЕКТОРА КЛАСТЕРНОГО БЮРО ЮНЕСКО В ГОРОДЕ АЛМАТЫ КРИСТЫ ПИККАТ

**Уважаемые дамы и господа!
Уважаемые религиозные лидеры, друзья!**

Для меня большая честь участвовать от имени ЮНЕСКО в работе VI Съезда лидеров мировых и традиционных религий.

Хотелось бы передать приветствие от Генерального директора ЮНЕСКО.

Как вы знаете, система ООН и ЮНЕСКО была создана после Второй Мировой войны с целью по обеспечению мира в умах мужчин и женщин, чтобы избежать повторения глобальной мировой войны и потери такого большого количества человеческих жизней.

Конституция ЮНЕСКО понимает и признает, что во всей истории человечества недопонимание культуры и путей жизни приводит к недоверию между людьми различных культур и цивилизаций, что зачастую приводит к войнам и конфликтам.

Сегодня, 70 лет спустя мы видим, что недопонимание до сих пор ведет к недоверию, конфликтам и бедности. Мы в настоящее время живем в эпоху глобализации, когда наши общества соединены так, как никогда ранее. Однако мы еще больше разобщены, чем когда-либо.

Новые технологии создали новую глобальную площадку, где все могут выступать одновременно. Также это привело к тому, что легче стало распространять призывы к насилию и ненависти.

Наша организация убеждена, что вызовы современности невозможно решить только политическими или экономическими способами. Это требует эффективного государственного правления, социальной инклюзивности и социальной справедливости. Это требует предоставления полномочий всем людям, мужчинам и женщинам, чтобы они смогли найти свое достойное место в обществе через качественное образование, достойную работу, достойную зарплату.

Это то обязательство, которое взяло на себя международное сообщество в рамках целей устойчивого развития 2015 года.

На индивидуальном уровне это требует новых навыков от людей, особенно от молодежи, чтобы содействовать культуре, миру и взаимному пониманию, как среди себе подобных, так и среди сообщества, в котором они живут.

Необходимо чтобы молодежь научилась быть открытой к диалогу, чтобы они были готовы выслушать других людей, адаптироваться к новым контекстам. Это то, что мы называем образованием XXI века. Конечно, это требует также глобального образования, образования в области глобального гражданства, вырабатываются новые парадигмы поведения, которые также будут поддерживать ответственное глобальное гражданство, креативность,

инновации, приверженность к правам человека, культурному многообразию и устойчивому развитию.

Это также требует большего понимания того, как работают СМИ, чтобы молодежь критически анализировала, что они видят и читают в интернете, чтобы они могли отвергать ту ложь, которая искажает религию.

Уважаемые дамы и господа!

Нет какой-либо одной чистой культуры. Ни одна культура никогда не смогла развиваться бы в изоляции, вакууме. В течение многовековой истории людей культуры всегда обогащались через взаимные контакты. Поэтому, когда мы видим, что памятники различных культур разрушаются, нас это поражает и вводит в большую грусть. Это означает, что идут нападки на все человечество. Мы не должны позволить кому-либо разделить нас по национальному, религиозному, половому признакам или по экономическому статусу. Мы должны развивать то, что объединяет нас. Мы должны также понимать, какой большой вклад вносит в развитие. Также в противостояние силам, которые разделяют человечество, мы должны развивать то, что объединяет нас, укреплять мосты, которые объединяют людей различных культур.

Культурное наследие человечества – это открытая книга, которая помогает нам понимать важность связи между различными культурами во всех многообразиях.

Особенно это видно в Казахстане и Центральной Азии, которые находятся на Шелковом пути. Разнообразие культурного наследия

Шелкового пути было сформировано различными культурами и цивилизациями, которые здесь проживали на протяжении тысячелетий, это зороастризм, буддизм, христианство, ислам. Также это показывает богатство человечества. Все это наследие было сохранено и передано в течение времени, как интегральная часть идентичности и памяти людей всех религиозных убеждений. Это как раз тот аргумент, который мы должны показывать, когда мы боремся с людьми, которые используют религию для своих ложных целей.

Поэтому на глобальном уровне это сложное время требует дальнейшего укрепления диалога между культурами с акцентом того, что объединяет наши культуры и религии, это уважение к человечности и человеческой жизни.

Нам необходимо более сильное образование и более мощный дискурс, включая и религиозные дискурсы, дискурсы об умеренности и уважении, дискурсы поиска духовности, в качестве поиска мира и человеческого достоинства, благотворительности и милосердия.

Все лидеры, особенно религиозные, призваны продвигать эти послы. Руководство Казахстана в продвижении межкультурного диалога, взаимопонимания, мирного и устойчивого развития можно только приветствовать.

От имени ЮНЕСКО я должна выразить нашу признательность Казахстану за его инициативу в проведении Съезда лидеров мировых и традиционных религий, который дает платформу для столь важнейших обсуждений.

Я желаю Съезду всяческих успехов!

Спасибо за внимание. Көп рақмет.

SPEECH OF THE DIRECTOR OF THE UNESCO CLUSTER OFFICE IN ALMATY KRISTA PIKKAT

Ladies and gentlemen!
Dear religious leaders!
Dear friends!

It is a great honor for me to participate on behalf of UNESCO in the Sixth Congress of the Leaders of World and Traditional Religions.

I would like to convey to you the greetings of the Director General of UNESCO.

As you know, the UN system and UNESCO were established after the Second World War with a mandate to nurture peace in the minds of men and women in order to avoid another global conflict and great loss of human lives.

The UNESCO Constitution acknowledges that, throughout the human history, misunderstanding of other cultures and ways of life often led to distrust between people of different cultures and civilizations, which regularly resulted in conflicts and wars.

Today, 70 years later, we see that misunderstanding still leads to distrust, conflicts and poverty. We live in the era of globalization, when societies are getting closer as never before. At the same time, we are more separated than ever.

New technologies have created a new global platform where each and all can express themselves simultaneously. This also facilitated spreading of calls to violence and hatred.

Our organization is convinced that it is impossible to address the modern challenges using only a toolkit related to politics and economy. This requires efficient public administration, social inclu-

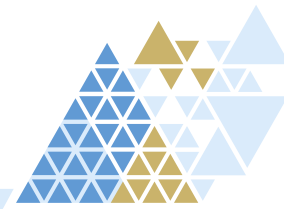
sivity and social equity. This requires provision of powers to all people, men and women, in order to ensure they find their rightful places in the society through quality education, decent jobs and remunerations.

This is the commitment undertaken by the international community within the Sustainable Development Goals in 2015.

At the individual level, this requires new skills from all humans, especially the young ones, in order to promote culture, peace and mutual understanding both among their kind and within the societies that they live in.

It is necessary to teach young people remain open to dialogue in order to ensure they are ready to listen to others and to adapt to new contexts. This is what we call the education of the 21st century. Of course, this also requires global education, which is education in the field of global citizenship, while new paradigms of behavior have been elaborated that will also support responsible global citizenship, creativeness, innovations, and commitment to human rights, cultural diversity and sustainable development.

This requires a greater understanding of how mass media works in order to ensure that young people critically analyze what they see and read on the Internet and ignore distortions that misinterpret religions.

Ladies and Gentlemen!

There is no such a phenomenon as «pure culture». None of the cultures could ever develop in isolation or a vacuum. Throughout the millennia, cultures have always been enriched through mutual contacts. Therefore, when someone destroys monuments of other cultures, we are always upset and extremely sad. In fact, we should view it as an attack on the entire humankind.

We must not allow anyone to divide us along ethnic or religious lines, gender or economic status. We must promote what unites us. We must understand what contribution culture makes to overall development. In opposition to the forces seeking to divide the humankind, we must nurture what unites us, and strengthen bridges that connect people of different cultures.

The cultural heritage of the humankind is an open book, which helps us to understand the importance of links between different cultures in all their variety.

It is particularly evident in Kazakhstan and Central Asia, which are located on the Silk Road. Various cultures and civilizations that have existed here throughout the millennia, such as Zoroastrianism, Buddhism, Christianity and Islam, have shaped the rich heritage of the Silk Road. This has been preserved and transferred in the course

of the time as an integral part of the identity and memory of people of all religious beliefs. This is the very argument we must employ when we confront people using religions for their improper aims.

Therefore, at the global level, this difficult age requires further strengthening of dialogue between cultures focusing on the fact that what our cultures and religions share in common is the respect for humanity and human life.

We need a stronger education and more powerful discourses, including religious discourses, discourses about tolerance and respect, discourses of search for spirituality as a search for peace and human dignity, charity and mercy.

All leaders, especially the religious ones, should seek to promote these messages. The leadership of Kazakhstan in promotion of intercultural dialogue, mutual understanding, peaceful and sustainable development is welcomed.

On behalf of UNESCO, I would like to express our appreciation to Kazakhstan for its initiative to hold the Congresses of the Leaders of World and Traditional Religions that provides a platform for such important discussions.

I wish all successes to the Congress!
Thank you for your attention.

ӘУЛИЕ ӘДЖИДИО ҚАУЫМЫНЫҢ РЕСЕЙ ЖӘНЕ ТМД БОЙЫНША ҮЙЛЕСТІРУШІСІ АЛЕССАНДРО САЛАКОНЕНІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Құрметті Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің қатысушылары!

Биыл 50 жылдығын атап өткен Әджидио қауымдастығының атынан Қазақстан Президентін осы пленарлық отырыста сөз сөйлеу құрметіне ие болғаным үшін алғыс білдіргім келеді.

Бұл дінаралық форум жыл өткен сайын әртүрлі діндердің өкілдерімен кездесуге және болашақ әлемдегі бейбітшілік үшін сұхбаттастықты әзірлеуге арналған беделді алаңға айналды.

Әджидио қауымдастығының 2003 жылдан бастап бұл отырыстарға қатысуы біздің қоғамдастық пен Қазақстан арасындағы көпжылдық жемісті ынтымақтастықтың дәлелі болып табылады.

Осы онжылдықта әлем бірталай өзгерді. Әлемдік аренада көптеген жаңа тұлғалар пайда болды. Жалпы жаңа жаһандық дәуір басталды. Бірақ бірнәрсе жетпеді.

Үлкен жаһандастырылған экономиканың жанында діндер көбінесе жаһанданудың – рух пен сенімнің оқиғасы екенін кейде байқамай, өздерінің дәстүрлі көкжиектерінде қалып отыра берді. Жаһанданудың жансыз қалғанын айта аламыз. Сонымен қатар, ғаламдық кеңістіктерден қорқу таралды. Адамдар басқа шабуылдан қорқады. Жауды анықтау сенімділік береді. Көптеген жанжалдардың саны арта түсті, жиі төмен қарқындылықпен, мұны Папа Франциск «үшінші дүниежүзілік соғыс» деп атайды.

Бөлшектерден жаңа қабырғалар құрылды, алайда олар, бүгінгі күннің қарама-қайшы белгісіндей: әлем бір, бірақ бөлінген. Ол бөлініс – бірігуге ұмтылу үшін әсер ететіндей.

Осындай әлемдік рухани тұрғыдан бірігуді күттірмейтін сценарийдің болуы діндердің бірізділігін немесе синкретизмді білдірмейді. Бұл рухани және дінаралық сұхбаттың үлкен және терең қозғалысы, олардың жергілікті деңгейдегі не болмаса әлемдік аренадағы айырмашылығына қарамастан адамдардың дос болуына септігін тигізеді.

Осы орайда 1986 жылы Әулие Франциск қаласында II Иоанн Павелдің бастамасымен бейбітшілік үшін ұйымдастырылған кездесуден бастау алған Әулие Эджидио қауымдастығы кішіпейілділікпен, аса жігерлілік және сүйіспеншілікпен жүйелі түрде жұмыс істеуге тырысуда.

Әулие Эджидио қауымдастығының бейбітшілік мақсатындағы кездесулері көптеген қалаларда болды. Біз 2007 жылы Неапольдегі кездесуге Төраға Тоқаевтың және ең беделді діни және саяси көшбасшылардың қатысуымен өткен ашылуындағы сөз сөйлеуін қуанышпен еске аламыз.

Қазақстанның Әділет министрінің Римдегі біздің Қоғамдастық ұйымдастырған түрме және

өлім жазасына қатысты мәселелер бойынша кездесулерге екі мәрте қатысқанына алғысымызды білдіреміз.

Кездесуден мүмкіндігер ашылып, күдіктер жойылып, әлем гүлденеді. Бұл рухта Әулие Эджидио қауымдастығы көпшілікке мәлім – бейбітшілік келіссөздерінде бітістіруші болды, бұл 1992 жылы Мозамбикте 16 жылға созылған соғыстан кейін және әлемнің басқа өңірлерінде бейбітшілік жұмыстарын жалғастыруға мүмкіндік берген бейбітшілік шартына қол қойылған.

Көптеген елдердегі соғыстар мен зорлық-зомбылықтан зардап шеккен адамдардың азаптары түрлі діндердің адамдарын қайырымдылықтың ортақ жұмысына біріктіре алатынын бірнеше жылдар бойы көрдік. Әр түрлі конфессиялардағы көптеген мәсіхшілердің азап шегушілігі бөлісуге көнбеуге шақырады.

Бұл күнделікті жұмыста біз діндердің, діни көшбасшылардың және қарапайым адамдардың кездесулерінің амандық үшін жалпы қиындықтарға жауап беруге рухани және пайғамбарлық күшіне сенеміз. Рухани үрдістер тарихты өзгертеді. Бұл құбылыс ұмытылғандай айқын.

Сұхбат – көптеген діндердің іргелі құрылымы: Құдаймен сұхбат – дұға ету, қасиетті мәтіндермен үнқатысу, рухани адамдар арасындағы сұхбат, діндер – тірі ағзалар іспеттес.

Бүгінде миллиондаған адамдар бір-бірімен араласып, бірге өмір сүреді, бірақ бір-біріне бөтен болып қала береді. Адамдар арасындағы сұхбат арқылы әлемнің жолдарын ашу керек яғни әртүрлі адамдарға бірге өмір сүруге көмектесу.

Діндер үшін зорлық-зомбылық пен соғыс ешқашан қасиетті емес. Тек әлем – қасиетті. Оны іске асыру үшін қолөнершілер секілді қолмен жұмыс істеу керек, күнделікті жолдар ашып, барлығын сұхбат пен ынтымақтастық не-

гізіне байланыстыру керек. Ешқашан ешкімді оқшауламау керек.

Көпжағдайда соғыс өзімшілдік пен эгоцентризмнен басталады. Әрбір діншіл әлемнің жа-

ратушысы бола алады. Бүгін бейбітшілік орнату үшін жер тар емес, бірақ көбірек батылдық қажет!

Назарларыңызға рахмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ КООРДИНАТОРА ОБЩЕСТВА СВЯТОГО ЭДЖИДИО ПО РОССИИ И СНГ АЛЕССАНДРО САЛАКОНЕ

Уважаемые участники,
Съезда лидеров мировых и традиционных религий!

От имени Общины Святого Эджидио, которой в этом году исполнилось 50 лет, я хотел бы поблагодарить Президента Казахстана Нурсултана Назарбаева за предоставленную честь принять участие в этом высоком Форуме.

Этот форум стал с годами авторитетной платформой для встреч представителей различных религий и разработки перспектив диалога ради построения более мирного мира.

Присутствие Общины Святого Эджидио на этих встречах, начиная с 2003 года, свидетельствует о многолетнем плодотворном сотрудничестве между нашей организацией и Казахстаном.

За последние десятилетия в мире произошли эпохальные изменения. В процессе глобализации смешались люди и рынки, ускорились коммуникации, на мировой арене появились многие новые действующие лица. В общем, началась новая глобальная эра. Чего-то тут не хватает. Но чего?

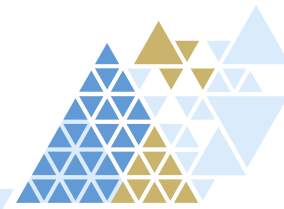
Рядом с гигантом глобализированной экономики религии в большей части остались в своих традиционных горизонтах, часто не замечая, что глобализация – это не только экономический процесс. Глобализация может стать приключением духа и веры. Можно было бы сказать, что глобализация оказалась

без души, более того распространился страх перед бессмертными глобальными пространствами, люди чувствуют себя одинокими боясь нашествия всего чужого. Идентификация врага дает уверенность, увеличилось число конфликтов, в том числе низкой интенсивности, что Папа Франциск называет Третьей мировой войной.

По кускам построены новые стены, которые являются парадоксом сегодняшнего мира. Мир един, но так разделен. Разделение представляется реакцией на унификацию. Перед лицом подобного сценария все более срочной необходимостью предстает духовное объединение мира, которое не означает однообразие религии и синкретизма. Это больше и глубокое движение духовного и межрелигиозного диалога, который делает людей друзьями, хотя они различаются на местном уровне и на мировой арене.

В этой перспективе смиренно, но с упорством и любовью Община Святого Эджидио старается работать повседневно в Италии и во всем мире, строя отношения между различными религиями.

Начиная с большой встречи за мир по инициативе Иоанна Павла II в 1986 году в городе Святого Франциско.

Было много городов, где проходили форумы Общины Святого Эджидио за мир. Мы с благодарностью вспоминаем присутствие Председателя Сената Казахстана Касым-Жомарта Токаева на встрече в 2007 году в Неаполе, его выступление на Крите.

Мы также благодарны за то, что дважды Министр юстиции Казахстана участвовал в межрелигиозных встречах о проблеме тюрем и смертной казни, проводимых в Риме нашей организацией.

На встрече открываются перспективы, исчезают подозрения, расцветает мир. В этом духе Община Святого Эджидио, как известно многим, была посредником на мирных переговорах, которые привели к подписанию договора о мире в Мозамбике в 1992 году после войны, которая длилась 16 лет. После чего община продолжила миротворческую работу в других регионах мира.

Сегодня я хотел бы воспользоваться случаем, чтобы выразить признательность казахстанским дипломатам за высокую оценку, данной недавно в Совете Безопасности ООН, работе по посредничеству в диалоге, который ведет Община Святого Эджидио в Центральноафриканской Республике и на всем африканском континенте.

За эти годы мы увидели, как страдание людей от войн и насилия во многих странах могут побудить людей разных религий объединиться для общих гуманитарных проектов. Тогда диалог между религиями становится убедительным, ведь он воплощается в конкретных совместных делах.

Сотрудничество в борьбе с бедностью является собой один из путей мира и безопасности. У религии есть общее видение человечества,

оно напоминает, что гнет безопасного будущего для них, если пренебрегать другими. Нет безопасного будущего для богатых среди многих бедных.

Мы убеждены в духовной пророческой силе встреч верующих, религиозных лидеров и простых людей для решения общих вызовов, и общего блага, и безопасности.

Духовное течение меняет историю. Это явление столь же очевидно, сколько забыто. Громадные гиганты глобализации нуждаются в душе, а душа растет в диалоге, дружбе, молитве.

Диалог – это основание многих религий. Это диалог с Богом, то есть молитва, диалог со священными текстами, диалог между людьми духа, религия и живые организмы.

Сегодня миллионы разных людей живут рядом, но остаются чужими друг другу. Нужно открывать пути мира через диалог между людьми, помогать жить вместе разным людям.

Для религии насилие и война никогда не святы, только мир свят. Чтобы воплотить мир, нужно работать повседневно, как ремесленники, вручную, способствовать диалогу и сотрудничеству между отдельными людьми, народами и религиями. Никогда нельзя никого изолировать.

Часто война начинается с эгоизма и эгоцентризма каждого из нас, но каждый верующий, побеждая их, может быть творцом мира. Становится все больше ясно, что этот призыв обращен к каждому человеку, не только к религиозным лидерам.

Перед нами стоит сложная задача, но это не повод для пессимизма. Каждый может сделать больше, чем кажется, но нужно в это время больше смелости.

Благодарю за внимание.

SPEECH OF THE REPRESENTATIVE OF THE SANT'EGIDIO COMMUNITY IN RUSSIA AND CIS ALESSANDRO SALACONE

Ladies and gentlemen, dear participants and guests of the Congress!

On behalf of the Sant'Egidio Community that is this year celebrating its 50th anniversary, I would like to thank the President of Kazakhstan for the honor to address this session.

The World Congress of Religions in Astana over the years has become a respected platform where representatives of religions meet and develop perspectives for dialogue for a more peaceful world. The presence of the Sant'Egidio Community at these meetings, from the first one organized in 2003, is a sign of many years of cooperation between our Community and Kazakhstan.

The world has changed significantly over these years. Seminal changes have taken place since 1968 when our Community was born. In the process of globalization, we have seen the blending of peoples and markets, rapid acceleration of communication. Many new actors have emerged in the global arena. All in all, a new global era has begun. At the side of the giant globalized economy, religions have for the most remained within their traditional horizons, often without recognizing that globalization is also an adventure of the spirit and faith. We could say that globalization turned out to be missing its soul.

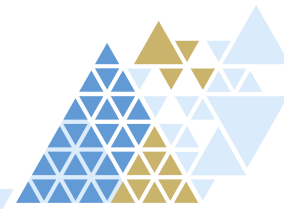
There has even spread a fear of global spaces. The people are afraid of the invasion from the Other. Identifying the enemy gives confidence. The number of conflicts, often low-key, is growing. Pope Francis calls this the «piecemeal World

War III». The building of new walls seems to be a sign of this world's contradiction: the world is one, but so very divided. The division can be seen a response to unification.

In the face of this scenario, it is more and more urgent to work for uniting the world spiritually, which does not mean falling for the unification of religions of syncretism. This is a large and deep movement of spiritual and interreligious dialogue that makes people friends even though they may be different both locally and globally.

In this perspective, humbly, but with perseverance and love, the Community of Sant'Egidio is trying to work daily, building relations between different religions in the spirit of Assisi that was born from the big encounter for peace initiated by Pope John-Paul II in 1986 in the city of St. Francis.

There have been many cities that have hosted the Sant'Egidio Community «Meetings for peace». We are pleased to remember the presence of President at the 2007 meeting in Naples and his address at the opening ceremony in the presence of the most authoritative religious and political leaders. We are also thankful for the contribution of Kazakhstan's Minister of Justice to two of our meetings dedicated to the issues of prisons and the death penalty organized by our Community in Rome. A meeting is not something formal. A meeting opens up perspectives, helps dissolve suspicions, makes peace break into bloom. In this spirit, as

many have heard, the Sant'Egidio Community has been a mediator at the peace talks in Mozambique in 1992 after the war that lasted for 16 years and continues the peacemaking work in other regions.

During these years we have seen how peoples' suffering from wars and violence in many countries can bring together people of different religions for fellow charity work. The martyrdom of many Christians representing different confessions calls not to get used to divisions.

In this daily work we are confident of the spiritual and prophetic power of the meeting of people of religions, religious leaders and simple people to give answers to fellow challenges for the good of all. Spiritual movements are changing history – this is something as obvious, as it is forgotten.

The huge giant of globalization is in need of a soul. A soul grows in dialogue, in friendship and in prayer. Dialogue is the cornerstone of many religions: dialogue with God – prayer; dialogue with the Holy Scriptures, Dialogue between the people of the Spirit. Religions are living organisms. They are not ideologies, but communities, rooted in their soils, near to the sufferings, joys and labors of people that can hear and accept them.

Today millions of different people have moved closer, living together, but remaining strangers.

There is a need to open new ways of peace via dialogue between people, helping different people to live together. One of the ways of peace is cooperation in the fight against poverty. Religions have a fellow vision of humanity, reminding that there is no safe future for the ones at the cost of the others, there is no safe future for the rich among the many poor.

We know that those who create hatred have understood how religion can be used to feed the culture of animosity and terrorism. Religions can serve as water that puts out the fire of violence, but they can also be the oil that feeds the fire. Terroristic ideologies make a horrible weapon in the arms of the people of violence. We know that they can bring much evil, but they can never win.

For the religions violence and war can never be holy. It is only peace that is holy. Enacting this peace requires labor, craftsmanship that with the hands daily opens the ways, weaving the cloth of dialogue and cooperation. No one should be isolated.

War often starts in egoism and self-centeredness. Every believer can be a creator of peace. Today there is a no shortage of place to build peace, but there is a need for more courage!

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ,
СЪЕЗ ХАТШЫЛЫҒЫНЫҢ БАСШЫСЫ
КАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВТЫҢ
ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ
VI СЪЕЗІНІҢ ЖАБЫЛУЫНДА СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

**Құрметті ханымдар мен мырзалар,
Съездің мәртебелі қатысушылары мен қонақтары!**

Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VI Съезі өз жұмысын аяқтауда. Барлық делегация басшылары мен қонақтарға, сонымен қатар, халықаралық ұйымдардың жоғары өкілдеріне Съез жұмысына белсене қатысып, сындарлы үлес қосқаны үшін алғысымды білдіремін.

Съездің жалпы және секциялық отырыстарында қауіпсіз әлемді нығайтуға және руханият пен діни дәстүрлердің ролін арттыруға бағытталған құнды бастамалар көтерілді.

Осы сипаттағы қарым-қатынастар өз жалғасын табатынына және нығая түсетіне кәміл

сенемін. Съездің түпкі мақсаты да осыны көздейді.

Барлық конфессия өкілдерінің белсенділігі мен өзара іс-қимылдары қарқынын жоғалтпауы тиіс.

Форум барысында ашық айтылған мазмұнды ой-пікірлер мен ұсыныстарды терең зерделеп, ой елегінен өткізу қажет.

Әлемнің жаңа бейнесіне қатысты ортақ көзқарас пен өзара түсіністік бар екендігіне көз жеткіздік.

Бүгінде Съездің шынайы алаңы Астана ғана емес, барша әлем қоғамдастығы. Себебі бүкіл әлемдегі әралуан дінді ұстанатын адамдар Қазақстан елордасындағы кездесуге зор үмітпен көз тігуде.

Ұрыс-жанжал мен үрейден қажыған миллиондаған адамдар бейбітшілікті, тыныштықты, тұрақтылықты қалайды. Халықтар шын мәнінде бітімгершілікке зәру екені анық. Бүгін осы залда отырған дін жетекшілері, белгілі саясаткерлер мен халықаралық ұйымдардың басшылары өз мемлекеттері мен халқына VI Съездің қорытындыларын жеткізеді деп үміттенемін.

Декларацияның негізгі шешімдері азаматтық қоғамның барлық деңгейдегі институттары арқылы белсенді түрде насихатталады деп сенемін.

Делегация басшыларына, VI Съездің барлық қатысушылары мен қонақтарына бейбітшілік пен жасампаздық жолындағы жауапты қызметі үшін және Съездің ізгі идеялары мен бастамаларын ілгерілетуге қосқан қомақты үлесі үшін алғыс айтамын.

Құрметті Астаналық дінаралық саммит қатысушылары мен қонақтары!

Съез Хатшылығы бұған дейін әзірлеген Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері

VI Съезінің Декларациясының жобасы сіздің өкілдеріңізбен, Съез Хатшылық мүшелерімен және Жұмыс Тобымен келісілді. Содан кейін біздің форумның Қорытынды құжаты Дін лидерлерінің кеңесінде мақұлданды.

Құрметті Съезге қатысушылар мен қонақтар!

Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің 15 жылдығына орай Қазақстан арнайы пошта маркасын шығарды. Осы орайда Съездің пошта маркасын салтанатты түрде ашылу рәсімі жарияланады.

Құрметті Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VI Съезіне қатысушылар, біз Съез жұмысының қорытынды бөліміне жеттік. Бүгінгі қоғамдар мен мемлекеттердің ынтымақтастығын нығайту жолында өте маңызды қадам жасалды.

Екі күн бойына менің елім – Қазақстанға, оның Президенті Нұрсұлтан Назарбаевқа және біздің көпұлтты халқымызға айтқан жылы сөздеріңіз үшін барлығыңызға ерекше алғыс айтқым келеді.

Осы мүмкіндікті пайдаланып, біз планетадағы бейбітшілік пен тұрақтылық үшін бар күшімізді саламыз деп сендіргім келеді. Съездің жұмысын одан әрі жалғасытырып, оны жаңа мазмұнмен толықтыра беретініміз сөзсіз.

Сіздердің үлесіңіз бен белсенді қатысуыңыздың арқасында Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің өркениетаралық және дінаралық диалог үрдісінің қарқынды дамуының келешегіне сенімдіміз.

Барлықтарыңызға белсенді және жемісті жұмыстарыңыз үшін тағы да алғыс айтамын. Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезі Хатшылығының аясында немесе Съездің өзінде үш жылдан кейін кездесейік.

ВЫСТУПЛЕНИЯ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ СЕНАТА ПАРЛАМЕНТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН – РУКОВОДИТЕЛЯ СЕКРЕТАРИАТА СЪЕЗДА КАСЫМ-ЖОМАРТА ТОКАЕВА НА ЗАКРЫТИИ VI СЪЕЗДА ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ

Дамы и господа, уважаемые участники и гости Съезда!

VI Съезд лидеров мировых и традиционных религий подходит к концу. Выражаю признательность руководителям и гостям всех делегаций, а также высоким представителям международных организаций за их активное участие и конструктивный вклад в работу Съезда.

Пленарные и панельные заседания Съезда создали ценные инициативы, направленные на укрепление безопасного мира и повышение роли духовности и религиозных традиций.

Я убежден, что отношения такого рода будут и дальше укрепляться. Это и является конечной целью Съезда.

Активные усилия и взаимодействие всех религиозных конфессий не должны терять своей динамики.

Нам необходимо тщательно изучить и проанализировать концептуальные мнения и предложения, высказанные в ходе Съезда.

Мы увидели, что существует общее понимание нового образа мира.

Сегодня истинной платформой Съезда является не только Астана, но и само мировое сообщество, так как люди разных религий по всему миру с надеждой следят за встречей в столице Казахстана.

Миллионы людей, переживших конфликты и борьбу, хотят мира, спокойствия и стабильности. Становится очевидно, что страны нуждаются в мире. Я надеюсь, что религиозные лидеры, видные политики и лидеры международных организаций, находящиеся в этом зале, донесут до своих государств и народов ключевое послание VI Съезда.

Я верю, что основные решения Декларации будут активно продвигаться посредством институтов гражданского общества на всех уровнях.

Выражаю признательность главам делегаций, всем участникам и гостям VI Съезда за их ответственный вклад в дело укрепления мира и творческого подхода, а также за их огромные усилия по продвижению благородных идей и инициатив Съезда.

**Уважаемые участники и гости
Астанинского межрелигиозного
саммита!**

Проект Декларации VI Съезда лидеров мировых и традиционных религий, ранее разработанный Секретариатом Съезда, был согласован с вашими представителями, членами Секретариата и Рабочей группы. После этого Итоговый документ нашего форума был одобрен Советом религиозных лидеров.

Уважаемые участники и гости Съезда!

В честь 15-летия Съезда лидеров мировых и традиционных религий Казахстан выпустил специальную почтовую марку. В этой связи объявляется церемония гашения почтовой марки Съезда.

Уважаемые участники VI Съезда лидеров мировых и традиционных религий, мы подошли к заключительной части работы нашего Съезда. Сегодня сделан очень важный шаг на пути укрепления и сотрудничества обществ и государств.

Хотел бы выразить особую благодарность всем вам за теплые слова, высказанные в течение двух дней в адрес моей страны – Казахстана, его Президента господина Нурсултана Назарбаева и нашего многонационального народа.

Пользуясь этим случаем, хотелось бы заверить вас, что мы будем делать все возможное во имя мира и стабильности на планете. И, конечно же, будем и дальше работать над продолжением деятельности Съезда, наполняя его все новым содержанием.

Благодаря вашему вкладу и активному участию, мы уверены в будущем Съезда лидеров мировых и традиционных религий, перспективах динамичного развития процесса межкультурного и межрелигиозного диалога.

Спасибо еще раз всем вам за активную и плодотворную работу. Давайте соберемся еще раз или в рамках Секретариата Съезда лидеров мировых и традиционных религий, или же на самом Съезде через три года.

**SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE SENATE
OF THE PARLIAMENT OF THE REPUBLIC
OF KAZAKHSTAN, HEAD OF THE SECRETARIAT
OF THE CONGRESS
KASSYM-JOMART TOKAYEV
AT THE CLOSING CEREMONY OF THE SIXTH
CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND
TRADITIONAL RELIGIONS**

Ladies and gentlemen, dear participants and guests of the Congress!

The VI Congress of the Leaders of World and Traditional Religions is coming to an end. I express my gratitude to the leaders and guests of all delegations, as well as to the high representatives of international organizations for their active participation and constructive contribution to the Congress.

Plenary and panel sessions of the Congress generated valuable initiatives aimed at strengthening a secure world and enhancing the role of spirituality and religious traditions.

I am convinced that the relations of this kind will continue to grow stronger. This is the ultimate goal of the Congress.

Active efforts and interaction of all religious denominations should not lose their momentum.

We need to thoroughly study and analyze the substantive opinions and proposals made during the Congress.

We have seen that there is a common understanding of the new image of the world.

Today, the true platform of the Congress is not only Astana, but the entire world community, since people of different religions around the world are following the meeting in the capital of Kazakhstan with hope.

Millions of people, who survived the conflicts and struggles, want peace, tranquility and stability. It is obvious that nations need peace-building. I hope that the religious leaders, prominent politicians and leaders of international organizations sitting in this hall will communicate the key message of the VI Congress to their states and people.

I hope that the main decisions of the Declaration will be actively promoted through the institutions of civil society at all levels.

I express my gratitude to the heads of delegations, all participants and guests of the VI Congress for their responsible contribution to the promotion of peace and creative approach and for their great efforts to the promotion of noble ideas and initiatives of the Congress.

**Dear participants and guests of the Astana
Inter-religious Summit!**

The draft Declaration of the Sixth Congress of the Leaders of World and Traditional Religions, previously developed by the Secretariat of the Congress, was agreed with your representatives, members of the Secretariat and the Working Group. After that, the Final Document of our forum was approved by the Council of Religious Leaders.

Dear participants and guests of the forum!

On the occasion of the 15th anniversary of the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions, Kazakhstan issued a special postage stamp. In this regard, I declare the ceremony of cancellation of the postage stamp of the Congress open.

Dear participants of the Sixth Congress of the Leaders of World and Traditional Religions, we have come to the final part of our Congress. Today we have taken a very important step towards

strengthening and cooperation of societies and states.

I would like to express special thanks to all of you for the kind words that you expressed over the course of two days about my country, Kazakhstan, President Nursultan Nazarbayev and our multi-ethnic people.

Availing myself of the opportunity, I would like to assure you that we will do our best for the sake of peace and stability on the planet. Of course, we will further work on the activities of the Congress and its new content.

Thanks to your contribution and active participation, we are confident in the future of the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions, prospects for the dynamic development of the process of inter-civilizational and inter-religious dialogue.

I would like to thank once again all of you for your active and fruitful work. Let's meet again either within the Secretariat of the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions, or at the Congress itself in three years.

ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ VI СЪЕЗІ ДЕКЛАРАЦИЯСЫ

- Біз, VI Съез қатысушылары – барша адамзаттың гүлденуі жолында бейбітшілікке, келісімге және жасампаз ынтымақтастыққа бірыңғай ұмтылыспен біріккен әлемдік және дәстүрлі діндердің өкілдері, мемлекет басшылары, халықаралық ұйымдардың басшылары,
- ◇ Қазақстан Республикасының Президенті, Жоғары Мәртебелі Нұрсұлтан Назарбаев мырзаға біздің халықтарымыз бен мемлекеттеріміз арасындағы бейбітшілік пен келісімге, диалог пен қауіпсіздікке қол жеткізу үдерісіне теңдессіз үлесі үшін шексіз ризашылығымыз бен алғысымызды білдіре отырып,
 - ◇ барша Қазақстан халқына және оның Үкіметіне олардың кішіпейілділігі мен қонақжайлылығына өзіміздің шексіз қошеметіміз бен құрметімізді қуәландыра отырып,
 - ◇ болашақ ұрпақ үшін жанжалсыз келешек құру жолында өркениеттер мен діндер арасындағы бітімгерлік диалогты дамыту мен алға жылжытудағы Қазақстан Республикасының бірегей үлесін мойындай отырып,
 - ◇ өркениетаралық және дінаралық диалогты дамыту мен нығайту үшін Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің іргелі рөлін бірегей жаһандық платформа ретінде қошеметтей отырып,
 - ◇ Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің бес Съезінің нәтижесі бойынша айтылған алдыңғы Мәлімдемелердің рухына адал бола отырып,
 - ◇ планетамыздың діни және мәдени әралуандығын адамзат өркениетінің ұлы мұрасы

ретінде сақтаудың маңыздылығын растай отырып,

- ◇ Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің диалог пен позитивті гуманистік құндылықтарды насихаттау арқылы халықтар мен мемлекеттердің бейбіт қатар өмір сүруін ілгерілетуге мүдделі мемлекеттік және қоғамдық институттармен ынтымақтастығының маңыздылығын атап көрсете отырып,
- ◇ мемлекеттер, қоғам және халықтар арасындағы бейбітшілік пен өзара түсіністік идеяларын ілгерілету мен насихаттау саласындағы үкіметтердің, сондай-ақ үкіметтік және үкіметтік емес, ұлттық және халықаралық ұйымдардың, бұқаралық ақпарат құралдарының айрықша рөлін белгілей отырып,
- ◇ әлемдік өркениеттің әмбебап тірегі болатын көпконфессиялық қоғамның бейбіт қатар өмір сүруі мен өзара іс-қимылының бірегей тарихи үлгілеріне сүйене отырып,
- ◇ діни, этностық, мәдени және лингвистикалық айырмашылық негізіндегі шеттетуді, төзімсіздікті, кемсітушілікті, жанжалдарды және қайшылықтарды еңсеру жолындағы ынтымақтастықтың рухани бағдарынан таймаудың маңыздылығына айрықша мән бере отырып,
- ◇ игі істердің, қайырымдылыққа қызмет етудің, бейбітшілік пен әділдік идеяларына берілгендіктің халықтар мен мемлекеттерге әскери текетірестерге қарағанда әлдеқайда көп пайда әкелуі мүмкін екенін түсіне отырып,
- ◇ планетаның түрлі өңірлеріндегі әскери жанжалдар мен нақақ қантөгістерді шұғыл рет-

теуге және түбегейлі шешуге бағытталған саяси лидерлердің жігерін қолдай отырып,

- ◇ халықаралық террористік ұйымдар тарапынан жалғасып отырған дөрекі, жүйелі және адам құқықтарына жаппай нұқсан келтіру мен халықаралық гуманитарлық құқық нормаларын бұзуды және/немесе түрлі діндерге сенушілер арасындағы және сол бір сенімге нанушылар арасындағы өзара сенім мен өзара іс-қимылды бұзатын терроризмге қолдау көрсетуді барынша қатаң түрде сынға ала отырып,
- ◇ дінді саяси жанжалдарда әртүрлі теріс пайдаланудан, өзімшілдік пен төзімсіздік білдіруден, агрессияшыл ұлтшылықтан және ерекшеленуге ұмтылудан бас тарта отырып,
- ◇ шетелдік жауынгер-террористердің оралу және орын ауыстыру проблемаларын барлық мемлекеттердің халықаралық терроризммен және діни экстремизммен күресіндегі келесі жаһандық қатер ретінде ескере отырып,
- ◇ жоғары этика нормаларының үстемдік құруына, ұмтылыстарымыздың ортақтығына, тұрақтылық, барлық адамдардың саламаттылығы, қауіпсіздігі мақсатында өзара сенім мен өзара құрмет көрсетуге бейілділікті растай отырып,
- ◇ Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезінің Қазақстан Республикасының елордасы Астана қаласында шақырылуын жалғастыру ниетін қолдай отырып,

МЫНАЛАРҒА:

1. әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің ұзақ мерзімді тұрақтылыққа қол жеткізу және өшпенділік пен төзбеушіліктен туындайтын зорлық-зомбылық оқиғаларын болғызбау жөніндегі аса белсенді күш-жігер салуға тартылуына барынша жәрдемдесуге.
2. әлемдегі қауіпсіздікті толық форматты қамтамасыз етуге бағытталған өмірлік

маңызы бар ұсынымдар мен бағдарламаларды табысты жүзеге асыру үшін негізгі идея ретінде діни лидерлердің халықаралық институттармен, үкіметтермен және қоғамдық институттармен ынтымақтастығын нығайтуға,

3. нәсіліне, дініне, нанымына, тіліне және жынысына қарамастан, барлық қоғамдар мен халықтарға бейбіт өмірге ажырамас құқықты иеленуге барынша жәрдемдесуге.
4. нәсілдік, тілдік, діни, ұлттық, этностық немесе әлеуметтік шығу тегіне, мүліктік, жіктік немесе өзге де жағдайына қарамастан, барлық азаматтардың тең құқықтары мен бостандықтарын құрметтеуге және бір-бірімізбен бауырластық рухындағы қарым-қатынаста болуға.
5. халықаралық қоғамдастықтың әділ және тартыссыз әлемдік ахуалды құру жөніндегі қызметінің негізгі әрі ажырамас бағыттарының бірі ретінде дінаралық және конфессияаралық диалогты нығайту саласындағы күш-жігерді тану жөніндегі бастамаларды қолдауға.
6. экстремистер мен террористер тарапынан құқықтарына шектеу қойылған және зорлық-зомбылыққа ұшыраған барлық діни топтар мен этностық қауымдарға ниетестік білдіруге.
7. босқындарды, олардың құқықтары мен ар-намысын қорғауға бағытталған күш-жігерге қолдау көрсетуге, сондай-ақ оларға барлық қажетті көмекті көрсетуге.
8. саяси қайраткерлерді және әлемдік БАҚ-ты терроризмді дінмен теңдестіру практикасын тоқтатуға шақыруға, өйткені бұл идеялар біздің діндеріміздің болмысына және олардың бейбіт қатар өмір сүруіне зиян келтіреді, бір ғана дінге және әртүрлі діндерге ерушілер арасындағы өзара сенім мен өзара іс-қимылға залал келтіреді.
9. әлемдік қоғамдастықтың прогрессивті бөлі-

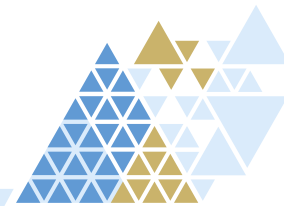
- гінің қоғамды діни, нәсілдік не этностық қағидағтар бойынша бөлу әрекеттерінің жолын кесу жөніндегі күш-жігерін қолдауға.
10. діни лидерлерді БАҚ-та, әлеуметтік желілерде және қоғамдық жиналыстарда бейбітшілік, өзара түсіністік және толеранттық құндылықтарын ілгерілетуге шақыруға, сондай-ақ барлық діндер үшін қасиетті жерлерде арандатушылықтарды және зорлық-зомбылықты болғызбау жөніндегі барлық күш-жігерді салуға.
 11. барлық діндердің құлшылық ету орындарында және қасиетті жерлерде, оның ішінде барлық авраамдық діндер өкілдері үшін қасиетті жер саналатын Иерусалимде арандатуларды және зорлық-зомбылықты болдырмау үшін бүкіл күш-жігерді салуға.
 12. өркениетаралық дінаралық және мәдениетаралық диалогты әділ, бейбіт әрі жауапты азаматтық қоғамды құрудың ең жақсы тәсілі ретінде қарастыратын бастамалар мен институттарды ілгерілетуге.
 13. Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің бейбітшілік пен келісім жолындағы жаһандық өзара іс-қимыл процесіне қосқан айрықша үлесін танудың белгісі ретінде «Конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі Н. Назарбаев орталығын» құруды қолдауға.
 14. террористік және экстремистік ұйымдардың идеологияларын тарату үшін негіз ретінде діни ілімдерді бөлшектеуді және діни құндылықтарды диффамациялауды теріске шығаруға.
 15. әлем құрылысының, әртүрлі діндерді ұстанушылар арасындағы өзара түсіністікті нығайтудың, әлемдік және дәстүрлі діндер арасында болып тұратын шиеленістерді шешудің дәстүрлерін көтермелеуге және оларды іс жүзінде қолдануға.

16. өз дініміздің өкілдері арасында барлық конфессия өкілдерімен бейбіт қатар өмір сүрудің қажеттілігі мен маңыздылығы туралы идеяны ілгерілетуге.
17. оңалту және дерадикализациялау бағдарламалары шеңберінде өз елдеріне қайта оралған шетелдік содыр террористерге қатысты тиімді шаралар әзірлеуге жәрдемдесуге және қатысуға.
18. ұлттық, діни және халықаралық деңгейлерде дінаралық диалогты, өзара құрметпен қарауды және үйлесімді нығайта түсуге ықпал етуге.
19. адам мен адамның қатар өмір сүруінің ең маңызды негізі ретінде әртүрлі өркениеттер мен діндердің жақындасуына ықпал етуге.
20. мемлекеттерге және саяси лидерлерге діни экстремизмнің және халықаралық терроризмнің туындауының қайнар көздері мен негізгі себептерін талдауда және зерттеуде жәрдем көрсетуге.
21. жастардың радикализмге бет бұруын болғызбау мақсатында үкіметтерді олармен жұмыс жүргізуді жандандыруға шақыруға.
22. беделді діни лидерлердің сөздері ғана «дін пікірі» ретінде қабылданатындай позицияны анық ұстануға.
23. Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VII Съезін 2021 жылы Қазақстан Республикасы, Астана қаласында өткізуге

ӘЗІР ЕКЕНДІГІМІЗ ЖӨНІНДЕ МӘЛІМДЕЙМІЗ.

Біз барша адал ниеті мен сенімі бар адамдарды осындай күрделі кезеңде бірігуге және ғаламшарымызда бейбітшілік пен келісімді қамтамасыз етуге өзінің жауапкершілік үлесін қосуға шақырамыз.

*Қазақстан Республикасы Астана қ.
2018 жылғы 11 қазан*

ДЕКЛАРАЦИЯ VI СЪЕЗДА ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ

Мы, участники VI Съезда – представители мировых и традиционных религий, главы государств, руководители международных организаций, объединенные единым стремлением к миру, согласию и созидательному сотрудничеству во имя процветания всего человечества,

- ◇ выражая глубокую признательность и благодарность Президенту Республики Казахстан, Его Превосходительству господину Нурсултану Назарбаеву за ценный и достойный вклад в процесс достижения мира, согласия, диалога и гармонии между нашими народами и государствами,
- ◇ свидетельствуя нашу глубокую благодарность и признательность всему казахстанскому народу и его Правительству за их радушие и гостеприимство,
- ◇ признавая конкретный вклад Республики Казахстан в продвижение и сохранение миротворческого диалога между религиями и цивилизациями во имя созидания бесконфликтного будущего для новых поколений,
- ◇ приветствуя фундаментальную роль Съезда лидеров мировых и традиционных религий в качестве уникальной глобальной платформы для развития и укрепления межцивилизационного и межрелигиозного диалога,
- ◇ будучи верными духу предыдущих Заявлений, озвученных по итогам пяти Съездов лидеров мировых и традиционных религий,
- ◇ утверждая важность сохранения религиозного и культурного многообразия наших народов и наций как величайшего наследия человеческой цивилизации,

- ◇ подчеркивая важность сотрудничества лидеров мировых и традиционных религий с государственными и общественными институтами, заинтересованными в продвижении мирного сосуществования народов и государств, путем диалога и продвижения общих гуманистических ценностей,
- ◇ отмечая особую роль правительств, а также правительственных и неправительственных, национальных и международных организаций, средств массовой информации в области продвижения и пропаганды идеалов взаимопонимания и мира между государствами, обществами и народами,
- ◇ опираясь на значительные исторические примеры мирного сосуществования и взаимодействия многоконфессиональных обществ, выступающих универсальными столпами мировой цивилизации,
- ◇ обращая особое внимание на важность следования духовным ориентирам сотрудничества во имя преодоления нетерпимости, дискриминации, отчуждения, напряженности и конфликтов на основе этнических, религиозных, лингвистических и культурных различий,
- ◇ осознавая, что благотворительные деяния, сострадание, милосердие, приверженность идеалам справедливости и мира могут принести гораздо больше пользы для народов и государств, чем военное противостояние,
- ◇ поддерживая усилия политических лидеров, направленные на немедленное урегулирование и радикальное решение военных конфликтов, недопущение кровопролития.

- ◇ пролитий в различных регионах планеты,
- ◇ осуждая самым решительным образом продолжающиеся грубые, систематические и массовые ущемления прав человека и нарушения норм международного гуманитарного права со стороны международных террористических организаций, а также поддержку и/или спонсирование терроризма, которые подрывают взаимодоверие и взаимодействие между последователями различных религий, так и среди последователей той же веры,
- ◇ отказываясь от всякого рода манипуляций религией
- ◇ в политических конфликтах, проявлений эгоизма и нетерпимости, агрессивного национализма и претензий на исключительность,
- ◇ учитывая проблемы возвращения и перемещения иностранных боевиков-террористов как следующий новый глобальный вызов для всех государств в противодействии религиозному экстремизму и международному терроризму,
- ◇ подтверждая приверженность к нормам высокой этики, общности наших устремлений, проявлять взаимоуважение и доверие во имя безопасности, стабильности и благополучия всех людей,
- ◇ приветствуя намерения продолжать созыв Съезда лидеров мировых и традиционных религий в столице Республики Казахстан городе Астане,

ЗАЯВЛЯЕМ О ГОТОВНОСТИ:

1. всемерно содействовать вовлечению лидеров мировых и традиционных религий в приложении более активных усилий по достижению долгосрочной стабильности и предотвращению насильственных инцидентов, вызванных ненавистью и нетерпимостью.

2. укреплять сотрудничество религиозных лидеров с международными институтами, правительствами и общественными институтами как ключевой идеи для успешного осуществления жизненно важных рекомендаций и программ, направленных на полноформатное обеспечение безопасности в мире.
3. всемерно содействовать всем обществам и народам, независимо от расы, религий, убеждений, языка и пола, владению неотъемлемым правом на мирную жизнь.
4. уважать равные права и свободы всех граждан вне зависимости от расового, языкового, религиозного, национального, этнического или социального происхождения, имущественного, сословного или иного положения и поступать в отношении друг друга в духе братства.
5. поддерживать инициативы по признанию усилий в сфере укрепления межрелигиозного и межконфессионального диалога как одной из ключевых и неотъемлемых направлений деятельности международного сообщества по построению справедливого и бесконфликтного мироустройства.
6. выражать солидарность всем религиозным группам и этническим общинам, подвергшимся ущемлению прав и насилию со стороны экстремистов и террористов.
7. поддерживать усилия, направленные на защиту беженцев, их прав и достоинства, а также оказание им всей необходимой помощи.
8. призвать политических деятелей и мировые СМИ отказаться от практики отождествления терроризма с религией, так как эти идеи оскорбляют наши религии, наносят вред их мирному сосуществованию, подрывая взаимодоверие и взаимодействие между последователями одной и разных религиозных общин.

9. поддерживать все усилия мирового сообщества по пресечению попыток разделить общество по религиозным, расовым либо этническим принципам.
10. призывать религиозных лидеров продвигать ценности мира, взаимопонимания и уважения в СМИ, социальных сетях и общественных собраниях, а также прилагать все усилия по недопущению провокаций и насилия в местах поклонения и святынях всех религий.
11. прилагать все возможные усилия по предотвращению провокаций и насилия в местах поклонения и святынь всех религий, в том числе в Иерусалиме, являющемся священным местом для представителей всех авраамических религий.
12. поддержать институты и инициативы, которые рассматривают межкультурный диалог как наилучший способ построения справедливого, мирного и ответственного гражданского общества.
13. поддержать создание «Центра Н.Назарбаева по развитию межконфессионального и межкультурного диалога» в знак признания выдающегося вклада Первого Президента Республики Казахстан в процесс глобального взаимодействия во имя мира и согласия.
14. опровергать неправильное толкование религиозных учений и диффамацию религиозных ценностей как основы для распространения идеологии экстремистских и террористических организаций.
15. поощрять традиции миростроительства, укрепления взаимопонимания между последователями различных религий и разрешения конфликтов, существующие в мировых и традиционных религиях и применять их на практике.

16. продвигать среди представителей своей религии идею о необходимости и важности мирного сосуществования между лидерами всех конфессий.
17. содействовать и участвовать в разработке эффективных мер в отношении возвращающихся в свои страны иностранных боевиков-террористов в рамках программ реабилитации и дерадикализации.
18. способствовать упрочению межрелигиозного диалога, взаимоуважения и гармонии на национальном, региональном и международном уровнях.
19. способствовать сближению различных цивилизаций и религий как краеугольной основы человеческого сосуществования.
20. оказывать содействие государствам и политическим лидерам в анализе и исследовании истоков и коренных причин возникновения религиозного экстремизма и международного терроризма.
21. призвать правительства активизировать работу с молодежью в целях предотвращения их радикализации.
22. содействовать позиции, при которой только слова авторитетных религиозных лидеров будут восприниматься в качестве «голоса мудрости».
23. провести VII Съезд лидеров мировых и традиционных религий в 2021 году в столице Республики Казахстан городе Астане.

Мы обращаемся ко всем людям веры и доброй воли с призывом объединиться в это сложное время и внести свою ответственность в обеспечение мира и согласия на нашей планете.

*г.Астана, Республика Казахстан
11 октября 2018 года*

DECLARATION VI CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS

We, the participants of the VI Congress – representatives of world and traditional religions, heads of states, heads of international organizations united by a common aspiration for peace, harmony and constructive cooperation for the sake of prosperity of all mankind,

- ◇ expressing deep appreciation of and gratitude to President of the Republic of Kazakhstan, His Excellency Nursultan Nazarbayev for a valuable and praiseworthy contribution to promote dialogue, peace, security and harmony among our peoples and States,
- ◇ demonstrating their deep gratitude and consideration to the people of Kazakhstan and its Government for their generous hospitality,
- ◇ recognizing the unique contribution of the Republic of Kazakhstan to the promotion and the conservation of peace through dialogue between religions and civilizations to create a world without conflict for new generations,
- ◇ welcoming the fundamental role of the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions as a particular global platform for the development and strengthening of inter-religious and inter-civilizational dialogue,
- ◇ expressing commitment to the Declarations adopted at the previous five Congresses of the Leaders of World and Traditional Religions,
- ◇ affirming the importance of preserving religious and cultural diversity richness for human civilization,
- ◇ stressing the importance of cooperation between leaders of world and traditional re-

ligions with State and public institutions seeking to promote peaceful coexistence of peoples and States through dialogue and the promotion of shared human values,

- ◇ noting the special role of governments, as well as of governmental and non-governmental, national and international organizations, and the mass media in promoting the ideals of mutual understanding and peace between States, societies and peoples,
- ◇ relying on the significant historical experience of peaceful coexistence and interaction of multi-confessional societies, representing universal pillars of the world civilization,
- ◇ emphasizing the special importance of adhering to the spiritual guidelines for cooperation to overcome intolerance, discrimination, exclusion, tensions and conflicts based on ethnic, religious, linguistic and cultural differences,
- ◇ realizing that charitable actions, compassion, mercy, commitment to the ideals of justice and peace would bring much more benefits to people and States than military confrontation,
- ◇ supporting the efforts of political leaders aimed at an immediate settlement and solution of military conflicts and to avoid bloodshed in various regions of the planet,
- ◇ condemning in the strongest possible terms the continuation of grave, systematic and massive abuses of human rights and violations of international humanitarian law by international terrorist organizations, and the support

and/or sponsorship of terrorism that undermine mutual trust and cooperation among followers of different religions and among followers of the same faith,

- ◇ rejecting all forms of manipulation of religion in political conflicts, and of national belonging as well as the claims of exclusivity,
- ◇ considering the problem of foreign terrorist fighters returning home or moving elsewhere as a new global challenge for all States as they counter religious extremism and international terrorism,
- ◇ affirming the commitment to high ethical standards, the commonality of our aspirations, and maintaining mutual respect and trust for the sake of security, stability, prosperity of all people,
- ◇ welcoming the intention to continue convening the meetings of the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions in the capital of the Republic of Kazakhstan – Astana,

WE COMMIT OURSELVES TO:

1. to promote in every possible way the involvement of the leaders of world and traditional religions in making greater efforts to achieve long-term stability and to prevent violent incidents caused by hatred and intolerance.
2. to strengthen cooperation of religious leaders with international institutions, Governments and public institutions as a key instrument for the successful implementation of vital recommendations and programs aimed at comprehensive security in the world.
3. to render every possible assistance to all societies and peoples, irrespective of race, religion, belief, language and gender, in ensuring the inalienable right to a peaceful life.

4. to respect equal rights and freedoms of all citizens regardless of racial, linguistic, religious, national, ethnic, social background, wealth, birth or other status, and act towards one another in the spirit of brotherhood.

5. to support initiatives seeking to promote interreligious and interfaith dialogue, which is a fundamental goal of the international community in its commitment to build a just and conflict-free world.

6. to express solidarity with all religious groups and ethnic communities that have suffered human rights abuses and violence by extremists and terrorists.

7. to support all efforts aimed at protecting refugees, their rights and dignity, as well as providing them with necessary assistance.

8. to call upon politicians and world media to renounce associating terrorism with any religion, as this is false and offensive to our religions and harmful to peaceful coexistence, which undermines mutual trust and cooperation within and among different religious communities.

9. to support all efforts aimed at preventing any attempt to fragment society on religious, racial or ethnic grounds.

10. to call upon religious leaders to promote the values of peace, mutual understanding and respect in the media, social networks and public meetings.

11. to make every possible effort to prevent any provocation and violence in places of worship and holy sites of all religions, including Jerusalem, a holy city of all the Abrahamic religions.

12. to support institutions and initiatives that view interreligious and intercultural dialogue as an effective means to build a just, peaceful and responsible civil society.

13. to support the establishment of Nazarbayev Center for interfaith and intercivilizational dialogue in a recognition of outstanding contribution of the First President of the Republic of Kazakhstan to global efforts to foster peace and harmony.
 14. to reject the misinterpretation of religious teachings and the defamation of religious values as tools for spreading the ideology of extremist and terrorist organizations.
 15. to encourage traditions of peace-building, strengthening of mutual understanding among the followers of world and traditional religions, and resolution of conflicts, existing in world and traditional religions, and to implement them in practice.
 16. to promote among representatives of our religious communities the idea of the necessity of peaceful coexistence among leaders of all faiths.
 17. to facilitate and participate in implementing effective measures with regard to foreign terrorist fighters returning to their countries of origin as part of deradicalization and rehabilitation programs.
 18. to promote interreligious dialogue, mutual respect and harmony at national, regional and international levels.
 19. to facilitate rapprochement of different civilizations and religions as the cornerstone of human coexistence.
 20. to assist States and political leaders in analyzing and exploring the root causes of religious extremism and international terrorism.
 21. to call upon Governments to revitalize the work with the youth to prevent their radicalization.
 22. to promote the recognition of appeals by prominent world religious leaders as the voice of wisdom.
 23. to convene VII Congress of the Leaders of World and Traditional Religions in 2021 in the city of Astana, the capital of the Republic of Kazakhstan.
- We appeal to all people of faith and of good will to be united during this difficult time and to assume their responsibility in ensuring peace and harmony on our planet.
- The Republic of Kazakhstan Astana
October 11, 2018*

ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР
ЛИДЕРЛЕРІНІҢ VI СЪЕЗІ

2018 жылғы 10-11 қазан

VI CONGRESS OF THE LEADERS
OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS

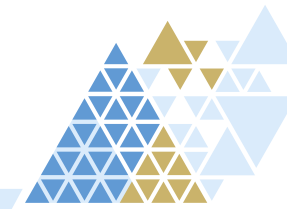
October 10-11, 2018

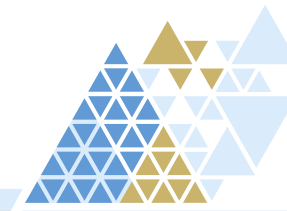

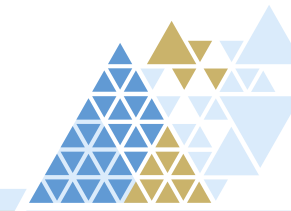

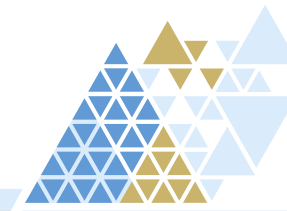
ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР
ЛИДЕРЛЕРІ СЪЕЗІ ХАТШЫЛЫҒЫНЫҢ
XVII СЕССИЯСЫ

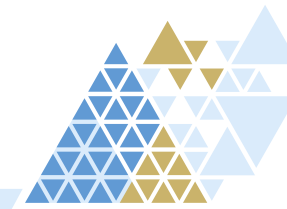
2019 жылғы 10 қазан

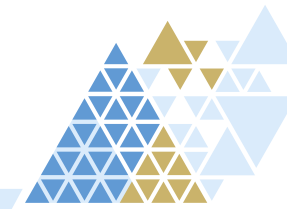

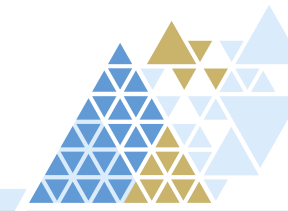
XVII SESSION OF THE SECRETARIAT
OF THE CONGRESS OF THE LEADERS
OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS

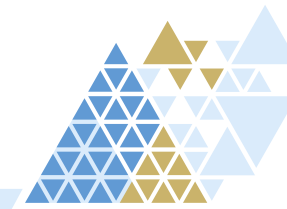

ӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР
ПЕРІНІҢ VI СЪЕЗІ

ҚЫЛҒЫ 10-11 ҚАЗАН

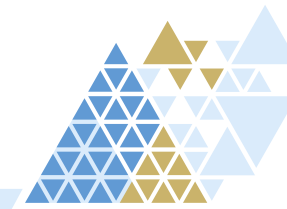

VI CONGRESS OF
OF WORLD AND TRADI

OCTOBER 10-1

صلح

السلام

Peace

امین

Mier

Paz

Vroide

Paix

Tinchlik

دنيا

Мир

Вай

Pokój

Hòa Bình

Бейбіт

Friendship

السلام

Trichlik

Бейбітшілік

සමසම

Frieden

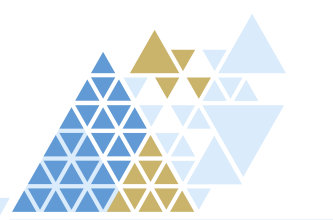
Мир

Pace

МАЗМҰНЫ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІ НҰРСҰЛТАН НАЗАРБАЕВТЫҢ ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҰРЛІ ДІНДЕР ЛІДЕРЛЕРІ VI СЪЕЗІНІҢ АШЫЛУЫНДА СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	8
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН НУРСУЛТАНА НАЗАРБАЕВА НА ОТКРЫТИИ VI СЪЕЗДА ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ	13
SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN NURSULTAN NAZARBAYEV AT THE OPENING CEREMONY OF THE VI CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS	18
СЕРБИЯ РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІ АЛЕКСАНДР ВУЧИЧТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	30
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ СЕРБИИ АЛЕКСАНДРА ВУЧИЧА.....	33
SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA ALEKSANDAR VUČIĆ	36
ӘЛ-АЗХАР ЖОҒАРҒЫ ИМАМЫ ШЕЙХ АХМАД МУХАММАД АТ-ТАЙЕБТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	40
ВЫСТУПЛЕНИЕ ВЕРХОВНОГО ИМАМА АЛЬ-АЗХАРА ШЕЙХА МУХАММАДА АХМАДА АТ-ТАЙЕБА.....	45
SPEECH OF THE GRAND IMAM OF AL-AZHAR SHEIKH AHMAD MUHAMMAD AL-TAYEB.....	49
ИЕРУСАЛИМ ПАТРИАРХЫ ФЕОФИЛ III-НІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	54
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПАТРИАРХА ИЕРУСАЛИМА ФЕОФИЛА III	57
SPEECH OF THE PATRIARCH OF JERUSALEM THEOPHILOS III	60
ИЗРАИЛЬДІҢ БАС СЕФАРД РАВВИНІ ИЦХАК ЙОСЕФТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	64
ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЛАВНОГО СЕФАРДСКОГО РАВВИНА ИЗРАИЛЯ ИЦХАКА ЙОСЕФА	66
SPEECH OF THE SEPHARDI CHIEF RABBI OF ISRAEL YITZHAK YOSEF	68
ЗАҢНАМАЛЫҚ МӘТІНДЕР ЖӨНІНДЕГІ ПАПА КЕҢЕСІНІҢ АРДАҚТЫ ТӨРАҒАСЫ, ҰЛЫ МӘРТЕБЕЛІ КАРДИНАЛ ФРАНЧЕСКО КОККОПАЛЬМЕРИОННЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	72
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ПАПСКОГО СОВЕТА ПО ИНТЕРПРЕТАЦИИ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫХ ТЕКСТОВ КАРДИНАЛА ФРАНЧЕСКО КОККОПАЛЬМЕРИО	74
SPEECH OF THE PRESIDENT EMERITUS OF THE PONTIFICAL COUNCIL FOR LEGISLATIVE TEXTS CARDINAL FRANCESCO COCCOPALMERIO.....	76
МӘСКЕУ ПАТРИАРХАТЫ СЫРТҚЫ ШІРКЕУ БАЙЛАНЫСТАРЫ БӨЛІМІНІҢ ТӨРАҒАСЫ ВОЛОКОЛАМ МИТРОПОЛИТІ ИЛЛАРИОННЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	80
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ОТДЕЛА ВНЕШНИХ ЦЕРКОВНЫХ СВЯЗЕЙ МОСКОВСКОГО ПАТРИАРХАТА МИТРОПОЛИТА ВОЛОКОЛАМСКОГО ИЛЛАРИОНА	83
SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE DEPARTMENT OF EXTERNAL CHURCH RELATIONS OF THE PATRIARCHATE OF MOSCOW METROPOLITAN OF VOLOKOLAMSK HILARION	85
БҰҰ ӨРКЕНИЕТТЕР АЛЫАНСЫНЫҢ ЖОҒАРЫ ӨКІЛІ, НАСЕР АБДЕЛ АЗИЗ АН-НАСЕРДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	88
ВЫСТУПЛЕНИЕ ВЫСОКОГО ПРЕДСТАВИТЕЛЯ АЛЫАНСА ЦИВИЛИЗАЦИЙ ООН НАСИРА АБД АЛЬ-АЗИЗ АН-НАСЕРА	92
SPEESH OF THE UN ALLIANCE OF CIVILIZATIONS HIGH RESPRESENTITIVE NASSIR ABDULAZIZ AL-NASSER.....	96
МОНҒОЛИЯ «ДАШЫЧОЙЛИН» МОНАСТІРІНІҢ ҚҰРМЕТТІ ХАМБА ЛАМАСЫ, ДҮНИЕЖҰЗІЛІК БУДДИСТЕР ФЕДЕРАЦИЯСЫНЫҢ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТІ ЧОЙЧИЛЖАВЫН ДАМБАЖАВТЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	100
ВЫСТУПЛЕНИЕ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА ВСЕМИРНОГО ФЕДЕРАЦИИ БУДДИСТОВ, ГЛАВЫ МОНАСТЫРЯ «ДАШИЧОЙЛИН» МОНГОЛИИ ХАМБА ЛАМА ЧОЙЖИЛЖАВЫН ДАМБАЖАВА.....	102
SPEECH OF THE VICE PRESIDENT OF THE WORLD FELLOWSHIP BUDDHIST MOST VENERABLE KHAMBA LAMA OF «DASHICHOILING» MONASTERY CHOYZHILZHAYVN DAMBAJAV	104
БҮКІЛӘЛЕМДІК ИСЛАМ МАЗХАБТАРЫН ЖАҚЫНДАСТЫРУ АССАМБЛЕЯСЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫ АЯТОЛЛА МОХСЕН МОХМАДИ АРАКИДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	106
ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ВСЕМИРНОЙ АССАМБЛЕИ СБЛИЖЕНИЯ ИСЛАМСКИХ МАЗХАБОВ АЯТОЛЛЫ МОХСЕН МОХАММАДИ АРАКИ.....	109
SPEECH OF THE SECRETARY GENERAL OF THE WORLD FORUM FOR PROXIMITY OF ISLAMIC SCHOOLS OF THOUGHT АЯТОЛЛАН МОHSEN МОHAMMADI ARAGHI.....	111
ИЗРАИЛЬДІҢ БАС АШКЕНАЗДЫҚ РАВВИНІ ДАВИД ЛАУДЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	114
ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЛАВНОГО АШКЕНАЗИЙСКОГО РАВВИНА ИЗРАИЛЯ ДАВИДА ЛАУ.....	116
SPEECH OF THE CHIEF ASHKENAZI RABBI OF ISRAEL DAVID LAU	118

ҚЫТАЙ ДАОСИСТЕРІ ҚАУЫМДАСТЫҒЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ ЛИ ГУАНФУНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	121
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ АССОЦИАЦИИ ДАОСИСТОВ КИТАЯ ЛИ ГУАНФУ	123
SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE TAOIST ASSOCIATION OF CHINA LI GUANGFU	125
ОРТАЛЫҚ ЖӘНЕ ШЫҒЫС ЕУРОПА ЖӨНІНДЕГІ ДҮНИЕЖҰЗІЛІК ЛЮТЕРАНДЫҚ ФЕДЕРАЦИЯ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТІ, АРХИЕПИСКОП УРМАС ВИЛЬМАНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	128
ВЫСТУПЛЕНИЕ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА ВСЕМИРНОЙ ЛЮТЕРАНСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ ПО ЦЕНТРАЛЬНОЙ И ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЕ, АРХИЕПИСКОПА УРМАСА ВИЛЬМА	131
SPEECH OF THE LUTHERAN WORLD FEDERATION VICE PRESIDENT FOR CENTRAL EASTERN EUROPE ARCHBISHOP URMAS VILMA	133
РЕСЕЙ ФЕДЕРАЦИЯСЫ МҰСЫЛМАНДАР РУХАНИ БАСҚАРМАСЫ РЕСЕЙ МҰФТИЛЕР КЕҢЕСІНІҢ ТӨРАҒАСЫ МҰФТИ ШЕЙХ РАВИЛЬ ГАЙНУТДИННІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	136
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ДУХОВНОГО УПРАВЛЕНИЯ МУСУЛЬМАН РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ И СОВЕТА МУФТИЕВ РОССИИ МУФТИЯ ШЕЙХА РАВИЛЯ ГАЙНУТДИНА.....	139
SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE SPIRITUAL DIRECTORATE OF MUSLIMS OF EUROPEAN PART OF RUSSIA AND COUNCIL OF MUFTIS OF RUSSIA SHEIKH RAVIL GAINUTDIN	141
БҮКІЛӘЛЕМДІК ДІНДЕР БЕЙБІТШІЛІК ҮШІН КОНФЕРЕНЦИЯСЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫ УИЛЬЯМ ВЕНДЛИДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	144
ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ВСЕМИРНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ РЕЛИГИИ ЗА МИР УИЛЬЯМА ВЕНДЛИ	146
SPEECH OF THE SECRETARY GENERAL OF WORLD CONFERENCE RELIGIONS FOR PEACE WILLIAM VENDLEY	148
ДҮНИЕЖҰЗІЛІК ИСЛАМ ЛИГАСЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫНЫҢ ОРЫНБАСАРЫ АБДРАХМАН БЕН АБДАЛЛА ӘЛ-ЗАИДТЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	151
ВЫСТУПЛЕНИЕ ЕГО ПРЕВОСХОДИТЕЛЬСТВА ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ВСЕМИРНОЙ ИСЛАМСКОЙ ЛИГИ АБДУЛРАХМАН АБДУЛЛА АЛЬ-ЗЕЙДА.....	155
SPEECH OF THE DEPUTY SECRETARY GENERAL OF THE MUSLIM WORLD LEAGUE ABDULRAHMAN ABDULLAH AL ZAID	158
ИНДУИЗМДІ ЖӘНЕ ДІНАРАЛЫҚ ДИАЛОГТЫ ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІ САМИР ШАНТИЛАЛ СОМАЙЯНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	162
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА ИНСТИТУТА ПО ИССЛЕДОВАНИЮ ИНДОЛОГИИ И МЕЖРЕЛИГИОЗНОГО ДИАЛОГА САМИРА СОМАЙЯ	164
SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE INSTITUTE FOR HINDUISM AND INTER-RELIGIOUS DIALOGUE SAMIR SHANTILAL SOMAIYA ..	166
ЕУРОПАДАҒЫ ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ ҰЙЫМЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫ ТОМАС ГРЕМИНГЕРДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	169
ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ОРГАНИЗАЦИИ ПО БЕЗОПАСНОСТИ И СОТРУДНИЧЕСТВУ В ЕВРОПЕ ТОМАСА ГРЕМИНГЕРА	172
SPEECH OF THE SECRETARY GENERAL OF THE ORGANIZATION FOR SECURITY AND CO-OPERATION IN EUROPE THOMAS GREMINGER	175
ИНДОНЕЗИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІНІҢ АРНАЙЫ ӨКІЛІ, ИНДОНЕЗИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ СЫРТҚЫ ІСТЕР МИНИСТРІНІҢ ОРЫНБАСАРЫ АБДУРАХМАН МУХАММАД ФАХИРДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	178
ВЫСТУПЛЕНИЕ СПЕЦИАЛЬНОГО ПРЕДСТАВИТЕЛЯ ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ ИНДОНЕЗИЯ, ЗАМЕСТИТЕЛЯ МИНИСТРА ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ РЕСПУБЛИКИ ИНДОНЕЗИЯ АБДУРАХМАНА МУХАММАДА ФАХИРА	181
SPEECH OF THE SPECIAL ENVOY OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF INDONESIA, VICE MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS THE REPUBLIC OF INDONESIA ABDURAHMAN MUHAMMAD FACHIR.....	184
БЕДФОРД ЕПИСКОПЫ РИЧАРД АТКИНСОННЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	186
ВЫСТУПЛЕНИЕ РИЧАРДА АТКИНСОНА ЕПИСКОПА БЕДФОРДА	188
SPEECH OF THE BISHOP OF BEDFORD RICHARD ATKINSON	190
ТҰРКИЯ ДІН ІСТЕРІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ ӘЛИ ЭРБАШТЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	193
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ УПРАВЛЕНИЯ ПО ДЕЛАМ РЕЛИГИЙ ТУРЦИИ АЛИ ЭРБАША	196
SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE DIRECTORATE OF RELIGIOUS AFFAIRS OF TURKEY ALI ERBAS	198
КАВКАЗ МҰСЫЛМАНДАРЫ ДІНИ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ ШЕЙХ – ӘЛ-ИСЛАМ АЛЛАХШУКЮР ПАША-ЗАДЕНІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	202
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ДУХОВНОГО УПРАВЛЕНИЯ МУСУЛЬМАН КАВКАЗА ШЕЙХА УЛЬ-ИСЛАМ АЛЛАХШУКЮР ПАША-ЗАДЕ.....	205
SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE CAUCASUS MUSLIM BOARD SHEIKH-UL-ISLAM GAJI ALLAHSHUKUR PASHA-ZADE.....	207

МАРОККО КОРОЛДІГІНІҢ ДІН ІСТЕРІ ЖӘНЕ УАҚЫФТАР МИНИСТРІ АХМАД ТАУФИКТІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	210
ВЫСТУПЛЕНИЕ МИНИСТРА ПО ДЕЛАМ РЕЛИГИЙ И ВАКУФОВ КОРОЛЕВСТВА МАРОККО АХМЕДА ТАУФИКА.....	212
SPEECH OF THE MINISTER OF RELIGIOUS AFFAIRS AND ENDOWMENTS OF THE KINGDOM OF MOROCCO AHMED TAUFİK.....	214
САУД АРАБИЯСЫ КОРОЛДІГІНІҢ ДІН ІСТЕРІ, УАҒЫЗ ЖӘНЕ НАСИХАТ ЖӨНІНДЕГІ МИНИСТРІНІҢ ОРЫНБАСАРЫ ТАУФИҚ БЕН АБДЕЛЬӘЗИЗ ӘЛ-СУДЕЙРИДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	217
ВЫСТУПЛЕНИЕ ЗАМЕСТИТЕЛЯ МИНИСТРА ПО ДЕЛАМ ИСЛАМА, ПРИЗЫВА И НАСТАВЛЕНИЯ КОРОЛЕВСТВА САУДОВСКАЯ АРАВИЯ ДОКТОРА ТАУФИКА БЕН АБДЕЛЬАЗИЗА АЛЬ-СУДЕЙРИ.....	220
SPEECH OF THE DEPUTY MINISTER FOR ISLAMIC AFFAIRS, DAWAH AND GUIDANCE OF THE KINGDOM OF SAUDI ARABIA TAWFIQ BIN ABDUL AZIZ AL-SUDAIRI	223
СОКА ГАККАЙ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТІ БЕЙБІТШЛІК ПЕН ЖАҒАНДЫҚ МӘСЕЛЕЛЕР БОЙЫНША ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДЕПАРТАМЕНТІНІҢ АТҚАРУШЫ ДИРЕКТОРЫ, БҰҰ-МЕН ЫҚПАЛДАСУ БОЙЫНША БӨЛІМШЕСІНІҢ БАСШЫСЫ ТЭРАСАКИ ХИРОЦУГУДЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	226
ВЫСТУПЛЕНИЕ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА СОКА ГАККАЙ, ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО ДИРЕКТОРА МЕЖДУНАРОДНОГО ДЕПАРТАМЕНТА ПО ВОПРОСАМ МИРА И ГЛОБАЛЬНЫХ ПРОБЛЕМ, РУКОВОДИТЕЛЯ ОТДЕЛЕНИЙ ПО ВЗАИМОДЕЙСТВИЮ С ООН ТЭРАСАКИ ХИРОЦУГУ.....	229
SPEECH OF THE EXECUTIVE DIRECTOR FOR PEACE AFFAIRS OF SOKA GAKKAI INTERNATIONAL (SGI) AND VICE PRESIDENT AND CHAIR OF THE PEACE COMMITTEE OF SOKA GAKKAI HIROTSUGU TERASAKI.....	232
ЗАРАТУШТРА МӘДЕНИ МҰРАСЫНЫҢ ДҮНИЕЖҮЗІЛІК КЕҢЕСІНІҢ ПРЕЗИДЕНТІ ХОМИ ДХАЛЛАНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	235
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА ВСЕМИРНОГО СОВЕТА КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ ЗАРАТУШТРЫ ХОМИ ДХАЛЛЫ.....	239
SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE WORLD COUNCIL OF CULTURAL HERITAGE OF ZARATHUSHTRA HОMІ DHALLA.....	243
«ХЕДАЙА» ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚ ЭКСТРЕМИЗМГЕ ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ ЖӨНІНДЕГІ ОЗЫҚ ТӘЖІРИБЕ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ АЛИ РАШИД ӘЛ-НУАЙМИДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	247
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ЦЕНТРА «ХЕДАЙА» ПЕРЕДОВОГО ОПЫТА ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ НАСИЛЬСТВЕННОМУ ЭКСТРЕМИЗМУ АЛИ РАШИДА АЛЬ- НУАЙМИ.....	250
SPEECH OF THE CHAIRMAN OF HEDAYAN CENTER COUNTERING VIOLENT EXTREMISM ALI RASHID AL NUAIMI.....	252
ЖАҒАНДЫҚ ТОЛЕРАНТТЫЛЫҚ ПЕН БЕЙБІТШЛІК КЕҢЕСІНІҢ ПРЕЗИДЕНТІ АХМЕД ӘЛ-ЖАРВАННЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	255
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА ГЛОБАЛЬНОГО СОВЕТА ТОЛЕРАНТНОСТИ И МИРА АХМЕДА АЛЬ-ДЖАРВАНА.....	258
SPEECH OF THE PRESIDENT OF GLOBAL COUNCIL FOR TOLERANCE AND PEACE AHMED AL JARWAN.....	262
ҚЫТАЙДЫҢ МҰСЫЛМАНДАР АССОЦИАЦИЯСЫ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ОРЫНБАСАРЫ ЦЗИНЬ ЖУБИННІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	264
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ АССОЦИАЦИИ МУСУЛЬМАН КИТАЯ ЦЗИНЬ ЖУБИНЯ.....	266
SPEECH OF THE DEPUTY CHAIRMAN OF THE ISLAMIC ASSOCIATION OF CHINA JIN RUBIN	267
АЛМАТЫ ҚАЛАСЫНДАҒЫ ЮНЕСКО БЮРОСЫНЫҢ ДИРЕКТОРЫ КРИСТА ПИККАТТЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	269
ВЫСТУПЛЕНИЕ ДИРЕКТОРА КЛАСТЕРНОГО БЮРО ЮНЕСКО В ГОРОДЕ АЛМАТЫ КРИСТЫ ПИККАТ.....	272
SPEECH OF THE DIRECTOR OF THE UNESCO CLUSTER OFFICE IN ALMATY KRISTA PIKKAT.....	274
ӘУЛИЕ ЭДЖИДИО ҚАУЫМЫНЫҢ РЕСЕЙ ЖӘНЕ ТМД БОЙЫНША ҮЙЛЕСТІРУШІСІ АЛЕССАНДРО САЛАКОНЕНІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	277
ВЫСТУПЛЕНИЕ КООРДИНАТОРА ОБЩЕСТВА СВЯТОГО ЭДЖИДИО ПО РОССИИ И СНГ АЛЕССАНДРО САЛАКОНЕ.....	280
SPEECH OF THE REPRESENTATIVE OF THE SANT'EGIDIO COMMUNITY IN RUSSIA AND CIS ALESSANDRO SALACONE.....	282
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ СЕНАТЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ, СЪЕЗ ХАТШЫЛЫҒЫНЫҢ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВТЫҢ ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ VI СЪЕЗІНІҢ ЖАБЫЛУЫНДА СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	285
ВЫСТУПЛЕНИЯ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ СЕНАТА ПАРЛАМЕНТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН – РУКОВОДИТЕЛЯ СЕКРЕТАРИАТА СЪЕЗДА КАСЫМ-ЖОМАРТА ТОКАЕВА НА ЗАКРЫТИИ VI СЪЕЗДА ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ.....	287
SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE SENATE OF THE PARLIAMENT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN, HEAD OF THE SECRETARIAT OF THE CONGRESS KASSYM-JOMART TOKAYEV AT THE CLOSING CEREMONY OF THE SIXTH CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS.....	289
ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ VI СЪЕЗІ ДЕКЛАРАЦИЯСЫ	292
ДЕКЛАРАЦИЯ VI СЪЕЗДА ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ.....	295
DECLARATION VI CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS	298

ӘОЖ: УДК 2 (084)
КБЖ: ББК 86.2
Ә 52

ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ VI СЪЕЗІ –
VI СЪЕЗД ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ –
VI CONGRESS OF LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS
Кітап-альбом. – Алматы: ЖШС «Brand Book», 2019. – 352 б. – Қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-302-372-4

Оқырмандар назарына ұсынылып отырған кітап-альбомда 2018 жылғы 10-11 қазанда Астана қаласында «Діни лидерлер қауіпсіз әлем үшін»

Тақырыбында өткен Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VI Съезінде сөз алған әлемнің беделді дін лидерлері мен саяси қайраткерлерінің сөздер берілген.

Құрастырушылар бұл кітап планетамыздың болашағына бейжай қарамайтын әр оқырманның рухани өсуіне ықпал етіп, көптеген өзекті мәселелерге жауап таба алады деген сенімде.

В предлагаемую вниманию читателей книгу-альбом включены выступления признанных религиозных политических деятелей на VI Съезде лидеров мировых и традиционных религий, проходившем под девизом «Религиозные лидеры за безопасный мир», состоявшемся 10-11 октября 2018 года в Астане.

Составители уверены в том, что книга будет способствовать духовному и моральному росту каждого равнодушного читателя, позволит найти ответы на многочисленные вызовы наших дней.

This album-book offered to the reader’s attention includes speeches by the recognized religious and political leaders at the VI Congress of Leaders of World and Traditional Religions, held on 10-11 October 2018 in Astana under the motto «Spiritual Leaders for Safe World».

Compilers of this album-book are confident that it will contribute to the spiritual and moral growth of every not indifferent reader and will allow to find answers to many challenges of our day.

ҚР Парламентінің Сенаты
Конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі Н.Назарбаев орталығы

ӘОЖ: УДК 2 (084)
КБЖ: ББК 86.2

ISBN 978-601-302-372-4

© ҚР Парламентінің Сенаты, 2019
© ЖШС «Brand Book», 2019

VI ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ СЪЕЗИ
VI СЪЕЗД ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ
VI CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS

Kitap-альбом
Книга-альбом
Alboom-book

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Серік СЫДЫҚОВ –	Қазақстан Республикасы Парламенті Сенаты Аппаратының Басшысы (алқа жетекшісі)
Әділбек ҚАБА –	ҚР Парламенті Сенатының Баспасөз қызметінің жетекшісі
Марат ӘЗІЛХАНОВ –	ҚР Ақпарат және қоғамдық даму вице-министрі
Алтай ӘБИБУЛЛАЕВ –	«Конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі Н.Назарбаев орталығы» КЕАҚ Басқарма Төрағасы
Серік ҚАРАЖАН –	ҚР Парламенті Сенатының Баспасөз қызметінің бас консультанты
Қарлығаш КАЛИЛАХАНОВА –	ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі, Дін істері комитетінің Мәдениеттер және діндер халықаралық орталығының директоры

А.А. Дүйсенбаев, В. Соловьев – фото

Аудармашылар С. Булатқызы, М.М. Абишева, Ж.А. Касимова,
Ж. Асхатұлы, Д.С. Кожаметов

Басуға 11.09.2019 жыл қол қойылды. Пішімі 60х90^{1/8}
Қағазы борлы. Офсеттік басылыс. Таралымы 1000 дана.

ЖШС «Brand Book» баспаханасында басылды.
kz.brandbook@gmail.com